M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATA
IN
Vsum Scholæ Westmonasterienſis.

LONDINI,
Ex Officina J. REDMAYNE
MDCLXVIII.

VITA
M. VAL. MARTIALIS
EX PETRO CRINITO

Marc. Valerius Martialis genere Hispanus fuit, Bilbili natus, haud ignobili oppido Celtiberiæ, ut veteres autores tradunt, & ipse Martialis cum pluribus locis demonstrat, tum maxime his versibus ad Licinianum municipem suum.

Vir Celiberis non tacende gentibus,
Nostræque laus Hispaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bilbilim,
Equis & armis nobilem.

Sub primam ætatem profectus est ad urbem Romam, quo facilius in literarum studio versari posset, suumque ingenium erudire: sed cum agendis causis minime se idoneum videret, omnem operam atque diligentiam retulit ad scribenda Epigrammata: in quibus magnopere excelluit judicio veterum. Maxime autem valuit in promerendis sibi atque conciliandis hominum studiis, adeo urbanitate & salibus præstitit. Relata sunt a C. Plinio permulta de ingenio & eruditione Val. Martialis; quibus satis colligere possumus quanti fecerit hunc ipsum poetam, quantumque illius versibus oblectari consueverit. Itaque minime mirari oportet, si Ælius Verus Imperator (qui Cæsari Hadriano gratissimus fuit) solitus est singulari affectu prosequi lepores atque jocos poetæ Martialis, suumque Virgilium vocare. Neque dubium est illum Romæ publicis honoribus ornatum

atque honestatum fuisse. Nam equestri dignitate donatus est, & prætura, & jure trium liberorum: ut ipse de se testatur. Lib. XII. Epigrammaton composuit miro ingenio & singulari urbanitate: quibus adjecit Xenia & Apophoreta libellis duobus absoluta. In his secutus est Marsum poetam, Pedonem, atque Getulicum. Valerium quoque Catullum, & Licinium Calvum plurimi fecit. In duodecimo libro Nervæ atque Trajano Imperatoribus blanditus est, damnatis temporibus Domitiani Cæsaris. Ad eundem refertur Spectaculorum liber: qui extra ordinem aliorum habetur a nostris grammaticis ut vetusti codices probant. Inter amicos præcipue habuit Stellam Patavinum, Decianum, Silium Italicum, Val. Flaccum, Parthenium, aliosque complures: ad quos sæpenumero scribit. Stertinius vir clarissimus (quem Martialis mutato nomine Avitum appellat) tantum concessit ipsius ingenio atque doctrinæ, ut viventi adhuc imaginem more veterum in sua bibliotheca posuerit. Postremo cum Martialis foret provectior, tædio rerum urbanarum affectus in patriam rediit, atque in natali solo paulo post interiit, non sine lacrymis ac magno mœrore C. Plinii; ut ingenue testatus est, scripta epistola ad Cornelium Priscum.

C. Pli.

C. Plinius Cæcilius Secundus, Epistola lib. III. ultima.

CORNELIO PRISCO SVOS.

AUdio Valerium Martialem decessisse; & molestè fero. Erat homo ingeniosus, acutus, acer, & qui plurimum in scribendo & salis haberet, & fellis; nec candoris minus. Prosequutus eram viatico secedentem. Dederam hoc amicitiæ, dederam etiam versiculis, quos de me composuit. Fuit moris antiqui, eos qui vel singulorum laudes, vel urbium scripserant, aut honoribus, aut pecuniâ ornare. Nostris verò temporibus, aut alia speciosa & egregia, ita hoc imprimis exolevit. Nam postquam desivimus facere laudanda, laudari quoque ineptum putamus. Quæris qui sint versiculi quibus gratiam retulerim? Remitterem te ad ipsum Volumen, nisi quosdam tenerem: Tu, si placuerint hi, cæteros in libro requies. (*Libr x. epigr.* xix) Alloquitur Musam, mandat ut domum meam in Esquiliis quærat, adeat reverenter.

Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Totos dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum
Hoc, quod secula posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:

Hæc hora est tua. cum furit Lyæus.
Cum regnat rosa, cum madent capilli;
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Meritóne eum, qui hoc de me scripsit, & tun dimisi amicissimè, & nunc, ut amicissimum, de functum esse doleo? Dedit enim mihi quantun maximè potuit; daturus amplius, si potuisse Tametsi quid homini potest dari majus, quàm gloria, laus & æternitas? At non erunt æterna quæ scripsit? Non erunt fortasse: ille tame scripsit, tanquam futura. Vale.

M. VAL. MARTIALIS
EPIGRAMMATUM
LIBER PRIMVS.

AD LECTOREM EPISTOLA.

Spero me secutum in libellis meis tale temperamentum, ut de illis queri not possit, quisquis de se bene senserit, cùm salvâ infirmarum quoque personarum reverentiâ ludant; qua adeo antiquis auctoribus defuit, ut nominibus non tantùm veris abusi sint, sed & magnis. Mihi fama vilius constet, & probetur in me nunc nevissimum ingenium. Absit à jocorum nostrorum simplicitate malignus interpres, nec epigrammata mea scribat. Improbè facit, qui in alieno libro ingeniosus est. Videor mihi meo jure facturus, si Epistolam versibus clausero.

Ad eundem. I.

Hic est, quem legis, ille, quem requiris,
Toto notus in orbe Martialis
Argutis Epigrammatôn libellis:
Cui, Lector studiose, quod dedisti
Viventi decus atque sentienti, thinking
Rari post cineres habent Poetæ.

Ad eundem. II.

QVi tecum cupis esse meos ubicunque libellos,
Et comites longæ quæris habere viæ;
Hos eme, quos arctat brevibus membrana tabellis:
Scrinia da magnis, me manus una capit.
Nec tamen ignores ubi sim venalis, & erres
Urbe vagus totâ: me duce certus eris.
Libertum docti Lucensis quære Secundum,
Limina post Pacis, Palladiumque forum.

Ad librum suum. III.

ARgiletanas mavis habitare tabernas,
Cùm tibi, parve liber, scrinia nostra vacent.
Nescis, heu, nescis dominæ fastidia Romæ:
Crede mihi, nimiùm Martia turba sapit.
Majores nusquam ronchi: juvenesque senesque,
Et pueri nasum rhinocerotis habent.
Audieris cùm grande sophos, dum basia captas,
Ibis ab excusso missus in astra sago.
Sed tu, ne toties domini patiare lituras,
Neve notet lusus tristis arundo tuos;
Ætherias, lascive, cupis volitare per auras.
I, fuge; sed poteras tutior esse domi.

Ad Cæsarem. IV.

COntigeris nostros, Cæsar, si fortè libellos,
Terrarum dominum pone supercilium.
Consuevere jocos vestri quoque ferre triumphi,
Materiam dictis nec pudet esse ducem.
Quâ Thymelen spectas, derisoremque latinum,
Illâ fronte, precor, carmina nostra legas.

Ad seipsum sub persona Cæsaris. V.

DO tibi Naumachiam, tu das Epigrammata nobis
Vis, puto, cum libro, Marce, natare tuo.

De leone Cæsaris. VI.

AEtherias aquilâ puerum portante per auras,
Illæsum timidis unguibus hæsit onus:
Nunc sua Cæsareos exorat præda leones,
Tutus & ingenti ludit in ore lepus.

Qui

Quæ majora putas miracula; summus utrisque
Auctor adest: hæc sunt Cæsaris, illa Jovis.

Ad Catonem. VII.

CUr in theatrum Cato severe venisti?
An ideo tantum veneras, ut exires?

Ad Maximum, de columba Stellæ. VIII.

STellæ delicium mei, columba,
Veronâ licèt audiente dicam.
Vicit, Maxime, passerem Catulli.
Tantò Stella meus tuo Catullo,
Quantò passere major est columba.

Ad Decianum. IX.

QUòd magni Thrasææ, consummatique Catonis
Dogmata sic sequeris, salvus ut esse velis,
Pectore nec nudo stricto incurris in enses:
Quod fecisse velim te, Deciane, facis.
Nolo virum facili redimit qui sanguine famam:
Hunc volo, laudari qui sine morte potest.

In Cottam. X.

BEllus homo & magnus vis idem, Cotta, videri:
Sed qui bellus homo est, Cotta, pusillus homo est.

De Gemello & Maronilla. XI.

PEtit Gemellus nuptias Maronillæ,
Et cupit, & instat, & precatur, & donat.
Adeóne pulcra est? immo fœdius nil est.
Quid ergo in illa petitur & placet? tussit.

In Sextilianum. XII.

CUm data sint equiti bis quina numismata, quare
Bis decies solus, Sextiliane, bibis?
Jam defecissent portantes calda ministri,
Si non potares, Sextiliane, merum.

De Regulo. XIII.

ITur ad Herculei gelidas quà Tiburis arces,
Canaque sulphureis Albula fumat aquis;
Rura, nemusque sacrum, delectaque jugera Musis
Signat vicina quartus ab urbe lapis;

Hîc rudis æstivas præstabat porticus umbras,
Heu quam penè novum porticus ausa nefas!
Nam subito collapsa ruit, cùm mole sub illa
Gestatus bijugis Regulus esset equis.
Nimirum timuit nostras Fortuna querelas,
Quæ par tam magnæ non erat invidiæ.
Nunc & damna juvant: sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare deos.

De Arria & Pæto. XIV.

CAsta suo gladium cum traderet Arria Pæto,
Quem de visceribus traxerat ipsa suis:
Siqua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit,
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

De leone Cæsaris. XV.

DElicias, Cæsar, lususque jocosque leonum
Vidimus: hoc etiam præstat arena tibi.
Cùm prensus blando toties à dente rediret,
Et per aperta vagus curreret ora lepus,
Unde potest avidus captæ leo parcere prædæ?
Sed tamen esse tuus dicitur, ergo potest.

Ad Iulium. XVI.

O Mihi post nullos Juli memorande sodales,
Si quid longa fides, canaque jura valent.
Bis jam penè tibi consul trigesimus instat,
Et numerat paucos vix tua vita dies.
Non bene distuleris, videas quæ posse negari;
Et solum hoc ducas, quod fuit, esse tuum.
Exspectant curæque catenatique labores:
Gaudia non remanent, sed fugitiva volant.
Hæc utrâque manu, complexuque assere toto:
Sæpe fluunt imo sic quoque lapsa sinu.
Non est, crede mihi, sapientis dicere, vivam:
Sera nimis vita est crastina; vive hodie.

Ad Avitum de Libro. XVII.

SUnt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura
quæ legis hîc; aliter non fit, Avite, liber.

Ad

Ad Titum. XVIII.

COgit me Titus actitare cauſſas,
Et dicit mihi ſæpe, magna res eſt.
Res magna eſt, Tite, quam facit colonus.

Ad Tuccam, XIX.

QUid te, Tucca, juvat vetulo miſcere Falerno
In vaticanis condita mutta cadis?
Quid tantum fecere boni tibi peſſima vina?
Aut quid fecerunt optima vina mali?
De nobis facile eſt: ſcelus eſt jugulare Falernum,
Et dare Campano toxica ſæva mero.
Convivæ meruere tui fortaſſe perire:
Amphora non meruit tam pretioſa mori.

Ad Ælium. XX.

SI memini, fuerant tibi quatuor, Ælia dentes.
Exſpuit una duos tuſſis, & una duos.
Jam ſecura potes totis tuſſire diebus;
Nil iſtic, quod agat, tertia tuſſis habet.

Ad Cæcilianum XXI.

DIc mihi, quis furor eſt? turbâ ſpectante vocatâ,
Solus boletos, Cæciliane, voras.
Quid dignum tanto tibi ventre gulâque precabor?
Boletum, qualem Claudius edit, edas!

De Mucio Scævola. XXII.

CUm peteret regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis.
Tam ſæva pius miraeu a non tulit hoſtia.
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Quis: quam potuit contempto Mucius igne
Hanc ſpectare manum porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ.
Si non errâſſet, fecerat illa minus.

De leone Cæſaris. XXIII.

QUid nunc ſæva fugis placidi lepus ora Leonis?
Frangere tam parvas non didicere feras.
Servantur magnis illi cervicibus ungues,
Nec gaudet tenui ſanguine tanta ſitis.

Præda canum lepus est, vastos non implet hiatus:
Non timeat Dacus Cæsaris arma puer.

Ad Faustinum. XXIV.

EDe tuos tandem populo, Faustine, libellos,
Et cultum docto pectore profer opus:
Quod nec Cecropiæ damnent Pandionis arces,
Nec fileant nostri prætereantque senes.
Ante fores stantem dubitas admittere famam?
Teque piget curæ præmia ferre tuæ?
Post te victuræ per te quoque vivere chartæ
Incipiant: cineri gloria sera venit.

In Sextilianum. XXV.

SExtiliane, bibis quantum subsellia quinque
solus, aquâ toties ebrius esse potes.
Nec consessorum vicina numismata tantùm,
Æra sed à cunies ulteriora petis.
Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuscis nascitur ista jugis.
Testa sed antiqui felix siccatur Opimi,
Egerit & nigros Massica cella cados.
A caupone tibi fæx Laletana petatur,
Si plus quàm decies, sextiliane bibis.

Ad Procillum. XXVI.

HEsternâ tibi nocte dixeramus,
Quincunces, puto, post decem peractos,
Cœnares hodie, Procille, mecum.
Tu factam tibi rem statim putâsti,
Et non sobria verba sub notâsti;
Exemplo nimiùm periculoso,
Μισῶ μιμήματα συμποσίων, Procille.

De Acerra. XXVII.

HEsterno fœtere mero qui credit Acerram,
Fallitur: in lucem semper Acerra bibit.

Ad Fidentinum plagiarium XXVIII.

FAma refert nostros te, Fidentine, libellos
Non aliter populo quam recitare tuos.
Si mervis dici, gratis tibi carmina mittam:
Si dici tua vis, hæc eme, ne mea sint.

In Diaulum. XXIX.

A Chirurgus fuerat, nunc eſt veſpillo Diaulus:
Cœpit quo poterat clinicus eſſe modo.

Ad Sabidium. XXX.

NOn amo te, Sabidi: nec poſſum dicere quare.
Hoc tantùm poſſum dicere; non amo te.

De Gellia. XXXI.

OMiſſum non flet, cùm ſola eſt, Gellia patrem:
Si quis adeſt, iuſſæ proſiliunt lacrymæ.
Non luget, quiſquis laudari, Gellia, quærit:
Ille dolet verè, qui ſine teſte dolet.

Ad Lucanum & Tullum fratres. XXXII.

SI, Lucane, tibi, vel ſi tibi, Tulle, darentur.
Qualia Ledæi fata Lacones habent:
Nobilis hæc eſſet pietatis rixa duobus,
Quòd pro fratre mori vellet uterque prior.
Diceret infernas & qui prior iſſet ad umbras;
Vive tuo, frater, tempore, vive meo.

Ad Fidentinum. XXXIII.

QUem recitas, meus eſt, ô Fidentine, libellus:
Sed male cùm recitas, incipit eſſe tuus.

Ad Decianum. XXXIV.

SI quis erit raros inter numerandus amicos,
Quales priſca fides, famaque novit anus:
Si quis Cecropiæ madidus Latiæque Minervæ
Artibus, & verâ ſimplicitate bonus:
Si quis erit recti cuſtos, imitator honeſti,
Et nihil arcano qui roget ore deos:
Si quis erit magnæ ſubnixus robore mentis;
Diſpeream, ſi non hic Decianus erit.

Ad Lividum. XXXV.

QUi ducis vultus, & non legis iſta libenter;
Omnibus invideas, Livide; nemo tibi.

In Cæcilium. XXXVI.

URbanus tibi, Cæcili, videris:
Non es, crede mihi: quid ergo? verna es.
Hoc quod Transtiberinus ambulator,

Qui

Qui pallentia fulfurata fractis
Permutat vitreis: quod otioſæ
Vendit qui madidum cicer coronæ:
Quod cuſtos dominuſque viperarum:
Quod viles pueri ſalariorum:
Quod fumantia qui tomacla raucus
Circumfert tepidis cocus popinis:
Quod non optimus Urbicus Poëta.
Quare deſine jam tibi videri,
Quod ſoli tibi, Cæcili, videris,
Qui Galbam ſalibus tuis, & ipſum
Poſſis vincere Seſtium Caballum.
Non cuicunque datum eſt habere naſum,
Ludit qui ſtolida procacitate,
Non eſt Seſtius ille, ſed caballus.

De Porcia. XXXVII.

COnjugis audiſſet fatum cùm Porcia Bruti,
Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:
Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?
Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avido bibit ore favillas:
I nunc, & ferrum turba moleſta nega.

In Mancinum. XXXVIII.

BIs tibi triceni fuimus, Mancine, vocati;
Et poſitum eſt nobis nil herè præter aprum.
Non quæ de tardis ſervantur vitibus uvæ;
Dulcibus aut certant quæ melimela favis:
Non pyra quæ lentâ pendent religata geniſtâ,
Aut imitata breves Punica mala roſas.
Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.
Nudus aper, ſed & hic minimus, qualiſque necari
A non armato pumilione poteſt.
Et nihil inde datum eſt: tantùm ſpectavimus omnes.
Ponere aprum nobis ſic & arena ſolet.
Ponatur tibi nullus aper poſt talia facta:
Sed tu ponaris, cui Charidemus, apro.

Ad Stellam. XXXIX

LAscivos leporum curtus, luſuſque leonum,
Quod major nobis charta minorque gerit,
Et bis idem facimus, nimium ſi, Stella, videtur
Hoc tibi; bis leporem tu quoque pone mihi.

De libro ſuo. XL.

EDita ne brevibus pereat mihi charta libellis,
Dicatur potius τὸν ὅλ' ἀπαμειβόμενος.

De Diaulo. XLI.

NUper erat medicus, nunc eſt veſpillo Diaulus.
Quod veſpillo facit, fecerat & medicus.

De leonum & leporum ſpectaculo. XLII.

RIctibus his tauros non eripuere magiſtri,
Per quos præda fugax itque reditque lepus,
Quodque magis mirum,, velocior exit ab hoſte,
Cùm nil à tantâ nobilitate refert.
Tutior in ſola non eſt cùm currit arena,
Nec cavea tantâ conditur ille fide.
Si vitare canum morſus, lepus improbe, quæris,
Ad quæ confugias ora leonis habes.

Ad Licinianum. XLIII.

VIr Celtiberis non tacende gentibus,
Noſtræque laus Hiſpaniæ,
Videbis altam, Liciniane, Bibilim,
Equis & armis nobilem,
Serilemque Caunum nivibus, & fractis ſacrum
Vadaveronem montibus,
Et delicati dulce Botrodi nemus,
Pomona quod felix amat.
Tepidi natabis lene Congedi vadum,
Molleſque nympharum lacus;
Quibus remiſſum corpus adſtringas brevi
Salone, qui ferrum gelat.
Præſtabit illic ipſa figendas propè
Vobierta prandenti feras.
Æſtus ſerenos aureo franges Tago,
Obſcurus umbris arborum.

Avida

Avidam rigens Dircenna placabit sitim,
Et Neme aquæ vincit nives.
At cùm December canus, & Bruma impotens
Aquilone rauco mugiet;
Aprica repetes Tarraconis littora,
Tuamque Laletaniam.
Ibi illigatas mollibus damas plagis
Mactabis, & vernas apros;
Leporemque fo.ti callidum rumpens equo,
Cervos relinques villico.
Vicina in ipsum silva descendet focum
Infante cinctum sordido.
Vocabitur venator, & veniet tibi
Conviva clamatus prope.
Lunata nusquam pellis, & nusquam toga,
Olidæque vestes murice:
Procul horridus Liburnus, & querulus cliens,
Imperia viduarum procul.
Non rumpet altum pallidus somnum reus,
Sed manè totum dormies.
Mercetur alius grande & insanum sophos:
Miserere tu felicium;
Veroque fruere non superbus gaudio,
Dum Sura laudatur tuus.
Non impudenter vita, quod reliquum est, petit,
Cùm fama, quod satis est, habet.

In Æmilianum. XLIV.

SI tibi Mistyllus cocus Æmiliane, vocatur;
Dicetur quare non Tarratalla mihi?

Ad leporem. XLV.

NOn facit ad sævos cervix nisi prima leones.
Quid fugis hos dentes, ambitiose lepus?
Scilicet à magnis ad te descendere tauris,
Et, quæ non cernunt, frangere colla velint?
Desperanda tibi est ingentis gloria fati;
Non potes hoc tenuis præda sub hoste mori.

Ad Quinctianum. XLVI.

COmmendo tibi, Quinctiane, nostros,
(Nostros dicere si tamen libellos

Possim,

Possim, quos recitat tuus Poëta :)
Si de servitio gravi queruntur.
Assertor venias, satisque præstes;
Et, cùm se dominum vocabit ille,
Dicas esse meos, manuque missos.
Hoc si terque quaterque clamitâris;
Impones plagiario pudorem.

In Fidentinum plagiarium. XLVII.

VNa est in nostris tua, Fidentine, libellis
Pagina, sed certâ domini signata figurâ;
Quæ tua traducit manifesto cârmina furto.
Sic interpositus vitio contaminat uncto
Urbica Lingonicus Tyrianthina bardocucullus :
Sic Aretinæ violant crystallina testæ :
Sic niger, in ripis errat cùm fortè Caystri,
Inter Ledæos ridetur corvus olores:
Sic, ubi multisonâ fervet sacer Atthide lucus,
Improba Cecropias offendit pica querelas.
Indice non opus est nostris, nec vindice, libris :
Stat contrà, dicitque tibi tua pagina, Fur es.

Ad Fuscum, XLVIII.

QUi quid, Fusce, vacas adhuc amari,
Nam sunt hinc tibi, sunt & hinc amici)
Unum, si superest, locum rogamus.
Nec me, quod tibi sim novus recuses;
Omnes hoc veteres tui fuerunt.
Tu tantùm inspice, qui novus paratur,
An possit fieri vetus sodalis.

Votum Martialis ad Frontonem. XLIX.

VOta tui breviter si vis cognoscere Marci,
Clarum militiæ, Fronto, togæque decus;
Hoc petit : esse sui, nec magni ruris arator,
Sordidaque in parvis otia rebus amat.
Quisquam picta colit Spartani frigora saxi,
Et matutinum portat ineptus avem;
Cui licet, exigui nemoris ruriscque beati,
Ante focum plenas explicuisse plagas;

Et piscem tremulâ salientem ducere setâ.
Flavaque de rubro promere mella cado?
Pinguis inæquales onerat cui villica mensas,
Et sua non emptus præparat ova cinis:
Non amet hanc vitam, quisquis me non amat, opto:
Vivat & urbanis albus in officiis.

Ad Canponem. L.

CONtinuis vexata madet vindemia nimbis:
Non potes, ut cupias, vendere, caupo, merum.

Ad Flaccum. LI.

QValem, Flacce, velim quæris, nolimve libellum?
Nolo nimis facilem, difficilemve nimis.
Illud quod medium est atque inter utrumque probamus.
Nec volo quod cruciat: nec volo quod laciat.

Ad Eundem. LII.

DAt, Bajana mihi quadrantes sportula centum
Inter delicias quid facit ista fame?
Redde Lupi nobis, tenebrosaque balnea Grylli:
Tam malè cùm cœnem; cur bene, Flacce, lavor?

De leone Cæsaris. LIII.

INtres ampla licèt torvi lepus ora leonis,
Esse tamen vacuo se leo dente putat.
Quod ruet in tergum, vel quos procumbet in armos?
Alta juvencorum vulnera figet ubi?
Quid frustra nemorum dominum regemque fatigas?
Non nisi delectâ pascitur ille ferâ.

Ad Licinianum. LIV.

VErona docti syllabas amat Vatis,
Marone felix Mantua est:
Censetur Apona Livio suo tellus,
Stellaque nec Flacco minús,
Apollodoro plaudit imbrifer Nilus,
Nasone Peligni sonant:
Duosque Senecas, unicumque Lucanum.
Facunda loquitur Corduba:

Gaudent

Gaudent jocosæ Canio suo Gades,
Emerita Deciano meo.
Te, Liciniane, gloriabitur nostra,
Nec me tacebit, Bibilis.

De Lævina. LV.

CAsta, nec antiquis cedens Lævina Sabinis,
Et quamvis tetrico tristior ipsa viro,
Dum modò Lucrino, modò se permittit Averno
Et dum Bajanis sæpe fovetur aquis.
Incidit in flammas, juvenemque secuta, relicto
Conjuge, Penelope venit, abit Helene.

Ad Celerem. LVI.

UT recitem tibi nostra rogas Epigrammata: nolo.
Non audire, Celer, sed recitare cupis.

Ad Fabullam. LVII.

BElla es; novimus: & puella; verum est:
Et dives; quis enim potest negare?
Sed dum te nimiùm, Fabulla, laudas,
Nec dives, neque bella, nec puella es.

Ad Cæcilianum. LVIII.

CVm dixi ficus, rides quasi barbara verba;
Et dici ficos, Cæciliane, jubes.
Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci,
Dicemus ficos, Cæciliane, tuos.

Ad Plagiarium. LIX.

ERras, meorum fur avare librorum,
Fieri poëtam posse qui putas tanti,
Scriptura quanti constet, & tomus vilis.
Non sex paratur aut decem sophos nummis.
Secreta quære carmina, & rudes curas,
Quas novit unus, scrinioque signatas
Custodit ipse virginis pater chartæ,
Quæ trita duro non inhorruit mento.
Mutare dominum non potest liber notus,
Sed pumicatâ fronte si quis est nondum,
Nec umbilicis cultus atque membranâ;

Mer

Mercare tales adeò nec sciet quisquam.
Aliena quisquis recitat, & petit famam;
Non emere librum, sed silentium debet.

Ad Chærilum. LX.

Liber homo es nimium, dicis mihi, Chœrile, semper:
In te qui dicit, Chœrile, liber homo est.

De Rufo. LXI.

Quidquid agit Rufus, nihil est nisi Nævia Rufo:
Si gaudet, si flet, si tacet, hanc loquitur.
Cœnat, propinat, poscit, negat, innuit, una est
Nævia: si non sit Nævia, mutus erit.
Scribebet hesternâ patri cùm luce salutem,
Nævia lux, inquit, Nævia lumen, ave.

Ad Maximum de Canio Rufo. LXII.

Coepit, Maxime, Pana quæ solebat,
Nunc ostendere Canium Terentos.

Ad librum. LXIII.

Vade salutatum; pro me, liber, ire juberis
Ad Proculi nitidos, officiose, Lares.
Quæris iter? dicam: vicinum Castora cane
Transibis Vestæ, virgineamque domum.
Inde sacro veneranda petes pallatia clivo,
Plurima qua summi fulget imago ducis.
Nec te detineat miri radiata colossi
Quæ Rhodium moles vincere gaudet opus.
Flecte vias hâc quà madidi sunt tecta Lyæi.
Et Cybeles picto stat Corybante tholus.
Protinus à læva clari tibi fronte Penates,
Atria quæ celsæ sunt adeunda domus.
Hanc pete, nec metuas fastus, limenque superbum:
Nulla magis toto janua poste patet:
Nec propior quam Phœbus amet, doctæque sorores.
Si dicet: quare non tamen ipse venit?
Sic licet, excutes: Quia qualiacunque leguntur
Ista, salutator scribere non potuit.

In

In Fidentinum plagiarium. LXV.

NOstris versibus esse te poëtam,
Fidentine, putas, cupisque credi?
Sic dentata sibi videtur Ægle,
Emptis ossibus, Indicoque cornu:
Sic, quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Lycoris,
Hâc & tu ratione, quâ poëta es,
Calvus cùm fueris, eris comatus.

De Lino. LXV.

DImidium donare Lino, quàm credere totum
Qui mavult, mavult perdere dimidium.

Ad Flaccum. LXVI.

OMihi curarum pretium non vile mearum,
Flacce, Antenorei spes & alumne Laris:
Pierios differ cantusque choroque sororum:
Æs dabit ex istis nulla puella tibi.
Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ;
Hæc sapit, hæc omnes fœnerat una deos.
Quid possent ederæ Bacchi dare? Palladis arbor
Inclinat varias pondere nigra comas.
Præter aquas Helicon, & serta, lyraque Dearum
Nil habet, & magnum semper inane, sophos
Quid tibi cum Cirrha? quid cum Permessidos unda?
Romanum propius, divitiusque forum est.
Illic æra sonant: at circum pulpita nostra,
Et steriles cathedras basia sola crepant.

De Festo LXVII.

INdignas premeret pestis cùm tabida fauces,
Inque ipsos vultus serperet atra lues;
Siccis ipse genis flentes hortatus amicos,
Decrevit Stygios Festus adire lacus.
Nec tamen obscuro pia polluit ora Veneno,
Aut torsit lentâ tristia fata fame.
Sanctam Romanâ vitam sed morte peregit,
Dimisitque animam nobiliore viâ.

Hanc

Hanc mortem fatis magni præterre Catonis
Fama potest: hujus Cæsar amicus erat.

Ad Attalum. LXVIII.

SEmper agis causſas, & res agit, Attale, ſemper:
Eſt, non eſt, quod agas, Attale, ſemper agis.
Si res, & cauſſæ deſunt, agis, Attale, mulas.
Attale, ne quod agas deſit, agas animam.

Ad Canum. LXIX.

SPortula, Cane, tibi ſuprema nocte petita eſt.
Occidit, puto, te, Cane, quòd una fuit.

Ad Sosibianum. LXX.

E Servo ſcis te genitum, blandéque fateris;
Cùm dicis dominum, Soſibiane, patrem.

De Regulo, LXXI.

HÆc quæ pulvere diſſipata multo
Longas porticus explicat ruinas,
En quanto jacet abſoluta caſu!
Tectis nam modo Regulus ſub illis
Geſtatus fuerat, receſſeratque:
Victa eſt pondere cùm ſuo repens;
Et poſtquam domino nihil timebat,
Securo ruit incruenta damno.
Tantæ, Regule, poſt metum querelæ,
Quis curam neget eſſe te deorum,
Propter quem fuit innocens ruina?

De Mario, LXXII.

VEnderet excultos colles cùm præco facetus,
Atque ſuburbani jugera pulchra ſoli:
Errat, ait, ſi quis Mario putet eſſe neceſſe
Vendere: nil debet; fœnerat immo magis.
Quæ ratio eſt igitur? ſervos ubi perdidit omnes,
Et pecus, & fructus, non amat inde locum.
Quis faceret pretium, niſi qui ſua perdere vellet
Omnia? ſic Mario noxius hæret ager.

De Novio. LXXIII.

VIcinus meus eſt, manuque tangi
De noſtris Novius poteſt feneſtris.

Quis

Quis non invideat mihi, putetque
Horis omnibus esse me beatum,
Juncto cui liceat frui sodale?
Tam longè est mihi, quàm Terentianus,
Qui nunc Niliacam regit Syenen.
Non convivere, nec videre saltem,
Non audire licet: nec urbe totâ
Quisquam est tam propè tam proculque nobis.
Migrandum est mihi longiùs, vel illi,
Vicinus Novio, vel inquilinus
Sit, si quis Novium videre non vult.

Ad Fescenniam. LXXIV.

NE gravis hesterno fragres, Fescennia, vino
Pastillos Cosmi luxuriosa voras.
Ista sinunt dentes jentacula: sed nihil obstat,
Extremo ructus cum venit à barathro.
Quid? quòd olet graviùs mistum diapasmate virus,
Atque duplex animæ longiùs exit odor.
Notas ergo nimis fraudes, deprensaque furta
Iam tollas, & sis ebria simpliciter

De Alcimo. LXXV.

ALcime, quem raptum domino crescentibus annis
Labicana levi cespite velat humus;
Accipe non Pario nutantia pondera saxo,
Quæ cineri vanus dat ruitura labor:
Sed fragiles buxos, & opacas palmitis umbras,
Quæque virent lachrymis roscida prata meis.
Accipe, care puer, nostri monumenta doloris:
Hic tibi perpetuo tempore vivit honor.
Cùm mihi supremos Lachesis pervenerit annos,
Non aliter cineres mando jacere meos.

In Cinnam. LXXVI.

GArris in aurem semper omnibus, Cinna:
Garris & illud, teste quod licet turbâ.
Rides in aurem, quereris, arguis, ploras:
Cantas in aurem, judicas, taces, clamas,

Adeóne penitus ſedit hic tibi morbus.
Vt ſæpe in aurem, Cinna, Cæſarem laudes?

Ad Lælium, LXXVII.

CUm tua non edas, carpis mea carmina, Læli:
Carpere vel noli noſtra, vel ede tua.

De Aquino & Fabricio, LXXVIII.

FAbricio junctus fido requieſcit Aquinus,
Qui prior Elyſias gaudet abiiſſe domos.
Ara duplex primi teſtatur munera pili:
Plus tamen eſt, titulo quod breviore legis:
Junctus uterque ſacro laudatæ fœdere vitæ,
Famaque quod ratò novit, amicus erat.

Ad Ælium. LXXIX.

QUòd clamas ſemper, quòd agentibus obſtrepis, Æli,
Non facis hoc gratis: accipis, ut taceas.

Ad Maternum, LXXX.

SI non moleſtum eſt, neque non piget, Scazon,
Noſtro (rogamus) pauca verba Materno
Dicas in aurem, ſic ut audiat ſolus.
Amator ille triſtium lacernarum,
Et Bæticatus atque leucophæatus,
Qui coccinatos non putat viros eſſe,
Amethyſtinaſque mulierum vocat veſtes;
Nativa laudet, habeat & licet ſemper
Fuſcos colores; Galbanos habet mores.
Quæris, quis hic ſit? excidit mihi nomen.

Ad Nævium. LXXXI.

CVm clamant omnes, loqueris tu, Nævole, tantùm
Et te patronum, cauſſidicumque putas.
Hâc ratione poteſt nemo non eſſe diſertus:
Ecce, tacent omnes, Nævole, dic aliquid.

In Diodorum. ad Flaccum, LXXXII.

LItigat, & podagrâ Diodorus, Flacce, laborat:
Sed nil patrono porrigit: hæc chiragra eſt.

Ad Calenum avarum. LXXXIII.

NOn plenum modò vicies habebas:
Sed tam prodigus, atque liberalis,
Et tam lautus eras, Calene, ut omnes
Optarent tibi centies amici.
Audit vota Deus, precesque nostras;
Atque intra, puto, septimas Calendas.
Mortes hoc tibi quatuor dederunt.
At tu sic quasi non foret relictum,
Sed raptum tibi centies, abisti
In tantam miser esuritionem,
Ut convivia sumptuosiora,
Toto quæ semel apparas in anno,
Nigræ sordibus explices monetæ:
Et septem veteres tui sodales
Constemus tibi plumbeâ selibrâ.
Quid dignum meritis precemur istis?
Optemus tibi mîllies, Calene:
Hoc si contigerit, fame peribis.

De Afra vetula. LXXXIV.

MAmmas atq; tatas habet Afra, sed ipsa tatarum
Dici & mammarum maxima mamma potest.

De Demetrio. LXXXV.

ILla manus quondam studiorum fida meorum,
Et felix domino, notaque Cæsaribus.
Destituit primos viridis Demetrius annos:
Quarta tribus lustris addita messis erat.
Ne tamen ad Stygias famulus descenderet umbras;
Ureret implicitum cùm scelerata lues.
Cavimus; & domini jus omne remisimus ægro.
Munere dignus erat convaluisse meo.
Sensit deficiens sua præmia, meque patronum
Dixit, ad infernas liber iturus aquas.

Ad Lycorim. LXXXVI.

QUid pinxit Venerem tuam, Lycori.
Blanditus, puto, pictor est Minervæ,

In Scævolam. LXXXVII.

SI dederint ſuperi decies mihi millia centum,
Dicebas, nondum, Scæv ola, factus eques:
Qualiter, ô, vivam, quàm largè, quámque beatè!
Riſerunt faciles, & tribuere Dei.
Sordidior multò poſt hoc toga; penula pejor;
Calceus eſt ſarta terque quaterque cute.
Deque decem plures ſemper ſervantur olivæ;
Explicat & cœnas unica menſa duas.
Et Vientani bibitur fæx craſſa rubelli;
Aſſe cicer tepidum conſtat, & aſſe caro.
In jus, ô fallax atque inficiator, eamus:
Aut vive, aut decies, Scævola, redde deis.

De leonibus Cæſaris. LXXXVIII.

PIcto qòud juga delicata collo
Pardus ſuſtinet; improbæque tigres
Indulgent patientiam flagello;
Mordent aurea quòd lupata cervi;
Quòd fræno Libyci domantur urſi;
Et quantùm Calidon tuliſſe fertur,
Paret purpureis aper capiſtris;
Turpes eſſeda quôd trahunt biſontes;
Et molles dare juſſa quôd choreas
Nigro bellua nil negat Magiſtro;
Quis ſpectacula non putet deorum?
Hæc tranſit ramen, ut minora, quiſquis
Venatus humiles videt leonum,
Quos velox leporum timor fatigat.
Dimittunt, repetunt, amantque captos,
Et ſecurior eſt in ore præda;
Laxos cui dare perviosque rictus
Gaudent & timidos tenere dentes;
Mollem frangere dum pudet rapinam,
Stratis cùm modò venerint juvencis.
Hæc clementia non paratur arte,
Sed nôrunt cui ſerviant leones,

Ad Ovidium. LXXXIX.

IN Nomentanis, Ovidi, quod naſcitur agris,
Accepit quoties tempora longa merum.
Exuit annoſa mores nomenque ſenecta,
Et, quidquid voluit, teſta vocatur anus.

Ad Lucium Julium. XC.

SÆpe mihi dicis, Luci chariſſime Juli,
Scribe aliquid magnum: deſidioſus homo es:
Otia da nobis; ſed qualia fecerat olim
Mecœnas Flacco, Virgilioque ſuo:
Condere victuras tentem per ſecula chartas,
Et nomen flammis eripuiſſe meum.
Inſteriles campos nolunt juga ferre juvenci:
Pingue ſolum laſſat, ſed juvat ipſe labor.

Ad Gallum. XCI.

EST tibi (ſitque precor, multos creſcatq; per annos)
Pulchra quidem, verùm Tranſtiberina domus.
At mea Vipſanas ſpectant cœnacula laurus:
Factus in hac ego ſum jam regione ſenex.
Migrandum eſt, ut manè domite Galle, ſalutem:
Es tanti, vel ſi longiùs illa foret.
Sed tibi non multum eſt, unum ſi præſto togatum.
Multum eſt, hunc unum ſi mihi, Galle, nego.
Ipſe ſalutabo decima vel ſeriùs hora.
Manè tibi pro me dicat avere liber.

De Iſſa, catellâ Publii. XCII.

ISſa eſt paſſere nequior Catulli.
Iſſa eſt purior oſculo columbæ.
Iſſa eſt blandior omnibus puellis.
Iſſa eſt carior Indicis lapillis.
Iſſa eſt deliciæ catella Publi.
Hanc tu, ſi queritur, loqui putabis.
Sentit triſtitiamque, gaudiumque.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos.
Vt ſuſpiria nulla ſentiantur:
Et deſiderio coacta ventris,
Gutta pallia non fefellit ulla;
Sed blando pede ſuſcitat, toroque

Deponi monet, & rogat levari,
Castæ tantus inest pudor catellæ.
Hanc ne lux rapiat suprema totam,
Picta Publius exprimit tabella.
In qua tam similem videbis Issam,
Ut sit tam similis sibi nec Issa.
Issam denique pone cum tabella,
Aut utramque putabis esse veram,
Aut utramque putabis esse pictam.

Ad Velocem. XCIII.

SCribere me quereris, Velox, epigrammata longa
Ipse nihil scribis: tu breviora facis.

Ad Regulum. XCIV.

CUm tibi sit Sophiæ par fama & cura deorum,
Ingenio pietas nec minor ipsa tuo:
Ignorat meritis dare munera, qui tibi librum,
Et qui miratur, Regule, thura dari.

In Priscum. XCV.

CUm te non nôssem, dominum regemq; vocabam:
Cùm bene te novi, jam mihi Priscus eris.

Ad Lectorem. XCVI.

QUæcunque lusi juvenis & puer quondam,
Apinasque nostras, quas nec ipse jam novi;
Male collocare si bonas voles horas,
Et invidebis otio tuo, lector,
A Valeriano Pollio petes Quincto,
Per quem perire non licet meis nugis.

De Antulla, ad Faustinum. XCVII.

HOs tibi vicinos, Faustine, Telesphorus hortos
Fænius, & breve rus, udaque prata tenet.
Condidit hic natæ cineres, nomenque sacravit
Quod legis Antullæ, dignior ipse legi;
Et Stygias æquum fuerat pater isset ad umbras:
Quod quia non licuit; vivit, & ossa colat.

De eadem. XCVIII.

HOc nemus æterno cinerum sacravit honori
Fænius, & culti jugera pauca soli.

Hoc tegitur citò rapta suis Antulla sepulchro;
Hoc erit Antullæ mistus uterque parens.
Si cupit hunc aliquis, moneo, ne speret agellum:
Perpetuò dominis serviet iste suis.

Ad Lupercum. XCIX.

OCcurris quoties, Luperce, nobis,
Vis mittam puerum, subinde dicis,
Cui tradas Epigrammatôn libellum,
Lectum quem tibi protinus remittam?
Non est quòd puerum, Luperce, vexes;
Longum est si velit ad Pyrum venire,
Et scalis habito tribus, sed altis.
Quod quæris, propiùs peras licebit.
Argi nempe soles subire letum:
Contra Cæsaris est forum taberna
Scriptis postibus hinc & inde totis,
Omnes ut citò perlegas Poëtas:
Illinc me pete; nec roges Atrectum,
(Hoc nomen dominus gerit tabernæ:)
De primo dabit alterove nido
Rasum pumice, purpuràque cultum
Denariis tibi quinque Martialem.
Tanti non es, ais? sapis Luperce.

Ad Cæcilianum. C.

CUi legisse satis non est epigrammata centum,
Nil illi satis est, Cæciliane, mali.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER II.

Ad Decianum.

Quid nobis, inquis, cum epistola? Tarúmne tibi præstamus, si legimus epigrammata? Quid hîc porrò dicturus es, quod non possis versibus dicere? Video, quare Tragœdi epistolam accipiant, quibus pro se loqui non licet. Epigrammata Curione non egent, & contenta sunt suâ, id est, malâ linguâ. In quacunque pagina visum est, epistolam faciunt. Noli, rogo, si tibi videtur, rem facere ridiculam, & togam saltanti inducere personæ. Denique videris, an te delectet contra retiarium scruta. Ego inter illos sedeo qui protinus reclamant. Tuto, me hercule, Deciane verum dicis. Quid, si scias, cum qua & quàm longa epistola negotium fueris habiturus? Itaque quod exigis, fiat. Debebunt tibi, si qui in hunc librum inciderint, quod ad primam paginam non lassi pervenient.

Ad librum suum. I.

Ter centena quidem poteras epigrammata ferre;
Sed quis te ferret, perlegeretve, liber?
At nunc succincti quæ sint bona discе libelli.
Hoc primum est, brevior quòd mihi charta perit.
Deinde, quòd hæc unâ peraget librarius horâ,
Nec tantùm nugis serviet iste meis.
Tertia res hæc est, quòd si cui fortè legêris,
Sis licèt usque malus, non odiosus eris.
Te conviva leget misto quincunce; sed antè
Incipiat positus quàm repuisse calix.
Esse tibi tantâ cautus brevitate videris?
Hei mihi! quàm multis sit quoque longus eris!

Ad Domitianum. II.

Creta dedit magnum, majus dedit Africa nomen,
Scipio quod victor, quodque Metellus habet.

No

Nobilius domito tribuit Germania Rheno,
Et puer hos dignus nomine, Cæsar, eras.
Frater Idumæos meruit cum patre triumphos:
Quæ datur ex Catris laurea, tota tua est.

Ad Sextium. III.

SExte, nihil debes? nil debes, Sexte, fatemur?
Debet enim, si quis solvere, Sexte, potest.

Ad Decianum. IV.

NE valeam, si non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus esse velim.
Sed duo sunt, quæ nos distinguunt, millia passûm:
Quatuor hæc fiunt, cùm rediturus eam.
Sæpe domi non es; cùm sis quoque sæpe, negatis:
Vel tantùm caussis, vel tibi sæpe vacas.
Te tamen ut videam, duo millia non piget ire:
Ut te non videam, quatuor ire piget.

Ad Severum. V.

INunc, edere me jube libellos.
Lectis vix tibi paginis duabus,
Spectas ἰσοχαλοκάλιον Severe,
Et longas trahis oscitationes.
Hæc sunt, quæ relegente me solebas
Raptim scribere, sed Vitellianis.
Hæc sunt singula, quæ sinu ferebas
Per convivia cuncta, per theatra.
Hæc sunt, aut meliora, si qua nescis,
Quid prodest mihi tam macer libellus,
Nullo crassior ut sit umbilico,
Si totus triduo tibi legatur?
Nusquam deliciæ supiniores.
Lassus tam citò defiecis viator?
Et cùm currere debeas Bovillas,
Interjungere quæris ad Camœnas?
I nunc, edere me jube libellos

In Attalium. VI.

DEclamas bellè, caussas agis, Attale, bellé:
Historias bellas, carmina bella facis.

Componis bellè mimos, epigrammata bellé:
Bellus grammaticus, bellus es astrologus.
Et bellè cantas, & saltas, Attale bellé:
Bellus es arte lyræ, bellus es arte pilæ.
Nil bene cùm facias; facis attamen omnia bellé:
Vis dicam quid sis? magnus es ardelio.

Ad lectorem. VII.

SI qua videbuntur chartis tibi, lector, in istis,
Sive obscura nimis, sive Latina parùm;
Non meus est error: nocuit librarius illis,
Dum properat versus annumerare tibi.
Quòd si non illum, sed me peccâsse putabis;
Tunc ego te credam cordis habere nihil.
Ista tamen mala sunt. quasi nos manifesta negemus.
Hæc mala sunt: sed tu non meliora facis.

In Posthumum. VIII.

BAsia dimidio quòd das mihi, Posthume, labro
Laudo: licet demas hinc quoque dimidium.
Vis dare majus adhuc, & inenarrabile munus?
Hoc tibi habe totum, Posthume, dimidium.

Ad Rufum, de Selio. IX.

QUòd fronte Selium nubilâ videt, Rufe,
Quòd ambulator porticum terit serus,
Lugubre quiddam quòd tacet piget vultus,
Quòd penè terram tangit indecens nasus,
Et dextra pectus pulsat, & comam vellit;
Non ille amici fata luget, aut fratris:
Uterque natus vivit, & precor vivat:
Salva est & uxor, sarcinæque, servique:
Nihil colonus, villicusque decoxit.
Mœroris igitur caussa quæ? domi cœnat.

In Posthumum. X.

ESse quid hoc dicam, quòd olent tua basia myrrham
Quòdque tibi est nunquam non alienus odor?
Hoc mihi suspectum est, quod oles bene, Posthume semper:
Posthume, non bene olet, qui bene semper olet.

Ad

Ad Sextum. XI.

ET judex petit, & petit patronus.
Solvas censeo, Sexte, creditori.

De Selio, ad Paulinum. XII.

NIl intentarum Selius, nil linquit inausum,
Cœnandum quoties jam videt esse domi.
Currit ad Europen, & te, Pauline, tuosque
Laudat Achilleos, sed sine fine, pedes.
Si nihil Europe fecit, tum Septa petuntur,
Si quid Phyllirides præstet, & Æsonides.
Hic quoq; deceptus Memphytica templa frequentat,
Assidet, & cathedris mœsta juvenca tuis.
Inde petit centum pendentia tecta columnis;
Illinc Pompeii dona, nemusque duplex.
Nec Fortunati spernit, nec balnea Fausti;
Nec Grylli tenebras Æoliamque Lupi:
Nam thermis iterum cunctis iterumque lavatur.
Omnia cùm fecit, sed renuente deo;
Lotus ad Europes tepidæ buxeta recurrit,
Si quis ibi serum carpat amicus iter.
Perte, perque tuam, vector, lascive, puellam,
Ad cœnam Selium tu, rogo, Taure, voca.

In Hermum. XIII.

QUòd nulli calicem tuum propinas.
Humanè faci., Herme, non superbè.

In Zoilum. XIV.

ZOïlus ægrotat. faciunt hanc stragula febrem:
si fuerit sanus, coccina quid facient?
Quid totus à Nilo, quid sindone cinctus olenti?
Ostendit stultas quid nisi morbus opes?
Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omneis.
Vis fieri sanus? stragula sume mea.

In Maximum XV.

CApto tuam, pudet, heu, sed capto, Maxime, cœnam:
Tu captas aliam, jam sumus ergo pares.
Manè salutatum venio: tu diceris isse
Antè salutatum, jam sumus ergo pares.

Sum comes ipse tuus, tumidique anteambulo regis:
Tu comes alterius: jam sumus ergo pares.
Esse sat est servum: jam nolo vicarius esse.
Qui rex est, regem, Maxime, non habeat.

Ad Zoilum. XVI.

FElicem fieri credis me, Zoïle, cœnâ.
Felicem cenâ, Zoïle, deinde tuâ?
Debet Aricino conviva recumbere clivo,
Quem tua felicem, Zoïle, cœna facit.

De Paullo. XVII.

CArmina Paullus emit, recitat sua carmina Paullus.
Nam quod emas, possis dicere jure tuum.

In Posthumum. XVIII.

BAsia das aliis; aliis das, Posthume, dextram:
Dicis, utrum mavis? elige. malo manum.

De eodem, XIX.

QVid mihi vobiscum est, ô Phœbe, novemque sorores?
Ecce nocet vati Musa jocosa suo.
Dimidio nobis dare Posthumus antè solebat
Basia; nunc labro cœpit utroque dare.

De eodem. XX.

NOn dicam, licèt usque me rogeris,
Quis sit Posthumus in meo libello:
Non dicam, quid enim mihi necesse est
Has offendere basiationes,
Quæ se tam bene vindicare possunt?

In Candidum. XXI.

SI det iniqua tibi tristem fortuna reatum;
Squallidus hærebo, pallidiorque reo.
Si jubeat patriâ damnatum excedere terrâ;
Per freta, per scopulos exsulis ibo comes.
Dat tibi divitias. ecquid sunt ista duorum?
Das partem? multum est; Candide, das aliquid?
Mecum eris ergo miser: quòd si Deus ore sereno
Annuerit; felix, Candide, solus eris.

Ad

Ad Gallam. XXII.

DAs nunquam, ſemper promittis, Galla, roganti:
Si ſemper fallis, jam rogo, Galla, nega.

De Nævia, ad Bithynicum. XXIII.

QUòd querulum ſpirat, quòd acerbum Nævia tuſſit,
Inque ſuos mittit ſputa ſubinde ſinus:
Iam te rem factam, Bithynice, credis habere?
Erras: Blanditur Nævia, non moritur.

De Selio. XXIV.

LAudantem Selium, cœnæ cum retia tendit,
Accipe, ſive legas, ſive patronus agas.
Eſt: cte! graviter! ci.ò! nequiter! euge! beate!
Hoc volui. facta eſt jam tibi cœna, tace.

Ad Rufum. XXV.

RVfe, vides illum ſubſellia prima terentem,
Cujus & hinc lucet ſardonychata manus:
Quæque Tyron toties eporavere lacernæ,
Et toga non tactas vincere juſſa nives:
Cujus olet toto pinguis coma Marceliano,
Et ſplendent vulſo brachia trita pilo.
Non heſterna ſedet lunata lingula planta;
Coccina non læſum pingit aluta pedem;
Et numeroſa linu t ſtellantem ſplenia frontem.
Ignoras quis ſit? ſplenia tolle, leges.

In Cajum. XXVI.

MVtua viginti ſeſtertia fortè rogabam;
Quæ vel donanti non grave munus erat.
Quippe rogabatur felixque vetuſque ſodalis,
Et cujus laxas arca flagellat opes.
Is mihi, dives eris, ſi cauſſas egeris, inquit,
Quod peto, da Cai; non pero conſilium.

In Ponticum. XXVII.

LIs mihi cum Balbo eſt; tu Balbum offendere non vis,
Pontice: cum Licino eſt; hic quoque magnus homo eſt,

Vexat

Vexat sæpe meum Patrobas confinis agellum:
Contra libertum Cæsaris ire times.
Abnegat, & retinet nostrum Laronia servum:
Respondes; orba est, dives, anus, vidua.
Non bene, crede mihi, servo servitur amico:
Sit liber, dominus qui volet esse meus.

Ad Phœbum. XXVIII.

CUm sint crura tibi simulent quæ cornua lunæ,
In rhytio poteras, Phœbe, lavare pedes.

Ad Pannicum. XXIX.

PEctere te nolim, sed nec turbare capillos:
Splendida sit nolo, sordida nolo cutis.
Nec tibi mitrarum, nec sit tibi barba reorum.
Nolo virum nimiùm, Pannice; nolo parùm.
Sunt tibi crura pilis, & sunt tibi pectora setis
Horrida; sed mens est, Pannice, vulsa tibi.

In Cæcilianum. XXX.

QUidquid ponitur hinc & inde, vertis;
Mammas suminis, imbricemque porci,
Communemque duobus attagenam,
Mullum dimidium, lupumque totum,
Murenæque latus, femurque pulli,
Stillantemque alicâ suâ palumbum.
Hæc cùm condita sunt madente mappâ,
Traduntur puero domum ferenda.
Nos accumbimus otiosa turba.
Vllus si pudor est, repone cœnam:
Cras te, Cæciliane, non vocavi.

In Linum. XXXI.

QUid mihi reddat ager, quæris, Line, Nomentanus?
Hoc mihi reddit ager: te, Line, non video.

De Mœcha veste. XXXII.

COccina famosæ donas & Ianthina mœchæ.
Vis dare, quæ meruit, munera? mitte togam.

In Tongilium. XXXIII.

URi Tongilius malè dicitur hemitritæo.
Novi hominis mores, esurit atque sitit.

Subdola

Subdola tenduntur craſſis modò retia turdis:
Hamus & in mullum mittitur atque lupum.
Cæcuba ſaccentur, quæque annus coxit Opimî:
Condantur parco fuſca Falerna vitro.
Omnes Tongilium medici juſſere lavari.
O ſtulti, febrem creditis eſſe? gula eſt.

Ad Maximinam, puellam edentulam. XXXIV.

RIde, ſi ſapis, ô puella, ride,
Pelignus, puto, dixerat Poëta:
Sed non dixerat omnibus puellis.
Verùm ut dixerit omnibus puellis,
Non dixit tibi, tu puella non es:
Nam tres ſunt tibi, Maximina dentes,
Sed planè piceique, buxeique.
Quare ſi ſpeculo mihique credis,
Debes non aliter timere riſum,
Quàm ventum Spanius, manumve Priſcus;
Quàm cretata timet Fabulla nimbum,
Ceruſſata timet Sabella ſolem.
Vultus induito magìs ſeveros,
Quàm conjux Priami, nurusque major,
Mimos ridiculi Philiſtionis,
Et convivia nequiora vita;
Et quidquid lepidâ procacitate
Laxat perſpicuo labella riſu.
Te mœſtæ decet aſſidere matri,
Lugentique virum, piumque fratrem;
Et tantùm tragicis vacare Muſis.
At tu, judicium ſecuta noſtrum,
Plora, ſi ſapis, ô puella, plora.

In Zoïlum. XXXV.

ZOïle, quid ſolium ſubluto podice perdis?
Spurcius ut fiat, Zoïle, merge caput.

In Candidum. XXXVI.

CAndide κοινὰ φίλων, hæc ſunt tua, Candide, πάντα
Quæ tu magniloquus nocte dieque ſonas?
Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit:

At me quæ passa est furiosi cornua tauri,
Noluerit dici quam pila prima suam.
Misit Agenoreas Cadmi tibi terra lacernas:
Non vendes nummis coccina nostra tribus.
Tu Lybicos Indis suspendis dentibus orbes:
Fulcitur testa fagina mensa mihi.
Immodici tibi flava tegunt chrysendeta mulli:
Concolor in nostra, cammare, lance rubes.
Ex opibus tantis veteri fidoque sodali
Das nihil & dicis, Candide, κοινὰ φίλων?

In Sextum fœneratorem. XXXVII.

EMi seu puerum, togamve pexam,
Seu tres, ut puto, quatuorve libras:
Sextus protinus ille fœnerator,
quem nôstis veterem meum sodalem,
Ne quid fortè petam, timet, cavetque;
Et secum, sed ut audiam, susurrat:
Septem millia debeo Secundo;
Phœbo quatuor; undecim Philero;
Et quadrans mihi nullus est in arca.
O grande ingenium mei sodalis!
Durum est, Sexte, negare, cùm rogaris:
Quantò durius antequam rogeris?

In Nævolum. XXXVIII.

FLorida per varios ut pingitur Hybla colores,
Cùm breve Sicaniæ ver populantur apes:
ic tua suppositis pellucent præla lacernis;
Sic micat innumeris arcula syntheſibus.
tque unam vestire tribum tua vellera possunt,
Appula non uno quæ grege terra tulit.
u spectas hyemem succincti lentus amici,
(Pro scelus!) & lateris frigora trita mei.
uantum erat, infelix, pannis fraudare duobus,
(Quid renuis?) non te Nævole, sed tineas?

Ad Rufum. XXXIX.

TAuponem, laniumque, balneumque,
Tonsorem, tabulamque, calculosque,

Et

Et paucos, sed ut eligam libellos,
Vnum non nimium rudem sodalem:
Hæc præsta mihi, Ruse, vel Bitonti,
Et thermas tibi habe Neronianas.

Ad Maximum. XL.

VIs fieri liber? mentiris, Maxime; non vis:
Sed fieri si vis, hac ratione potes.
Liber eris, cœnare foris si, Maxime, nolis:
Veientana tuam si domat uva sitim:
Si ridere potes miseri chrysendeta Cinnæ:
Contentus nostrâ si potes esse togâ.
Hæc tibi si vis est, si mentis tanta potestas,
Liberior Partho vivere rege potes.

Ad Sextum. XLI.

VIs te, Sexte, coli: volebam amate.
Parendum est tibi; quod jubes, colêtis.
Sed si te colo, Sexte, non amabo.

In fictum divitem. XLII.

HIc, quem videtis gressibus vagis lentum,
Amethystinatus media qui secat sepia;
Quem non lacernis Publius meus vincit,
Non ipse Codrus alpha penulatorum;
Quem grex togatus sequitur, & capillatus.
Recensque sella linteisque lotisque;
Oppigneravit Claudii modò ad mensam
Vix octo nummis annulum, unde cœnaret.

In Zoilum. XLIII.

PExatus pulchrè rides mea, Zoïle, trita.
Sunt hæc trita quidem, Zoile; sed mea sunt.

De cœnatione Cæsaris, quæ appellatur Mica, XLIV.

MIca vocor, quid sim, cernis: cœnatio parva.
Ex me Cæsareum prospicis, ecce, tholum.
Frange toros; pete vina; rosas cape; tingere nardo:
Ipse jubet mortis te meminisse Deus.

In

In Laurum. XLV.

DUm modò cauſſidicum, dum te modò rhetora fingis,
Et non decernis, Laure, quid eſſe velis;
Peleos, & Priami transiit, vel Neſtoris ætas;
Et fuerat ſerum jam tibi deſinere.
Incipe, tres uno perierunt rhetores anno,
Si quid habes animi, ſi quid in arte vales,
Si ſchola damnatur; fora litibus omnia fervent:
Ipſe poteſt fieri Marſya cauſſidicus.
Eja age, rumpe moras; quò te ſpectabimus uſque?
Dum, quid ſis, dubitas, jam potes eſſe nihil.

In Saletanum. XLVI.

CUr triſtiorem cernimus Saletanum?
An Cauſſa levis eſt? extuli, inquis, uxorem.
O grande fati crimen! ô gravem caſum!
Illa, illa dives mortua eſt Secundilla,
Centena decies quæ tibi dedit dotis?
Noliem accidiſſet hoc tibi, Saletane.

In Lalagen. XLVII.

UNus de toto peccaverat orbe comarum
Annulus, incertâ non bene fixus acu.
Hoc facinus Lalage ſpeculo, quo viderat, ulta eſt;
Et cecidit ſectis icta Plecuſa comis.
Deſine jam, Lalage, triſtes ornare capillos,
Tangat & inſanum nulla puella caput.
Hoc ſalamandra notet, vel ſæva novacula nudet,
Ut digna ſpeculo fiat imago tuo.

In Poſthumum. XLVIII.

OCcurris quocunq; loco mihi, Poſthume, clamas
Protinus, & prima eſt hæc tua vox. Quid agit?
Hoc, ſi me decies unâ convenęris horâ,
Dicis. habes, puto, tu, Poſthume, nil quod agas.

Ad Olum. XLIX.

QUòd te nomine jam tuo ſaluto,
Quem regem & dominum priùs vocebam,
Ne

Ne me dixeris esse contumacem:
Totis pilea sarcinis redemi.
Reges & dominos habere debet,
Qui se non habet, atque concupiscit
Quod reges dominique concupiscunt.
Servum si potes, Ole, non habere;
Et regem potes, Ole, non habere.

In Classicum. L.

INvitum cœnare foris te, Classice, dicis
Si non mentiris, Classice, dispeream.
Ipse quoque ad cœnam gaudebat Apicius ire;
Cùm cœnaret, erat tristior ille, domi.
Si tamen invitus vadis, cur, Classice, vadis?
Cogor, ais. verum est: cogitur & Selius.
En rogat ad cœnam Melior te, Classice, rectam.
Grandia verba ubi sunt? si vires, ecce, nega.

Ad Cæcilianum. LI.

CAndidius nihil est te, Cæciliane, (notavi,)
Si quando ex nostris disticha pauca legis.
Protinus aut Marsi recitas, aut scripta Catulli.
Hæc mihi das, tanquam deteriora legas.
Ut collata magis placeant mea? credimus illud.
Malo tamen recites, Cæciliane, tua.

De Saufello, ad Maternum. LII

CInctum togatis post & antè Saufellum,
Quantâ reduci Regulus solet turbâ,
Ad alta tonsum templa cùm reum misit,
Materne, cernis? invidere nolito;
Comitatus iste sit, precor, tuus nunquam.
Hos illi amicos & greges togatorum
Fuscinulenus præstat, & Faventinus.

De Leone. LIII.

VErbera securi solitus leo ferre magistri,
Insertamque pati blandus in ora manum,
Dedidicit pacem subitò feritate reversâ,
Quanta nec in Libycis debuit esse jugis.

Nam

Nam duo de tenera pueritia corpora turbâ,
Sanguineam rastris quæ renovabat humum,
Sævus & infelix furiali dente peremit.
Martia non vidit majus arena nefas.
Exclamare libet, crudelis, perfide, prædo,
A nostra pueris parcere disce lupâ.

De Mario. LIV.

ARgenti libras Marius tibi quinque reliquit,
Cui nihil ipse dabas, is tibi vetba dedit.

Ad Cosconium. LV.

COsconi, qui longa putas epigrammata nostra,
Vtilis ungendis axibus esse potes.
Hâc tu credideris longum ratione colossum,
Et puerum Bruti dixeris esse brevem.
Disce, quod ignoras: Marsi, doctique Pedonis
Sæpe duplex unum pagina tractat opus.
Non sunt longa, quibus nihil est quod demere possis:
Sed tu, Cosconi, disticha longa facis.

Ad Cæcilianum. LVI.

ÆStivo serves ubi piscem tempore, quæris?
In thermis serva, Cæciliane, tuis

Ad Nasicam. LVII.

INvitas tunc me, cùm scis, Nasica, vocatum:
Excusatum habeas me, rogo: cœno domi.

De Fannio. LVIII.

HOstem cùm fugeret, se Fannius ipse peremit.
Hic (rogo) non furor est, ne moriare, mori?

Ad Zoilum. LIX.

LAxior hexaphoris tua sit lectica licebit;
Dum tamen hæc tua sit, Zoïle, sandapila.

Ad Ponticum. LX.

ABscisâ servum quid fingis, Pontice, linguâ?
Nescis tu populum, quod tacet ille, loqui?

Ad Amicum. LXI.

VImine clausa levi nivex custodia coctæ,
Hæc tibi Saturni tempore munus erit.

Dona

Dona quòd æstatis misi tibi mense Decembri,
Si quereris, rasam tu mihi mitte togam.

Ad Classicum. LXII.

QUòd nec carmine glorior supino,
Nec retro lego Satoden cinædum;
Nusquam Græcula quòd recantat Echo,
Nec dictat mihi luculentus Attis
Mollem debilitate Galliambon;
Non sum, Classice, tam malus poëta,
Quid si per graciles vias perauri
Invitum jubeas subire Ladam?
Turpe est difficiles habere nugas,
Et stultus labor est ineptiarum.
Scribat carmina circulis Palæmon;
Me raris juvat auribus placere.

In Mamercum. LXIII.

NIl recitas, & vis, Mamerce, poëta videri
Quidquid vis, esto, dummodo nil recites.

In Gaurum. LXIV.

QUòd nimio gaudes noctem producere vino,
Ignosco; vitium, Gaure, Catonis habes.
Carmina quòd scribis Musis & Apolline nullo,
Laudari debes; hoc Ciceronis habes
Quòd vomis, Antoni; quòd luxuriatis, Apici.
Quòd fœtes, vitium dic mihi cujus habes?

Ad Quinctilianum. LXV.

QUinctiliane, vagæ moderator summe juventæ,
Gloria Romanæ, Quinctiliane, togæ;
Vivere quòd propero pauper, nec inutilis annis,
Da veniam: properat vivere nemo satis.
Differat hoc, patrios optat qui vincere census,
Atriaque immodicis æstat imaginibus.
Me focus, & nigros non indignantia fumos
Tecta juvant, & fons vivus, & herba rudis.
Sit mihi verna satur, sit non doctissima conjux;
Sit nox cum somno, sit sine lite dies.

Petit

Petit poëta à Cæsare jus trium liberorum. LXVI.

RErum certa salus, terrarum gloria, Cæsar.
Sospite quo magnos credimus esse deos;
Si festinatis toties tibi lecta libellis
Detinuere oculos carmina nostra tuos;
Quod fortuna vetat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut esse trium,
Hæc, si displicui, fuerint solatia nobis:
Hæc fuerint nobis præmia, si placui.

De eodem ad uxorem. LXVII.

NAtorum mihi jus trium roganti,
Musarum pretium dedit mearum
Solus qui poterat. valebis uxor.
Non debet domini perire munus.

Ad Regulum LXVIII.

PRimus ubi est, inquis, cùm sit liber iste secundus;
Quid faciam, si plus ille pudoris habet?
Tu tamen hunc fieri si mavis, Regule, primum;
Unum de titulo tollere jota potes.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER III.

Ad Lectorem. I.

Hoc tibi, quidquid id eſt, longinquis mittit ab oris
Gallia Romanæ nomine dicta togæ.
Hunc legis, & laudas librum fortaſſe priorem.
Illa, vel hæc mea ſunt; quæ meliora putas?
Plus ſanè placeat, domina qui natus in urbe eſt:
Debet enim Gallum vincere verna libet.

Ad librum ſuum. II.

Cujus vis fieri, libelle, munus?
Feſtina tibi vindicem parare,
Ne nigram cito raptus in culinam
Cordyllas madidâ tegas papyro
Vel thuris, piperiſque ſis cucullus.
Fauſtini fugis in ſinum? ſapiſti.
Cedro nunc licet ambules perunctus,
Et frontis gemino decens honore
Pictis luxurieris umbilicis:
Et te purpura delicata velet,
Et cocco rubeat ſuperbus index.
Jllo vindice nec Probum timeto.

Ad eundem. III.

Romam vade, liber. ſi, veneris unde, requiret:
Æmiliæ dices de regione viæ.
Si, quibus in terris, qua ſimus in urbe, rogabit:
Cornelî referas me, licet, eſſe foro.
Cur abſim, quæret: breviter tu multa fatere;
Non poterat vanæ tædia ferre togæ.
Si, quando veniet? dicet: reſponde, Poëta
Exierat, veniet cùm citharœdus erit.

Ad eundem. IV.

VIs commendari sine me cursurus in Vrbem,
Parve liber, multis? an satis unus erit?
Vnus erit (mihi crede) satis, cui non eris hospes,
Julius, assiduum nomen in ore meo.
Protinus huuc primi quæres in limine tecti:
Quos tenuit Daphnis, nunc tenet ille, Lares.
Est illi conjux quæ te manibusque sinuque
Excipiet, vel si pulverulentus eas.
Hos tu seu pariter, sive hanc, illumve priorem
Videris, hoc dices; Marcus avere jubet.
Hoc satis est. alios commendet epistola, peccat,
Qui commendandum se putat esse suis.

In mulierem deformem. V.

FOrmosam faciem nigro velamine celas:
Sed non formoso corpore lædis aquas.
Ipsam crede deam verbis tibi dicere: ostris:
Aut aperi faciem, vel tunicata lava.

Ad Marcellinum. VI.

LUx tibi post Idus numeratur tertia Maias,
Marcelline tuis bis celebranda sacris.
Imputat æthereos ortus hæc prima parenti:
Libat florentes hæc tibi prima genas.
Magna licèt dederis jucundæ munera vitæ,
Plus nunquam patri præstitit illa dies.

De sportula. VII.

CEntum miselli jam valete quadrantes,
Anteambulonis congiarium lassi,
Quos dividebat balneator elixus,
Quid cogitatis, ô fames amicorum?
Regis superbi sportulæ recesserunt,
Nihil strophrarum est: jam salarium dandum est.

In Quinctum. VIII.

THaida Quinctus amat. quam Thaida? Thaida luscam.
Vnum oculum Thais non habet, ille duos.

In Cinnam. IX.

VErſiculos in me narratur ſcribere Cinna.
Non ſcribit, cujus carmina nemo legit.

In Philomuſum. X.

CONſtitit, Philomuſe, pater tibi millia bina
Menſtrua, perque omnes præſtitit illa dies,
Luxuriam premeret cùm craſtina ſemper egeſtas,
Et vitiis eſſent danda diurna tuis.
Idem te moriens hæredem ex aſſe reliquit:
Exhæredavit, te, Philomuſe, pater.

In Fabullum. XI.

UNguentum (fateor) bonum dediſti
Convivis, heré; ſed nihil ſcidiſti.
Res falſa eſt bene olere, & eſurire.
Qui non cœnat & ungitur, Fabulle,
Hic verè mihi mortuus videtur.

In Nævium. XII.

DVm non vis leporem, dum non vis carpere mullum.
Et plùs quàm patri, Nævia, parcis apro:
Accuſas, rumpiſque coquum, tanquam omnia cruda
Attulerit. nunquam ſic ego crudus ero.

In Tuccium, de ſportula. XIII.

ROmam petebat eſuritor Tuccius.
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte rediit Milvio.

De Codro. XIV.

PLùs credit nemo, quàm totâ Codrus in urbe,
Cùm ſit tam pauper, quomodo? cæcus amat.

In cerdonem munerarium. XV.

DAs gladiatores, ſutorum regule, cerdo:
Quodque tibi tribuit ſubula, ſica rapit,
Ebrius es: nec enim faceres id ſobrius unquam,
Vt velles corio ludere Cerdo, tuo

Lusisti, satis est, sed te, mihi crede, memento,
Nunc in pellicula, cerdo, tenere tua

In Sabidum. XVI.

CIrcumlata diu mensis scriblita secundis,
Vrebat nimio sæva calore manus,
Sed magis ardebat Sabidi gula: protinus ergo
Sufflavit buccis terque quaterque suis.
Illa quidem tepuit, digitosque admittere visa est.
Sed nemo potuit tangere: merda fuit.

In Maximum. XVII.

PErfrixisse tuas quæsta est præfatio fauces.
Cum te excusâris, Maxime, quid recitas?

De vipera in ore ursæ. XVIII.

PRoxima centenis ostenditur Vrsa columnis,
Exornant fictæ quà Platanona feræ.
Hujus dum patulos alludens tentat hiatus.
Pulcher Hylas, teneram mersit in ore manum
Vipera sed cæco scelerata latebat in ore,
Vivebatque animâ deteriore fera.
Non sentit puer esse dolos, nisi dente recepto
Dum perit, ó facinus, falsa quod ursa fuit.

De Canio. XIX.

DIc, Musa, quid agat Canius meus Rufus,
Vtrúmne chartis tradit ille victuris
Legenda temporum acta Claudianorum?
An quæ Neroni falsus adstruit scriptor?
An æmulatur improbi jocos Phædri?
Lascivus elegis, an severus heroïs?
An in cothurnis horridus Sophocleis?
An otiosus in schola poëtarum
Lepôre tinctos Attico sales narrat?
Hinc si recessit, porticum terit templi?
An sparia carpit lentus Argonautarum?
An delicatæ sole rursus Europæ
Inter tepentes post meridiem buxos
Sedet, ambulatve liber acribus curis?
Titine thermis, an lavatur Agrippæ?

Ad

An impudici balneo Tigillini?
An rure Tulli fruitur, atque Lucani?
An Pollionis dulce currit ad quartum?
An æstuantes jam profectus ad Baias
Piger Lucrino naviculatur in stagno?
Vis scire quid agat Canius tuus? ridet.

In crudelem dominum. XX.

PRoscriptum famulus servavit fronte notatus?
Non fuit hæc domini vita, sed invidia.

De Apicio. XXI.

DEderas, Apici, bis trecenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu gravatus, ne famem & sitim ferres,
Summâ venenum potione duxisti.
Nil est, Apici, tibi gulosius factum.

In Invitatorem. XXII.

OMnia cùm retro pueris obsonia tradas:
Cur non mensa tibi ponitur à pedibus?

Ad Faustinum. XXIII.

SI temperari balneum cupis fervens,
Faustine, quod vix Julianus intraret:
Roga, laveat uti rhetorem Sabinéum.
Neronianas is refrigerat thermas.

In Candidum. XXIV.

PRædia solus habes, & solus, Candide, nummos:
Aurea solus habes, myrrhina solus habes:
Massica solus habes, & Opimi Cæcuba solus:
Et cor solus habes, solus & ingenium:
Omnia solus habes: hoc me puta velle negare:
Uxorem sed habes, Candide, cum populo.

In Gallum. XXV.

NUnquam me revocas, venias cùm sæpe vocatus?
Ignosco, nullum si modò, Galle, vocas.
Invitas alios: vitium est utriusque, quod? inquis.
Et mihi cor non est; nec tibi, Galle, puto.

In Nestorem. XXVI.

AUriculam Mario graviter miraris olere?
Tu facis hoc: garris Nestor, in auriculam.

In Zoilum. XXVII.

HAs, cum gemina compede, dedicat catenas,
Saturne, tibi Zoïlus, annulos priores.

Ad Gargilianum. XXVIII.

SPortula nulla datur; gratis conviva recumbis:
Die mihi, quid Romæ, Gargiliane, facis?
Cum ratione licet dicas te vivere summa:
Quod vivis, nulla cum ratione facis.

Ad Rufinum. XXIX.

SUnt tibi, confiteor, diffusi jugera campi,
Vrbanique tenent prædia multa Lares:
Et servit dominæ numerosus debitor arcæ,
Sustentatque tuas aurea mensa dapes.
Fastidire tamen noli, Rufine, minores.
Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

De piscibus sculptis. XXX.

ARtis Phidiacæ toreuma clarum,
Pisces adspicis: adde aquam, natabunt.

In Fabianum. XXXI.

QVod novus & nuper factus tibi præstat amicus,
Hoc præstare jubes me, Fabiane, tibi.
Horridus ut primo semper te mane salutem,
Per mediumque trahat me tua sella lutum:
Lassus ut in thermas decima, vel serius, hora
Te sequar Agrippæ, cùm laver ipse Titi.
Hoc per triginta merui, Fabiane, Decembres,
Vt sim tiro tuæ semper amicitiæ?
Hoc merui, Fabiane, toga, tritaque meaque.
Vt nondum credas me meruisse rudem?

In irascentes amicos. XXXII.

IRasci tantùm felices nôstis amici.
Non bellè facitis: sed juvat hoc facere.

Ad Sextum. XXXIII.

QVæ te cauſſa trahit, vel quæ fiducia Romam,
Sexte? quid aut ſperas, aut petis inde? refer.
Cauſſas, inquis, agam Cicerone diſertiùs ipſo,
Atque erit in triplici par mihi nemo foro.
Egit Ateſtinus cauſſas, & Caius: utrumque
Nôras: ſed neutri penſio tota fuit.
Si nihil hinc veniet; pangentur carmina nobis?
Audieris, dices eſſe Maronis opus.
Inſanis: omnes gelidis quicunque lacernis
Sunt tibi; Naſones, Virgilioſque vides.
Atria magna colam. vix treis, aut quatuor iſta
Res aluit: pallet cætera turba fame.
Quid faciam? ſuade: nam certum eſt vivere Romæ.
Si bonus es, caſu vivere, Sexte, potes.

In Theleſinum. XXXIV

MVtua quòd nobis, ter quinquagena dediſti
Ex opibus tantis, quas gravis arca premit;
Eſſe tibi magnus, Theleſine, videris: am cus.
Tu magnus, quòd das? immo ego, quòd recipis.

De lacerta cælata. XXXV.

INſerta phialæ Mentoris manu ducta
Lacerta vivit, & timetur argentum.

In Pollam. XXXVI.

SImpliciter pateat vitium fortaſſe puſillum?
Quod tegitur, majus creditur eſſe malum.

In Lentinum. XXXVII.

MEntiris juvenem tinctis, Lentine, capilis;
Tam ſubitò corvus, qui modo cygnus erat?
Non omnes fallis. ſcit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

Ad Ligurinum. XXXVIII.

OCcurrit tibi nemo quòd libenter:
Quòd quacunque venis, fuga eſt, & ingens.
Circa te, Ligurine, ſolitudo;

Quid ſit ſcire cupis? nimis Poëta es.
Hoc valde vitium periculoſum eſt.
Non tigris catulis citata raptis,
Non dipſas medio peruſta Sole,
Nec ſic ſcorpius improbus timetur.
Nam tantos, rogo, quis ferat labores?
Et ſtanti legis, & legis ſedenti:
Currenti legis, & legis ſtudenti,
In thermas fugio; ſonas ad aurem.
Piſcinam peto; non licet natare.
Ad cœnam propero; tenes euntem.
Ad cœnam venio; fugas ſedentem.
Laſſus dormio; ſuſcitas jacentem.
Vis, quantum facias mali, videre?
Vir juſtus, probus, innocens timeris.

De eodem. XXXIX.

FUgerit an menſas Phœbus cœnamque Thyeſtæ,
Ignoro: fugimus nos, Ligurine, tuam.
Illa quidem lauta eſt. dapibuſque inſtructa ſuperbis:
Sed nihil omnino, te recitante, placet.
Nolo mihi ponas rhombum, mullumve bilibrem:
Nec volo boletos, oſtrea nolo: tace.

Ad Candidum XL.

EXigis à nobis operam ſine fine togatam.
Non eo, libertum ſed tibi mitto meum.
Non eſt, inquis, idem. multò plus eſſe probabo,
Vix ego lecticam ſubſequor; ille feret.
In turbam incideris; cunctos umbone repellet:
Invalidum eſt nobis, ingenuumque latus.
Quidlibet in cauſſis narraveris; ipſe tacebo:
At tibi tergeminum mugiet ille ſophos.
Lis erit; ingenti faciet convicia voce:
Eſſe pudor vetuit fortia verba mihi.
Ergo nihil nobis, inquis, præſtabis amicus?
Quidquid libertus, Candide, non poterit.

De Baſſo. XLI.

CApena grandi porta quà pluit guttâ,
Phrygiæque matris Almo quà lavat ferrum,

Horatiorum quà viret sacer campus,
Et quà pusilli fervet Herculis fanum,
Faustine, plena Bassus ibat in rheda,
Omnes beati copias trahens ruris.
Illic videres frutice nobili caules,
Et utrumque porrum, sessilesque lactucas,
Figroque ventri non inutiles betas:
Illic coronam pinguibus gravem turdis,
Leporemque læsum Gallici canis dente.
Nondumque victâ lacteum fabâ porcum.
Nec feriatus ibat ante carrucam,
Sed tuta fœno cursor ova portabat.
Urbem petebat Bassus? imò rus ibat.

De *Ollo*. XLII.

PAuperis exstruxit cellam, sed vendidit Ollus
Prædia: nunc cellam pauperis Ollus habet.

In Invitatorem. XLIII.

VEientana mihi misces, tu Massica potas?
Olfacere hæc malo pocula, quàm bibere.

In Ligurinum. XLIV.

HÆc tibi, non alia est ad cœnam causa vocandi,
Versiculos recites ut, Ligurine, tuos.
Deposui soleas. affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber.
Alter perlegitur, dum fercula prima morantur:
Tertius est, nec adhuc mensa secunda venit.
Et quartum recitas, & quinctum denique librum.
Futidus est, toties si mihi ponis aprum;
Quòd si non scombris scelerata poëmata donas;
Cœnabis solus jam, Ligurine, domi.

Ad Tongilianum. XLV.

EMpta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducenis:
Abstulit hanc nimium casus in urbe frequens
Collatum est decies. rogo, non potes ipse videri
Incendisse tuam, Tongiliane, domum?

In Gelliam. XLVI.

Quòd quacunque venis, Cosmum migrare puta-
Et fluere excusso cinnama fusa vitro: (mus;
Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis:
Scis, puto, posse meum sic bene olere canem.

De cisterna Ravennate. XLVII.

Sit cisterna mihi, quàm vinea, malo, Ravennæ:
Cùm possim multò vendere pluris aquam.

De Caupone. XLVIII.

Callidus imposuit nuper mihi caupo Ravennæ.
Cùm peterem mixtum, vendidit ille merum.

De villa Faustini, ad Bassum. XLIX.

Baiana nostri villa, Basse, Faustini,
Non otiosis ordinata myrtetis,
Viduaque platano, tonsilique buxeto
Ingrata lati spatia detinet campi:
Sed rure vero barbaque laetatur.
Hic farta premitur angulo Ceres omni,
Et multa fragrat testa senibus autumnis
Hic post Novembres, imminente jam bruma,
Seras putator horridus refert uvas.
Truces in alta valle mugiunt tauri,
Vitulusque inermi fronte prurit in pugnam.
Vagatur omnis turba sordidæ cortis;
Argutus Anser, gemmeique pavones,
Nomenque debet quæ rubentibus pennis,
Et picta perdix, Numidicæque guttatæ,
Et impiorum phasiana Colchorum.
Rhodias superbi fœminas premunt galli;
Sonantque turres plausibus columbarum;
Gemit hinc palumbus, inde cereus turtur.
Avidi sequuntur villicæ sinum porci?
Matremque plenam mollis agnus exspectat.
Cingunt serenum lactei focum vernæ,
Et larga festos lucet ad Lares sylva.
Non segnis albo palleat otio caupo;
Nec perdit oleum lubricus palæstrita:

Sed tendit avidis rete ſubdolum turdis.
Tremulave captum linea trahit piſcem.
Aut impeditam caſſibus refert damam.
Exercet hilares facilis hortus urbanos.
Et pædagogo non jubente laſcivi
Parêre gaudent villico capillati;
Et delicatus opere fruitur eunuchus.
Nec venit inanis ruſticus ſalutator;
Fert ille ceris cana cum ſuis mella,
Metamque lactis Saſſinate de ſylva.
Somniculoſos ille potrigit glires;
Hic vagientem matris hiſpidæ fœtum;
Alius coactos non amare capones.
Et dona matrum vimine offerunt texto
Grandes proborum virgines colonorum.
Facto vocatur lætus opere vicinus,
Nec avara ſervat craſtinas dapes menſa:
Veſcuntur omnes, ebrioque non novit
Satur miniſter invidere conuivæ.
At tu ſub urbe poſſides famem mundam,
Et turre ab alta proſpicis meras laurus,
Furem Priapo non timente ſecurus:
Et vinitorem fatre paſcis urbano,
Pictamque portas otioſus ad villam
Olus, ova, pullos, poma, caſeum, muſtum,
Rus hoc vocari debet, an domus longè?

De muneribus gladiatoriis. L

SUtor, credo, dedit tibi, culta Bononia, munus.
Fullo dedit Mutinæ: nunc ubi caupo dabit?

In Ponticum, LI.

CVm vocor ad cœnam, non jam venalis, ut antè,
Cur mihi non eadem, quæ tibi, cœna datur?
Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino;
Sumitur inciſo mytilus ore mihi.
Sunt tibi boleti; fungos ego ſumo ſuillos.
Res tibi cum rhombo eſt; at mihi cum ſparulo.
Cereus immodicis turtur te clunibus implet;
Ponitur in cavea mortua pica mihi.

Cur ſine te cœno, cùm tecum, Pontice, cœnem?
Sportula quòd non eſt, profit: edamus idem.

In Cinnam. LII.

ESſe nihil dicis, quidquid petis, improbe Cinna.
Si nil Cinna petis; nil tibi, Cinna, nego.

In Quinctum. LIII.

CEntenis quòd emis pueros, & ſæpe ducenis:
Quòd ſub rege Numa condita vina bibis:
Quòd conſtat decies tibi non ſpecioſa ſupellex:
Libra quòd argenti millia quinque rapit:
Aurea quod fundi pretio carruca paratur:
Quòd pluris mula eſt, quàm domus empta tibi:
Hæc animo credis magno te, Quincte, parare?
Falleris. hæc animus, Quincte, puſillus emit.

In Cotilum. LIV.

COtile, bellus homo es: dicunt hoc, Cotile multi.
Audio: ſed quid ſit, dic mihi, bellus homo.
Bellus homo eſt, flexos qui digerit ordine crines:
Balſama qui ſemper, cinnama ſemper olet:
Cantica qui Nili, qui Gaditana ſuſurrat:
Qui movet in varios brachia volſa modos:
Inter fœmineas torâ qui luce cathedras
Deſidet, atque aliqua ſemper in aure ſonat:
Qui legit hinc illinc miſſas, ſcribitque tabellas:
Pallia vicini qui refugit cubiti:
qui ſcit, quam quis amet: qui per convivia curtit:
Hirpini veteres qui bene novit avos.
Quid natras? hoc eſt, hoc eſt homo, Cotile, bellus:
Res præcricoſa eſt, Cotile bellus homo.

Ad Caſſianum. LV.

SIrenas, hilarem navigantium pœnam,
Blandaſque mortes, gaudiumque crudele,
Quas nemo quondam deſerebat auditas.
Fallax Ulyſſes dicitur reliquiſſe.
Non miror: illud, Caſſiane, mirarer,
Si fabulantem Canium reliquiſſet.

Ad

Ad Diadumenum. LVI.

QUod spirat tenerâ malum mordente puellâ:
Quod de Corycio quæ venit aura croco:
Vinea quod primis floret cùm cana racemis:
Gramina quod redolent, quæ modò carpsit ovis:
Quod myrtus, quod messor Arabs, quod succina trita:
Pallidus Eoo thure quod ignis olet:
Gleba quòd æstivo leuiter cùm spargitur imbre:
Quod madidis nardo sparsa corona comis:
Hoc deprompta tuis loculis munuscula fragrant.
Quid si dona dares magna, sine invidia?

In M. Antonium. LVII.

PAr scelus admisit Phariis Antonius armis:
Abscidit vultus ensis uterque sacros.
Illud, laurigeros ageres cùm læta triumphos:
Hoc tibi, Roma, caput, cùm loquereris, erat.
Antonii tamen est pejor, quàm caussa Pothini:
Hic facinus domino præstitit; ille sibi.

De pigris nautis. LVIII.

CEssatis pueri, nihilque môstis,
Vatreno, Eridanoque pigriores:
Quorum per vada tarda navigantes,
Lentos tingitis ad celeusma remos.
Jam prono Phœthonte sudat Æthon,
Exactitque dies, & hora lassos
Interjungit equos meridiana.
At vos tam placidas vagi per vndas
Tutæ luditis otium carinæ.
Non nautas puto vos, sed Argonautas.

In Gargilianum. LIX.

PSilothro faciem lævas, & dropace calvam,
Nunquid tonsorem, Gargiliane, times?
Quid facient ungues? nam cerè nòn pores illos
Resinâ, Veneto nec resecare luto.
Desine, si pudor est, miseram traducere calvam:
Hoc fieri porco, Gargiliane, solet.

In Bæticum. LX.

NEc mullus, nec te delectat, Bætice, turdus;
Nec lepus est unquam, nec tibi gratus aper.
Nec te liba juvant, nec sectæ quadra placentæ;
Nec Libye mittit, nec tibi Phasis aves.
Capparin, & putri cepas alece natantes,
Et pulpam dubio de perasone voras.
Teque juvant gerres, & pelle melandrya canâ:
Resinata binis vina Falerna fugis.
Nescio quod stomachi vitium secretius esse
Suspicer. ut quid enim, Bætice, saprofagis?

Ad Paullinum. LXI.

MInxisti currente semel, Paulline, carinâ,
Meiere vis iterum? jam Palinurus eris.

In Zoilum. LXII.

CONviva quisquis Zoïli potest esse,
Summœnianas cœnet inter uxores,
Curtâque Ledæ sobrius bibat testâ.
Hoc esse levius, puriusque contendo.
Jacet occupato galbanatus in lecto:
Cubitisque trudit hinc & inde convivas,
Effultus ostro, sericisque pulvinis.
Propè stat minister, suggeritque ructanti
Piunas rubentes, cuspidesque lentisci;
Et æstuanti tenue ventilat frigus,
Fugatque muscas myrtea puer virga.
At ipse retro flexus ad pedum turbam,
Inter catellas anserum exta lambentes
Partitur apri glandulas palæstritis.
Ligurumque nobis saxa cùm ministrentur,
Vel cocta fumis musta Massilitanis:
Opimianum morionibus nectar
Crystallinisque myrrhinisque propinat.
Et Cosmianis ipse fusus ampullis,
Non erubescit murice aureo nobis
Dividere mœchæ pauperis capillare.
Septunce multo deinde perditus siertit:
Nos accubamus, & silentium ronchis

Prx-

Præstare jussi, nutibus propinamus,
Hos Malchionis patimur improbi fastus.

Ad Thæbum. LXIII.

UTere lactucis, & mollibus utere malvis:
Nam faciem, durùm, Phœbe, cacantis habes.

In Vetustillam. LXIV.

CVm tibi trecenti consules, Vetustilla,
Et tres capilli, quatuorque sint dentes,
Pectus cicadæ, crusculumque formicæ:
Rugosiorem cùm geras stolâ frontem;
Et aranearum cassibus pares mammas:
Cùm comparata rictibus tuis ora
Nilia us habeat crocodilus angusta,
Meliusque ranæ garriant Ravennates;
Et Adrianus dulciùs culex cantet,
Videasque quantum noctuæ vident manè,
Et illud oleas, quod viri capellarum:
Cùm bruma mensem sit tibi per Augustum,
Regelare nec te pestilentiâ possit:
Audes ducentas nuptum ire post mortes,
Virumque demens cineribus tuis quæris.
Quis conjugem, quis te vocabit uxorem,
Philomelus aviam quam vocaverat nuper?
Sternatur à Coricle clinico lectus,
Thalassionem qui tuum decet solus.
Vtorque tedas præferat novæ nuptæ.

In Rufum. LXV.

ESse negas coctum leporem, poscisque flagella.
Mavis, Rufe, coquum scindere, quàm leporem.

In Nævolum. LXVI.

NVnquam dici ave, sed reddis Nævole, semper:
Quod prior & corvus dicere sæpe solet.
Cur hoc exspectas à me rogo, Nævole, dicas:
Nam puto nec melior, Nævole, nec prior es.
Præmia laudato tribuit mihi Cæsar uterque,
Natorumque dedit jura paterna trium.

Oste

Ore legor multo, notumque per oppida nomen
Non exſpectato dat mihi fama rogo
Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum;
Et ſedeo quà te ſuſcitat Oceanus.
Quot mihi Cæſareo facti ſunt munere cives,
Nec famulos totidem ſuſpicor eſſe tibi.

Ad cerdonem. LXVII.

IRaſci noſtro non debes, cerdo, libello.
Ars tua, non vita, eſt carmine læſa meo.
Innocuos permitte ſales. cur ludere nobis
Non liceat, licuit ſi jugulare tibi?

Ad Rufum, LXVIII.

CUrſorem ſextâ tibi, Rufe, remiſimus horâ.
Carmina quem madidum noſtra tuliſſe reor:
Imbribus immodicis cœlum nam fortè ruebat.
Non aliter mitti debuit iſte liber.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IV.

De natali Domitiani. I.

CÆsaris alma dies, & luce sacratior illa,
Conscia Dictæum qua tulit Ida Jovem,
Longa precor, Pylioque veni numerosior ævo,
Semper & hoc vultu, vel meliore nite.
Hic colat Albano Tritonida cultus in arvo,
Perque manus tantas plurima quercus erat.
Hic colat ingenti redeuntia secula lustro,
Et quæ Romuleus sacra Terentus habet,
Magna quidem, superi, petimus, sed debita terris.
Pro tanto quæ sunt improba vota deo?

De Horatio. II.

SPectabat modò solus inter omnes
Nigris munus Horatius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum duce candidus sederet.
Toto nix cecidit repentè cœlo:
Albis spectat Horatius lacernis.

De nivibus. III

ADspice quàm densum tacitarum vellus aquarum
Defluat in vultus Cæsaris, inque sinus.
Indulget tamen ille Jovi, nec vertice moto
Concretas pigro frigore ridet aquas,
Sidus Hyperborei solitus lassare Bootæ,
Et madidis Helicen dissimulare comis.
Qui siccis lascivit aquis, & ab æthere ludit,
Suspicor has pueri Cæsaris esse nives.

In Bassam IV.

QVod siccæ redolet palus lacunæ,
Crudarum nebulæ quod Albularum,
Fiscinæ vetus aura quod marinæ,

Lassi

Lassi Bardiacus quod evocati,
Quod bis murice vellus inquinatum,
Quod jejunia sabbatariorum,
Mœstorum quod anhelitus reorum,
Quod spurcæ moriens lucerna tedæ,
Quod ceromata fæce de Sabina,
Quod vulpis fuga, viperæ cubile,
Mallem, quàm quod oles, olere Bassa.

Ad Fabianum. V.

VIr bonus & pauper, linguaque & pectore verus,
Quid tibi vis? urbem qui, Fabiane, petis?
Qui nec leno potes, nec commessator haberi,
Nec pavidos tristi voce citare reos;
Vendere nec vanos circa pallatia fumos;
Plaudere nec Cano, plaudere nec Glaphyro.
Unde miser vives? homo fidus, certus amicus?
Hoc nihil est, nunquam sic Philomelus eris.

In Masilianum. VI.

CRedi virgine castior pudica,
Et frontis teneræ cupis videri;
Cùm sis improbior, Masiliane,
Quàm qui compositos metro Tibulli
In Stellæ recitat domo libellos.

Ad Euphemum VII.

PRima salutantes atque altera continet hora;
Exercet raucos tertia causidicos.
Quinctam varios extendit Roma labores;
Sexta quies lassis, septima finis erit.
Efficit in nonam nitidis octava palæstris;
Imperat exstructos frangere nona toros.
Ira libellorum decima est, Eupheme, meorum,
Temperat ambrosias cùm tua cura dapes;
Donus æthereo laxatur nectare Cæsar,
Ingentique tenet pocula parca manu.
Ne admitte jocos: gressu timet ire licenti
Ad matutinum nostra Thalia Jovem.

Ad Fauſtinum. VIII.

DVm novus eſt, neque adhuc raſâ mihi fronte libellus,
Pagina dum tangi non benè ſiccæ timet:
I, puer, & caro perfer leve munus amico,
Qui meruit nugas primus habere meas.
Curre; ſed inſtructum comitetur pumice librum
Spongia: muneribus convenit illa meis.
Non poſſunt noſtros multæ, Fauſtine, lituræ
Emendare jocos: una litura poteſt.

In Ant. Saturninum. IX.

DVm nimiùm vano tumefactus nomine gaudes
Et Saturninum te, miſer eſſe pudet;
Impia Parrhaſia moviſti bella ſub urſa,
Qualia qui Phariæ conjugis arma tulit.
Exciderat ne adeò fatum tibi nominis hujus,
Obruit Actiaci quod gravis ira freti?
An tibi promiſit Rhenus, quod non dedit illi
Nilus, & Arctois plus licuiſſet aquis?
Ille etiam noſtris Antonius occidit armis;
Qui tibi collatus, perfide, Cæſar erat.

Ad Rufum, de nuptiis Pudentis, & Claudiæ Peregrinæ, X.

CLaudia, Rufe, meo nubit Peregrine Pudenti:
Macte eſto tedis ô Hymenæe tuis.
Tam bene rara ſuo miſcentur cinnama nardo,
Maſſica Theſeis tam bene vina favis.
Nec meliùs teneris junguntur vitibus ulmi,
Nec plus lotos aquas, litora myrtus amat.
Candida perpetuo reſidet Concordia lecto:
Tamque pari ſemper ſit Venus æqua jugo,
Diligat illa ſenem quondam: ſed & ipſa marito,
Tunc quoque cùm fuerit, non videatur anus.

Ad Silium. XI.

SIli Caſtalidum decus ſororum,
Qui perjuria barbari furoris,

In-

Ingenti premis ore, perfidoſque
Aſtus Hannibalis, leveque Pœnos
Magnis cedere cogis Africanis:
Paullùm ſepoſitâ ſeveritate,
Dum blandâ vagus aleâ December
Incertis ſonat hinc & hinc fritillis,
Et ludit rota nequiore talo,
Noſtris otia commoda Camœnis.
Nec torva lege fronte ſed remiſſâ.
Sic forſan tener auſus eſt Catullus
Magno mittere paſſerem Maroni.

Ad Cæcilianum. XII.

MIlle tibi nummos heſterna nocte roganti,
In ſex aut ſeptem, Cæciliane, dies
Non habeo, dixi: ſed tu cauſſatus amici
Adventum, lancem paucaque vaſa rogas.
Stultus es? an ſtultum me credis, amice? negavi
Mille tibi nummos: millia quinque dabo?

De puero ſtuprato. XIII

QVà vicina pluit Vipſanis porta columnis,
Et madet aſſiduo lubricus imbre lapis,
In jugulum pueri, qui roſcida templa ſubibat,
Decidit hiberno prægravis unda gelu:
Cúmque peregiſſet miſeri crudelia fata,
Tabuit in calido vulnere mucro tener.
Quid non ſæva ſibi voluit fortuna licere?
Aut ubi mors non eſt, ſi jugulatis aquæ?

De endromide. XIV.

HAnc tibi Sequanicæ pinguem textricis alumnam,
Quæ Lacedæmonium barbara nomen habet,
Sordida, ſed gelido non adſpernanda Decembri
Dona, peregrinam mittimus endromida.
Seu lenitum ceroma teris tepidumve trigona;
Sive harpaſta manu pulverulenta rapis;
Plumea ſeu laxi partiris pondera follis;
Sive levem curſu vincere quæris Atham:
Ne madidos intret penetrabile frigus in artus.
Neve gravis ſubita te premat Iris aqua.

Ride

Ridebis ventos hoc munere tectus & imbres.
Non sic in Tyria sindone tutus eris.

De Carelia & Gallia. XV.

DIcit se verulam, cùm sit Cærelia puppa.
Puppam se dicit Gellia, cùm sit anus.
Ferre nec hanc possis, possis, Coline, nec illam.
Altera ridicula est, altera putidula.

De Selio. XVI.

NUllos esse deos, inane cœlum
Affirmat Selius, probatque; quòd se
Factum, dum negat hoc, videt beatum.

Ad Thaliam de Brutiano, XVII.

DUm tu lenta nimis, diuque quæris,
Quis primus tibi, quisve sit secundus;
Graium quisve epigramma comparabit:
Palmam Callimachus, Thalia, de se
Facundo dedit ipse Brutiano.
Qui si Cecropio satur lepore,
Romanæ sale luserit Minervæ;
Illi me facias, precor, secundum.

Ad Fabianum. XVIII.

OMnes quas habuit, Fabiane, Lycoris amicas
Extulit: uxori fiat amica meæ.

De litoribus Altini. XIX.

AEmula Baianis Altini litora villis,
Et Phaëthontei conscia sylva rogi;
Quæque Antenoreo Dryadum pulcherrima Fauno
Nupsit ad Euganeos sola puella lacus;
Et tu Ledæo felix Aquileia Timavo,
Hic ubi septenas Cyllarus hausit aquas;
Vos eritis nostræ portus, requiesque senectæ,
Si juris fuerint otia nostra sui.

Ad Posthumum. XX.

QUòd te manè domi toto non vidimus anno,
Vis dicam, quantum, Posthume, perdiderim?
Trecenos, puto, bis; vicenos ter, puto, nummos.
Ignoscis; togulam, Posthume, pluris emo.

Ad

Ad Domitianum. XXI.

SÆpe meos laudare soles, Auguste, libellos.
Invidus ecce negat: non minùs ergo soles.
Quid, quòd honorato non sola voce dedisti,
Non alius poterat quæ dare dona mihi.
Ecce iterum nigros corrodit lividus ungues.
Da, Cæsar, tantò tu magìs, ut doleat.

Ad Chloen. XXII.

DOnasti tenero, Chloë, Luperco
Hispanas, Tyriasque, coccinasque,
Et lotam tepido togam Galeso,
Indos sardonychas, Scythas smaragdos,
Et centum dominos novæ monetæ;
Et quidquid petit usque & usque donas.
Væ glabraria, væ tibi misella:
Nudam te statuet tuus Lupercus,

Ad Tudentem. XXIII.

OBstat, care Pudens, nostris sua turba libellis:
Lectoremque frequens lassat, & implet opus.
Rara juvant primis sic major gratia pomis:
Hybernæ pretium sic meruêre rosæ.
Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quàm levis in tota Marsus Amazonide.
Tu quoque de nostris releges quemcumque libellis,
Esse pura solum: sic tibi pluris erit.

De piscibus Baianis. XXIV.

BAiano procul à lacu, monemus,
Piscator, fuge, ne nocens recedas.
Sacris piscibus hæ natantur undæ,
Qui nôrunt Dominum, manumque lambunt
Illam, qua nihil est in orbe majus.
Quid, quòd nomen habent, & ad magistri
Vocem quisque sui venit citatus.
Hoc quondam Lybis improbus profundo,
Dum prædam calamo tremente ducit,
Raptis luminibus repentè cœcus
Captum non potuit videre piscem:

Et

Et nunc sacrilegos perosus hamos,
Baianos sedet ad lacus rogator
At tu, dum potes, innocens recede,
Jactis simplicibus cibis in undas.
Et pisces venerare dedicatos.

Ad Hippodamum. XXV.

QVod cupis in nostris dicique legique libellis,
Et nonnullus honos creditur esse tibi:
Ne valeam, si non res est gratissima nobis,
Et volo te chartis inseruisse meis.
Sed tu nomen habes aversa fronte sororum
Impositum, mater quod tibi dura dedit:
Quod nec Melpomene quod nec Polyhymnia possit.
Nec pia cum Phœbo dicere Calliope.
Ergo aliquod gratum Musis tibi nomen adopta
Non semper bellè dicitur Hippodamus.

De ape electro inclusa XXVI.

ET lacet, & lucet Phaëtontide condita gutta,
Vt videatur apis nectare clausa suo.
Dignum tantorum pretium tulit illa laborum.
Credibile est ipsam sic voluisse mori.

Ad Sosibianum. XXVII.

PLena laboratis habeas cùm scrinia libris,
Emittis quare, Sosibiane, nihil?
Idem hæredes, inquis, mea carmina, quando
Tempus erat jam te, Sosibiane, legi.

Ad Attalum. XXVIII.

SOrdida cùm tibi sit, verum tamen, Attale, dixit,
Quisquis te niveam dixit habere togam.

De pugna damarum. XXIX.

FRontibus adversis molles concurrere damas
Vidimus, & fati sorte jacere pari.
Spectavere canes prædam: stupuitque superbus
Venator, cultro nil superesse suo.
Vnde leves animi tanto caluere furore?
Sic pugnant tauri, sic cecidere viri.

Ad

Ad Olum. XXX.

CAna est barba tibi, nigra est coma. tingere barbam
Non potes, hæc causſa est: sed potes, Ole, comam.

Ad Afrum. XXXI.

CEntum Coranus, & ducenta Mancinus,
Trecenta debet Titius, hoc bis Albinus,
Decies Sabinus, alterumque Serranus;
Ex insulis, fundisque tricies soldum,
Ex pecore redeunt ter ducena Parmensi:
Totis diebus, Afer, hoc mihi narras;
Et teneo melius ista quàm meum nomen.
Numeres oportet aliquid, ut pari possim.
Quotidianam refice nauseam nummis.
Audire gratis, Afer, ista non possum.

Ad Charinum. XXXII.

ARgenti genus omne comparâsti,
Et solus veteres Myronis Artes,
Solus Praxitelis manus, Scopæque,
Solus Phidiaci toreuma cœli,
Solus Mentoreos habes labores.
Nec desunt tibi vera Glaniana,
Nec quæ Callaïco linuntur auro,
Nec mensis anaglypta de paternis.
Argentum tamen inter omne, miror,
Quare non habeas, Charine, purum.

Ad Posthumum. XXXIII.

ATria Pisonum stabant cùm stemmate toto,
Et docti Senecæ ter numeranda domus,
Prætulimus tantis solum te, Posthume, regnis:
Pauper eras, & eques, sed mihi consul eras.
Tecum ter denas numeravi, Posthume, brumas:
Communis nobis lectus & unus erat.
Jam donare potes, jam perdere, plenus honorum,
Largus opum: exspecto, Posthume, quid facias.
Nil facis: & serum est alium mihi quærere regem.
Hoc, Fortuna, placet? Posthumus imposuit.

In

In male recitantem. XXXIV.

QVid recitaturus circumdas vellera collo?
Conveniunt noſtris auribus illa magis.

De Veſuvio monte. XXXV.

HIc eſt pampineis viridis modò Veſvius umbris:
Preſſerat hic madidos nobilis uva lacus.
Hæc juga quàm Nyſæ colles plùs Bacchus amavit:
Hoc nuper ſatyri monte dedêre choros.
Hæc Veneris ſedes, Lacedæmone gratior illi:
Hic locus Herculeo nomine clarus erat.
Cuncta jacent flammis, & triſti merſa favillâ:
Nec ſuperi vellent hoc licuiſſe ſibi.

Votum Parthenii, ad Phœbum. XXXVI.

HÆc tibi pro nato plenâ dat lætus acerrâ,
Phœbe, Palatinus munera Parthenius.
Ut qui prima novo ſignat quinquennia luſtro,
Impleat innumeras Burrus Olympiadas.
Facrata vota patris. ſic te tua diligat arbor,
Gaudeat & certâ virginitate ſoror.
Perpetuo ſic flore mices: ſic denique non ſint
Tam longæ Bromio, quàm tibi, Phœbe, comæ.

De Sabello. XXXVII.

SAturnalia divitem Sabellum
Fecerunt. meritò tumet Sabellus:
Nec quemquam putat eſſe, prædicatque
Inter cauſſidicos beatiorem.
Hos faſtus, animoſque dat Sabello
Farris ſemodius, fabæque freſſæ,
Et thuris piperiſque tres ſelibræ,
Et Lucanica ventre cum Faliſco,
Et nigri Syra defruti lagena,
Et ficus Libycâ gelata teſtâ,
Cum bulbis, cochleiſque, caſeoque.
Piceno quoque venit à cliente
Parcæ ciſtula non capax olivæ,
Et craſſo figuli polita cœlo
Septenaria ſyntheſis Sagunti,

Hiſpa-

Hiſpanæ luteum rotæ toreuma,
Et lato variata mappa clavo.
Saturnalia fructuoſiora
Annis non habuit decem Sabellus.

De Phaëthonte encauſtico. XXXVIII.

ENcauſtus Phaëthon tabula depictus in hac eſt.
Quid tibi vis, dipyron qui Phaëthonta facis?

Ad Flaccum. XXXIX.

NEſcis, crede mihi, quid ſint epigrammata, Flacce.
Qui tantum luſus illa jocoſque putas,
Ille magis ludit, qui ſcribit prandia lævi
Tereos; aut cœnam, crude Thyeſta, tuam.
Aut puero liquidas aptantem Dædalon alas
Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.
A noſtris procul eſt omnis veſica libellis,
Muſa nec inſano ſyrmate noſtra tumet.
Illa tamen laudant omnes, mirantur, adorant.
Confiteor: laudant illa, ſed iſta legunt.

Ad Cæcilianum. XL.

CVm tibi non eſſent ſex milia, Cæciliane,
Ingenti * latè vectus es hexaphoro: *laxi
Poſtquam bis decies tribuit Dea cæca, ſinumque
Ruperunt nummi, factus es, ecce, pedes.
Quid tibi pro meritis, & tantis laudibus optem?
Dî reddant ſellam, Cæciliane, tibi.

In Hedylum. XLI.

GEſtari junctis niſi deſinis, Hedyle, capris:
Qui modo ficus eras, jam caprificus eris.

Ad Coſmum. XLII.

HVnc, quem ſæpe vides inter penetralia noſtræ
Pallados, & templi limina, Coſme, novi,
Cum baculo, peraque ſenem: cui cana putriſque
Stat coma, & in pectus ſordida barba cadit:
Cerea quem nudi tegit uxor abolla grabati:
Cui dat latratos obvia turba cibos:
Eſſe putas Cynicum, deceptus imagine falſa.
Non eſt hic Cynicus, Coſme: quid ergo? canis,

Ad Colinum. XLIII.

O Cui Tarpeias licuit contingere quercus.
Et meritas primâ cingere fronde comas;
Si sapis, utaris totis, Coline, diebus,
Extremumque tibi semper adesse putes.
Lanificas nulli tres exorare puellas
Contigit: observant quem statuere diem.
Divitior Crispo, Thraseâ constantior ipso,
Lautior & nitido sis Meliore licèt,
Nil adicit penso Lachesis, fusosque sororum
Explicat, & semper de tribus una secat.

Ad Lucium. XLIV.

LVci, gloria temporum tuorum,
Qui * Gaurum veterem, Tagumque nostrum
Arpis cedere non sinis disertis; * *Graium*
Argivas generatus inter urbes
Thebas carmine cantet, aut Mycenas,
Aut claram Rhodon, aut libidinosæ
Ledæas Lacedæmonis palæstras.
Nos Celtis genitos & ex Iberis
Nostræ nomina duriora terræ
Grato non pudeat referre versu:
Sævo Bilbilin optimam metallo,
Quæ vincit Chalybasque, Noricosque:
Et ferro Plateam suo tonantem,
Quam fluctu tenui, sed inquieto,
Armorum Salo temperator ambit:
Turelamque, chorosque Rixamarum,
Et convivia festa Carduarum,
Et textis Peteron rosis rubentem,
Atque antiqua patrum theatra Rigas,
Et certos jaculo levi Silaos:
Turgentisque lacus, Petusixque,
Et parvæ vada pura Vetonissæ:
Et sanctum Baradonis ilicetum,
Per quod vel piger ambulat viator:
Et quæ fortibus excolit juvencis
Curvæ Manlius arva Matinessæ.

Hæc tam ruſtica, delicate lector,
Rides nomina? rideas licebit,
Hæc tam ruſtica malo, quàm Bituntos.

In Gargilianum. XLV.

MUnera quòd ſenibus viduiſque ingentia mittis,
Vis te munificum, Gargiliane, vocem.
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.
Si avidis fallax indulget piſcibus hamus:
Callida ſic ſtultas decipit eſca feras.
Quid ſit largiri, quid ſit donare; docebo,
Si neſcis: dona, Gargiliane, mihi.

Ad Fauſtinum, XLVI.

DUm nos blanda tenent laſcivi ſtagna Lucrini,
Et quæ pumiceis fontibus antra calent:
Tu colis Argivi regnum, Fauſtine, coloni,
Quò te bis decimus ducit ab urbe lapis.
Horrida ſed fervent Nemeæi pectora monſtri:
Nec ſatis eſt, Baias igne calere ſuo.
Ergo ſacri fontes, & littora grata valete;
Nympharum pariter, Nereïdumque domus,
Herculeos colles gelidâ vos vincite brumâ;
Nunc Tiburtinis cedite frigoribus.

In Gallam. XLVII.

IN tenebris luges amiſſum, Galla, maritum:
Non plorare pudet te, puto, Galla, virum.

De vipera electro incluſa. XLVIII.

FLentibus Heliadum ramis dum vipera ſerpit,
Fluxit in obſtantem ſuccina gutta feram:
Quæ dum miratur pingui ſe rore teneri,
Concreto riguit victa repentè gelu.
Ne tibi regali placeas, Cleopatra, ſepulchro,
Vipera ſi tumulo nobiliore jacet.

De obitu Curiatii, XLIX.

ARdea ſolſtitio, Pæſtanaque rura petantur.
Quique Cleonæo ſidere fervet ager;

Cùm

Cùm Tiburtinas damnet Curiatius auras,
Inter laudatas ad Styga missus aquas.
Nullo fata loco possis excludere: cùm mors
Venerit, in medio Tibure Sardinia est.

In Mancinum. L.

DOnâsse amicum tibi ducenta, Mancine,
Nuper superbo lætus ore jactasti.
Quartus dies est, in schola poëtarum
Dum fabulamur, millibus decem dixti
Emptas lacernas munus esse Pompillæ:
Sardonycha verum, lineisque ter cinctum,
Duasque similes fluctibus maris gemmas
Dedisse Bassam, Cæliamque jurasti.
Herè de theatro, Pollione cantante,
Cùm subitò abires, dum fugis, loquebaris;
Hæreditatis tibi trecenta venisse,
Et manè centum & post meridiem centum,
Quid tibi sodales fecimus mali tantum?
Miserere jam crudelis, & sile tandem.
Aut, si tacere lingua non potest ista,
Aliquando narra quod velimus audire.

De Lycori. LI.

TIbur in Herculeum migravit nigra Lycoris,
Omnia dum fieri candida credit ibi.

De Cærellia. LII.

DVm petit à Baulis mater Cærellia Baias,
Occidit insani crimine mersa freti.
Gloria quanta perit vobis! hæc monstra Neroni
Nec quondam jussæ præstiterantis aquæ.

De hortis Julii Martialis. LIII.

JVli jugera pauca Martialis,
Hortis Hesperidum beatiora,
Longo Janiculi jugo recumbunt.
Lati collibus imminent recessus;
Et planus modico tumore vertex
Cœlo perfruitur sereniore;
Et curvas nebula tegente valles
Solus luce nitet peculiari.

Puris leniter admoventur aſtris
Celſæ culmina delicata villæ.
Hinc ſeptem dominos videre montes,
Et totam licet æſtimare Romam:
Albanos quoque Tuſculoſque colles,
Et quodcunque jacet ſub urbe frigus;
Fidenas veteres, breveſque Rubras;
Et, quod virgineo cruore gaudet,
Annæ pomiferum nemus Perennæ.
Illic Flaminiæ, Salariæque
Geſtator patet, eſſedo tacente,
Ne blando rota ſit moleſta ſomno;
Quem nec rumpere nauticum celeuſma,
Nec clamor valet helciariorum,
Cùm ſit tam propè Mulvius, ſacrumque
Lapſæ per Tiberim volent carinæ.
Hoc rus (ſeu potiùs domus vocanda eſt,)
Commendat dominus: tuam putabis;
Tam non invida, tamque liberalis,
Tam comi patet hoſpitalitate.
Credas Alcinoi pios Penates,
Aut facti modò divitis Molorchi.
Vos nunc omnia parva qui putatis,
Centeno gelidum ligone Tibur,
Vel Prænestе domare, pendulamque
Uni dedite Seriam colono:
Dum, me judice, præferantur iſtis
Juli jugera pauca Martialis.

De Philænide. LIV.

OCulo Philænis ſemper altero plorat.
Quo fiat iſtud quæritis modo? luſca eſt.

Ad Linum. LV.

EGiſti vitam ſemper, Line, municipalem:
Quâ nihil omnino vilius eſſe poteſt.
Idibus, & raris togula eſt excuſſa Kalendis:
Duxit & æſtates ſyntheſis una decem.
Saltus aprum, campus leporem tibi miſit inemptum:
Sylva graves turdos exagitata dedit.

Raptus flumineo venit de gurgite piſcis:
Vina rubens fudit non peregrina cadus.
Nec tener Argoſica miſſus de gente miniſter,
Sed ſtetit inculti ruſtica turba foci.
Nec nocuit tectis ignis, nec Sirius agris:
Nec merſa eſt pelago, nec fluit ulla ratis.
Suppoſita eſt blando nunquam tibi teſſera talo:
Alea ſed parcæ ſola fuere nuces.
Dic ubi ſit decies, mater quod avara reliquit.
Nuſquam eſt, feciſti rem, Line, difficilem.

In Prætorem. LVI.

PRætorem pauper centum ſeſtertia Gaurus
Orabat cana notus amicitia:
Dicebatque ſuis hæc tantùm deeſſe trecentis,
Vt poſſet domino plaudere juſtus eques.
Prætor ait; ſcis me Scorpo Thalloque daturum:
Atque utinam centum millia ſola darem!
Ah pudet ingratæ, pudet ah malè divitis arcæ.
Quod non vis equiti, vis dare, Prætor, equo?

Ad Sextum. LVII.

INvitas centum quadrantibus, & bene cœnas.
Vt cœnem invitor, Sexte, an ut invideam?

Ad Papilum. LVIII.

TV Setina quidem ſemper, vel Maſſica ponis,
Papile: ſed rumor tam bona vina negat.
Diceris hac factus cœlebs quater eſſe lagena,
Nec puto, nec credo, Papile; nec ſitio.

De Ammiano, ad Maronillum. LIX.

NIhil Ammiano præter aridam teſtem
Moriens reliquit ultimis pater ceris.
Fieri putaret poſſe quis, Maronille,
Vt Ammianus mortuum patrem nollet?

Ad Quinctum. LX.

EXigis ut donem noſtros tibi, Quincte, libellos.
Non habeo, ſed habet bibliopola Tryphon.
Æs dabo pro nugis, & emam tua carmina ſanus?
Non, inquis, faciam tam fatué, nec ego.

De Vestino. LXI.

CVm gravis extremas Vestinus duceret horas,
Et jam per Stygias esset iturus aquas,
Victima volventes orabat pensa sorores,
Vt traherent parva stamina pulla mora;
Jam sibi defunctus, caris dum vivit amicis.
Moverunt tetricas tam pia vota deas.
Tum largas partitus opes à luce recessit:
Seque mori posthac credidit ille senem.

De damis. LXII.

ADspicis, imbelles tentent quàm fortia damæ
Prœlia: tam timidis quanta sit ira feris?
In mortem parvis concurrere frontibus audent.
Vis, Cæsar, damis parcere? mitte canes.

De Nigrina. LXIII.

O Felix animo, felix, Nigrina, marito,
Atque inter Latias gloria prima nurus.
Te patrios miscere juvat cum conjuge census,
Gaudentem socio, participique viro.
Arserit Evadne flammis injecta mariti,
Nec minor Alcestim fama sub astra ferat.
Tu melius certo meruisti pignore vitæ,
Vt tibi non esset morte probandus amor.

In avarum amicum. LXIV.

MIllia misisti mihi sex, bis sena petenti.
Vibis sena feram, bis duodena petam.

In Zoilum. LXV.

NVnquam divitias deos rogavi,
Contentus modicis, meoque lætus.
Paupertas, veniam dabis, recede.
Causa est quæ subiti, novique voti?
Pendentem volo Zoïlum videre.

In Varum. LXVI.

AD cœnam nuper Varus me fortè vocavit:
Ornatus dives, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus oneratur mensa: ministri
Apponunt oculis plurima, pauca gulæ.

Tunc

Tunc ego; non oculos, sed ventrem pascere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

In Afrum. LXVII.

Condita cùm tibi sit jam sexagesima messis,
Et facies multo splendeat alba pilo;
Discurris totâ vagus urbe nec ulla cathedra est,
Cui non mane feras irrequietus, ave.
Et sine te nulli fas est prodire tribuno,
Nec caret officio consul uterque tuo.
Et sacro decies repetis Pallatia clivo,
Sigerioque meros, Partheniosque sonas.
Hæc faciant sanè juvenes; deformius, Afer,
Omnino nihil est ardelione senex.

Ad Mathonem. LXVIII.

Hospes eras nostri semper, Matho, Tiburtini.
Hoc emis. imposui: rus tibi vendo tuum.

Ad Mathonem. LXIX.

Declamas in frebre, Mathon: hanc esse phrenesim
Si nescis, non es sanus, amice Mathon.
Declamas æger, declamas hemitritæus.
Si sudare aliter non potes, est ratio.
Magna tamen res est, erras; cùm viscera febris
Exurit, res est magna tacere, Mathon.

Ad Rufum. LXX.

Hos quoque commenda Venulcio, Rufe, libellos;
Imputet & nobis otia parva, roga:
Immemor & paullum curarum, operumque suorum,
Non tetricâ nugas exigat aure meas.
Sed nec post primum legat hæc, summumve trientem:
Sed sua cùm medius prœlia Bacchus amat.
Si nimis est legisse duos; tibi charta plicetur
Altera; divisum sic breve fiet opus.

In Nævolum. LXXI.

Securo nihil est te, Nævole, pejus: eodem,
Solicito nihil est, Nævole, te melius.
Securus, nullum resalutas, despicis omnes;
Nec quisquam liber, nec tibi gratus homo est.

Solicitus, donas, dominum regemque salutas;
Invitas. esto, Nævole, solicitus.

In Ponticum. LXXII.

NOs bibimus vitro, tu myrrhà, Pontice. quare?
Prodat perspicuus ne duo vina calix.

Ad librum de Apollinari. LXXIII.

SI vis auribus Atticis probari,
Exhortor, moneoque te, libelle,
Ut docto placeas Apollinari.
Nil exactius eruditiusque est,
Sed nec candidius benigniusque.
Si te pectore, si tenebit ore,
Nec ronchos metues maligniorum,
Nec scombris tunicas dabis molestas,
Si damnaverit, ad salariorum
Curras scrinia protinus licebit,
Inversa pueris arande charta.

De Bassa. LXXIV.

INfantem secum semper tua Bassa Fabulle,
Collocat, & lusus, deliciasque vocat.
Et quod mireris magis, infantaria non est.
Ergo quid in caussa est? pedere Bassa solet.

In dissimulatorem. LXXV.

NUlla remisisti parvo pro munere dona;
Et jam Saturni quinque fuere dies.
Ergo nec argenti sex scriptula Septitiani,
Missa, nec à querulo mappa cliente fuit:
Antipolitani nec quæ de sanguine thynni
Testa tubet, nec quæ Coctana parva gerit:
Nec rugosarum vimen breve Picenarum:
Dicere te posses ut meminisse mei.
Decipies alios verbis vultuque benigno:
Nam mihi jam notus dissimulator eris.

De rusticatione. LXXVI.

RUre morans quid agam, respondeo pauca rogatus;
Luce deos oro, famulos, post arva reviso;

Par-

Partibus atque meis justos indico labores.
Inde lego, Phœbumque cio, Musamque lacesso.
Hinc oleo corpusque frico, mollique palæstrâ
Stringo libens, animo gaudens, ac fœnore liber.
Prandeo, poro, cano, ludo, lavo, cœno, quiesco.
Dum parvus lychnus modicum consumat olivi:
Hæc dat nocturnis nox lucubrata Camœnis.

Ad Librum. LXXVII.

OHe, jam, satis est, ohe, libelle.
Jam pervenimus usque ad umbilicos:
Tu procedere adhuc, & ire quæris;
Nec summa potes in scheda teneri:
Sic tanquam tibi res peracta non sit,
Quæ prima quoque pagina peracta est.
Jam lector queriturque, deficitque;
Jam librarius hoc & ipse dicit,
Ohe, jam satis est, ohe, libelle.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM. LIBER V.

Ad Cæsarem. I.

HOc tibi, Palladiæ seu collibus uteris Albæ,
Cæsar, & hinc Triviam prospicis, inde Thetin:
Seu tua veridicæ discunt responsa sorores,
Plana suburbani quà cubat unda freti:
Seu placet Æneæ nutrix, seu filia Solis,
Sive salutiferis candidus Anxur aquis;
Mittimus, ô rerum felix tutela salusque,
Sospite quo gratum credimus esse Jovem.
Tu tantùm accipias; ego te legisse putabo:
Et tumidus Galla credulitate fruar.

Ad lectores. II.

MAtronæ, pueique, virgineique,
Vobis pagina nostrâ dedicatur.
Hic, quem nequitiæ procaciores
Delectant nimiùm, salesque nudi,
Turpes, Marse, tuos legat libellos:
Noster cum domino liber jocetur;
Quem Germanicus ore non rubenti
Coram Cecropia legat puella.

Ad Domitianum III.

ACcola jam nostræ Degis, Germanice, ripæ,
A famulis Isiri qui tibi venit aquis,
Lætus & attonitus, viso modò præsule mundi,
Affatus comites dicitur esse suos;
Sors mea quàm fratris melior: cui tam propè fas est
Cernere, tam longè quem colit ille Deum.

Ad Pamillum, de Myrtale. IV.

FŒtere multo Myrtale solet vino.
Sed fallat ut nos, folia devorat lauri,

Me-

Merumque cauta fronde, non aquâ miſcet.
Hanc tu rubentem prominentibus venis
Quoties venire, Paulle, videris contrà,
Dicas licebit ; Myrtale bibit laurum.

Ad Sextum. V.

SExte, Palatinæ cultor facunde Minervæ,
Ingenio frueris qui propiore dei ;
Nam tibi naſcentes domini cognoſcere curas,
Et ſecreta ducis pectora nôſſe licet ?
Sit locus & noſtris aliqua tibi parte libellis,
Qua Pedo, qua Marſus, quaque Catullus erit,
Ad Capitolini cœleſtia carmina belli,
Grande cothurnati pone Maronis opus.

Ad Parthenium VI.

Si non eſt grave, nec nimis moleſtum,
Muſæ, Parthenium rogate veſtrum :
Sic te ſerior & beata quondam,
Salvo Cæſare, finiat ſenectus,
Et ſis invidia favente felix,
Sic Burrus citò ſentiat parentem ;
Admittas timidam brevemque chartam
Intra limina ſanctioris aulæ.
Nôſti tempora tu Jovis ſereni,
Cùm fulget placidus, ſuoque vultu,
Quo nil ſupplicibus ſolet negare,
Non eſt, quòd metuas preces iniquas :
Nunquam grandia, nec moleſta poſcit,
Quæ cedro decorata purpuraque,
Nigris pagina crevit umbilicis.
Nec porrexeris iſta, ſed teneto
Sic, tanquam nihil offeras agaſque.
Si novi dominum novem ſororum,
Vitro purpureum petet libellum.

Ad Vulcanum. VII.

QUaliter Aſſyrios renovant incendia nidos,
Una decem quoties ſecula vixit avis :

Taliter exuta est veterem nova Roma senectam,
Et sumpsit vultus præsidis ipsa sui.
Jam precor oblitus nostræ, Vulcane, querelæ
Parcæ: sumus Martis turba, sed & Veneris.

De Phaside. VIII.

EDictum Domini Deique nostri,
Quo subsellia certiora fiunt,
Et puros eques ordines recepit,
Dum laudat modò Phasis in Theatro,
Phasis purpureis rubens lacernis,
Et jactat tumido superbus ore;
Tandem commodiùs licet sedere,
Nunc est reddita dignitas equestris;
Turba non premimur, nec inquinamur:
Hæc, & talia dum refert supinus,
Illas purpureas & arrogantes
Jussit surgere Lectius lacernas.

In Symmachum. IX.

LAnguebam: sed tu comitatus protinus ad me
Venisti centum, Symmache, discipulis.
Centum me tetigere manus Aquilone gelatæ,
Non habui febrem, Symmache; nunc habeo.

Ad Regulum, de fama Poetarum. X.

ESse quid hoc dicam, vivis quòd fama negatur:
Et sua quòd rarus tempora lector amat?
Hi sunt invidiæ nimirum, Regule mores,
Præferat antiquos semper ut illa novis.
Sic veterem ingrati Pompeii quærimus umbram;
Et laudant Catuli Julia templa senes.
Ennius est lectus salvo, tibi, Roma, Marone:
Et sua riserunt secula Mæonidem.
Rara coronato plausere theatra Menandro:
Nôrat Nasonem sola Corinna suum.
Vos tamen ô nostri, ne festinate, libelli:
Si post fata venit gloria, non propero.

Ad Severum, de Stella. XI.

SArdonychas, smaragdos, adamantas, iaspidas uno
Versat in articulo Stella, Severe, meus.

Mul-

Multas in digitis, plures in carmine gemmas
Invenies? inde est hæc, puto, culta manus.

De eodem. XII.

QUòd nutantia fronte perticata
Gestat pondera Maschlion superbus;
Aut grandis Linus omnibus lacertis
Septem quòd pueros levat vel octo;
Res non difficilis mihi videtur:
Uno cùm digito, vel hoc, vel illo,
Portet Stella meus decem puellas.

In Callistratum. XIII.

SVm, fateor, semperque fui, Callistrate, pauper,
Sed non obscurus, nec malè notus eques.
Sed toto legor orbe frequens, & dicitur, hic est.
Quodque cinis paucis, hoc mihi vita dedit.
At tua centenis incumbunt tecta columnis,
Et libertinas arca flagellat opes:
Magnaque Niliacæ servit tibi gleba Syenes;
Tendet & innumeros Gallica Parma greges.
Hoc ego, tuque sumus, sed quod sum, non potes esse.
Tu quod es, è populo quilibet esse potest.

De Manneio. XIV.

SEdere primo solitus in gradu semper,
Tunc cùm liceret occupare, Manneius;
Bis excitatus terque transtulit castra,
Et inter ipsa penè tertius sellas
Post Caïumque Luciumque consedit.
Illinc cucullo prospicit caput tectus,
Oculoque ludos spectat indecens uno.
Et hinc miser dejectus in viam transit.
Subsellioque semifultus extremo,
Et malè receptus altero genu, jactat
Equiti, sedere, Lectioque, se stare.

Ad Domitianum. XV.

QVinctus nostrorum liber est, Auguste, jocorum.
Et queritur læsus carmine nemo meo.
Gaudet honorato sed multus nomine lector,
Cui victura meo munere fama datur.

Quid

Quid tamẽ hæc prosunt quamvis venerantia multos?
Non prosint: sanè me tamen ista juvant.

Ad Lectorem. XVI.

SEtia cùm possim, quòd delectantia malim
Scribere, tu caussa es, lector amice, mihi.
Qui legis, & totâ cantas mea carmina Româ.
Sed nescis, quanti stet mihi talis amor.
Nam si falciferi defendere templa Tonantis,
Solicitisque velim vendere verba reis;
Plurimus Hispanas mittet mihi nauta metretas,
Et fiet vario sordidus æ re sinus.
At nunc conviva est, comessatorque libellus.
Et tantùm gratis pagina nostra placet.
Bellè, inquis, dixti. satis est: laudabimur usque.
Dissimulas? facies me, puto, caussidicum.

In Gelliam. XVII.

DUm proavos, atavosq; refers, & nomina magna;
Dum tibi noster eques sordida conditio est:
Dum te posse negas nisi lato, Gellia, clavo
Nubere: nupsisti Gellia cistifero.

Ad Quinctianum. XVIII.

QUòd tibi Decembri mense, quo volant mappæ,
Gracilesque ligulæ, cereique, chartæque,
Et acuta senibus testa cum damascenis;
Præter libellos vernulas nihil misi,
Fortasse avarus videar, aut inhumanus.
Odi dolosas munerum & malas artes.
Imitantur hamos dona: namque quis nescit,
Avidum voratâ decipiscarum muscâ?
Quoties amico diviti nihil donat,
O quinctiane, liberalis est pauper.

Ad Domitianum. XIX.

SI qua fides veri, præferri, maxime Cæsar,
Temporibus possunt secula nulla tuis.
Quando magis dignos licuit spectare triumphos?
Quando Palatini plus metuere dei?

Pul-

Pulchrior & major quo ſub duce Martia Roma?
Sub quo libertas principe tanta fuit?
Eſt tamen hoc vitium, ſed non leve, ſit licèt unum,
Quod colit ingratas pauper amicitias.
Quis largitur opes veteri, fidoque ſodali?
Aut quem proſequitur non alienus eques?

Ad eundem. XX.

SAturna litiæ ligulam miſiſſe ſelibræ,
Flammaræve togæ ſcriptula tota decem,
Luxuria eſt, tumidique vocant hæc munera reges,
Qui crepet aureolos, forſitan unus erit.
Quatenus hi non ſunt, eſto tu. Cæſar amicus.
Nulla ducis virtus pulcior eſſe poteſt.
Jam dudum tacito rides, Germanice, naſo:
Utile, quod non vis, do tibi conſilium.

Ad Iulium Martialem. XXI.

SI tecum mihi, care Martialis,
Securis liceat frui diebus;
Si diſponere tempus otioſum,
Et veræ pariter vacare vitæ:
Nec nos atria, nec domos potentum,
Nec lites tetricas, forumque triſte
Nôſſemus, nec imagines ſuperbas:
Sed geſtatio, fabulæ, libelli,
Campus, porticus, umbra, villa, thermæ;
Hæc eſſent loca ſemper, hi labores.
Nunc vivit ſibi neuter, heu! bonoſque
Soles effugere, atque abire ſentit;
Qui nobis pereunt, & imputantur.
Quiſquam vivere cùm ſciat, moratur?

De Apollonio. XXII.

QUinctum pro Decimo, pro Craſſo, Regule, Ma-
Antè ſalutabat rhetor Apollonius. (crum
Nunc utrumque ſuo reſalutat nomine. quantum
Cura, laborque poteſt! ſcripſit, & edidicit.

In

In Paullum. XXIII.

MAnè domi ſi te merui, voluique videre,
Sint mihi, Paulle, tuæ longiùs Exquiliæ.
ed Tiburtinæ ſum proximus accola pilæ;
Quà videt antiquum ruſtica Flora Jovem.
lta ſuburbani vincenda eſt ſemita clivi,
Et numquam ſicco ſordida ſaxa gradu:
ixque datur longas mulorum vincere mandras:
Quæque trahi multo marmora fune vides.
lud adhuc gravius, quòd te poſt mille labores,
Paulle, negat laſſo janitor eſſe domi.
xitus hic operis vani, togulæque madentis:
Vix tanti Paullum manè videre fuit.
mper inhumanos habet officioſus amicos:
Rex, niſi dormieris, non potes eſſe meus.

Ad Baſſum. XXIV.

HErbarum fueras indutus, Baſſe colores,
Iure theatralis dum ſiluere loci.
uæ poſtquam placidi cenſoris cura renaſci
luſſit, & Oceanum certior audit eques;
on niſi vel cocco madidâ, vel murice tinctâ
Veſte nites, & te ſic dare verba putas.
uadringentorum nullæ ſunt, Baſſe, lacernæ:
Aut meus ante omnes Codrus haberet equum.

De Hermete. XXV.

HErmes Martia ſeculi voluptas;
Hermes omnibus eruditus armis;
rmes & gladiator, & magiſter;
rmes turba ſui tremorque ludi;
rmes quem timet Helius, ſed unum;
rmes cui cadit Advolans, ſed uni;
rmes vincere, nec ferire doctus;
rmes ſuppoſititius ſibi ipſi;
mes divitiæ locariorum;
mes cura, laborque ludiarum;
mes belligera ſuperbus haſta;
mes æquoreo minax tridente;
mes caſſide languida timendus;

Hermes

Hermes glotia Martis universi;
Hermes omnia solus, & ter unus.

De Charestrato. XXVI.

QUadringenta tibi non sunt, Chærestrate, surge.
Lectius ecce venit: sta, fuge, curre, late.
Ecquis, iô, revocat, discedentemque reducit?
Ecquis, iô, largas pandit amicus opes?
Quem chartis famæque damus, populisque loquendum;
Quis Stygios non vult totus adire lacus?
Hoc, rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuso permaduisse croco?
Quàm non sensuro dare quadringenta caballo,
Aureus ut Scorpi nasus ubique micet?
O frustra locuples, ô dissimulator amice,
Hæc legis & laudas? quæ tibi fama perit?

Ad Codrum. XXVII.

QUòd alpha dixi, Codre, penulatorum
Te nuper, aliqua cum jocarer in charta:
Si fortè bilem movit hic tibi versus,
Dicas licebit beta me togatorum.

In fictum equitem. XXVIII.

INgenium, studiumque tibi, moresque, genusque
Sunt equitis, fateor: cætera plebis habes.
Bis septena tibi non sunt subsellia tanti,
Ut sedeas viso pallidus Oceano.

In Mamercum. XXIX.

UT bene loquatur, sentiatque Mamercus,
Efficere nullis, Aule, moribus possis:
Pietate fratres Curtios licèt vincas,
Quiete Nervas, comitate Rusones,
Probitate Marcos, æquitate Mauricos,
Oratione Regulos, jocis Paullos:
Rubiginosis cuncta dentibus rodit.
Hominem malignum forsan esse tu credas:
Ergo esse miserum credo, cui placet nemo.

Ad Gelliam. XXX.

SI quando leporem mittis mihi, Gellia, dicis;
Formosus septem, Marce, diebus eris.
Si non derides, si verum, lux mea, narras:
Edisti numquam, Gellia, tu leporem.

Ad Varronem. XXXI.

VArro Sophocleo non inficiande cothurno,
Nec minùs in Calabra suspiciende lyra;
Differ opus: nec te facundi scena Catulli
Detineat, cultis aut elegia comis.
Sed lege fumoso non adspernanda Decembri
Carmina, mittuntur quæ tibi mense suo.
Commodius nisi fortè tibi, potiusque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

De ludo puerorum cum juvencis. XXXII.

ADspice, quàm placidis insultet turba juvencis,
Et sua quàm facilis pondera taurus amet.
Cornibus hic pendet summis: vagus ille per armos
Currit, & in toto ventilat arma bove.
At feritas immota riget: non esset arena
Tutior, & possent fallere plana magis.
Nec trepidant gressus: sed de discrimine palmæ
Securus puer est, solicitumque pecus.

Ad Faustinum, de Crispo. XXXIII.

QVadrantem Crispus tabulis, Faustine, supremis
Non dedit uxori. cui dedit ergo? sibi.

In Caussidicum. XXXIV.

CArpere Caussidicus fertur mea carmina. qui sit
Nescio: si sciero, væ tibi, Caussidice.

De Erotio. XXXV.

HAnc tibi, Fronto pater, genetrix Flaccilla, puellã,
Oscula commendo deliciasque meas:
Pallida ne nigras horrescat Erotion umbras,
Oraque Tartarei prodigiosa canis.
Imperfecta fuit sextæ modò frigora brumæ,
Vixisset totidem ni minus illa dies.

Inter

Inter tam veteres ludat lasciva patronos,
Et nomen blæso garriat ore meum.
Mollia nec rigidus cespes tegat ossa, nec illi
Terra gravis fuerit: non fuit illa tibi.

Ad Fabullum, de Euclide. XXXVI.

DVm sibi redire de Patrensibus fundis
Ducenta clamat coccinatus Euclides.
Corinthioque plura de suburbano;
Longumque pulchra stemma repetit à Leda,
Et suscitanti Lectio geluciatur;
Equiti superbo nobili, locupleti.
Cecidit repentè magna de sinu clavis.
Nunquam, Fabulle, ne quior fuit clavis.

Ad Faustinum. XXXVII.

LAudatus nostro quidam, Faustine, libello,
Dissimulat, quasi nil debeat: imposuit.

De Erotio puella. XXXVIII.

PVella senibus dulcior mihi cycnis,
Agna Galesi mollior Phalantini,
Concha Lucrini delicatior stagni;
Cui nec lapillos præferas Erythræos;
Nec modo politum pecudis Indicæ dentem,
Nivesque primas, liliumque non tactum:
Quæ crine vincit Bætici gregis vellus,
Rhenique nodos, aureamque nitellam:
Fragravit ore, quod rosarium Pæsti;
Quod Atticarum prima mella cerarum;
Quod succinorum rapta de manu gleba:
Cui comparatus indecens erat pavo,
Inamabilis sciurus, & frequens phœnix:
Adhuc recenti tepet Erotion busto,
Quam pessimorum lex avara fatorum
Sexta peregit hieme, nec tamen tota,
Nostros amores, gaudiumque, lususque,
Et esse tristem me meus vetat Pætus:
Pectusque pulsans, pariter & comam vellens;
Deflere non te vernulæ pudet mortem?

Ego

Ego conjugem, inquit, extuli, & tamen vivo,
Notam, superbam, nobilem, locupletem.
Quid esse nostro fortius potest Pæto?
Ducenties accepit, & tamen vivit.

Ad sextum, in Calliodorum. XXXIX.

CAlliodorus habet censum (quis nescit?) equestrem,
Sexte; sed & fratrem Calliodorus habet.
Quadringenta secat, qui dicit σῦκα μάρζε;
Uno credis equo posse sedere duos?
Quid cum fratre tibi, quid cum Polluce moleſto?
Non esset Pollux si tibi, Castor eras.
Unus cùm sitis; duo, Calliodore, sedetis.
Surge: solœcismum, Calliodore, facis.
Aut imitare genus Ledæ; aut cum fratre sedere
Non potes, alternis, Calliodore, sede.

In Carinum. XL.

SVpremas tibi tricies in anno
Signanti tabulas, Carine, misi
Hyblæis madidas thymis placentas.
Defeci: miserere jam, Carine.
Signa rariùs, aut semel fac illud,
Mentitur tua quod subinde tussis.
Excussi loculosque sacculumque.
Crœso divitior licèt fuissem,
Iro pauperior forem, Carine,
Si conchen toties meam comesses.

Ad Artemidorum. XLI.

PInxisti Venerem; colis, Artemidore, Minervam:
Et miraris, opus displicuisse tuum?

In Didymum spadonem. XLII.

THeatra loqueris, & gradus, & edicta;
Trabe sque, & Idus, fibulasque, censusque:
Et pumicata pauperes manu montras.
Sedere in equitum liceat an tibi scamnis,
Videbo, Didyme: non licet maritorum.

Ami-

Amicis donandum. XLIII.

CAllidus effractâ nummos fur auferet arcâ:
Proſternet patrios impia flamma Lares:
Debitor uſuram pariter, ſortemque negabit:
Non reddet ſterilis ſemina jacta ſeges:
Diſpenſatorem fallax ſpoliabit amica:
Mercibus exſtructas obruet unda rates.
Extra fortunam eſt quidquid donatur amicis,
Quas dederis, ſolas ſemper habebis opes.

De Thaide & Lecania. XLIV.

THais habet nigros, niveos Lecania dentes.
Qnæ ratio eſt? emptos hæc habet illa ſuos.

In Dentonem. XLV.

QVid factum eſt, rogo quid repentè factum?
Ad cœnam mihi, Dento, quod vocanti
(Quis credat?) quater auſus eſt negare.
Sed nec reſpicis, & fugis ſequentem;
Quem thermis modò quærere, & theatris,
Et conclavibus omnibus ſolebas.
Sic eſt: captus es unctiore cœnâ,
Et major rapuit canem culina
Jam te: ſed citò cognitum & relictum
Cùm faſtidierit popina dives,
Antiquæ venies ad oſſa cœnæ.

In Baſſam. XLVI.

DIcis formoſam, dicis te, Baſſa, puellam.
Iſtud quod non eſt, dicere Baſſa ſolet.

De Philone. XLVII.

NVnquam ſe cœnâſſe domi Philo jurat: & hoc eſt:
Non cœnat, quoties nemo vocavit eum.

Ad Labienum XLVIII.

VIdiſſem modò fortè cùm ſedentem
Solum te, Labiene: tres putavi.
Calvæ me numerus tuæ fefellit.
Sunt illinc tibi, ſunt & hinc capilli.

Qua-

Quales nec puerum decere possint.
Nudum est in medio caput, nec ullus
In longa pilus area notatur.
Hic error tibi profuit Decembri,
Tunc cùm prandia misit Imperator;
Cum panariolis tribus rediisti.
Talem Geryonem fuisse credo.
Vites censeo porticum Philippi;
Si te viderit Hercules, peristi.

In Charopinum XLIX.

Cœno domi quoties, nisi te, Charopine, vocavi;
Protinus ingentes sunt inimicitiæ:
Meque petis stricto medium transfigere ferro,
Si nostrum sine te scis calaisse focum.
Nec semel ergo mihi furtum feciisse licebit
Improbius nihil est hac, Charopine, gula.
Desine jam nostram, precor, observare culinam;
Atque aliquando meus det tibi verba coquus.

Ad Rufum. L.

Hic quilibellis prægravem gerit lævam.
Notariorum quem premit chorus lævis,
Qui codicillis hinc & inde prolatis,
Epistolisque commodat gravem vultum,
Similis Catoni Tullioque, Brutoque;
Exprimere, Rufe, fidiculæ licèt cogant,
Ave Latinum, χαῖρε non potest Græcum.
Si fingere me istud putas, saluemus.

In Posthumum. LI.

Quæ mihi præstiteris memini, semperque tenebo:
Cur igitur taceo? Posthume, tu loqueris.
Incipio quoties alicui tua dona referre,
Protinus exclamat; dixerat ipse mihi.
Non bellè quædam faciunt duo: sufficit unus
Huic operi: si vis ut loquar, ipse tace.
Crede mihi, quamvis ingentia, Posthume, dones,
Auctoris pereunt garrulitate sui.

Ad

Ad Bassum. LII.

COlchida quid scribis? quid scribis, amice, Thyestem?
Quid tibi vel Niobe, Basse, vel Andromache?
Materia est, mihi crede, tuis aptissima chartis
Deucalion; vel, si non placet hic, Phaëthon.

De rhetore Apollonio. LIII.

EXtemporalis factus est meus rhetor:
Calpurnium non scripsit, & salutavit.

Ad Lupum. LIV.

CVi tradas, Lupe, filium magistro,
Quæris solicitus diu, rogasque.
Omnes grammaticosque rhetorasque
Devites, moneo: nihil sit illi
Cum libris Ciceronis, aut Maronis.
Famæ Tutilium suæ relinquat.
Si versus facit, abdices Poëtam.
Artes discere vult pecuniosas?
Fac, discat citharœdus, aut choraules.
Si duri puer ingenî viderur,
Præconem facias, vel architectum.

Ad Cinnam. LV.

CVm voco te dominum, noli tibi, Cinna, placere:
Sæpe etiam servum sic resaluto meum.

Ad Posthumum. LVI.

CRas te victurum, eras dicis, Posthume, semper.
Dic mihi eras illud, Posthume, quando venit?
Quam longè eras istud? ubi est? aut unde petendum
Numquid apud Parthos, Armenioque latet;
Jam eras istud habet Priami vel Nestoris annos,
Cras istud quanti, dic mihi, possit emi?
Cras vives: hodie jam vivere, Posthume, serum est.
Ille sapit, quisquis, Posthume, vixit heri.

Ad Stellam. LVII.

QVòd non argentū, quòd non tibi mittimus aurū,
Hoc facimus causſa, Stella diserte, tua.

Quis-

Quisquis magna dedit, voluit sibi magna remitti
Fictilibus nostris exoneratus eris.

Ad detractorem. LVIII.

ADlatres licèt usque nos & usque,
Et gannitibus improbis lacessas:
Certum est hanc tibi pernegare famam,
Olim quam petis in meis libellis.
Qualiscumque legaris ut per orbem.
Nam te cur aliquis sciat fuisse?
Ignotus pereas, miser, necesse est.
Non deerunt tamen hac in urbe forsan
Unus, vel duo, tresve, quatuorve.
Pellem rodere qui velint caninam.
Nos hac à scabie tenemus ungues.

Ad hospites. LIX.

IUre tuo nostris maneas licet, hospes, in hortis,
Si potes in nudo ponere membra solo:
Aut si portatur tecum tibi magna supellex;
Nam mea jam digitum sustulit hospitibus.
Nulla tegit fractos nec inanis culcitra lectos:
Putris & abruptâ falcia reste jacet.
Sit tamen hospitium nobis commune duobus.
Emi hortos; plus est; instrue tu; minus est.

Ad Ponticum. LX.

QVid sentis, inquis, de nostris, Marce, libellis?
Sic me solicitus, Pontice, sæpe rogas.
Admiror; stupeo; nihil est perfectius illis:
Ipse tuo cedit Regulus ingenio.
Hoc sentis? inquis; faciat tibi sic bene Cæsar,
Sic Capitolinus Jupiter. imò tibi.

Ad Callistum & Alcimum, suos ministros. LXI.

SExtantes, Callisse, duos infunde Falerni:
Tu super æstivas, Alcime, funde nives.
Pinguescat nimio madidus mihi crinis amomo,
Lassenturque rosis tempora sutilibus.

Jam vicina jubent nos vivere Mausolea:
Cùm doceant, ipsos posse perire deos.

Ad Cæsarem. LXII.

ASTRA polumque dedit, quamvis obstante noverca,
Alcidæ, Nemeæ terror, & Arcas aper;
Et castigatum Libycæ ceroma palæstræ;
Et gravis in Siculo pulvere fusus Eryx;
Sylvarumque tremor, tacitâ qui fraude solebat
Ducere nec rectas, Cacus, in antra boves.
Ista tuæ, Cæsar, quota pars spectatur arenæ?
Dat majora novus prœlia manè dies.
Quot graviora cadunt Nemeæo pondera monstro?
Quot tua Mænalios collocat hasta sues?
Reddatur si pugna triplex pastoris Iberi;
Est tibi, qui possit vincere Geryonem.
Sæpè licèt Graiæ numeretur bellua Lernæ,
Improba Niliacis quid facit Hydra feris?
Pro meritis cœlum tantis, Auguste, dederunt
Alcidæ citò Dî, sed tibi serò dabunt.

In Pontilianum. LXIII.

SÆPE salutatus, nunquam prior ipse salutas:
Sic erit æternum, Pontiliane, vale.

De hirundine. LXIV.

HYbernos peterent solito cùm more recessus
Atthides, in nidis una remansit avis.
Deprendêre nefas ad tempora verna reversæ,
Et profugam volucres diripuere suæ.
Serò dedit pœnas. discerpi noxia mater
Debuerat: sed tunc, cùm laceravit Itym.

Ad Lesbiam. LXV.

ARctoa de gente comam tibi, Lesbia, misi:
Ut scires quantò sit tua flava magis.

In M. Antonium. LXVI.

ANtoni, Pharioni objecture Pothino,
Et levius tabulâ, quàm Cicerone nocens:
Quid gladium demens Romana stringis in ora?
Hoc admisisset nec Catilina nefas.

Im-

Impius infando miles corrumpitur auro:
Et tantis opibus vox tacet una tibi.
Quid prosunt sacræ pretiosa silentia linguæ?
Incipient omnes pro Cicerone loqui.

De Syrisco. LXVII.

INfusum sibi nuper à patrono
Plenum, Maxime, centies Syriscus
In sellariolis vagus popinis
Circa balnea quatuor peregit.
O quanta est gula, centies comêsse!
Quantò major adhuc, nec accubare!

Ad Faustinum. LXVIII.

HUmida quà gelidas summittit Trebula valles,
Et viridis Caneri mensibus alget ager;
Ruta Cleonæo nunquam temerata leone,
Et domus Æolio semper amica Noto,
Te, Faustine, vocant: longas his exige messes
Collibus; hybernum jam tibi Tibur erit.

De origine Bacchi. LXIX.

QVi potuit Bacchi matrem dixisse Tonantem,
Ille potest Semelem dicere, Rufe, patrem.

Ad Theodorum. LXX.

NOn donem tibi cur meos libellos
Oranti toties, & exigenti,
Miraris, Theodore? magna caussa est:
Dones tu mihi ne tuos libellos.

De Pompeio & filiis. LXXI.

POmpeios juvenes Asia, atque Europa: sed ipsum
Terra tegit Libyes; si tamen ulla tegit.
Quid mirum, toto si spargitur orbe? jacere
Vno non poterat tanta ruina loco.

Ad Quinctum. LXXII.

QVæ legis caussâ nupsit tibi Lælia, Quincte,
Vxorem potes hanc dicere legitimam.

Ad Cinnam. LXXIII.

PRofecit poco Mithridates sæpe veneno,
Toxica ne possent læva nocere sibi.
Tu quoque cavisti cœnando tam malè semper,
Ne posses unquam, Cinna, perire fame.

Ad Marullum. LXXIV.

NArratur bellè quidam dixisse, Marulle,
Qui te ferre oleum dixit in auricula.

Ad Turanium. LXXV.

SI tristi domicœnio laboras,
Turani; potes esurire mecum.
Non deerunt tibi, si soles παρπίνειν.
Viles Cappadocæ, graveseque porri.
Divisis cybium latebit ovis.
Ponetur digitis tenendus unctis
Nigra coliculus virens patella.
Algentem modò qui reliquit hortum?
Et pultem niveam premens botellus,
Et pallens faba cum tubente lardo.
Mensæ munera si voles secundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ,
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum;
Et, quas docta Neapolis creavit,
Lento castaneæ vapore tostæ.
Vinum tu facies bonum bibendo.
Post hæc omnia fortè si movebit
Bacchus, quam solet, esuritionem,
Succurrent tibi nobiles olivæ,
Piceni modò quas tulere rami,
Et fervens cicer, & tepens lupinus.
Parva est cœnula, (quis potest negare?)
Sed finges nihil, audiesve fictum,
Et vultu placidus tuo recumbes;
Nec crassum dominus leget volumen.
Sed, quod non grave sit, nec infacetum,
Parvi tibia condyli sonabit.

In Zoïlum. LXXVI.

UNdecies una surrexit, Zoïle, cœna;
Et mutata tibi est synthesis undecies:
Sudor inhæreret madida ne veste retentus,
Et laxam tenuis læderet aura cutem.
Quare ego non sudo, qui tecum, Zoïle, cœno?
Frigus enim magnum synthesis una facit.

Ad Severum. LXXVII.

NOn totam mihi, si vacabis, horam,
Dones, & licèt imputes, Severe,
Dum nostras legis, exigisque nugas.
Durum est perdere fèrias. rogamus,
Iacturam patiaris hanc, ferasque.
Quòd si legeris ipse cum diserto
(Sed numquid sumus improbi?) Secundo;
Plus mulcò tibi debiturus hic est,
Quàm debet domino suo libellus.
Nam securus erit, nec inquieta
Lassi marmora Sisyphi videbit,
Quem censoria cum meo Severò
Docti lima momorderit Secundi.

Ad Æmilianum. LXXVIII.

SEmper eris pauper, si pauper es, Æmiliane.
Dantur opes nulli nunc nisi divitibus.

In Gaurum. LXXIX.

QVid promittebas mihi millia, Gaure, ducenta:
Si dare non poteras millia, Gaure, decem?
An potes, & non vis? rogo, non est turpius istud?
I, tibi disperdas, Gaure: pusillus homo es.

Ad Dindymum. LXXX.

INsequeris, fugio; fugis, insequor: hæc mihi meus est?
Velle tuum nolo, Dindyme, nolle volo,

Ad Gallam. LXXI.

IAm triſtis nucibus puer relictis
Clamoſo revocatur à Magiſtro:
Et blando malè proditus fritillo,
Arcana modò raptus è popina,
Ædilem rogat udus aleator.
Saturnalia tranſiere tota:
Nec munuſcula parva, nec minora
Miſiſti mihi, Galla, quæ ſolebas.
Sanè ſic abeat meus December.
Scis certè, puto, veſtra jam venire
Saturnalia, Martias Kalendas.
Tunc reddam tibi, Galla, quod dediſti.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER VI.

Ad Julium Martialem. I.

SExtus mittitur hic tibi libellus,
Inprimis mihi care Martialis :
Quem si terseris aure diligenti,
Audebit, minùs anxius tremensque,
Magnas Cæsaris in manus venire.

De filio Domitiani. II.

NAscere, Dardanio promissum nomen Iülo,
Vera deûm soboles : nascere, magne puer,
Cui pater æternas post secula tradat habenas,
Quique regas orbem cum seniore senex.
Ipsa tibi niveo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Julia nebit ovem.

Ad Domitianum. III.

CEnsor maxime, principumque princeps,
Cùm tot jam tibi debeat triumphos,
Tot nascentia templa, tot renata,
Tot spectacula, tot deos, tot urbes :
Plus debet tibi Roma, quòd pudica est.

Ad Cæcilianum. IV.

RUstica mercatus multis sum prædia nummis,
Mutua des centum, Cæciliane, rogo.
Nil mihi respondes ? tacitum te dicere credo,
Non reddes. ideo, Cæciliane, rogo.

De Thelesina. V.

JUlia lex populis ex quo, Faustine, renata est,
Atque intrare domos jussa Pudicitia est ;
Aut minùs, aut certè non plùs, tricesima lux est,
Et nubit decimo jam Thelesina viro.
Quæ nubit toties, non nubit : adultera lege est.
Offendor mœchâ simpliciore minùs.

Ad

Ad Severum. VII.

PRætores duo, quatuor tribuni,
Septem causſidici, decem Poëtæ,
Cujuſdam modò nuptias petebant
A quodam ſene. non moratus ille
Præconi dedit Eulogo puellam.
Dignum quid fatuo, Severe, fecit?

Ad Lævinum. VIII.

IN Pompeiano dormis, Lævine, theatro?
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus?

Petitorium. IX.

PAuca Jovem nuper cùm millia fortè rogarem:
Ille dabit, dixit, qui mihi templa dedit.
Templa quidem dedit ille Iovi; ſed millia nobis
Nulla dedit: pudeat pauca rogâſſe Iovem.
At quàm non tetricus, quàm nullâ nubilus irâ,
Quàm placido noſtras legerat ore preces!
Talis ſupplicibus tribuit diademata Dacis;
Et Capitolinas itque reditque vias.
Dic precor, ô noſtri die conſcia virgo Tonantis:
Si negat hoc vultu, quo ſolet ergo dare?
Sic ego. ſic breviter poſitâ mihi Gorgone Pallas;
Quæ nondum data ſunt, ſtulte, negata putas?

In Marcum. X.

QUòd non ſit Pylades hoc tempore, non ſit Oreſtes
Miraris? Pylades, Marce, bibebat idem.
Nec melior panis, turduſve dabatur Oreſti:
Sed par, atque eadem cœna duobus erat.
Tu Lucrina voras; me paſcit aquoſa Peloris:
Non minùs ingenua eſt & mihi, Marce, gula.
Te Cadmea Tyros, me pinguis Gallia veſtit:
Vis te purpureum, Marce, ſagatus amem?
Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſten.
Hoc non fit verbis, Marce: ut ameris, ama.

De Fabulla. XI.

IUrat capillos eſſe, quos emit, ſuos
Fabulla; numquid, Paulle, pejerat? nego.

De statua Iuliæ. XII.

QVis te Phidiaco formatum, Julia, cœlo,
Vel quis Palladiæ non putet artis opus?
Candida non tacitâ respondet imagine Lygdos,
Et placido fulget vivus in ore decor.
Ludit Acidalio, sed non manus aspera, nodo,
Quem rapuit collo, parve Cupido, tuo.
Vt Martis revocetur amor, summique Tonantis;
A te Juno petat cestos, & ipsa Venus.

In Laberium. XIII.

VErsus scribere posse te disertos
Affirmas, Laberi; quid ergo non vis?
Versus scribere qui potest disertos,
Non scribat, Laberi; virum putabo.

De formica succino inclusa. XIV.

DVm Phaëthontea formica vagatur in umbra,
Implicuit tenuem succina gutta feram.
Sic modò quæ fuerat vitâ contempta manente,
Funeribus facta est nunc pretiosa suis.

In Cinnamum. XV.

CInnam, Cinname, te jubes vocari.
Non est hic, rogo, Cinna, barbarismus?
Tu si Furius antè dictus esses,
Fur istâ ratione dicereris.

Ad Priscum, de Salonino XVI.

SAncta Salonini terris requievit Iberis,
Quâ melior Scygias non videt umbra domos.
Sed lugere nefas: nam qui te, Prisce, reliquit,
Vivit quâ voluit vivere parte magis.

In Posthumum caussidicum. XVII.

NOn de vi, neque cæde, nec veneno,
Sed lis est mihi de tribus capellis:
Vicini queror has abesse furto.
Hoc judex sibi postulat probari.
Tu Cannas, Mithridaticumque bellum,
Et perjuria Punici furoris,

Et

Et Syllas, Marioſque, Mutioſque
Magnâ voce ſonas, manuque totâ.
Jam die, Poſthume, de tribus capellis.

In Phœbum. XVIII.

MUtua te centum ſeſtertia, Phœbe, rogavi;
Cùm mihi dixiſſes, exigis ergo nihil?
Inquiris, dubitas, cunctaris, meque diebus;
Teque decem crucias: jam rogo, Phœbe, nega.

De Stella & Ianthide. XIX.

PErpetuam Stellæ dum jungit Ianthida vati
Læta Venus, dixit, plus dare non potui.
Hæc coram domina: ſed nequius illud in aurem:
Tu ne quid pecces, exitioſe, vide.
Sæpe ego laſcivum Martem furibunda cecidi.
Legitimos eſſet cùm vagus ante toros.
Sed poſtquam meus eſt, nulla me pellice læſit:
Tam frugi Iuno vellet habere Iovem.
Dixit, & arcano percuſſit pectora loro,
Plaga juvat: ſed tu jam dea cæde duos.

In Proculinam. XX.

QUòd nubis, Proculina, concubino,
Et mœchum modò, nunc facis maritum;
Ne lex Iulia te notare poſſit:
Non nubis, Proculina ſed fateris.

In deformem Candidatum. XXI.

TVlicèt & manibus blandis, & vocibus inſtes:
Contra te facies imperioſa tua eſt.

De Cariſiano. XXII.

NIl laſcivius eſt Cariſiano;
Saturnalibus ambulat togatus.

Ad Marcellinum. XXIII.

MArcelline, boni ſoboles ſincera parentis,
Horrida Parrhaſio quem tegit urſa jugo;
Ille vetus pro te patriuſque quod optet amicus,
Accipe, & hæc memori pectore vota tene:
Cauta ſit ut virtus, nec te temerarius ardor
In medios enſes, ſævaque tela ferat.

Bella velint, Martemque ferum rationis egentes:
Tu potes & patriæ miles, & esse decus.

Ad Nepotem. XXIV.

BIs vicine Nepos (nam tu quoque proxima Floræ
Incolis, & veteres tu quoque Ficelias)
Est tibi, quæ patrii signatur imagine vultus,
Testis maternæ nata pudicitiæ.
Tu tamen annoso nimium ne parce Falerno:
Et potiùs plenos ære relinque cados.
Sit pia, sit locuples, sed potet filia mustum;
Amphora cum domina nunc nova fiat anus.
Cæcuba non solos vindemia nutriat orbos:
Possunt & patres vivere, crede mihi.

Epitaphium Glaucia. XXV.

LIbertus Meliotis ille notus,
Tota qui cecidit dolente Roma,
Cari deliciæ breves patroni,
Hoc sub marmore Glaucias humatus
Junctо Flaminiæ jacet sepulchro:
Castus moribus, integer pudore.
Velox ingenio, decore felix.
Bis senis modo messibus peractis
Vix unum puer applicabat annum.
Qui fles talia, nil fleas viator.

De eodem. XXVI.

NOn de plebe domus, nec avaræ verna catastæ,
Sed domini sancto dignus amore puer:
Munera cùm posset nondum sentire patroni,
Glaucia libertus jam Meliotis erat.
Moribus hoc formæque datum. quis blandior illo?
Aut quis Apollineo pulchrior ore fuit?
Immodicis brevis est ætas, & rara senectus.
Quidquid amas, cupias non placuisse nimis.

In Patum. XXVII.

SEx sestertia si statim dedisses,
Cùm dixti mihi; sume, tolle, dono:

Debe-

Deberem tibi, Pæte, pro ducentis.
At nunc cùm dederis diu moratus,
Post septem, puto, vel novem Kalendas,
Vis dicam tibi veriora veris?
Sex sestertia, Pæte, perdidisti.

De morte Othonis. XXVIII.

CVm dubitaret adhuc belli civilis Enyo.
Forsitan & posset vincere mollis Otho:
Damnavit multo staturum sanguine Martem.
Et fodit certâ pectora nuda manu.
Sit Cato, dum vivit, sanè vel Cæsare major:
Dum moritur, numquid major Othone fuit?

Ad Diadumenum. XXIX.

MVnera da nobis Diadumene, larga, quot, inquis?
Oceani fluctus me numerare jubes:
Et maris Ægæi sparsas per litora conchas;
Et quæ Cecropio monte vagantur apes:
Quæque sonant pleno voces, manusque theatro,
Cùm populus subiti Cæsaris ora videt.
Nolo quot gemmas dedit exorata Catullo
Lesbia: pauca cupit, qui numerare potest.

Ad Cæcilianum. XXX.

SEptem clepsydras magna tibi voce petenti
Arbiter invitus, Cæciliane, dedit.
At tu multa diu dicis: vitreisque tepentem.
Ampullis poras semisupinus aquam.
Vt tandem saties vocemque sitimque rogamus,
Jam de clepsydra, Cæciliane, bibas.

De filio Reguli. XXXI.

ADspicis ut parvus, nec adhuc trieteride plena
Regulus auditum laudat & ipse patrem?
Maternosque sinus viso genitore relinquat,
Et patrias laudes sentiat esse suas?
Jam clamor, centumque viri, densumque corona
Vulgus & infanti Julia tecta placent.
Acris equi soboles magno sic pulvere gaudet;
Sic vitulus molli prœlia fronte cupit.

Di ſervate, precor, matri ſua vota, patrique:
Audiat ut natum Regulus, illa duos.

In Cinnam. XXXII.

PAter ex Marulla, Cinna, factus es ſeptem,
Non liberorum: namque nec tuus quiſquam,
Nec eſt amici, filiuſve vicini:
Sed in grabatis tegetibuſque concepti
Materna produnt capitibus ſuis furta.
Hic qui retorto crine Maurus incedit,
Sobolem fatetur eſſe ſe coci Santræ.
At ille ſima nare, turgidis labris,
Ipſa eſt imago Pannici palæſtritæ.
Piſtoris eſſe tertium quis ignorat,
Quicunque lippum novit & videt Damam?
Hunc vero acuto capite, & auribus longis,
Quæ ſic moventur ut ſolent aſellorum,
Quis morionis filium neget Gyrrhæ?
Duæ ſorores, illa nigra, & hæc rufa,
Croti choraulæ, villicique ſunt Carpi.
Jamque hybridarum grex tibi foret plenus,
Si ſpado Coreſus, Dindymuſque non eſſet.

In raucum Poëtam. XXXIII.

QVi recitat lana fauces & colla revinctus,
Hic ſe poſſe loqui, poſſe tacere negat.

De Etruſci thermis. XXXIV.

ETruſci niſi thermulis lavaris,
Illotus morieris, Oppiane.
Nullæ ſic tibi blandiuntur undæ:
Nec fontes Aponi rudes puellis,
Non mollis Sinueſſa fervidique
Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur,
Non Phœbi vada, principeſque Baiæ.
Nuſquam tam nitidum micat ſerenum:
Lux ipſa eſt tibi longior, dieſque
Nullo tardiùs à loco recedit.
Illic Taygeti virent metalla,
Et certant vario decore ſaxa
Quæ Phryx & Libys altiùs cecidit.

Siccos

Siccos pinguis onyx anhelat æstus,
Et flamma tenui calent ophitæ.
Ritus si placeant tibi Laconum,
Contentus potes arido vapore,
Cruda Virgine, Martiave mergi;
Quæ tam candida, tam serena lucet,
Ut nullas ibi suspiceris undas,
Et credas vacuam nitere Lygdon.
Non attendis, & aure me supina
Jam dudum quasi negligenter audis.
Illotus morieris, Oppiane.

Ad Castricum. XXXV.

DUm tibi felices indulgent, Castrice, Baiæ,
Canaque sulphureis nympha natatur aquis;
Me Nomentani confirmant otia ruris,
Et casa jugeribus non onerosa suis.
Hic mihi Baiani soles, mollisque Lucrinus;
Hic vestræ mihi sunt, Castrice divitiæ.
Quondam laudatas quocunque libebat ad undas
Currere, nec longas pertimuisse vias.
Nunc ubi vicina juvant, facilesque recessus:
Et satis est, pigro si licet esse mihi.

In Calliodorum. XXXVI.

FEstivè credis te, Calliodore, jocari;
Et solum multo permaduisse sale.
Omnibus arrides, dicteria dicis in omnes:
Sic te convivam posse placere putas.
At si ego non bellè, sed verè dixero quiddam;
Nemo propinabit, Calliodore, tibi.

Ad Catianum. XXXVII.

VApulat assiduo Veneti quadriga flagello,
Nec currit: magnam rem, Catiane, facit.

Ad Ianthida nympham. XXXVIII.

NYmpha, mei Stellæ quæ fonte domestica puro
Laberis, & domini gemmea tecta subis:
Sive Numæ conjux Triviæ te misit ab antro;
Sive Camœnarum de grege nona venis:

Exſolvit votis hac ſe tibi virgine porca
Marcus, furtivam quòd bibit æger aquam.
Tu contenta meo jam crimine, gaudia fontis
Da ſecura tui: ſit mihi ſana ſitis.

In Pomponium. XXXIX.

QVòd tam grande ſophos clamat tibi turba togata:
Non tu, Pomponi; cœna diſerta tua eſt.

Ad Lupercum. XL.

QVòd convivaris ſine me tam ſæpe, Luperce;
Inveni, noceam quâ ratione tibi.
Iraſcar licet uſque voces, mittaſque, rogeſque.
Quid facies? inquis, quid faciam? veniam.

Epitaphium Pantagathi. XLI.

HOc jacet in tumulo raptus puerilibus annis
Pantagathus, domini cura, dolorque ſui,
Vix tangente vagos ferro reſecare capillos
Doctus, & hirſutas excoluiſſe genas.
Sis illi quamvis Tellus placata, leviſque;
Artificis levior non poteſ eſſe manu.

De Andragora. XLII.

LOtus nobiſcum eſt, hilaris cœnavit; & idem
Inventus manè eſt mortuus Andragoras.
Tam ſubitæ mortis cauſſam, Fauſtine, requiris?
In ſomnis medicum viderat Hermocratem.

In Coracinum. XLIII.

QVòd ſemper caſiaque, cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana;
Rides nos, Coracine, nil olentes,
Malo, quàm bene olere, nil olere.

In Phœbum. XLIV.

MEntiris fictos unguento, Phœbe, capillos,
Et tegitur pictis ſordida calva comis.
Tonſorem capiti non eſt adhibere neceſſum:
Radere te melius ſpongia, Phœbe, poteſt.

Ad

Ad Aulum Pudentem. XLV.

CErnere Parthaſios dum te juvat, Aule, Triones
Comminus, & Scythici ſidera ferre poli;
O quàm penè tibi Stygias ego raptus ad undas
Elyſiæ vidi nubila fuſca plagæ!
Quamvis laſſa tuos quærebant lumina vultus,
Atque erat in gelido plurimus ore Pudens.
Si mihi lanificæ ducunt non pulla ſorores
Stamina, nec ſurdos vox habet iſta deos:
Soſpite me ſoſpes Latias revehêris ad urbes,
Et referes pili præmia clarus eques.

In Baccarum. XLVI.

ET dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus
Propter ſexcentas Baccara gauſapinas:
Optat & obſcuras luces, ventoſque, niveſque:
Odit & hybernos, ſi tepuere, dies.
Quid fecere mali noſtræ tibi, ſæva, lacernæ,
Tollere de ſcapulis quas levis aura poteſt?
Quantò ſimplicius, quantò eſt humanius iſtud;
Menſe vel Auguſto ſumere gauſapinas?

De Pompillo. XLVII.

REm factam Pompillus habet, Fauſtine: legetur,
Et nomen toto ſparget in orbe ſuum.
Sic leve flavorum valeat genus Vſipiorum,
Quiſquis & Auſonium non amat imperium.
Ingenioſa tamen Pompilli ſcripta feruntur:
Sed famæ non eſt hoc, mihi crede, ſatis.
Quàm multi tineas paſcunt blattaſque diſerti!
Et redimunt ſoli carmina docta coci!
Neſcio quid plus eſt, quod donat ſecula chartis:
Victurus genium debet habere liber.

In invidum. XLVIII.

LAudat, amat, cantat noſtros mea Roma libellos:
Meque ſinus omnes, me manus omnis habet.
Ecce rubet quidam, pallet, ſtupet, oſcitat, odit,
Hoc volo; nunc nobis carmina noſtra placent.

Ad

Ad Oppianum hæredipetam. XLIX.

A Misit pater unicum Silanus:
Cessas mittere munera, Oppiane?
Heu crudele nefas, malæque Parcæ!
Cujus vulturis hoc erit cadaver?

Ad Marianum. L.

SCis te captari: scis hunc, qui captat, avarum:
Et scis qui captat, quid, Mariane, velit:
Tu tamen hunc tabulis hæredem, stulte, supremis
Scribis, & esse tuo vis, furiose, loco.
Munera magna quidem misit, sed misit in hamo:
Et piscatorem piscis amare potest?
Hiccine deflebit vero tua fata dolore?
Si cupis ut ploret; des, Mariane, nihil.

In detractorem. LI.

CUm sis nec rigidâ Fabiorum gente creatus,
Nec qualem Curio, dum prandia portat aranti,
Hirsutâ peperit rubicunda sub ilice conjux;
Sed patris ad speculum tonsi, matrisque togatæ
Filius, & sponsam possit te sponsa vocare:
Emendare meos, quos novit fama, libellos,
Et tibi permittis felices carpere nugas:
Has, inquam, nugas, quibus aurem advertere totam
Non adspernantur proceres urbisque, forique:
Quas & perpetui dignantur scrinia Sili,
Et repetit toties facundo Regulus ore;
Quique videt propiùs magni certamina Circi.
Laudat Aventinæ vicinus Sura Dianæ:
Ipse etiam tanto dominus sub pondere rerum
Non dedignatur bis terque revolvere Cæsar.
Sed tibi plus mentis, tibi cor limante Minerva
Acrius, & tenues finxerunt pectus Athenæ.
Ne valeam, si non multò sapit altiùs istud,
Quod cum panticibus laxis, & cum pede grandi,
Et rubro pulmone vetus, nasisque timendum,
Omnia crudelis lanius per compita portat.
Nudes præterea, quos nullus noverit, in me
Scribere versiculos, miseras & perdere chartas.

Ac

At si quid noſtiæ tibi bilis inuſſerit ardor,
Vivet, & hærebit, rotoque legetur in orbe:
Stigmata nec vafra delebit Cinnamus arte.
Sed miſerere tui, rabido nec perditus ore
Fumantem naſum vivi tentaveris urſi,
Sit placidus licèt, & lambat digitoſque, manuſque:
Si dolor, & bilis, ſi juſta coëgerit ira,
Urſus erit, vacua dentes in pelle fatiges,
Et tacitus quæras, quam poſſis rodere carnem.

Ad Tuccam. LII.

HExametris epigramma facis, ſcio dicere Tuccam
Tucca, ſolet fieri; denique, Tucca, licet.
Sed tamen hoc longum eſt. ſolet hoc quoque, Tucca, (licetque:
Si breviora probas, diſticha ſola legas.
Conveniat nobis: ut fas, epigrammata longa
Sit tranſire tibi; ſcribere, Tucca, mihi.

De morte Eutychi pueri. LIII.

FLete nefas veſtrum, ſed toto flete Lucrino
Naiades, & luctus ſentiat ipſa Thetis
Inter Baianas raptus puer occidit undas
Eutychus, ille tuum, Caſtrice, dulce decus.
Quidquid id eſt, ſubitæ quæcunque eſt cauſſa rapinæ:
Sit precor & tellus mitis, & unda tibi.

Ad Martianum. LIV.

SExageſima, Martiane, meſſis
Acta eſt, & puto, jam ſecunda Cottæ;
Nec ſe tædia lectuli calentis
Expertum meminit die vel uno.
Oſtendit digitum, ſed impudicum,
Alconti, Daſioque, Symmachoque.
At noſtri bene computentur anni,
Et, quantum terricæ tulere febres,
Aut languor gravis, aut mali dolores,
A vita meliore ſeparentur;
Infantes ſumus, & ſenes videmur.
Ætatem Priamique Neſtoriſque
Longam qui putat eſſe, Martiane.

Mul-

Multùm decipiturque falliturque.
Non eſt vivere, ſed valere, vita.

De Cilice fure. LV.

FVr notæ nimiùm rapacitatis
Compilare Cilix volebat hortum:
Ingenti ſed erat, Fabulle, in horto
Prætet marmoreum nihil Priapum.
Dum non vult vacua manu redire;
Ipſum ſurripuit Cilix Priapum.

Ad Eſculanum. LVI.

MEdio recumbit imus ille qui lecto,
Calvam trifilem ſemitatus unguento,
Foditque tonſis ora laxa lentiſcis;
Mentitur, Eſculane: non habet dentes.

In Pontiam. LVII.

CVm mittis turdumve mihi, quadramve placentæ,
Sive femur leporis, ſive quid his ſimile;
Buccellas miſiſſe tuas te, Pontia, dicis.
Has ego nec mittam, Pontia, ſed nec edam.

Epitaphium Fuſci. LVIII.

ILle ſacri lateris cuſtos, Martiſque togati,
Credita cui ſummi caſtra fuere ducis,
Hic ſitus eſt Fuſcus. licet hoc, fortuna, fateri:
Non timet hoſtiles jam lapis iſte minas.
Grande jugum domitâ Dacus cervice recepit,
Et famulum victrix poſſidet umbra nemus.

In Afrum. LIX.

CVm ſis tam pauper, quàm nec miſerabilis Irus;
Tam juvenis, quàm nec Parthenopæus erat;
Tam fortis, quàm nec, cùm vinceret, Artemidorus;
Quid te Cappadocum ſex onus eſſe juvat;
Rideris, multóque magis traduceris, Afer,
Quàm nudus medio ſi ſpatiere foro.
Non aliter monſtratur Atlas cum compare ginno,
Quæque vehit ſimilem bellua nigra Libyn.
Invidioſa tibi quàm ſit lectica requiris?
Non debes ferri mortuus hexaphoro.

Ad

Ad Aulum, de Phryge luſco. LX.

POtor nobilis, Aule, lumine uno
Luſcus Phryx erat, alteroque lippus:
Huic Heras medicus; bibas caveto
Vinum: ſi biberis, nihil videbis.
Ridens Phryx, oculo, valebis inquit.
Miſoeri ſibi protinus deunces,
Sed crebros jubet. exitum requiris?
Unum Phryx, oculus bibit venenum.

Ad Lupum. LXI.

TRiſtis es, & felix: ſciat hoc fortuna caveto:
Ingratum dicet te, Lupe, ſi ſcierit.

Ad Cæſarem, de roſis hybernis. LXII.

UT nova dona tibi, Cæſar, Nilotica tellus
Miſerat hybernas ambitioſa roſas:
Navita deriſit Pharios Memphiticus hortos,
Urbis ut intravit limina prima tuæ.
Tantus veris honos, & odoræ gratia Floræ,
Tantaque Pæſtani gloria ruris erat.
Sic quacunque vagus, greſſumque oculoſque ferebat,
Textilibus ſertis omne rubebat iter.
At tu Romanæ juſſus jam cedere brumæ,
Mitte tuas meſſes; accipe, Nile, roſas.

Ad Ruſum. LXIII.

QUidam me modò, Rufe, diligenter
Inſpectum, velut emptor, aut laniſta,
Cum vultu digitoque ſubnotâſſet,
Tune es, tune, ait, ille Martialis,
Cujus nequitias jocoſque novit
Aurem qui modò non habet Batavam?
Subriſi modicé: levique nutu
Me, quem dixerat eſſe, non negavi.
Cur ergo, inquit, habes malas lacernas?
Reſpondi: quia ſum malus Poëta.
Hoc ne ſæpius accidat Poëtæ,
Mittas, Ruſe, mihi bonas lacernas.

Ad Domitianum. LXIV.

QUantum solicito fortuna parentis Etrusco;
Tantum, summe ducum, debet uterque tibi.
Nam tu missa tua revocasti fulmina dextra:
Hos cuperem mores ignibus esse Jovis.
Si tua sit summo, Cæsar, natura Tonanti,
Utetur toto fulmine rara manus.
Muneris hoc utrumque tui restatur Etruscus,
Esse quod & comiti contigit, & reduci.

De Philippo. LXV.

OCtaphoro sanus portatur, Avite, Philippus:
Hunc tu si sanum credis, Avite, furis.

In mortuum Rufum Camonium. LXVI.

EDitus est sextus sine te mihi, Rufe Camoni,
Nec te lectorem sperat, amice, liber.
Impia Cappadocum tellus, & numine lævo
Visa tibi, cineres reddit, & ossa patri.
Funde tuo lacrymas, orbata Bononia Rufo;
Et resonet tota planctus in Æmilia.
Heu qualis pietas, heu puàm brevis occidit ætas;
Viderat Alphei præmia quinque modò,
Pectore tu memori nostros evolvere lusus,
Tu solitus nostros, Rufe, tenere jocos.
Accipe cum fletu mœsti breve carmen amici,
Atque hæc absentis thura fuisse puta.

Pro vino gelidâ temperato. LXVII.

SEtinum, dominæque nives, densique trientes,
Quando ego vos, medico non prohibente, bibam?
Stultus, & ingratus, nec tanto munere dignus,
Qui mavult hæres divitis esse Midæ.
Possideat Libycas messes. Hermumque, Tagumque,
Et potet calidam, qui mihi laudat, aquam.

Ad Cæsarem. LXVIII.

DI tibi dent, & tu Cæsar, quæcunque meretis:
Dî mihi dent, & tu, quæ volo, si metui.

Ad

Ad Cæcilianum. LXIX.

MAne salutavi vero te nomine casu:
Nec dixi dominum, Cæciliane, meum.
Quanti libertas constet mihi tanta, requiris?
Centum quadrantes abstulit illa mihi.

Ad Rufum de Panareto potore. LXX.

CVm peteret seram mediâ jam nocte matellam
Arguto madidus pollice Panaretus;
Spoletina data est, sed quam siccaverat ipse:
(Nec fuerat soli tanta lagena satis)
Ille fide summâ testæ sua vina remensus,
Reddidit œnophori pondera plena sui,
Miraris, quantum biberat, cepisse lagenam?
Desine mirari, Rufe, merum biberat.

In Ammianum. LXXI.

Cœlatus tibi cùm sit, Ammiane,
Serpens in patera Myronis arte;
Vaticana bibis: bibis venenum.

De Thaïde. LXXII.

TAm malè Thaïs olet, quàm non fullonis avari
Testa vetus, mediâ sed modò fracta viâ:
Non ab amore recens hircus, non ora leonis;
Non detracta cani Transtiberina cutis:
Pullus abortivo nec cùm putrescit in ovo;
Amphora corrupto nec vitiata garo.
Virus ut hoc alio fallax permutet odore,
Depositâ quoties balnea veste petit:
Psilotro niteat, aut acida latet oblita creta;
Aut tegitur pingui terque quaterque faba.
Cùm bene se tutam per fraudes mille putavit,
Omnia cùm fecit, Thaïda Thaïs olet.

De Calpetiano. LXXIII.

POnuntur semper chrysendeta Calpetiano,
Sive foris, seu cùm cœnat in urbe domi.
Sic etiam in stabulo semper, sic cœnat in agro.
Non habet ergo aliud? non habet imo suum.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER VII.

Ad Domitianum, de lorica. I.

ACcipe belligeræ crudum thoraca Minervæ,
Ipsa Medusææ quem timet ira comæ.
Dum vacat hæc, Cæsar, poterat lorica vocari:
Pectore cùm facto sederit, ægis erit.

De eadem.

INvia sarmaticis domini lorica sagittis,
Et Martis Getico tergore fida magis:
Quam vel ad Ætolæ securam cuspidis ictus
Tenuit innumeri lubricus unguis apri:
Felix sorte tua! sacrum cui tangere pectus
Fas erit, & nostri mente calere Dei.
I comes, & magnos illæsa merere triumphos,
Palmataque ducem, sed citò, redde togæ.

Ad Pontilianum. II.

CUr non mitto meos tibi, Pontiliane, libellos?
Ne mihi tu mittas, Pontiliane, tuos.

De Oppiano. III.

ESset, Castrice, cùm mali coloris,
Versus scribere cœpit Oppianus.

Ad Cæsarem, de reditu. IV.

SI desiderium, Cæsar, populique patrumque
Respicis, & Latiæ gaudia vera togæ;
Redde deum votis poscentibus: invidet hosti
Roma suo, veniat laurea multa licèt.
Terrarum dominum propius videt ille, tuoque
Terretur vultu barbarus, & fruitur.

De eodem. V.

ECquid hyperboreis ad nos conversus ab oris
Ausonias Cæsar jam parat ire vias?

Ger-

Certus abest auctor, sed vox hoc nuncia omnis.
Credo tibi; verum dicere, Fama, soles.
Publica victrices testantur gaudia chartæ:
Martis laurigera cuspide pila virent.
Rursus, iò, magnos clamat tibi Roma triumphos,
Invictusque tua, Cæsar, in urbe sonas.
Sed jam lætitiæ quo fit fiducia major,
Sarmaticæ laurus nuncius ipse veni.

De eodem. VI.

HYberna quamvis Arctos & rudis Peuce,
Et ungularum pulsibus calens Ister,
Fractusque cornu jam ter improbo Rhenus,
Teneat domantem regna perfidæ gentis,
Te, summe mundi rector, & parens orbis:
Abesse nostris non tamen potes votis.
Illic & oculis & animis sumus, Cæsar;
Adeóque mentes omnium tenes unus,
Ut ipsa magni turba nesciat Circi
Utrumne currat Passerinus, an Tigris.

De eodem. VII.

NVne hilares, si quando mihi, nunc ludite, Musæ!
Victor ab Othryso redditur orbe Deus.
Certa facis populi tu primis vota, December;
Jam licet ingenti dicere voce; Venit.
Felix sorte tua, poteras non cedere Jano,
Gaudia si nobis, quæ dabit ille, dares.
Festa coronatus ludet convicia miles,
Inter laurigeros cùm comes ibit equos.
Fas audire jocos, levioraque carmina, Cæsar,
Sit tibi: si lusus ipse triumphus amat.

De *Cassilio.* VIII.

CVm sexaginta numeret Cassilius annos,
Ingeniosus homo est: quando disertus erit?

In Olum. IX.

INlucem cœnat Sertorius: Ole quid ad te?
Cùm liceat tota stertere nocte tibi,

Septi-

Septingenta Tito debet Lupus: Ole quid ad te?
Assem ne dederis, crediderisve Lupo.
Illud dissimulas, ad te quod pertinet, Ole,
Quodque magis curæ convenit esse tuæ.
Pro togula debes: hoc ad te pertinet, Ole.
Quadrantem nemo jam tibi credet: & hoc.
Vxor mœcha tibi est: hoc ad te pertinet, Ole.
Poscit jam dotem filia grandis: & hoc.
Dicere quindecies poteram, quid pertinet ad te:
Sed quid agas, ad me pertinet, Ole, nihil.

Ad Aulum Pudentem. X.

COgis me calamo, manuque nostrâ
Emendare meos, Pudens, libellos.
O quàm me nimiùm probas, amasque,
Qui vis archetypas habere nugas?

Ad Faustinum. XI.

SIc me fronte legat dominus, Faustine, serena,
Excipiatque meos quâ solet aure jocos:
Ut mea nec justè quos odit pagina lædit,
Et mihi de nullo fama rubore placet.
Quid prodest, cupiant cùm quidam nostra videri,
Si qua Lycambeo sanguine tela madent?
Vipereumque vomant nostro sub nomine virus,
Qui Phœbi radios ferre diemque negant?
Ludimus innocui: scis hoc bene. juro potentis
Per genium famæ, Castalidumque gregem;
Perque tuas aures magni mihi numinis instar,
Lector, inhumana liber ab invidia.

De Lycoride. XII.

DUm Tiburtinis albescere collibus audit
Antiqui dentis fusca Lycoris ebur.
Venit in Herculeos colles. quid Tiburis alti
Aura valet: parvo tempore nigra redit.

Ad Regulum. XIII.

AEra domi non sunt, supereſt hoc, Regule, tantùm,
Ut tua vendamus munera; numquid emis?

Ad

Ad Bibliothecam Iulii Martialis. XIV.

RVris bibliotheca delicati.
Vicinam videt unde lector urbem:
Inter carmina sanctiora si quis
Lascivæ fuerit locus Thaliæ,
Hos nido licet inferas velimo.
Septem quos tibi misimus libellos.
Auctoris calamo sui notatos:
Hæc illis pretium facit litura.
At tu munere dedicata parvo,
Quæ cantaberis orbe nota toto,
Pignus pectoris hoc mei tuere,
Iuli bibliotheca Martialis.

De fragmento Argûs. XV.

FRagmentum, quod vile putas & inutile lignum,
Hæc fuit ignoti prima carina maris,
Quam nec Cyaneæ quondam potuere ruinæ
Frangere, nec Scythici triftior ira freti;
Secula vicerunt: sed quamvis cesserit annis,
Sanctior est salva parva tabella rate.

In Sanctram. XVI.

NIhil est miserius, nec gulosius Sanctra
Rectam vocatus cùm recurrit ad cœnam,
Quam tot diebus, noctibusque captavit;
Ter poscit apri glandulas, quater lumbum,
Et utramque coxam leporis, & duos armos:
Nec erubescit pejerare de turdo;
Et ostreorum rapere lividos cirros.
Buccis placentæ sordidam linit mappam.
Illic & uvæ collocantur ollares,
Et punicorum pauca grana malorum,
Et lippa ficus, debilisque boletus.
Sed mappa cùm jam mille rumpitur furtis,
Rosos tepenti spondylos sinu condit,
Et devorato capite turturem truncum.
Colligere longa turpe nec putat dextra
Analecta, quicquid & canes reliquerunt.

Nec esculenta sufficit gulæ præda.
Misto lagenam replet ad pedes vino.
Hæc per ducentas dum domum tulit scalas,
Seque obseratâ clausit anxius cellâ,
Gulosus ille postero die vendit.

Ad Pollam, de natali Lucani. XVII.

HÆc est illa dies, quæ, magni conscia partus.
Lucanum populis, & tibi, Polla, dedit.
Heu! Nero crudelis, nullâque invisior umbrâ:
Debuit hoc saltem non licuisse tibi.

De eodem. XVIII.

VAtis Apollinei magno memorabilis ortu
Lux redit: Aonidum turba favete sacris.
Hæc meruit, cùm te terris, Lucane, dedisset,
Mixtus Castaliæ Bætis ut esset aquæ.

Ad Phœbum, de eodem. XIX.

PHœbe, veni; sed quantus eras cùm bella canenti
Ipse dares Latiæ plectra secunda lyræ.
Quid tanta pro luce precer? tu, Polla, maritum
Sæpe colas, & se sentiat ipse coli.

In maledicum, amicitiæ pestem. XX.

CUm Juvenale meo quæ me committere tentas,
Quid non audebis, perfida lingua, loqui?
Te fingente nefas, Pyladen odisset Orestes:
Thesea Perithous destituisset amor.
Tu Siculos fratres, & majus nomen Atridas,
Et Ledæ poteras dissociare genus.
Hoc tibi pro meritis, & talibus imprecor ausis;
Sit tecum mihi, quod cum Juvenale velis.

In blandum poëtam. XXI.

DUlcia cùm tantùm scribas epigrammata semper
Et cerussatâ candidiora cute;
Nullaque mica salis, nec amari fellis in illis
Gutta sit; ô demens, vis tamen illa legi.
Nec cibus ipse juvat morsu fraudatus aceti:
Nec grata est facies, cui gelasinus abest.

Infanti melimela dato, fatuasque mariscas:
Nam mihi, quæ novit pungere, Chia sapit.

Ad Apollinarem. XXII.

APollinarem conveni meum, Scazon,
Et si vacabit (ne molestus accedas)
Hoc qualecunque, cujus aliqua pars ipse est,
Dabis: hos facetum carmen imbuant aures.
Si te receptum fronte videris totâ,
Noto rogabis ut favore sustentet.
Quanto mearum, scis, amore nugarum
Flagret: nec ipse plus amare te possum.
Contra malignos esse si cupis tutus,
Apollinarem conveni meum, Scazon.

De apro sibi misso à Dextro. XXIII.

TUscæ glandis aper populator, & ilice multâ
Jam piger, Ætolæ fama secunda feræ,
Quem meus intravit splendenti cuspide Dexter;
Præda jaces nostris invidiosa focis.
Pinguescant madidi læto nidore Penates,
Flagret & excisо festa culina jugo.
Sed coquus ingentem piperis consumet acervum,
Addet & arcano mista Falerna garo.
Ad dominum redeas: nosterte non capit ignis,
Conturbator aper, vilius esurio.

Ad Fuscum. XXIV.

SIc Tiburtinæ crescat tibi sylva Dianæ,
Et properet cæsum sæpe redire nemus:
Nec Tarteſſiacis Pallas tua, Lusce, trapetis
Cedat, & immodici dent bona musta lacus:
Sic fora mirentur, sic te Pallatia laudent,
Excolat & geminas plurima palma fores:
Otia dum medius præstat tibi parva December,
Excipe, sed certa, quos legis, aure jocos.
Scire libet verum: res est hæc ardua: sed tu
Quod tibi vis dici, dicere, Fusce, potes.

Ad Regulum. XXV.

RAucæ cortis aves, & ova matrum,
Et flavas medio vapore Chias,

Et fœtum querulæ rudem capellæ,
Nec jam frigoribus pares olivas,
Et canum gelidis olus pruinis
De noſtro tibi rure miſſa credis?
O quàm, Regule, diligenter erras!
Nil noſtri, niſi me, ferunt agelli.
Quidquid villicus Umber, aut colonus,
Aut rus marmore tertio notatum,
Aut Tuſci tibi, Tuſculive mittunt;
Id tota mihi naſcitur Subura.

Ad Atticum. XXVI.

ATtice, facundæ renovas qui nomina gentis,
Nec ſinis ingentem conticuiſſe domum:
Te pia Cecropiæ comitatur turba Minervæ,
Te ſecreta quies, te ſophos omnis amat.
At juvenes alios fracta colit aure magiſter,
Et rapit immeritas ſordidus unctor opes.
Non pila, non follis, non te paganica thermis
Præparat, aut nudi ſtipitis ictus hebes:
Vara nec injecto ceromate brachia tendis:
Non harpaſta vagus pulverulenta rapis:
Sed curris niveas tantùm prope Virginis undas;
Aut ubi Sidonio taurus amore calet.
Per varias arteis, omnis quibus area ſervit,
Ludere, cùm liceat currere, pigritia eſt.

In Cinnam. XXVII.

SOrdidior cœno cùm ſit toga, calceus autem,
Candidior prima ſit tibi, Cinna nive;
Dejecto quid, inepte, pedes perfundis amictu?
Collige, Cinna, togam; calceus ecce perit.

Ad Severum, de balneis Charini. XXVIII.

QUo poſſit fieri modo, Severe,
Ut vir peſſimus omnium Charinus
Unam rem bene fecerit, requiris?
Dicam, ſed citó. quid Nerone pejus?
Quid thermis melius Neronianis?
Non deeſt protinus ecce de malignis,
Qui ſic rancidulus loquatur ore:

Vt quid tu domini deique noſtri
Præfers muneribus Neronianas?
Thermas præfero balneis Charini.

Ad Stellam. XXIX.

CVm pluvias madidumq; Jovem perferre negaret;
Et rudis hybernis villa nataret aquis,
Plurima, quæ poſſet ſubitos effundere nimbos,
Muneribus venit tegula miſſa tuis.
Horridus ecce ſonat Boreæ ſtridore December:
Stella, tegis villam, non tegis agricolam.

Ad Caſtricum, de quæſtoris nota damnatoria. XXX.

NOſti mortiferum quæſtoris, Caſtrice, ſignum?
Eſt operæ pretium diſcere theta novum.
Exprimeret quoties rorantem frigore naſum,
Lethalem juguli juſſerat eſſe notam.
Turpis ab inviſo pendebat ſtiria naſo,
Cùm flaret madida fauce December atrox.
Collegæ tenuere manus. quid plura requiris?
Emungi miſero, Caſtrice non licuit.

De Polyphemi & Scyllæ imaginibus. XXXI.

TAntus es, & talis noſtri, Polypheme, Severi,
Vt te mirari poſſit & ipſe Cyclops.
Sed nec Scylla minùs quòd ſi fera monſtra duorum
Iunxeris, alterius fiet uterque timor.

De Cælio. XXXII.

DIſcurſus varios, vagumque manè.
Et faſtus, & ave potentiorum,
Cùm perferre parique jam negaret;
Cœpit fingere Cælius podagram.
Quam dum vult nimis approbare veram,
Et ſanas linit obligatque plantas,
Inceditque gradu laborioſo;
(Quantum cura poteſt, & ars doloris!)
Deſit fingere Cælius podagram.

Epitaphium patris Etruſci. XXXIII.

HIc jacet ille ſenex, Auguſta notus in aula,
Pectore non humili paſſus utrumque deum:

Natorum pietas ſanctis quem conjugis umbris
Miſcuit: Elyſium poſſidet ambo nemus.
Occidit illa prior viridi fraudata juventa:
Hic propè ter ſenas vixit Olympiadas.
Sed feſtinatis raptum tibi credidit annis,
Adſpexit lacrymas quiſquis, Etruſce, tuas.

Ad Sempronium Tuccam. XXXIV.

Coſmicos eſſe tibi, Semproni Tucca, videris,
Coſmica, Sempronii, tam mala quàm bona ſunt.

Ad Caſtricum. XXXV.

MVneribus cupiat ſi quis contendere tecum,
Audeat hic etiam, Caſtrice, carminibus.
Nos tenues in utroque ſumus, vincique parati:
Inde ſopor nobis, & placet alta quies.
Tam mala cur igitur dederim tibi carmina, quæris?
Alcinoo nullum poma dediſſe putas?

In Cinnam. XXXVI.

PRimum eſt, ut præſtes, ſi quid te, Cinna, rogabo;
Illud deinde ſequens, ut citò, Cinna, neges.
Diligo præſtantem: non odi, Cinna, negantem.
Sed tu nec præſtas, nec citò, Cinna, negas.

Ad Ovidium, Caſonii exſulantis comitem. XXXVII.

MAximus ille tuus, Ovidi. Cæſonius hic eſt;
Cujus adhuc vultum vivida cera tenet.
Hunc Nero damnavit: ſed tu damnare Neronem
Auſus es, & profugi, non tua, fata ſequi.
Æquora per Scyllæ magnus comes exſulis iſti:
Qui modò nolueras conſulis ire comes.
Si victura meis mandantur nomina chartis,
Et fas eſt cineri me ſupereſſe meo:
Audiet hoc præſens, venturaque turba; fuiſſe
Illi te, Senecæ quod fuit ille ſuo.

Ad eundem. XXXVII.

FAcundi Senecæ potens amicus,
Caro proximus, aut prior Sereno,
Hic eſt Maximus ille, quem frequenti
Felix litera paginâ ſalutat.

Nunc

Hunc tu per Siculas secutus undas,
O nullis Ovidi tacende linguis,
Spreviſti domini furentis iras.
Miretur Pyladem ſuum vetuſtas,
Hæſit qui comes exſuli parentis.
Quis diſcrimina comparet duorum?
Hæſiſti comes exſuli Neronis.

Ad Priſcum. XXXIX.

COmmendare tuum dum vis mihi carmine munus,
Mæonioque cupis doctiùs ore loqui;
Excrucias multis pariter me teque diebus:
Et tua de noſtro, Priſce, Thalia placet.
Divitibus poteris muſas, elegoſque ſonantes
Mittere: pauperibus munera pexa dato.

Ad Licinium Suram. XL.

DOctorum Licini celeberrime Sura virorum,
Cujus Priſca graves lingua reduxit avos;
Redderis, heu quanto fatorum munere! nobis,
Guſtatâ Lethes penè remiſſus aquâ.
Perdiderant jam vota metum, ſecuraque flebat
Triſtitia; & lacrymis uſque peractus eras.
Non tulit invidiam taciti regnator Averni,
Et raptas fatis reddidit ipſe colos.
Scis igitur, quantas hominum mors falſa quet elas
Moverit: & frueris poſteritate tuâ.
Vive velut rapto, fugitivaque gaudia carpe:
Perdiderit nullum vita reverſa diem.

De Annio. XLI.

CVm menſas habeat ferè ducentas,
Pro menſis habet Annius miniſtros:
Tranſcurrunt gabatæ, volantque lances.
Has vobis epulas habere lauti.
Nos offendimur ambulante cœnâ.

Ad Severum. XLII.

PArva ſuburbani munuſcula mittimus horti:
Faucibus ova tuis; poma, Severe, gulæ.

Ad Urbicum, de Auctо. XLIII.

MErcari noſtras ſi te piget, Urbice, nugas;
Et jucunda tamen carmina nôſſe libet:
Pompeium queras (& nôſti forſitan) Auctum,
Vltoris prima Martis in æde ſedet.
Jure madens, varioque togæ limatus in uſu,
Non lector meus hic, Vrbice, ſed liber eſt.
Sic tenet abſentis noſtros, cantatque libellos
Vt pereat chartis litera nulla meis,
Denique, ſi vellet, poterat ſcripſiſſe videri:
Sed famæ mavult ille favere meæ.
Hunc licèt à decima (nec enim ſatis antè vacabit)
Solicites: capiet cœnula parva duos.
Ille leget, bibe tu: nolis licèt, ille ſonabit:
Et cum, jam ſatis eſt, dixeris; ille leget.

Ad Auctum. XLIV.

GRatum eſt, quòd Celeri noſtros legis, Aucte, libellos
Si tamen & Celerem quod legis, Aucte juvat.
Ille meas gentes, & Celtas rexit Iberos,
Nec fuit in noſtro certior orbe fides.
Major me tanti reverentia turbat; & aures
Non auditoris, judicis eſſe puto.

In Umbrum. XLV.

OMnia miſiſti mihi Saturnalibus, Vmber,
Munera, conſulerant quæ tibi quinque dies;
Bis ſenos triplices, & dentiſcalpia ſeptem:
His comes acceſſit ſpongia, mappa, calix;
Semodiuſque fabæ cum vimine Picenarum,
Et Laletanæ nigra lagena ſapæ:
Parvaque cum canis venerunt coctana prunis,
Et Lybicæ fici pondere teſta gravis.
Vix puto triginta nummorum tota fuiſſe
Munera, quæ grandes octo vulere Syri.
Quanto commodiùs nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quinque puer?

In Nasidianum. XLVI.

SEmper manè mihi de me mera somnia narras,
Quæ moveant animum solicitentque meum,
Iam prior ad fœcem, sed & hæc vindemia venit;
Exorat noctes dum mihi saga tuas.
Consumpsi falsasque molas & thuris acervos:
Decrevere greges, dum cadit agna frequens
Non porcus, non cortis aves, non ova supersunt.
Aut vigila, aut dormi, Nasidiane, tibi.

Ad Rabirium. XLVII.

ASira polumque tua cepisti mente, Rabiri,
Parrhasiam mira qui struis arte domum.
Phidiaco si digna Jovi dare templa parabit,
Has petat à nostro Pisa Tonante manus.

Ad Titum, de Cæciliano. XLVIII.

NOn cœnat sine apro noster, Tite, Cæcilianus.
Bellum convivam Cæcilianus habet.

Ad Jovem. XLIX.

TArpeiæ venerande rector aulæ,
quem salvo duce credimus Tonantem,
Cùm votis sibi quisque te fatiget,
Et poscat dare, quæ dei potestas:
Nil pro me mihi, Iupiter, petenti
Ne succensueris, velut superbo.
Te pro Cæsare debeo rogare:
Pro me debeo Cæsarem rogare.

Ad Domitianum. L.

ABstulerat totam temerarius institor urbem,
Inque suo nullum limine limen erat.
Iussisti tenues, Germanice, crescere vicos;
Et modo quæ fuerat semita, facta via est.
Nulla catenatis pila est præcincta lagenis:
Nec prætor medio cogitur ire luto
Stringitur in densa nec cæca novacula turba:
Occupat aut totas nigra popina vias.

Tonſor, caupo, coquus, lanius ſua limina ſervant,
Nunc Roma eſt, nuper magna taberna fuit.

De Silio. LI.

PErpetui nunquam moritura volumina Sili
Qui legis, & Latia carmina digna toga;
Pierios tantùm vati placuiſſe receſſus
Credis, & Aoniæ Bacchica ſerta comæ?
Sacra cothurnati non attigit antè Maronis.
Implevit magni quàm Ciceronis opus.
Hunc miratur adhuc centum gravis haſta virorum;
Hunc loquitur grato plurimus ore cliens.
Poſtquam bis ſenis ingentem faſcibus annum
Rexerat, aſſerto qui ſacer orbe fuit;
Emeritos Muſis & Phœbo tradidit annos:
Proque ſuo celebrat nunc Helicona foro.

In Cinnamum. LII.

QUi tonſor fueras tota notiſſimus urbe,
Et poſthæc dominæ munere factus eques;
Sicanias urbes, Ætnæaque regna petiſti,
Cinname, cùm fugeres triſtia jura fori.
Qua nunc arte graves tolerabis inutilis annos?
Quid facit infelix & fugitiva quies?
Non rhetor, non grammaticus, ludive magiſter,
Non Cynicus, non tu Stoïcus eſſe potes.
Vendere nec vocem Siculis plauſumque theatris.
Quod ſupereſt, iterum, Cinname, tonſor eris.

In Gargilianum. LIII.

LIs te bis decimæ numeran em frigora brumæ
Conterit una tribus, Gargiliane, foris.
Ah miſer, & demens! viginti litigat annis
Quiſquam, cui vinci, Gargiliane, licet?

De Labieno LIV.

HÆredem Fabius Labienum ex aſſe reliquit?
Plus meruiſſe tamen ſe Labienus ait.

Ad Inſtantium Rufum. LV.

COmmendare meas, Inſtanti Rufe, Camœnas
Parce precor ſocero: ſeria forſan amat.
Quòd ſi nugaces admittit & ille libellos,
Hæc ego vel Cusio Fabricioque legam.

De

De Theophila, ad Canium. LVI.

HÆc est illa tibi promissa Theophila, Cani,
Cujus Cecropiâ pectora dote madent.
Hanc sibi jure petat magni senis Atticus hortus,
Nec minùs esse suum Stoïca turba velit.
Vivet opus, quodcunque peristas miseris aures;
Tam non fœmineum nec populare sapit.
Non tua Pantænis nimiùm se præferat illi,
Quamvis Pierio sit bene nota choro.
Carmina fingentem Sappho laudavit amatrix:
Castior hæc, & non doctior illa fuit.

De familia ficosa. LVII.

FIcosa est uxor, ficosus & ipse maritus:
Filia ficosa est, & gener, atque nepos.
Nec dispensator, nec villicus ulcere turpi,
Nec rigidus fossor, sed nec arator eget.
Cùm sint ficosi parite juveneſque seneſque,
Res mira est; ficos non habet unus ager.

Ad Paullum. LVIII.

GRatus sic tibi, Paulle, sit December:
Nec vani triplices, breveſque mappæ,
Nec thura veniant leves selibræ;
Sed lances ferat, aut scyphos avorum,
Aut grandis reus, aut potens amicus:
Seu, quod te potiùs juvat capitque,
Sic vincas Noviumque Publiumque
Mandtis & vitreo latrone clausos:
Sic palmam tibi de trigone nudo
Unctæ det favor arbiter coronæ,
Nec laudet Polybi magìs siniſtras:
Si quiſquam mea dixerit malignus
Atro carmina quæ madent veneno,
Ut vocem mihi commodes patronam,
Et quantum poteris, sed usque, clames;
Non scripsit meus iſta Martialis.

Ad Maximum LIX.

ESquilias domus est, domus est tibi col'e Dianæ.
Et tua patricius culmina vicus habet;

Hinc viduæ Cybeles, illinc ſacraria Veſtæ;
Inde novum, veterem proſpicis inde Iovem.
Dic, ubi conveniam: dic, qua te parte requiram.
Quiſquis ubique habitat, Maxime, nuſquam habitat.

Ad Philomuſum. LX.

QVòd te diripiunt potentiores
Per convivia, porticus, theatra,
Et tecum, quoties ita incidiſti,
Geſtari juvat & juvat lavari:
Nolito nimiùm tibi placere.
Delectas, Philomuſe: non amaris.

In Tuccam. LXI.

EXigis ut noſtros donem tibi, Tucca, libellos.
Non faciam: nam vis vendere, non legere.

In Papilum. LXII.

DVm Saxetani ponatur cauda lacerti;
Et bene ſi cœnas, conchis inuncta tibi eſt:
Sumen, aprum, leporem, boletos, oſtrea, mullos,
Mittis. habes nec cor, Papile, nec genium.

Ad Severum. LXIII.

POtavi modò conſulare vinum.
Quæris quàm vetus atque liberale?
Ipſo conſule conditum: ſed ipſe
Qui ponebat, erat, Severe, conſul.

Ad Fauſtinum. LXIV.

QVatenus Odryſios jam pax Romana Triones
Temperat, & tetricæ conticuere tubæ,
Hunc Marcellino poteris, Fauſtine, libellum
Mittere; jam chartis, jam vacat ille jocis.
Sed ſi parva tui munuſcula quæris amici
Commendare, ferat carmina noſtra puer.
At tibi captivo famulus mittetur ab Iſtro,
Qui Tiburtinas paſcere poſſit oves.

Ad Lauſum. LXV.

TRiginta toto mala ſunt epigrammata libro,
Si totidem bona ſunt; Lauſe, liber bonus eſt.

De Eutrapelo. LXVI.

EVtrapelus tonsor dum circuit ora Luperci,
Expungitque genas; altera barba subit.

Ad librum. LXVII.

DVm mea Cæcilio formatur imago Secundo,
Spirat & arguta picta tabella manu:
I, liber, ad Geticam Peucen, Istrumque tacentem.
Hæc loca perdomitis gentibus ille tenet.
Parva dabis caro, sed dulcia dona, sodali:
Certior in nostro carmine vultus erit.
Casibus hic nullis, nullis delebilis annis
Vivet, Apelleum cùm morietur opus.

Ad Sabellum. LXVIII.

CVòd non insulsè scribis tetrasticha quædam;
Disticha quod bellè pauca, Sabelle, facis:
Laudo, nec admiror. facile est epigrammata bellè
Scribere; sed librum scribere difficile est.

In Sextum. LXIX.

AD natalitias dapes vocabar,
Essem cùm tibi, Sexte, non amicus.
Quid factum est, rogo, quid repentè factum
Post tot pignora nostra, post tot annos,
Quòd sum præteritus vetus sodalis?
Sed caussam scio; nulla venit à me
Argenti tibi libra postulati.
Nec levis toga, nec rudes lacernæ;
Non est sportula, quæ negociatur:
Poscis munera, Sexte, non amicos.
Jam dices mihi, vapulet vocator.

De amoribus absurdis. LXX.

CI meus aurita gaudet glaucopide Flaccus;
Si fruitur tristi Canius Æthiope:
Publius exiguæ si flagrat amore catellæ;
Si Cronus similem cercopithecon amat:
Delectat Marium si pernicioſus ichneumon;
Pica salutatrix si tibi, Lause, placet:

Si gelidum collo nectit Glacilla draconem;
Luſciniæ tumulum ſi Theleſina dedit:
Cæca Cupidinei cur non amet ora Labycæ,
Qui videt hæc dominis monſtra placere ſuis?

Ad Lauſum, de ſuis libris. LXXI.

Fertur habere meos, ſi vera eſt fama, libellos
Inter delicias pulchra Vienna ſuas.
Me legit omnis ibi ſenior, juveniſque, puerque,
Et coram tetrico caſta puella viro.
Hoc ego maluerim, quàm ſi mea carmina cantent
Qui Nilum ex ipſo protinus ore bibunt:
Quàm meus Hiſpano ſi me Tagus impleat auro,
Paſcat & Hybla meas, paſcat Hymettos apes.
Non nihil ergo ſumus, nec blandæ munere linguæ
Decipimur, credam jam puto, Lauſe, tibi.

Apollinari mittit coronam roſeam. LXXII.

I, felix roſa, mollibuſque ſertis
Noſtri cinge comas Apollinaris.
Quas tu nectere candidas, ſed olim,
Sic te ſemper amet Venus, memento.

Ad Creticum. LXXIII.

Jactat inæqualem Matho me feciſſe libellum:
Si verum eſt, laudat carmina noſtra Matho.
Æquales ſcribit libros Calvinus & Vmber.
Æqualis liber eſt, Cretice, qui malus eſt.

In Baccaram. LXXIV.

Si quid opus fuerit, ſcis me non eſſe rogandum,
Bis nobis dicis, Baccara, terque die.
Appellat rigida triſtis me voce Secundus:
Audis, ſed neſcis. Baccara, quid ſit opus.
Penſio te coram petitur elaréque, palamque:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Eſſe queror gelidaſque mihi tritaſque lacernas:
Audis, ſed neſcis, Baccara, quid ſit opus.
Hoc opus eſt, ſubito fias ut ſidere mutus;
Dicere ne poſſis, Baccara, *quid ſit opus.*

Ad

Ad Narniam. LXXV.

NArnia, ſulphureo quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugo;
Quid tam ſæpe meum nobis abducere Quinctum
Te juvat, & lenta detinuiſſe mora?
Quid Nomentani cauſſam mihi perdis agelli,
Propter vicinum qui pretioſus erat?
Sed jam parce mihi, nec abutere, Narnia, Quincto;
Perpetuo liceat ſic tibi ponte frui.

De Papilo. LXXV.

UNguentum fuerat, quod onyx modò parva gerebat:
Olfecit poſtquam Papilus, ecce garum eſt.

In Linum. LXXVII.

BRuma eſt, & riget horridus December;
Audes tu tamen oſculo nivali
Omnes obvius hinc & hinc tenere,
Et totam, Line, baſiare Romam
Quid poſſis graviuſque, ſæviuſque
Percuſſus facere, atque verberatus?
Hoc me frigore baſiet nec uxor,
Blandis filia nec rudis labellis.
Sed tu dulcior, elegantiorque;
Cujus livida naribus caninis
Dependet glacies, rigetque barba,
Qualem forficibus metit ſupinis
Tonſor Cinyphio Cilix marito.
Quare ſi tibi ſenſus eſt, pudorque;
Hybernas, Line, baſiationes
In menſem, rogo, differas Aprilem.

Epitaphium Urbici pueri. LXXVIII.

COnditus hîc ego ſum Baſſi dolor Urbicus infans:
Cui genus & nomen maxima Roma dedit.

Se-

Sex mihi de prima deerant trieteride menſes,
Ruperunt tetricæ cùm mala penſa deæ.
Quid ſpecies, quid lingua mihi, quid profuit ætas?
Da lacrymas tumulo, qui legis iſta, meo.
Sic ad Lethæas, niſi Neſtore ſerior, undas
Non eat, opprobris quem ſupereſſe tibi.

Ad librum, de Caſio Sabino. LXXIX.

NOſti ſi bene Cæſium, libelle,
Montanæ decus Vmbriæ Sabinum,
Auli municipem mei Pudentis;
Illi tu dabis hæc vel occupato.
Inſtent mille licèt premantque curæ,
Noſtris carminibus tamen vacabit:
Nam me diligit ille, proximumque
Turni nobilibus leget libellis.
O quantum tibi nominis paratur!
O quæ gloria, quàm frequens amator!
Te convivia, te fora ſonabunt,
Ædes, compita, porticus, tabernæ.
Vni mitteris, omnibus legêris.

Ad Caſtorem. LXXX.

OMnia, Caſtor, emis: ſic fiet, ut omnia vendas.

Ad Criſpinum. LXXXI.

SIc placidum videas ſemper, Criſpine, Tonantem;
Nec te Roma minùs, quàm tua Memphis amet:
Carmina Parrhaſia ſi noſtra legentur in aula,
(Namque ſolent ſacra Cæſaris aure frui)
Dicere de nobis, ut lector candidus, aude:
Temporibus præſtat non nihil iſte tuis.
Nec Marſo nimiùm minor eſt, doctoque Catullo.
Hoc ſatis eſt: ipſi cætera mando Deo,

Ad

Ad Ponticum. LXXXII.

POntice, per reges discurris, & omnia lustras:
Magnâ quidem sequeris, Pontice; magnus homo es.
Pontice, siqua facis, sine teste facis, sine turba:
Non adhibes multos, Pontice; cautus homo es.
Pontice, te celebrem formâ natura creavit:
Dignus eras Helena, Pontice, pulcher homo es.
Pontice, voce tua posses adamanta movere:
Vox tua dulce sonat, Pontice; dulcis homo es.
Pontice, sic alios, sic te quoque decipit error:
Vis dicam verum, Pontice? nullus homo es.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER VIII.

Imperatori Domitiano, Cæsari Augusto, Germanico, Dacico, Valerius Martialis salutem.

OMnes quidem libelli mei, Domine, quibus tu famam addidisti, vitam dedisti: isti supplicant: & puto, propter hoc leguntur. Hic tamen, qui operis nostri octavus inscribitur, occasione pietatis frequentius fruitur. Minus itaque ingenio laborandum fuit, in cujus locum materia successerat: quam quidem subinde aliquâ jocorum misturâ variari tentavimus, ne cœlesti verecundiæ tuæ laudes suas, quæ facilius te fatigare possunt, quàm nos satiare, omnis versus ingereret. Quamvis autem epigrammata severissimis quoque, & suprema fortunæ viris ita scripta sint, ut mimicam verborum licentiam affectâsse videantur: ego tamen illis non permisi tam lasciviè loqui, quàm vulgò silent. Cùm pars libri & major & melior ad majestatem sacri nominis tui allegata sit, meminerit non, nisi religionis purificatione lustratus, accedere ad templa debere. Quod ut custoditurum me lecturi sciant, in ipso libelli hujus limine profiteri brevissimo placuit epigrammate.

Ad librum suum. I.

LAurigeros Domini liber intrature penates,
Disce verecundo sanctiùs ore loqui.
Nuda recede Venus: non est tuus iste libellus.
Tu mihi, tu Pallas Cæsariana veni.

Ad Janum. II.

FAstorum genitor parensque Janus,
Victorem modò cùm videret Istri,
Tot vultus sibi non satis putavit;
Optavitque oculos habere plures.
Et linguâ pariter locutus omni;
Terrarum Domino, Deoque rerum

Pro-

Promiſit Pyliam quater ſenectam.
Addas, Jane pater, tuam rogamus.

Ad Muſam. CXIV.

QVinque ſatìs fuerant, vel ſex, ſeptemve libelli;
Et nimium: quid adhuc ludere, Muſa, juvat?
Sit pudor, & finis. jam plus nihil addere nobis
Fama poteſt: teritur noſter ubique liber.
Et cùm rupta ſitu Meſſalæ ſaxa jacebunt,
Altaque cùm Licini marmora pulvis erunt:
Me tamen ora legent, & ſecum plurimus hoſpes
Ad patrias ſedes carmina noſtra feret.
Finieram; cùm ſic reſpondit nona ſororum,
Cui coma, & unguento ſordida veſtis erat:
Tune potes dulces, ingrate, relinquere nugas?
Die mihi, quid melius deſidioſus ages?
An juvat ad tragicos ſoccum transferre cothurnos,
Aſpera vel paribus bella tonare modis;
Prælegat ut tumidus rauca te voce magiſter,
Oderit & grandis virgo bonuſque puer?
Scribant iſta graves nimiùm, nimiúmque severi,
Quos media miſeros nocte lucerna videt.
At tu Romano lepidos ſale tinge libellos:
Agnoſcat mores vita legatque ſuos.
Anguſta cantare licet videaris avena,
Dum tua multorum vincat avena tubas.

Ad Domitianum. CXV.

QVantus, ïo, Latias mundi conventus ad aras
Suſcipit, & ſolvit pro duce vota ſuo!
Nam non hæc hominum, Germanice, gaudia tantùm,
Sed faciunt ipſi nunc, puto, ſacra dei.

Ad Macrum. CXVI.

DVm donas, Macer, annulos puellis;
Deſiſti, Macer annulos habere.

In Euctum. CXVII.

ARchetypis veteres nihil eſt odioſius Euctum.
Ficta Saguntino cymbia malo luto.

Argenti.

Argenti furiosa sui cùm stemmata narrat
Garrulus, & verbis mucida vina facit.
Laomedonteæ fuerant hæc pocula mensæ;
Ferret ut hæc muros struxit Apollo lyra.
Hoc cratere ferox commisit prælia Rhætus
Cum Lapithis; pugna debile cernis opus.
Hi duo longævo censentur Nestore fundi:
Pollice de Pylio trita columba nitet.
Hic scyphus est, in quo miscerì jussit amicis
Largius Æacides, & bibit ipse merum.
Hac propinavit Bytiæ pulcherrima Dido
In patera, Phrygio cùm data cœna viro est.
Miratus fueris cùm prisca toreumata multùm,
In Priami cyathis Asiyanacta bibes.

In Cinnam. VII.

HOc agere est caussas, hoc dicere, Cinna, disertè,
Horis Cinna, decem dicere verba novem:
Sed modò clepsydras ingenti voce petisti
Quatuor: ó quantùm, Cinna, tacere potes!

Ad Janum, de reditu Cæsaris. VIII.

PRincipium des, Jane, licèt velocibus annis,
Et revoces vultu sæcula longa tuo:
Te primum pia thura rogent, te vota salutent:
Purpura te felix, te colat omnis honos:
Tu tamen hoc mavis, Latiæ quod contigit urbi,
Mense tuo reducem, Jane, videre Deum.

Ad Quinctum. IX.

SOlvere dodrantem nuper tibi, Quincte, volebat
Lippus Hylas: luscus vult dare dimidium.
Accipe quamprimùm: brevis est occasio lucri,
Si fuerit cæcus, nil tibi solvet Hylas.

De Bassa. X.

EMit lacernas millibus decem Bassus
Tyrias coloris optimi. lucrifecit.
Adeo bene emit? inquis. immo non solvit.

Ad Domitianum. XI.

IErvenisse tuam jam te scit Rhenus in urbem:
Nam populi voces audit & ille tui.

Sat-

Sarmaticas etiam gentes, Iſtrumque, Getaſque
Lætitiæ clamor terruit ipſe novæ.
Dum te longa ſacro venerantur gaudia circo,
Nemo quater miſſos currere ſenſit equos.
Nullum Roma ducem, nec te ſic, Cæſar, amavit:
Te quoque jam non plus, ut velit ipſa, poteſt.

Ad Priſcum. XII.

UXorem quare locupletem ducere nolim,
Quæritis? uxori nubere nolo meæ.
Inferior matrona ſuo ſit. Priſce, marito:
Non aliter fuerint fœmina virque pares.

Ad Gargilianum. XIII.

MOrio dictus erat: viginti millibus emi.
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit.

In crudelem amicum. XIV.

PAllida ne Cilicum timeant pomaria brumam,
Mordeat & tenerum fortior aura nemus:
Hybernis obiecta notis ſpecularia puros
Admittunt ſoles, & ſine fœce diem.
At mihi cella datur, non totâ clauſa feneſtrâ,
In qua nec Boreas ipſe manere velit,
Sic habitare jubes veterem crudelis amicum?
Arboris ergo tuæ tutior hoſpes ero.

Ad Domitianum. XV.

DVm nova Pannonici numeratur gloria belli,
Omnis & ad reducem dum litat ara Jovem;
Dat Populus, dat gratus eques, dat thura Senatus,
Et ditant Latias tertia dona tribus;
Hos quoque ſecretos memorabit Roma triumphos,
Nec minor iſta tuæ laurea pacis erit,
Quòd tibi de ſancta credis pietate tuorum.
Principis eſt virtus maxima, nôſſe ſuos.

In Ciperum. XVI.

PIſtor qui fueras diu, Cipere,
Nunc cauſſas agis, & ducena quæris,
Sed conſumis, & uſque mutuaris.

Api-

A piſtore. Cipere. non recedis;
Et panem facis, & facis farinam.

Ad Sextum. XVII.

EGi, Sexte, tuam, pactus duo millia, cauſſam.
Miſiſti nummos quot mihi? mille. quid eſt?
Narrâſti nihil, inquis, & à te prodita cauſſa eſt.
Tantò plus debes, Sexte, quòd erubui.

Ad Cirinium. XVIII.

SIc tua, Cirini, promas epigrammata vulgo,
Ut mecum poſſis, vel prior ipſe legi:
Sed tibi tantus ineſt veteris reſpectus amici,
Carior ut mea ſit quàm tua fama tibi.
Sic Maro nec Calabri tentavit carmina Flacci,
Pindaricos poſſet cùm ſuperare modos:
Et vario ceſſit Romani laude cothurni,
Cùm poſſet tragico fortiùs ore loqui.
Aurum, & opes, & rura frequens donabit amicus:
Qui velit ingenio cedere, rarus erit.

De Cinna. XIX.

PAuper videri Cinna vult; & eſt pauper.

Ad Varum. XX.

CUm facias verſus nullâ non luce ducenos,
Vare, nihil recitas: non ſapis, atque ſapis.

De reditu Domitiani, ad Phoſphorum. XXI.

PHoſphore, redde diem; quid gaudia noſtra moraris?
Cæſare venturo, Phoſphore, redde diem.
Roma rogat placidi numquid te pigra Boötæ
Plauſtra vehunt, lento quòd nimis igne venis?
Ledæo poteras abducere Cyllaron aſtro:
Ipſe ſuo cedet nunc tibi Caſtor equo.
Quid cupidum Titana tenes? jam Xanthus & Æthon
Fræna volunt: vigilat Memnonis alma parens.
Tarda tamen nitidæ non cedunt ſidera luci,
Et cupit Auſonium Luna videre ducem.
Jam, Cæſar, vel nocte veni: ſtent aſtra licebit,
Non deerit populo te veniente dies.

In

In Gallicum. XXII.

INvitas ad aprum, ponis mihi, Gallice, porcum.
Hybrida ſum, ſi das, Gallice, verba mihi.

Ad Ruſticum. XXIII.

ESſe tibi videor ſævus, nimiúmque guloſus,
Cui propter cœnam, Ruſtice, cædo cocum?
Si levis iſta tibi flagrorum cauſſa videtur,
Ex qua vis cauſſa vapulet ergo cocus?

Ad Domitianum. XXIV.

SI quid fortè petam timido gracilique libello,
Improba non fuerit ſi mea charta; dato.
Et ſi non dederis, Cæſar, permitte rogari:
Offenduntur nunquam thura preceſque Iovem.
Qui fingit ſacros auro vel marmore vultus,
Non facit ille deos: qui rogat, ille facit.

In Oppianum. XXV.

VIdiſti ſemel, Oppiane, tantùm
Ægrum me malè: ſæpe te videbo.

Ad Domitianum. XXVI.

NOn tot in Eöis timuit Gangeticus arvis
Raptor, in Hircano qui fugit albus equo,
Quod tua Roma novas vidit, Germanice, tigres!
Delicias potuit nec numerare ſuas.
Vincit Ærythræos tua, Cæſar, arena triumphos,
Et victoris opes divitiaſque dei.
Nam cùm captivos ageret ſub curribus Indos,
Contentus geminâ tigride Bacchus erat.

Ad Gaurum. XXVII.

MUnera qui tibi dat locupleti, Gaure, ſenique;
Si ſapis & ſentis, hic tibi ait, morere.

De togâ ſibi à Parthenio donatâ. XXVIII.

DIc toga, facundi gratum mihi munus amici,
Eſſe velis cujus fama decuſque gregis?
Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanti,
Quâ ſaturat Calabris culta Galeſius aquis?

An Tartessiacus stabuli nutritor Iberi
Bætis in Hesperia te quoque lavit ove?
An tua multifidum numeravit lana Timavum,
Quem priùs astrifero Cyllarus ore bibit?
Te nec Amyclæo decuit livere veneno:
Nec Miletus erat vellere digna tuo.
Lilia tu vincis, nec adhuc delapsa liguſtra,
Et Tiburtino monte quod albet ebur.
Spartanus tibi cedet olor, Paphiæque columbæ;
Cedet Erythræis eruta gemma vadis.
Sed licèt hæc primis nivibus ſint æmula dona,
Non ſunt Parthenio candidiora ſuo.
Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè
Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.
Non Athamanteo potiùs me mirer in auro;
Æolium dones ſi mihi, Phryxe, pecus.
O quantos riſus pariter ſpectata movebit
Cum Pallatina noſtra lacerna toga!

De Diſtichis. XXIX.

DIſticha qui ſcribit, puto, vult brevitate placere.
Quid prodeſt brevitas, dic mihi, ſi liber eſt?

De ſpectaculo Scævolæ. XXX.

QVi nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Adſpicis, ut teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus!
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quòd niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire piget, poſt tale decus, quid fecerit antè:
Quam vidi, ſatis eſt hanc mihi nôſſe manum.

De columba Aretullæ. XXXI.

AEra per tacitum delapſa ſedentis in ipſos
Fluxit Aretullæ blanda columba ſinus.
Luſerat hoc caſus, niſi inobſervata maneret,
Permiſsâque diu nollet abire fuga.

Si

Si meliora piæ fas eſt ſperare ſorori,
Et dominum mundi flectere vota valent:
Hæc à Sardois tibi forſitan exſulis oris,
Fratre reverſuro, nuncia venit avis.

Ad Paullum, de phiala. XXXII.

TE prætoricia folium mihi, Paulle, corona
Mittis, & hoc phialæ nomen habere jubes.
Hâc fuerat nuper nebulâ tibi pegma perunctum,
Pallida quam rubri diluit unda croci.
An magìs aſtuti deraſa eſt ungue miniſtri
Bractea de fulcro (quod reor eſſe) tuo?
Illa poteſt culicem longè ſentire volantem,
Et minimi pennâ papilionis agi.
Exiguæ volitat ſuſpenſa vapore lucernæ,
Et leviter fuſo rumpitur icta mero.
Hoc linitur ſputo Jani caryota Kalendis,
Quam fert cum parvo ſordidus aſſe cliens.
Lenta minùs gracili creſcunt colocaſia filo:
Plena magìs nimio lilia Sole cadunt:
Nec vaga tam tenui diſcurſat aranea telâ;
Tam leve nec bombyx pendulus urget opus.
Craſſior in facie vetulæ ſtat creta Fabullæ:
Craſſior effenſæ bulla tumeſcit aquæ.
Fortior & tortos ſervat veſica capillos,
Et mutat Latias ſpuma Batava comas.
Hac cute Ledæo veſtitur pullus in ovo:
Talia lunata ſplenia fronte ſedent.
Quid tibi cum phiala, ligulam cùm mittere poſſes;
Mittere cùm poſſes vel cochleare mihi?
Magna nimis loquimur, cochleam cum mittere poſ-
Denique cùm poſſes mittere, Paulle, nihil. (ſes?

In jactatorem. XXXIII.

ARchetypum Myos argentum te dicis habere:
Quod ſine te factum eſt, hoc magìs archetypum eſt.

In peſſimos conjuges. XXXIV.

CUm ſitis ſimiles, pareſque vitâ,
Uxor peſſima, peſſimus maritus;
Miror, non bene convenire vobis.

Ad Domitianum. XXXV.

REgia pyramidum, Cæſar, miracula ride:
Jam tacet Eôum barbara Memphis opus.
Pars quota Parthaſiæ labor eſt Mareoticus aulæ?
Clarius in toto nil videt orbe dies.
Septenos pariter credas adſurgere montes:
Theſſalicum brevior Pelion Oſſa tulit.
Æthera ſic intrat, nitidis ut couditus aſtris
Inferiore tonet nube ſerenus apex.
Et priùs arcano ſatietur lumine Phœbi.
Naſcentis Circe quàm videt ora patris,
Hæc, Auguſte, tamen, quæ vertice ſidera pulſat,
Par domus eſt cœlo: ſed minor eſt domino.

Ad Polycarmum. XXXVI.

QUòd Cajetano reddis, Polycarme, tabellas,
Millia te centum num tribuiſſe putas?
Debuit hæc, inquis. tibi habe, Polycarme, tabellas,
Et Cajetano millia crede duo.

Ad Meliorem. XXXVII.

QUi præſtat pietate pertinaci
Senſuro bona liberalitatis,
Capter forſitan, aut vicem repoſcat.
At ſi quis dare nomini relicto
Poſt manes, tumulumque perſeveret,
Quærit quid niſi parciùs dolere?
Refert ſis bonus, an velis videri.
Præſtas hoc, Melior, ſciente famâ;
Qui ſolennibus anxius ſepulti
Nomen non finis interire Blæſi;
Et de munifica profuſus arca
Ad natalitium diem colendum,
Scribarum memori pixque turbæ

Quòd donas, facis ipse Blæsianum.
Hoc longùm tibi vita dum manebit.
Hoc & post cineres erit tributum.

Ad Domitianum. XXXVIII.

QVi Pallatinæ caperet convivia mensæ,
Ambrosiasque dapes, non erat antè locus.
Hic haurire decet sacrum, Germanice, nectar,
Et Ganymedea pocula mixta manu.
Esse velis, oro, serus conviva Tonantis,
At tu si properas Jupiter, ipse veni.

Ad Priapum. XXXIX.

NOn horti, neque palmitis beati,
Sed rari nemoris, Priape, custos,
Ex quo natus es, & potes renasci,
Furaces, moneo, manus repellas,
Et sylvam domini focis reserves.
Si defecerit hæc, & ipse lignum es.

Ad Faustinum. XL.

TRistis Athenagoras non misit munera nobis,
Quæ medio brumæ mittere mense solet.
An sic Athenagoras tristis, Faustine, videbo:
Me certè tristem fecit Athenagoras.

Ad Mathonem. XLI.

SI te sportula major ad beatos
Non corruperit, ut solet: licebit
De nostro, Matho, centies laveris.

In Fabium & Christillam. XLII.

EFfert uxores Fabius, Christilla maritos;
Funereamque toris quassat uterque facem.
Victores committe Venus: quos iste manebit
Exitus, una duos ut Libitina ferat.

Ad Titullum. XLIII.

TItulle, moneo, vive semper; hoc serum est;
Sub pædagogo cœperis licèt, serum est.
At tu, miser Titulle, nec senex vivis:
Sed omne limen conteris salutator,
Et manè sudas urbis osculis udus.

Foroque triplici ſparſus ante equos omnes,
Ædemque Martis, & coloſſon Auguſti,
Curris per omnes tertiaſque quinctaſque.
Rape, congere. aufer, poſſide: relinquendum eſt,
Superba denſis arca palleat nummis,
Centum explicentur paginæ Kalendarum:
Jurabit hæres, te nihil reliquiſſe;
Supraque plutcum te jacente, vel ſaxum,
Fartus papyro dum tibi ſorus creſcit,
Ridebit omnes hic ſuperbior flentes.

Ad Flaccum, de reditu Pr. Terentii. XLIV.

PRiſcus ab Ætnæis mihi, Flacce, Terentius oris
Redditur: hanc lucem lactea gemma notet.
Defluat, & lento ſplendeſcat turbida limo
Amphora centeno conſule facta minor.
Continget nox quando meis tam candida menſis?
Tam juſto dabitur quando calere mero?
Cùm te, Flacce, mihi reddet Cytherëia Cypros,
Luxuriæ fiet tam bona cauſa meæ.

In variè ſe tondentem. XLV.

PArs maxillarum tonſa eſt tibi, pars tibi raſa eſt,
Pars vulſa eſt: unum quis putet eſſe caput?

De abolla Criſpini. XLVI.

NEſcit cui dederit Tyriam Criſpinus abollam,
Dum mutat cultus, induiturque togam.
Quiſquis habes, humeris ſua munera redde, precamur
Non hoc Criſpinus, te ſed abolla rogat.
Non quicunque capit ſaturatas murice veſtes,
Nec niſi deliciis convenit iſte color.
Si te præda juvat fœdique inſania lucri,
Quò poſſis melius fallere, ſume togam.

De Aſpro. XLVII.

FOrmoſam planè, ſed cæcus diligit Aſper.
Plus ergo, ut res eſt, quàm videt, Aſper amat.

Ad Domitianum XLVIII.

QUanta Gigantei memoratur menſa triumphi,
Quantaque nox ſuperis omnibus illa fuit;

Qua bonus accubuit genitor cum plebe deorum,
Et licuit Faunis poscere vina Jovem:
Tanta tuas, Cæsar, celebrant convivia laurus:
Exhilarant ipsos gaudia nostra deos.
Vescitur omnis eques tecum populusque, patresque;
Et capit ambrosias cum duce Roma dapes.
Grandia pollicitus, quanto majora dedisti:
Promissa est nobis sportula, recta data est.

De phiala Instantii Rufi. XLIX.

QVis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?
Mentoris hæc manus est, an, Polyclete, tua?
Liceat nulla caligine fusca, nec odit
Explorastores nubila massa focos.
Vera minùs flavo radiant electra metallo,
Et niveum felix pustula vincit ebur.
Materiæ non cedit opus: sic alligat orbem,
Plurima cùm tota lampade Luna nitet.
Stat caper Æolio Thebani vellere Phryxi
Cultus: ab hoc mallet vecta fuisse soror.
Hunc nec Cinyphius tonsor violaverit, & tu
Ipse tua pasci vite, Lyæe, velis.
Terga premit pecoris geminis Amor aureus alis:
Fa ladius tenero lotos ab ore sonat.
Sic Methymnæo gavisus Arione delphin
Languida non tacitum per freta vexit onus.
Imbuat egregium digno mihi nectare munus,
Non grege de domini, sed tua, Ceste, manus
Ceste decus mensæ, misce Setina: videtur
Ipse puer nobis, ipse sitire caper.
Det numerum cyathis instanti littera Rufi:
Auctor enim tanti muneris ille mihi.

Ad Ceditianum, de puero tonsore suo. L.

TOnsorem puerum, sed arte talem,
Qualis nec Thalamus fuit Neronis,
Drusorum cui contigêre barbæ,
Æquandas semel in genas rogatus.
Rufo, Ceditiane, commodavi.
Dum jussus repetit pilos eosdem,

Censurâ speculi manum regente;
Expingitque cutem, facitque longam
Detonsis epaphæresim capillis;
Barbatus mihi tonsor est reversus.

In Catullam. LI.

FOrmosissima quæ fuere, vel sunt;
Sed vilissima quæ fuere, vel sunt;
O quàm te fieri, Catulla, vellem
Formosam minùs, aut magìs pudicam:

Ad Domitianum. LII.

MAgna licèt toties tribuas, majora daturus
Dona, ducum victor, victor & ipse tui:
Diligeris populo non propter præmia, Cæsar;
Propter te populus præmia, Cæsar, amat.

Ad eundem. de leone, LIII.

AUditur quantum Massyla per avia murmur,
Innumero quoties sylva leone furit;
Pallidus attoniros ad Pœna mapalia pastor
Cùm revocat tauros, & sine mente pecus:
Tantus in Ausonia fremuit modò terror arena,
Quis non esse gregem crederet? unus erat.
Sed cujus tremerent ipsi quoque jura leones,
Cui diadema daret marmore picta Nomas.
O quantum per colla decus, quem spargit honorem,
Aurea lunatæ cùm stetit unda jubæ!
Grandia quàm decuit latum venabula pectus,
Quantaque de magna gaudia morte tulit!
Unde tuis, Libye, tam felix gloria sylvis?
A Cybeles numquid venerat ille jugis?
An magis Herculeo, Germanice, misit ab astro
Hanc tibi vel frater, vel pater ipse, feram.

Ad Flaccum. LIV.

TEmporibus nostris ætas cùm cedat avorum,
Creverit & major cum duce Roma suo:
Ingenium sacri miraris abesse Maronis,
Nec quemquam tantâ bella sonare tubâ;

Sint Mecænates, non deerunt, Flacce, Marones.
Virgiliumque tibi vel tua rura dabunt.
Iugera perdiderat miseræ vicina Cremonæ,
Flebat & abductas Tityrus æger oves:
Risit Tuscus eques, paupertatemque malignam
Reppulit, & celeri iussit abire fugâ.
Protinus Italiam concepit, & Arma virumque.
Qui modò vix Culicem fleverat ore rudi.
Quid Varos Marsosque loquar, ditataque vatum
Nomina, magnus erit quos numerare labor?
Ergo ero Virgilius, si munera Mecænatis
Des mihi? Virgilius non ero, Marsus ero.

De Picente. LV.

TReis habuit dentes, pariter quos exspuit omnes
Ad tumulum Picens dum sedet ipse suum.
Collegitque sinu fragmenta novissima laxi
Oris, & aggesta contumulavit humo.
Ossa licet quondam defuncti non legat hæres:
Hoc sibi jam Picens præstitit officium.

In Artemidorum. LVI.

CUm tibi tam crassæ sint, Artemidore, lacernæ,
Possim te Sagarum jure vocare meum.

Inclusum furem. LVII.

ADspicis hunc uno contentum lumine, cujus
Lippa sub attrita fronte lacuna patet?
Ne contemne caput; nihil est furacius illo:
Non fuit Autolyci tam piceata manus.
Hunc tu convivam cautus vitare memento:
Tunc furit, atque oculo luscus utroque videt,
Pocula solliciti perdunt ligulasque ministri,
Et latet in tepido plurima mappa sinu.
Lapsa nec à cubito subducere pallia nescit,
Et tectus lænis sæpe duabus abit.
Nec dormitantem vernam fraudare lucerna
Erubuit fallax, ardeat illa licèt.
Si nihil invasit, puerum tunc arte dolosa
Circuit & soleas surripit ipse suas.

In Claudiam. LVIII.

SUmma Palatini poteras æquare Colossi,
Si fieres brevior, Claudia, sesquipede.

In Carinum. LIX.

LIvet Carinus, rumpitur, furit, plorat,
Et quærit altos, unde pendeat, ramos,
Non jam quòd orbe cantor & legor toto;
Nec umbilicis quòd decorus & cedro
Spargor per omnes Roma quas tenet gentes:
Sed quòd sub urbe rus habemus æstivum,
Vehimurque mulis, non ut ante, conductis.
Quid imprecabor ô Severe, liventi?
Hoc opto: mulas habeat, & suburbanum.

De Ticente LX.

SCribit in aversa Picens epigrammate charta:
Et dolet, averso quòd facit illa deo.

In Clytum. LXI.

UT poscas, Clyte, munus, exigasque,
Uno nascéris octies in anno;
Et solas, puto, tresve, quatuorve
Non natalitias habes Kalendas.
Sit vultus tibi levior licebit
Tritis litoris aridi lapillis.
Sit moro coma nigrior caduco,
Vincas mollitie albicante plumas,
Aut massam modò lactis alligati;
Tu nobis, Clyte, jam senex videris.
Tam multos quis enim fuisse credat
Natales Priamive, Nestorisve?
Sit tandem pudor, & modus rapinis.
Quòd si ludis adhuc, semelque nasci
Vno jam tibi non sat est in anno;
Natum te, Clyte, nec semel putabo.

Ad Domitianum. LXII.

HIc ubi fortunæ Reducis fulgentia latè
Templa nitent, felix area nuper erat:

Hic

Hic ſtetit Arctoi formoſus pulvere belli
Purpureum fundens Cæſar ab ore jubar.
Hic lauro redimita comas, & candida cultu
Roma ſalutavit voce manuque ducem.
Grande loci meritum teſtantur & altera dona:
Stat ſacer edomitis gentibus areus ovans.
Hic gemini currus numerant elephanta frequentem:
Sufficit immenſis aureus ipſe jugis.
Hæc eſt digna tuis, Germanice, porta triumphis;
Hos aditus urbem Martis habere decet.

De conſulatu Silii. LXIII.

AUguſto pia thura victimaſque
Pro noſtro date Silio, Camœnæ.
Bis ſenos jubet en redire faſces
Nato conſule, nobilique virga
Vatis Caſtaliam domum ſonare.
Rerum prima ſalus & una Cæſar.
Gaudenti ſupereſt adhuc quod optet
Felix purpura, tertiuſque conſul.
Pompeio dederit licèt ſenatus,
Et Cæſar genero ſacros honores.
Quorum pacificus ter ampliavit
Janus nomina, Silius frequentes
Mavult ſic numerare conſulatus.

In Cæcilianum. LXIV.

HOras quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.
Cùm modò diſtulerint raucæ vadimonia quartæ,
Et Floralicias laſſet arena feras.
Curre, age, & illotos revoca, Calliſte, miniſtros:
Sternantur lecti: Cæciliane, ſede.
Caldam poſcis aquam? ſed nondum frigida venit:
Alget adhuc nudo clauſa culina foco.
Manè veni potiùs. nam cur te quincta moretur?
Aut cur non ſerò, Cæciliane, venis?

Ad Entellum. LXV.

QUi Coreyræi vidit pomaria regis,
Rus, Entelle, tuæ præferat ille domo.
Invida purpureos urat ne bruma racemos,
Et gelidum Bacchi munera frigus edat;
Condita perſpicuâ vivit vindemia gemmâ,
Et tegitur felix, nec tamen uva latet.
Velatum lucet ſic per bombycina corpus:
Calculus in nitida ſic numeratur aqua.
Quid non ingenio voluit natura licere?
Autumnum ſterilis ferre jubetur hyems.

In Vacerram. LXVI.

MIraris veteres, Vacerra, ſolos,
Nec laudas niſi mortuos poëtas.
Ignoſcas petimus. Vacerra: tanti
Non eſt, ut placeam tibi, perire.

De Nerva. LXVII.

QUanta quies, placidi tanta eſt facundia Nervæ;
Sed cohibet vires ingeniumque pudor.
Cùm ſiccare ſacrum largo Permeſſida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim:
Pieriam tenui frontem redimire coronâ
Contentus, famæ nec dare vela ſuæ.
Sed tamen hunc noſtri ſcit temporis eſſe Tibullum,
Carmina qui docti nota Neronis habet.

In Poſthumianum. LXVIII.

QUattuor argenti libras mihi tempore brumæ
Miſiſti ante annos, Poſtumiane, decem.
Speranti plures (nam ſtare, aut creſcere debent
Munera) venerunt plúſve minúſve duæ.
Tertius & quartus multò inferiora tulerunt.
Libra fuit quinctо Septitiana. quid eſt?
Beſſalem ad ſcutulam ſexto pervenimus anno.
Poſt hunc in cotula raſa ſelibra data eſt.
Octavus ligulam miſit ſexante minorem:
Nonus acu leviùs, vix cochleare tulit,

Quod

Quod mittat nobis decimus jam non habet annus,
Quattuor ad libras. Postumiane, redi.

Librum suum Artano mittit. LXIX.

NOndum murice cultus, asperoque
Morsu pumicis aridi politus,
Artanum propera sequi, libelle:
Quem pulcherrima jam redire Narbo,
Docti patria Narbo Votieni,
Ad leges jubet annuosque fasces:
Votis quod paribus tibi petendum est,
Continget locus ille, & hic amicus.
Quàm vellem fieri meus libellus!

In malum medicum. LXX.

HOplomachus nunc es, fueras ophthalmicus antè:
Fecisti medicus, quod facis hoplomachus.

De Gallo Lingono, ad Lucanum LXXI.

DVm repetit serâ conductos nocte penates
Lingonus à Tecta Flaminiaque recens;
Expulit offenso vitiatum pollice talum,
Et jacuit toto corpore fusus humi.
Quid faceret Gallus? quâ se ratione moveret?
Ingenti domino servulus unus erat.
Tam macer, ut minimam posset vix ferre lacernam:
Succurrit misero casus, opemque tulit.
Quattuor inscripti portabant vile cadaver,
Accipit infelix qualia mille rogus.
Hos comes invalidus submissâ voce precatur,
Ut quocunque velint corpus inane ferant;
Permutatur onus, stipataque tollitur altè
Grandis in angusta sarcina sandapilâ.
Hic mihi de multis unus, Lucane, videtur,
Cui meritò dici, *mortue Galle*, potest.

In Gallicum. LXXII

DIc verum mihi, Marce, dic amabò;
Nil est quod magis audiam libenter:
Sic & cùm recitas tuos libellos,
Et causam quoties agis clientis,

Oras, Gallice, me rogasque semper.
Durum est me tibi, quod petis, negare.
Vero verius ergo quid sit, audi:
Verum, Gallice, non libenter audis.

Ad Liberum amicum. LXXIII.

LIber, amicorum dulcissima cura tuorum,
Liber, in æterna vivere digne rosa:
Si sapis, Assyrio semper tibi crinis amomo
Splendeat, & cingant florea serta caput.
Qui sic vel medio finitus vixerit ævo,
Longior huic facta est, quàm data vita fuit.

De ludis Stellæ, ad Cæsarem. LXXIV.

QVos cuperet Phlegræa suos victoria ludos,
Indica quos cuperet pompa. Lyæe, tuos:
Fecit Hyperborei celebrator Stella triumphi.
O pudor! ô pietas! & putat esse parúm.
Non illi satis est turbato sordidus auro
Hermus, & Hesperio qui sonat orbe Tagus.
Omnis habet sua dona dies, nec linea dives
Cessat; & in populum multa rapina cadit.
Nunc veniunt subitis lasciva numismata nimbis:
Nunc dat spectatas tessera larga feras.
Nunc implere sinus securos gaudet, & absens
Sortitur dominos, ne laceretur avis.
Quid numerem currus, terdenaque præmia palmæ,
Quæ dare non semper consul uterque solet?
Omnia sed, Cæsar, tanto superantur honore,
Quòd spectatorem te tua laurus habet.

In Fabullam. LXXV.

OMnes aut vetulas habes amicas,
Aut turpes, vetulisque fœdiores:
Has ducis comites, trahisque tecum
Per convivia, porticus, theatra.
Sic formosa, Fabulla, sic puella es.

Ad Domitianum. LXXVI.

SAnctorum nobis miracula reddis avorum,
Nec pateris, Cæsar, secula cana mori:

Cùm

Cùm veteres Latiæ ritus renovantur arenæ,
Et pugnat virtus simpliciore manu.
Sic priscis servatur honos te præside templis,
Et casa tam culto sub Jove numen habet.
Sic nova dum condis, revocas, Auguste, priora:
Debentur quæ sunt, quæque fuere, tibi.

De Gellia, ad Papirianum. LXXVII.

NOn per mystica sacra Dindymenes,
Nec per Niliacæ bovem juvencæ,
Nullos denique per deos deasque
Jurat Gellia: sed per uniones.
Hos amplectitur, hos deosculatur:
Hos fratres vocat, hos vocat sorores:
Hos natis amat acriùs duobus.
His si quo careat misella casu,
Vi[illegible]uram negat esse se nec horam.
Iheu, quàm bene nunc, Papiriane,
Annei faceret manus Sereni!

Ad Domitianum. LXXVIII.

DAnti tibi turba querulos, Auguste, libellos,
Nos quoque, qui domino carmina parva damus,
Posse deum rebus pariter Musisque vacare
Scimus; & hæc etiam serta placere tibi.
Fervares, Auguste, tuos: nos gloria dulcis,
Nos tua cura prior, deliciæque sumus.
Non quercus te sola decet, nec laurea Phœbi:
Fiat & ex edera civica nostra tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER IX.

Ad Avitum I.

Non te celabis, sublimi pectore vates,
Cui referet serus præmia digna cinis.
Hoc tibi sub nostra breve carmen imagine vivat,
Quam non obscuris jungis, Avite, viris,
Ille ego sum nulli nugarum laude secundus:
Quem non miraris, sed, puto, lector, amas.
Majores majora sonent: mihi parva locuto
Sufficit in vestras sæpe redire manus.

Martialis Turanio suo S.

Ave, mi Turani, frater carissime. Epigramma, quod extra ordinem paginarum est, ad Stertinium clarissimum virum scripsimus, qui imaginem meam ponere in bibliotheca sua voluit. De quo scribendum tibi putavi, ne ignorares Avitus iste quis vocaretur. Vale, & para hospitium.

De templo Flaviæ gentis. II.

Dum Janus hyemes, Domitianus autumnos,
Augustus annis commodabit æstates:
Dum grande famuli nomen adseret Rheni
Germanicarum magna lux kalendarum:
Tarpeia summi saxa dum patris stabunt:
Dum voce supplex, dumque thure placabit
Matrona dives dulce Julium numen:
Manebit altum Flaviæ decus gentis,
Cum sole, & astris, cumque luce Romana.
Invicta quidquid condidit manus, cœlum est.

Ad Domitianum. III.

Quantum jam superis, Cæsar, cœloque dedisti,
Si repetas, & si creditor esse velis;

Grandis

Grandis in æthereo licèt auctio fiat Olympo,
Coganturque dei vendere quidquid habent;
Conturbabit Atlas, & non erit uncia tota,
Decidat tecum qua pater ipse deûm.
Pro Capitolinis quid enim tibi ſolvere templis,
Quid pro Tarpeiæ frondis honore poteſt?
Quid pro culminibus geminis matrona Tonantis?
Pallada prætereo: res agit illa tuas.
Quid loquar Alciden, Phœbumque, pioſque Laconas?
Addita quid Latio Flavia templa polo?
Exſpectes, & ſuſtineas, Auguſte, neceſſe eſt:
Nam tibi quod ſolvat non habet arca Jovis.

In Paullam. IV.

NVbere vis Priſco, non mirar, Paulla: ſapiſti.
Ducere te non vult Priſcus; & ille ſapit.

Ad Domitianum. V.

TIbi, ſumme Rheni domitor, & parens orbis,
Pudice princeps, gratias agunt urbes;
Populos habebunt: parere jam ſcelus non eſt.
Qui nec cubili fuerat ante te quondam
Pudor, eſſe per te cœpit & lupanari.

In Arſum. VI.

DIcere de Lybicis reduci tibi gentibus, Afer,
Continuis volui quinque diebus Ave.
Non vacat, aut dormit, dictum bis terque reverſo:
Iam ſatis eſt. non vis, Afer, avere, vale.

Ad Bithynicum. VII.

NIl tibi legavit Fabius, Bithynice, cui tu
Annua, ſi memini, millia ſena dabas,
Plus nulli dedit ille: queri, Bithynice, noli:
Annua legavit millia ſena tibi.

In Cantharum. VIII.

CŒnes, Canthare, cùm foris libenter:
Clamas, & maledicis, & minaris.
Deponas animos truces, monemus;
Liber non poteſ, & guloſus eſſe.

De Earino Domitiani. IX.

NOmen cum violis roſiſque natum,
Quo pars optima nuncupatur anni;
Hyblam quod ſapit, Atticoſque flores,
Quod nidos olet alitis ſuperbæ:
Nomen nectare dulcius beato,
Quo mallet Cybeles puer vocari,
Et qui pocula temperat Tonanti:
Quòd ſi Parrhaſia ſones in aula;
Reſpondent Veneres Cupidineſque:
Nomen nobile, mo'le, delicatum
Verſu dicere non rudi volebam:
Sed tu ſyllaba contumax repugnas.
Dicunt Earinon tamen Poëtæ,
Sed Græci, quibus eſt nihil negatum,
Et quos ἄρις ἄρις decet ſonare;
Nobis non licet eſſe tam diſertis,
Qui Muſas colimus ſeveriores.

De eodem. X.

SI daret autumnus mihi nomen, ὀπωρίνος eſſem:
Horrida ſi brumæ ſidera, χειμέριος.
Dictus ab æſtivo θερινὸς tibi menſe vocarer.
Tempora cui nomen verna dedere, qui eſt?

De eodem. XI.

NOmen habes, teneri quod tempora nuncupat anni,
Cùm breve Cecropiæ ver populantur apes.
Nomen, Acidalia merult quod arundine pingi,
Quod Cytherea ſua ſcribere gaudet acu.
Nomen, Erythræis quod litera facta lapillis,
Gemma quod Heliadum pollice trita notet:
Quod penna ſcribente grues ad ſidera tollant;
Quod decet in ſola Cæſaris eſſe domo.

In amicum cœnipetam. XII.

HUnc, quē cœna tibi, quē menſa paravit amicum,
Eſſe putas fidæ pectus amicitiæ?

Aprum

Aprum amat, & mullos, & sumen, & ostrea, non te.
Tam bene si cœnem, noster amicus erit.

De Chloë. XIII.

INscripsit tumulo septem celebrata virorum,
Se fecisse, Chloë: quid potè simplicius?

De coma Earini. XIV.

CONsilium formæ speculum, dulcesque capillos
Pergameo posuit dona sacrata deo
Ille puer tota domino gratissimus aula.
Nomine qui signat tempora verna suo,
Felix, quæ tali censetur munere, tellus:
Nec Ganymedeas mallet habere comas.

De eadem ad Æsculapium. XV.

LAtonæ venerande nepos, qui mitibus herbis
Parcarum exoras pensa, brevesque colos:
Hos tibi laudatos domino sua vota capillos
Ille tuus Latia misit ab urbe puer.
Addidit & nitidum sacratis crinibus orbem,
Quo felix facies judice tota fuit.
Tu juvenile decus serva, ne pulchrior ille
In longa fuerit, quàm breviore coma.

Ad Domitianum, XVI.

ESt mihi, sit que precor longùm te præside, Cæsar,
Rus minimum: parvi sunt & in urbe Lares.
Sed de valle brevi, quas det sitientibus hortis,
Curva laboratas antlia tollit aquas.
Sicca domus queritur nullo se rore foveri,
Cùm mihi vicino Martia fonte sonet.
Quam dederis nostris, Auguste, Penatibus undam,
Castalis hæc nobis, aut Jovis imber erit.

In Sabellum. XVII.

LAudas balnea versibus trecentis
Cœnantis bene Pontici, Sabelle.
Vis cœnare, Sabelle, non lavari.

Ad Domitianum. XVIII.

HÆc quæ tota patet, cogiturq; & marmore & auro,
Infantis domini conscia terra fuit.

Felix

Felix quæ tantis ſonuit vagitibus, & quæ
Vidit reptantes, ſuſtinuitque manus!
Hic ſteterat veneranda domus, quæ præſtitit orbi.
Quod Rhodos, aſtrifero quod pia Creta polo.
Curetes texêre Jovem crepitantibus armis,
Semiviri poterant qualia ferre Phryges.
At te protexit Superûm pater, & tibi, Cæſar,
Pro jaculo & parma, fulmen & ægis erat.

Ad Paſtorem. XIX.

CRedis ob hoc me, Paſtor, opes fortaſſe rogare,
Propter quod vulgus, craſſaque turba rogat:
Ut ſetina meos conſumat gleba ligones,
Et ſonet innumerâ compede Tuſcus ager:
Ut Mauri Libycis centum ſtent dentibus orbes
Et crepet in noſtris aurea lamna toris;
Nec labris niſi magna meis cryſtalla terantur,
Et faciant nigras noſtra Falerna nives:
Ut Canuſinatus noſtro Syrus aſſere ſudet,
Et mea ſit culto ſella clientе frequens:
Vt lutulenta linat Tyrias mihi mula lacernas,
Et Maſſyleum virga gubernet equum.
Eſt nihil ex iſtis: ſuperos ac ſidera teſtor.
Ergo quid? ut donem, Paſtor, & ædificem,

Ad Carum. XX.

QUi virgineo flaveſcere contigit auro,
Dic ubi Palladium ſit tibi, Care, decus?
Adſpicis en domini fulgentes marmore vultus,
Venit ad has ultro noſtra corona comas.
Albanæ vivere poteſt pia quercus olivæ,
Cinxerit invictum quòd prior illa caput.

Ad eundem. XXI.

QVis Pallatinos imitatus imagine vultus
Phidiacum Latio marmore vicit ebur?
Hæc mundi facies; hæc ſunt Jovis ora ſereni:
Sic tonat ille deus, cùm ſine nube tonat.
Non ſolam tribuit Pallas tibi, Care, coronam:
Effigiem domini quam colis, illa dedit.

De Nerva. XXII.

AUdet facundo qui carmina mittere Nervæ,
Pallia donabit glaucina, Cosme, tibi:
Pæstano violas, & cana ligustra colono,
Hyblæis apibus Corsica mella dabit.
Sed tamen & parvæ nonnulla est gratia Musæ:
Appetitur posito vilis oliva lupo.
Nec tibi sit mirum, modici quòd conscia vatis
Judicium metuat nostra Thalia tuum.
Ipse tuas etiam veritus Nero dicitur aures,
Lascivum juvenis cùm tibi lusit opus.

Epitaphium Latini. XXIII.

DVlce decus scenæ, ludorum fama, Latinus
Ille ego sum; plausus, deliciæque tuæ:
Qui spectatorem potui facisse Catonem,
Solvere qui Curios, Fabriciosque graves.
Sed nihil à nostro sumpsit mea vita theatro,
Et solà tantùm scenicus arte feror.
Nec poteram gratus domino sine moribus esse:
Interiùs mentes inspicit ille deus.
Vos me laurigeri parasitum dicite Phœbi,
Roma sui famulum dum sciat esse Jovis.

Epitaphium Philæni. XXIV.

SEcula Nestoreæ permensa, Philæni, senectæ,
Rapta es ad infernas tam citò Ditis aquas?
Euboïcæ nondum numerabas longa Sibyllæ
Tempora: major erat mensibus illa tribus.
Heu quæ lingua silet! non illam mille catastæ
Vincebant, nec quæ turba Serapin amat:
Nec matutini cirrata caterva magistri,
Nec quæ Strymonio de grege ripa sonat.
Quæ nunc Thessalico Lunam deducere thombo,
Quæ sciet hos illos vendere lena toros?
Sit tibi terra levis, mollique tegaris arena,
Ne tua non possint eruere ossa canes.

In pietatem Nigrinæ XXV.

CAppadocum sævis Antistius occidit oris
Rusticus. ô tristi crimine terra nocens!
Rettulit ossa sinu cari Nigrina mariti,
Et questa est longas non satis esse vias:
Cúmq; daret sanctam tumulis, quibus invidet, urnam,
Visa sibi est rapto bis viduata viro.

De Velii votivo anser, ad Cæsarem. XXVI.

DUm comes Arctois hæreret Cæsaris armis
Velius, hanc Marti pro duce, vovit avem.
Luna quater binos non tota peregerat orbes,
Debita poscebat jam sibi vota deus.
Ipse suas anser properavit lætus ad aras;
Et cecidit sanctis hostia parva focis.
Octo vides patulo pendere numismata rostro
Alitis? hæc extis condita nuper erant.
Quæ litat argento pro te, non sanguine, Cæsar,
Victima; jam ferro non opus esse docet.

De templo gentis Flaviæ. XXVII.

JUpiter Idæi risit mendacia busti,
Dum videt Augusti Flavia templa poli:
Atque inter mensas largo jam nectare fusus,
Pocula cùm Marti traderet ipse suo;
Respiciens Phœbum pariter Phœbique sororem,
Cum quibus Alcides, & pius Arcas erat;
Cnossia vos, inquit, nobis monumenta dedistis:
Cernite quàm plus sit Cæsaris esse patrem.

In Philomusum. XXVIII.

ARtibus his semper cœnam, Philomuse, mereris;
Plurima dum fingis, sed quasi vera refers.
Scis quid in Arsacia Pacorus deliberat aura:
Rhenanam numeras, Sarmaticamque manum.
Verba ducis Daci chartis mandata refugnas;
Victricem laurum quàm venit anté vides.
Scis quoties Pharios madeat Jove fusca Syene:
Scis quota de Libyco litore puppis eat:

Cujus

Cujus Juleæ capiti naſcantur olivæ;
Deſtinet æthereus cui ſua ſerta pater.
Tolle tuas artes, hodie cœnabis apud me;
Hâc lege: ut narres nil, Philomuſe, novi.

In Gallam. XXIX.

CVm ſis ipſa domi mediâ exornare Suburâ,
Fiunt abſentes & tibi, Galla, comæ:
Nec dentes aliter quàm Serica nocte reponis;
Atque jaces centum condita pyxidibus:
Nec tecum facies tua dormit, ut innuis illo,
Quod tibi prolatum eſt manè, ſupercilio.

Ad Agathinum. XXX.

SVmma licèt velox, Agathine, pericula ludas,
Non tamen efficies, ut tibi parma cadat.
Nolentem ſequitur, tenuesque reverſa per auras
Vel pede, vel tergo, clune, vel ungue ſedet.
Lubrica Corycio quamvis ſint pulpita nimbo,
Et rapiant celeres vela negata Noti:
Securos pueri neglecta perambulat artus,
Et nocet artifici ventus & unda nihil.
Vt peccare velis, cùm feceris omnia, falli
Non potes: arte opus eſt, ut tibi parma cadat.

De natali Cæſoniæ. XXXI.

PRima Palatino lux eſt hæc orta tonanti,
Optaſſet Cybele quâ peperiſſe Jovem.
Hac & ſancta mei genita eſt Cæſonia Rufi:
Plus debet matri nulla puella ſuæ.
Lætatur gemina votorum ſorte maritus,
Contigit hunc illi quòd bis amare diem.

Ad Apollinem, pro Stella. XXXII.

CArpis dives Apollo ſic Myrinis,
Sic ſemper ſenibus fruare evenis;
Doctæ ſic tibi ſerviant ſorores,
Nec Delphis tua mentiatur ulli;
Sic Pallatia te colant, amentque:
Bis ſenos citò te rogante faſces

De-

Det Stellæ bonus annuatque Cæsar.
Felix tunc ego, debitorque voti
Casurum tibi rusticas ad aras
Ducam cornibus aureis juvencum.
Nata est hostia, Phœbe, quid moraris?

De statua Herculis juxta mensam Vindicis. XXXIII.

Hic, qui dura sedens porrecto saxa leone
Mitigat exiguo magnus in ære deus,
quæque tulit, spectat resupino sidera vultu.
Cujus læva calet robore, dextra mero:
Non est fama recens, nec nostra gloria cœli:
Nobile Lysippi munus opusque vides.
Hoc habuit numen Pellæi mensa tyranni,
Qui citò perdomito victor in orbe jacet.
Hunc puer ad Libycas juraverat Hannibal aras:
Jusserat hic Syllam ponere regna trucem.
Offensus variæ tumidis terroribus aulæ,
Privatos gaudet nunc habitare lares.
Vtque fuit quondam placidi conviva Molorchi,
Sic voluit docti Vindicis esse deus.

De eadem Statua. XXXIV.

Aleiden modò Vindicis rogabam,
Esset cujus opus laborque felix.
Risit (nam solet hoc) levique nutu,
Græcè numquid, ait, poëta nescis?
Inscripta est basis, indicatque nomen.
Ἀυσίππε lego, Phidiæ putavi.

Ad Marcellinum. XXXV.

Milles Hyperboreos modò, Marcelline, Triones,
Et Getici tuleris sidera pigra poli;
Ecce Promethææ rupes & fabula montis
Quàm propè sub oculis nunc adeunda tuis.
Videris immensis cùm conclamata querelis
Saxa senis, dices: durior ille fuit.
Et licet hoc addas: potuit qui talia ferre,
Humanum meritò finxerat ille genus.

In Gellium. XXXVI.

GEllius ædificat ſemper: modò limina ponit,
Nunc foribus claves aptat, emitque ſeras:
Nunc has nunc illas mutat, reficitque feneſtras,
Dum tamen ædificet, quidlibet ille facit.
Oranti nummos ut dicere poſſit amico
Vnum illud verbum Gellius, *ædifico.*

In Pannicum. XXXVII.

DEmocritos, Zenonas, inexplicitoſque Platonas,
Quidquid & hirſutis ſqualet imaginibus,
Sic quaſi Pythagoræ loqueris ſucceſſor, & hæres;
Præpendet mento nec tibi barba minor.
Tu qui ſectarum cauſſas & pondera nôſti,
Dic mihi, ſcortari Pannice, dogma quod eſt?

In Gallicum. XXXVIII.

HÆredem cùm me partis tibi, Gallice, quartæ
Per tua jurares ſacra, caputque tuum.
Credidimus, (quis enim damnet ſua vota libenter?)
Et ſpem muneribus fovimus uſque datis:
Inter quæ rari Laurentem ponderis aprum
Miſimus, Ætola de Calydone putes.
At tu continuò populumque patreſque vocâſti:
Ruſtat adhuc aprum callida Roma meum.
Ipſe ego (quis credat?) conviva nec ultimus hæſi:
Sed nec coſta data eſt caudave miſſa mihi.
De quadrante tuo quid ſperem, Gallice? nulla
De noſtro nobis uncia venit apro.

De toga à Partheniô ſibi donata. XXXIX.

HÆc eſt illa meis multùm cantata libellis,
Quam meus edidicit lector amatque togam.
Partheniana fuit, quondam memorabile vatis
Munus: in hanc ibam conſpiciendus eques;
Dum nova, dum nitidâ fulgebat ſplendida lanâ,
Dumque erat auctoris nomine digna ſui.
Nunc anus, & tremulo vix accipienda tribuli,
Quam poſſis niveam dicere jure togam.

Quid

Quid non longa dies, quid non consumitis anni?
Hæc toga jam non est Partheniana; mea est.

In Gaurum. XL.

INgenium mihi. Gaure, probat lic esse pusillum.
Carmina quòd faciam quæ brevitate placent.
Confiteor: sed tu bis denis grandia libris
Qui scribis Priami prælia, magnus homo es.
Nos facimus Bruti puerum, nos Lagona vivum:
Tu magnus luteum, Gaure, Gigantа facis.

De Lucano & Tullo. XLI.

QUòd semper superos invito fratre rogâsti,
Hoc, Lucane, tibi contigit antè mori.
Invidet ille tibi: Stygias nam Tullus ad undas
Optabat, quamvis sit minor, ire prior.
Tu colis Elysios, memorisque habitator amœni
Esse tuo primùm nunc sine fratre cupis,
Et si jam nitidis alternus venit ab astris;
Pro Polluce mones Castora, ne redeat.

Ad Quinctum Ovidium. XLII.

SI credis mihi, Quincte (quòd mereris)
Natales, Ovidi, tuos Apriles.
Vt nostras amo Martias Kalendas.
Felix utraque lux; diesque nobis
Signandi melioribus lapillis.
Hic vitam tribuit, sed hic amicum.
Plus dant, Quincte, mihi tuæ Kalendæ.

Ad eundem. XLIII.

NAtali tibi, Quincte, tuo dare parva volebam
Munera. tu prohibes: imperiosus homo es.
Parendum est monitis. fiat quod uterque jubemus:
Et quod utrumque juvat, tu mihi, Quincte, dato.

Ad cognatum. XLIV.

SI mihi Picenâ turdus palleret olivâ,
Tenderet aut nostras sylva Sabina plagas,
Aut crescente levis traberetur arundine præda,
Pinguis & implicitas virga teneret aves;

Cara daret ſolenne tibi cognatio munus,
Nec frater nobis, nec prior eſſet avus.
Nunc ſturnos inopes, fringillarumque querelas
Audit, & arguto paſſere vernat ager.
Inde ſalutatus picæ reſpondet arator:
Hinc propè ſumma rapax milvus in aſtra volat.
Mittimus ergo tibi parvæ munuſcula cortis,
Qualia ſi recipis, ſæpe propinquus eris.

Ad Flaccum, de Chariſtiis. XLV.

LUce propinquorum, quâ plurima mittitur ales,
Dum Stellæ turdos, dum tibi, Flacce, paro:
Succurrit nobis ingens oneroſaque turba;
In qua ſe primum quiſque meumque putat.
Demeruiſſe duos, votum eſt: offendere plures,
Vix tutum: multis mittere dona, grava eſt.
Quâ poſſum ſolâ veniam ratione merebor:
Nec Stellæ turdos, nec tibi, Flacce, dabo.

In Hedylum. XLVI.

NIl eſt tritius Hedyli lacernis.
Non anſæ veterum Corinthiorum,
Nec crus compede lubricum decenni,
Non ruptæ recutita colla mulæ,
Nec quæ Flaminiam ſecant ſalebræ,
Nec qui littoribus nitent lapilli,
Nec Tuſcâ ligo vineâ politus,
Nec pallens toga mortui tribulis,
Nec pigri rota quaſſa mulionis,
Nec raſum caveâ latus biſontis,
Nec dens jam ſenior ferocis apri.
Reſuna eſt tamen, ipſe non negabit,
Frons eſt tritior Hedyli lacernis.

Ad Nympham Sabini. XLVII.

NYmpha ſacri regina lacus, cui grata Sabinus
Et manſura pio munere templa dedit;
Sic montana tuos ſemper colat Umbria fontes,
Nec tu Baianas Sarſina malit aquas:
Excipe ſollicitos placidè, mea dona, libellos:
Tu fueris Muſis Pegaſis unda meis,

Nympharum templis quisquis sua carmina donat,
Quid fieri libris debeat, ipse monet.

In Mamurram. XLVIII.

IN septis Mamurra diu multúmque vagatus,
Hic ubi Roma suas aurea vexat opes;
Inspicit Illyricos grandes, oculisque pererrat
Non hos quos primæ prostituere casæ,
Sed quos arcanæ servant tabulata cataſtæ,
Et quos non populus, nec mea turba videt.
Inde satur mensas, & opertos exuit orbes,
Expositumque altè pingue popoſcit ebur:
Et testudineum mensus quater hexaclinon,
Ingemuit citro non satis esse suo.
Consuluit nares, an oleirent æra Corinthon:
Culpavit statuas, & Polyclete, tuas.
Et turbata brevi quæstus crystallina vitro,
Myrrhina signavit sepósuitque decem.
Expendit veteres calathos, & si qua fuerunt
Pocula Mentorea nobilitata manu.
Et virides picto gemmas numeravit in auro,
Quidquid & in nivea grandius aure sonat.
Sardonychas veros mensa quæsivit in omni,
Et pretium magnis fecit iaspidibus.
Vndecima lassus cùm jam discederet hora,
Asse duos calices emit, & ipse tulit.

Sabino mittit coronam roseam. XLIX.

SEu tu Pæstanis genita es, seu Tiburis arvis,
Seu rubuit tellus Tuscula flore tuo:
Seu Prænestino te villica legit in horto;
Seu modò Campani gloria ruris eras:
Pulchrior ut nostro videare corona Sabino;
De Nomentano te putet esse meo.

De platano Cæsaris. L.

IN Tartessiacis domus est notissima terris,
Quà dives placidum Corduba Bætin amat;
Vellera nativo pallent ubi flava metallo,
Et linit Hesperium bractea viva pecus:

Ædibus in mediis totos amplexa Penates
Stat platanus denſis Cæſariana comis:
Hoſpitis invicti poſuit quam dextera felix,
Cœpit & ex illa creſcere virga manu.
Auctorem dominumque nemus ſentire videtur:
Sic viret, & ramis ſidera celſa petit.
Sæpe ſub hac madidi luſerunt arbore Fauni:
Sæpe ſub hac latuit ruſtica fronde Dryas.
Dumque fugit ſolos nocturnum Pana per agros,
Terruit & tacitam fiſtula ſera domum,
Atque oluere lares comiſſatore Lyæo.
Crevit & effuſo lætior umbra mero:
Heſterniſque rubens dejecta eſt herba coronis,
Atque ſuas potuit dicere nemo roſas.
O dilecta deis, ô magni Cæſaris arbor,
Ne metuas ferrum, ſacrilegoſque focos.
Perpetuos ſperare licet tibi frondis honores:
Non Pompeianæ te poſuere manus.

De Thilani. LI.

TInctis murice veſtibus quòd omni
Et nocte utitur, & die Philænis,
Non eſt ambitioſa, nec ſuperba:
Delectatur odore, non colore.

De ſtatua Domitiani. LII.

HErculis in magni vultus deſcendere Cæſar
Dignatus, Latiæ dat nova templa viæ:
Qua, Triviæ nemoroſa petit dum regna, viator
Octavum domina marmor ab urbe legit.
Antè colebatur votis, & ſanguine largo:
Majorem Alciden nunc minor ipſe colit.
Hunc magnas rogat alter opes, rogat alter honores:
Illi ſecurus vota minora facit.

Ad Herculem, de eadem ſtatua. LIII.

ALcide, Latio nunc agnoſcende Tonanti,
Poſtquam pulchra dei Cæſaris ora geris;
Si tibi tunc iſti vultus habituſque fuiſſent,
Ceſſerunt manibus cùm fera monſtra tuis;

Argolico famulum non te servire tyranno
Vidissent gentes, sævâque regna pati:
Sed tu jussisses Eurysthea, nec tibi fallax
Portâsset Nessi perfida dona Lichas.
Oetæi sine lege rogi securus adisses
Astra patris summi, quæ tibi pœna dedit.
Lydia nec dominæ traxisses pensa superbæ:
Nec Styga vidisses, Tartareumque canem.

In magistrum ludi. LIV.

QUid tibi nobiscum est, ludi scelerate magister,
Invisum pueris virginibusque caput?
Nondum cristati rupere silentia galli:
Murmure jam sævo verberibusque tonas.
Tam gravè percussis incudibus æra resultant,
Caussidicum medio cùm faber aptat equo.
Mitior in magno clamor fuit amphitheatro,
Vincenti parmæ cùm sua turba favet.
Vicini somnum non tota nocte rogamus:
Nam vigilare leve est, pervigilare grave.
Discipulos dimitte tuos, vis, garrule, quantum
Accipis ut clames, accipere ut taceas?

In Cæcilianum. LV.

DIxerat, ô mores! ô tempora! Tullius olim,
Sacrilegum strueret cùm Catilina nefas:
Cùm gener atque socer diris concurreret armis,
Mœstaque civili cæde maderet humus.
Cur nunc ô mores! cur nunc, ô tempora! dicis?
Quod tibi non placeat, Cæciliane, quid est?
Nulla ducum feritas, nulla est insania ferri:
Face frui certa, lætitiaque licet.
Non nostri faciunt, tua quòd tibi tempora sordent;
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

De leone & ariete. LVI.

MAssyli leo fama jugi, pecorisque maritus
Lanigeri, mirum, qua coïere fide.
Ipse licet videas, cavea stabulantur in una,
Et paritur socias carpit uterque dapes.

Nec

Nec fœtu nemorum gaudent, nec mitibus herbis:
Concordem satiat sed rudis agna famem.
Quid meruit terror Nemees, quid proditor Helles,
Vt niteant celsi lucida signa poli?
Sidera si possent pecudesque feræque referri;
Hic aries astris, hic leo dignus erat.

Ad Liberum. LVII.

Liber, Amychæa frontem redimite corona,
Qui quatis Ausonia verbera Graia manu,
Clausa mihi texto cùm prandia vimine mittas,
Cur comitata dapes nulla lagena venit:
Atqui digna tuo si nomine munera ferres,
Scis, puto, debuerint quæ mihi dona dari.

In Sutorem. LVIII.

Dentibus antiquas solitus producere pelles,
Et mordere luto putre vetusque solum,
Prænestina tenes defuncti rura patroni;
In quibus, indignor si tibi cella fuit.
At me literulas stulti docuere parentes:
Quid cum grammaticis rhetoribusque mihi?
Frange leves calamos, & scinde, Thalia, libellos;
Si dare sutori calceus ista potest.

De effigie Camoni. LIX.

Effigiem tantùm pueri pictura Camoni
Servat, & infantis prima figura manet.
Florentes nulla signavit imagine vultus,
Dum timet ora pius muta videre pater.

De Balneo Tucca. LX.

Non silice duro, structilive cæmento,
Nec latere cocto, quo Semiramis longam
Babylona cinxit, Tucca Balneum fecit:
Sed strage nemorum, pineaque compage,
Vt navigare Tucca balneo possit.
Idem beatas lautus exstruit thermas
De marmore omni, quod Carystos invenit,
Quod Phrygia Synas, Afra quod Nomas mittit,

Et quod virenti fronte lavit Eurotas
Sed ligna desunt: subice balneum thermis.

De Effigie Camoni. LXI.

HÆc sunt illa mei quæ cernitis ora Camoni;
Hæc pueri facies, primaque forma fuit.
Creverat hic vultus bis denis fortior annis;
Gaudebatque suas pingere barba genas:
Et libata semel summos modò purpura cultus
Sparserat, invidit de tribus una soror:
Et festinatis incidit flamina pensis;
Absentemque patri rettulit urna rogum.
Sed ne sola tamen puerum pictura loquatur,
Hæc erit in chartis major imago meis.

De convivio Prisci. LXII.

QUod optimum sit disputat convivium
Facundi Prisci pagina:
Et multa dulci, multa sublimi refert,
Sed cuncta docto pectore.
Quod optimum sit quæritis convivium?
In quod choraules non venit.

Ad Picentinum. LXIII.

FUnera post septem nupsit tibi Galla virorum,
Picentine: sequi vult, puto, Galla viros.

Ad Domitianum. LXIV.

ODerat antè ducum famulos turbamq; minorem,
Et Pallatinum Roma supercilium:
At nunc tantus amor cunctis, Auguste, tuorum;
Vt sic cuique suæ cura secunda domûs.
Tam placidæ mentes, tanta est reverentia nostri,
Tam pacata quies, tantus in ore pudor.
Nemo suos (hæc est aulæ natura potentis)
Sed domini mores Cæsarianus habet.

Ad Aulum. LXV.

LEctor & auditor nostros probat, Aule, libellos;
Sed quidam exactos esse poëta negat.
Non nimium curo: nam cœnæ fercula nostræ
Malim convivis quàm placuisse cocis;

In Cinnam. LXVI.

DIxerat aſtrologus periturum te citò, Cinna:
Nec, puto, mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu dum metuis ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Biſque tuum decies non uno tabuit anno:
Dic mihi, non hoc eſt, Cinna, perire citó?

Ad Domitianum. LXVII.

INter tanta tuæ miracula, Cæſar, arenæ,
Quæ vincit veterum munera clara ducum,
Multum oculi, ſed plus aures debere fatentur
Se tibi, quòd ſpectant, qui recitare ſolent.

Ad Norbanum. LXVIII.

CVm tua ſacrilegos contra, Norbane, furores
Staret pro domino Cæſare ſancta fides:
Hæc ego Fieria ludebam tutus in umbra,
Ille tuæ cultor notus amicitiæ.
Me tibi Vindelicis raptum narrabat in oris,
Neſcia nec noſtri nominis Arctos erat.
O quoties veterem non inficiatus amicum
Dixiſti; Meus eſt iſte poëta, meus:
Omne tibi noſtrum, quod bis trieteride juncta
Antè dabat lector, nunc dabit auctor opus.

Ad Atilium, de Paullo. LXIX.

LAnguidior noſter ſi quando eſt Paullus Atili,
Non ſe convivis abſtinet ille ſuis.
Tu languore quidem ſubito fictóque laboras,
Sed mea porrexit ſportula, Paulle pedes.

De filio Silii mortuo. LXX.

FEſtinata ſui gemeret cùm fata Severi
Silius, Auſonio non ſemel ore potens:
Cum grege Pierio mœſtus Phœboque querebar,
Ipſe meum flevi, dixit Apollo, Linon.
Reſpexitque ſuam, quæ ſtabat proxima fratri,
Calliopen, & ait, tu quoque vulnus habes.
Adſpice Tarpeium, Pallatinúmque Tonantem:
Auſa nefas Lacheſis læſit utrumque Jovem.

Numina cùm videas duris obnoxia fatis,
Invidiâ possis exonerare deos.

Ad Lupercum. LXXI.

SEptem post calices Opimiani
Denso cùm jaceam triente blæsus,
Adfers nescio quas mihi tabellas,
Et dicis, modò liberum esse jussi
Nasum; (servulus est mihi paternus;)
Signa, cras melius, Luperce, fiet:
Nunc signat meus annulus lagenam.

Ad Rufum. LXXII.

DUm me captares, mittebas munera nobis:
Postquam cepisti, das mihi, Rufe, nihil.
Ut captum teneas, capto quoque munera mitte,
De cavea fugiat ne malè pastus aper.

Ad Stellam. LXXIII.

LEge nimis dura convivam scribere versus
Cogis, Stella. licet scribere, nempe malos.

Ad Flaccum. LXXIV.

SIc in gramine floreo reclinis,
Quà gemmantibus hinc & inde rivis
Curva calculus excitatur unda,
Exclusis procul omnibus molestis,
Perfundas glaciem triente nigro,
Frontem sutilibus ruber coronis:
Infamem nimio calore Cypron
Observes, moneo precorque, Flacce,
Messes area cùm teret crepantes,
Et fulvi juba sæviet leonis.
At tu, diva Paphi, remitte, nostris
Illæsum juvenem remitte votis,
Sic Martis tibi serviant Kalendæ,
Et cum thure, meroque, victimaque
Libetur tibi candidas ad aras
Secta plurima quadra de placenta.

Adu?

Adulatur Domitiano. LXXV.

AD cœnam si me diversa vocaret in astra
Hinc invitator Cæsaris, inde Jovis:
Astra licèt propiùs, pallatia longiùs essent,
Responsa ad superos hæc referenda darem:
Quærite qui malit fieri conviva Tonantis;
Me meus in terris Jupiter ecce tenet.

Ad Condylum. LXXVI.

QUæ mala sunt domini, quæ servi commoda nescis,
Condyle, qui servum te gemis esse diu.
Dat tibi securos vilis tegeticula somnos:
Pervigil in pluma Caïus ecce jacet.
Caïus à prima tremebundus luce salutat
Tot dominos: at tu, Condyle, nec dominum.
Quod debes, Caï redde, inquit Phœbus, & illinc
Cinnamus: hoc dicit, Condyle, nemo tibi.
Tortorem metuis? podagrâ, chiragrâque secatur
Caïus, & mallet verbera mille pati.
Quod nec manè vomis, nec morbo, Condyle, fœtes:
Non mavis, quàm ter Caïus esse tuus?

Ad Calocissum. LXXVII.

ADdere quid cessas, puer, immortale Falernum?
Quadrantem duplica de seniore cado.
Nunc mihi dic, quis erit, cui te, Calocisse, deorum
Sex jubeo cyathos fundere? Cæsar erit.
Sutilis aptetur decies rosa crinibus, ut sit
Qui posuit sacræ nobile gentis opus.
Nunc bis quina mihi da pocula, fiat ut illud
Nomen, ab Odrysio quod deus orbe tulit.

De Hippocrate. LXXVIII.

SAntonica medicata dedit mihi pocula virga:
Os hominis! mulsum me rogat Hippocrates.
Tam stupidus numquam nec tu, puto, Glauce, fuisti,
Χάλκεα donanti χρύσια qui dederas.
Dulce aliquis munus pro munere poscit amaro?
Accipiat; sed si potat in elleboro.

De Herode. LXXIX.

CLinicus Herodes trullam ſubduxerat ægro:
Deprenſus dixit; Stulte, quid ergo bibis?

Ad Julium. LXXX.

RUmpitur invidiâ quidam, cariſſime Juli,
Quòd me Roma legit; rumpitur invidiâ.
Rumpitur invidiâ, quòd turba ſemper in omni
Monſtramur digito; rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, tribuit quòd Cæſar uterque
Jus mihi natorum; rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quòd rus mihi dulce ſub urbe eſt,
Parvaque in urbe domus; rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quòd ſum jucundus amicis,
Quòd conviva frequens; rumpitur invidia.
Rumpitur invidia, quòd amamur, quódq; probamur:
Rumpatur, quiſquis rumpitur invidia.

Ad Quintum Ovidium. LXXXI.

VIndemiarum non ubique proventus
Ceſſavit, Ovidi: pluvia profluit grandis.
Centum Coranus amphoras aquæ fecit.

Ad Atticum de M. Antonio. LXXXII.

MArcus amat noſtras Antonius, Attice, Muſas,
Charta ſalutatrix ſi modò vera refert:
Marcus Palladiæ nòn inficianda Toloſæ
Gloria, quem genuit pacis alumna quies.

Ad librum. LXXXIII.

TU qui longa potes diſpendia ferre viarum,
I, liber, abſentis pignus amicitiæ.
Vilis eras, fateor, ſi te nunc mitteret emptor.
Grande tui pretium muneris auctor erit.
Multum, crede mihi, refert, à fonte bibatur,
Quæ fluit, an pigro quæ ſtupet, unda lacu.

In Baſſum. LXXXIV.

DEnariis tribus invitas, & manè togatum
Obſervare jubes atria, Baſſe, tua:
Deinde hærere tuo lateri præcedere ſellam;
Ad vetulas tecum plùs minùs ire decem.

Trita

Trita quidem nobis togula est, vilísque, putrísque:
Denariis tamen hanc non emo, Basse, tribus.

Adulatur Domitiano. LXXXV.

APpia, quam símili venerandus in Hercule Cæsar
Consecrat, Ausoniæ maxima fama viæ;
Si cupis Alcidæ cognoscere facta prioris.
Disce. Libyn domuit: aurea poma tulit.
Peltatam Scythico discinxit Amazona nodo:
Addidit Arcadio terga leonis apro.
Æripedem sylvis cervum, Stymphalidas undis:
Abstulit: à Stygia cum cane venit aqua.
Fœcundam vetuit reparari mortibus Hydram:
Hesperias Tusco lavit in amne boves,
Hæc minor Alcides. major quæ gesserit, audi,
Sextus ab Albana quem colit arce lapis.
Asseruit possessa malis Pallatia regnis:
Prima suo gessit pro Jove bella puer.
Solus Iuleas cùm jam retineret habenas,
Tradidit, inque suo tertius orbe fuit.
Cornua Sarmatici ter perfida contudit Istri:
Sudantem Getica ter nive lavit equum.
Sæpe recusato Parthos duxisse triumphos,
Victor Hyperboreo nomen ab orbe tulit.
Templa deis, mores populis dedit, otia ferro,
Astra suis, cœlo sidera, serta Jovi.
Herculeum tantis numen non sufficit actis:
Tarpeio deus hic commodet ora patri.

Ad Phœbum. LXXXVI.

QUadringentorum reddis mihi, Phœbe, tabellas:
Centum dà potiùs mutua, Phœbe, mihi.
Quære alium, cui te jam vano munere jactes:
Quod tibi non possum solvere, Phœbe, meum est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER X.

Liber ad Lectorem. I.

SI nimius videor, seràque coronide longus
Esse liber: legito pauca, libellus ero.
Terque quaterque mihi finitur carmine parvo
Pagina, fac tibi me, quàm cupio esse, brevem.

Ad eundem. II.

FEstinata prior decimi mihi cura libelli
Elapsum manibus nunc revocavit opus,
Nota leges quædam, sed limâ rasa recenti:
Pars nova major erit: lector, utrique fave:
Lector, opes nostræ; quem cùm mihi Roma dedisset,
Nil tibi quod demus majus habemus, ait.
Nigra per hunc fugies ingratæ flumina Lethes,
Et meliore tui parte superstes eris.
Marmora Messalæ findit captificus, & audax
Dimidios Crispi mulio ridet equos.
At chartis nec furta nocent, nec secula prosunt;
Solaque non nôrunt hæc monumenta mori.

Ad Priscum. III.

VErnaculorum dicta, sordidum dentem,
Et fœda linguæ probra circulatricis,
Quæ sulphurato nolit empta ramento
Vatiniorum proxeneta fractorum,
Poëta quidam clancularius spargit;
Et vult videri nostra credis hoc, Prisce,
Voce ut loquatur psittacus coturnicis,
Et concupiscat esse canus ascaules?
Procul à libellis nigra sit meis fama,
Quos rumor albâ gemmeus vehit pennâ.
Cur ego laborem notus esse tam prave,
Constare gratis cùm silentium possit?

Ad

Ad Mamurram. IV.

QVi legis Oedipodem, caligantemque Thyeſten,
Colchidas, & Scyllas; quid niſi monſtra legis?
Quid tibi raptus Hylas, quid Parthenopæus, & Atys?
Quid tibi dormitor proderit Endymion?
Exutuſve puer pennis labentibus? aut qui
Odit amatrices Hermaphroditus aquas?
Quid te vana juvant miſeræ ludibria chartæ?
Hoc lege, quod poſſis dicere jure, meum eſt.
Non hic Centauros, non Gorgonas, Harpyïaſque
Invenies: hominem pagina noſtra ſapit.
Sed non vis, Mamurra, tuos cognoſcere mores,
Nec te ſcire: legas ἄτια Callimachi.

In maledicum poetam. V.

QViſquis ſtolæve purpuræve contemptor,
Quos colere debet læſit impio verſu:
Erret per urbem pontis exſul & clivi,
Interque raucos ultimus rogatores
Oret caninas panis improbi buccas.
Illi December longus, & madens bruma,
Clauſuſque fornix triſte frigus extendat:
Vocet beatos clamiterque felices,
Orciniana qui ferantur in ſponda.
Et, cùm ſupremæ fila venerint horæ,
Dieſque tardus, ſentiat canum litem,
Abigatque moto noxias aves panno.
Nec finiantur morte ſimplices pœnæ:
Sed modò ſeveri ſectus Æacı loris,
Nunc inquieti monte Siſyphi preſſus,
Nunc inter undas garruli ſenis ſiccus,
Delaſſet omnes fabulas pœtarum:
Et cùm fateri Furia juſſerit verum,
Prodente clamet conſcientia, *ſcripſi*.

De adventu Trajani. VI.

FElices, quibus urna dedit ſpectare coruſcum
Solibus Arctois ſideribuſque ducem!
Quando erit ille dies, quo campus, & arbor, & omnis
Lucebit Latia cultus feneſtra nuru?

Quando

Quando moræ dulces, longuſque à Cæſare pulvis,
ſotaque Flaminia Roma videnda via?
Quando eques, & picti tunica Nilotide Mauri
Ibitis, & populi vox erit una, Venit?

Ad Rhenum de eodem. VII.

NYmpharum pater amniumque, Rhene,
Quicunque Odryſias bibunt pruinas;
Sic ſemper liquidis fruaris undis,
Nec te barbara contumelioſi
Calcatum rota conterat bubulci;
Sic & cornibus aureus receptis,
Et Romanus eas utraque ripa:
Trajanum populis ſuis, & urbi,
Tibris te dominus rogat, remittas.

De Taulla. VIII.

NVbere Paulla cupit nobis, ego ducere Paullam
Nolo: anus eſt. vellem, ſi magis eſſet anus.

De ſe. IX.

UNdenis pedibuſque, ſyllabiſque,
Et multo ſale, nec tamen proterво,
Notus gentibus ille Martialis,
Et notus populis: quid invidetis?
Non ſum Andremone notior Caballo.

In Paullum. X.

CVm tu, laurigeris annum qui faſcibus intras,
Manè ſalutator limina mille teras:
Hîc ego quid faciam? quid nobis, Paulle, relinquis,
Qui de plebe Numæ, denſaque turba, ſumus?
Qui me reſpiciat, dominum regemque vocabo?
Hoc tu (ſed quantò blandius!) ipſe facis.
Lectica, ſellamque ſequar? nec ferre recuſo:
Per medium pugnas ſed prior ire lutum.
Sæpiùs adſurgam recitanti carmina? tu ſtas,
Et pariter geminas tendis in ora manus.
Quid faciet pauper, cui non licet eſſe clienti?
Diviſit noſtras purpura veſtra togas.

In

In Calliodorum. XI.

NIl aliud loqueris, quàm Theſea Perithöumque;
Teque putas Pyladi, Calliodore, parem.
Diſpeream, ſi tu Pyladi præſtare matellam
Dignus es, aut porcos paſcere Perithöi.
Donavi tamen, inquis, amico millia quinque,
Et lotam (ut multum) terque quaterque togam.
Quid? quòd nil unquam Pyladi donavit Oreſtes?
Qui donat, quamvis plurima, plura negat.

Ad Domitium. XII.

AEmiliæ gentes, & Apollineas Vercellas,
Et Phaëtontei qui petis arva Padi;
Ne vivam, niſi te, Domiti, permitto libenter,
Grata licèt ſine te ſit mihi nulla dies.
Sed deſiderium tanti eſt, ut meſſe vel unâ
Urbano releves colla peruſta jugo.
I, precor, & totos avidâ cute combibe ſoles.
Quàm formoſus eris, dum peregrinus eris?
Et venies albis non cognoſcendus amicis,
Libabitque tuas pallida turba genas:
Sed via quem dederat, rapiet citò Roma colorem,
Niliaco redeas tu licèt ore niger.

Ad Tuccam. XIII.

CUm cathedralicios portet tibi rheda miniſtros,
Et Libys in longo pulvere ſudet eques;
Strataque non unas cingant triclinia Baias,
Et Thetis unguento palleat uncta tuo;
Candida Setini rumpant cryſtalla trientes,
Dormiat in pluma nec meliore Venus:
Urere non miſerum ceſſant ſuſpiria pectus,
Vis dicam malè ſit cur tibi, Tucca? bene eſt.

Ad Criſpum. XIV.

CEdere de noſtris nulli te dicis amicis.
Sed ſit ut hoc verum, quid, rogo, Criſpe, facis?
Mutua cùm peterem ſeſtertia quinque, negâſti:
Non caperet nummos cùm gravis arca tuos.

quando

Quando fabæ nobis modium farriſve dediſti,
Cùm tua Niliacus rura colonus aret?
Quando brevis gelidæ miſſa eſt toga tempore brumæ?
Argenti venit quando ſelibra mihi?
Nil aliud video, quo te credamus amicum,
Quàm quòd me coram pedere, Criſpe, ſoles.

De Apro. XV.

DOtatæ uxori cor arundine fixit acuta,
Sed dum ludit Aper: ludere novit Aper.

In Cæium. XVI.

SI dónare vocas promittere nec dare, Cæi;
Vincam te donis, muneribuſque meis.
Accipe Callaicis quidquid fodit Aſtur in arvis,
Aurea quidquid habet divitis unda Tagi;
Quidquid Erythræa niger invenit Indus in alga,
Quidquid & in nidis unica ſervat avis;
Quidquid Agenoreo Tyros improba cogit aëno:
Quidquid habent omnes, accipe quomodo das.

De Macro ad Muſam. XVII.

SAturnalicio Macrum fraudare tributo
Fruſtra, Muſa, cupis: non licet, ipſe petit:
Solenneiſque jocos nec triſtia carmina poſcit;
Et queritur nugas obticuiſſe meas.
Menſorum longis ſed nunc vacat ille libellis.
Appia, quid facies, ſi leget iſta Macer?

De Mario. XVIII.

NEc vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere; ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Eheu quàm fatuæ ſunt tibi, Roma, togæ!

Mittit librum ſuum ad Plinium. XIX.

NEc doctum ſatis, & parùm ſeverum,
Sed non ruſticum nimis libellum,
Facundo mea Plinio, Thalia,
perfer: brevis eſt labor peractæ
Tum vincere tramitem Suburæ.
Illic Orphea protinus videbis

Vdi

Vdi vertice lubricum theatri.
Mirantesque feras, avemque regem,
Raptum quæ Phryga pertulit Tonanti.
Illic parva tui domus Pedonis
Cœlata est aquilæ minore pennâ.
Sed ne tempore non tuo disertam
Pulses ebria januam, videto.
Toros dat tetricæ dies Minervæ,
Dum centum studet auribus virorum,
Hoc quod secula, posterique possint
Arpinis quoque comparare chartis.
Seras tutior ibis ad lucernas:
Hæc hora est tua, cùm furit Lyæus,
Cùm regnat rosa, cùm madent capilli:
Tunc me vel rigidi legant Catones.

Ad Manium. XX.

DUm ad auriferas quòd me Salo Celtiber oras,
Pendula quòd patriæ visere tecta libet,
Tu mihi simplicibus, Mani, dilectus ab annis,
Et prætextata cultus amicitia.
Tu facis, in terris quo non est alter Iberis
Dulcior, & vero dignus amore magis.
Tecum ego vel sicci Gætula mapalia Pœni,
Et poteram Scythicas hospes amare casas.
Si tibi mens eadem, si nostri mutua cura est,
In quocunque loco Roma duobus erit.

Ad Sextum. XXI.

SCribere te, quæ vix intelligat ipse Modestus,
Et vix Claranus, quid rogo, Sexte, juvat?
Non lectore tuis opus est, sed Apolline, libris:
Judice te major Cinna Marone fuit.
Sic tua laudentur: sanè mea carmina, Sexte,
Grammaticis placeant, & sine Grammaticis.

In Philænim. XXII.

CUr spleniato sæpe prodeam mento,
Albave pictus sana labra cerussa,
Philæni, quæris? basiare te nolo.

De

De M. Antonio. XXIII.

IAm numerat placido felix Antonius ævo
Quindecies actas primus Olympiadas:
Præteritoſque dies, & tutos reſpicit annos;
Nec metuit Lethes jam propioris aquas.
Nulla recordanti lux eſt ingrata, graviſque:
Nulla fuit, cujus non meminiſſe velit.
Ampliat ætatis ſpatium ſibi vir bonus: hoc eſt
Vivere bis, vitâ poſſe priore frui.

Ad Kalend. Martias. XXIV.

NAtales mihi Martiæ Kalendæ,
(Lux formoſior omnibus Kalendis)
Quinquageſima liba, ſeptimamque
Veſtris addimus hanc focis acerram.
His vos (ſi tamen expedit roganti)
Annos addite bis, precor, novenos,
Ut nondum nimiâ piger ſenectâ,
Sed vitæ tribus arcis peractis,
Lucos Elyſiæ petam puellæ.
poſt hæc tempora, nec diem rogabo.

De Mucio. XXV.

IN matutina nuper ſpectatus arena
Mucius, impoſuit qui ſua membra focis,
Si patiens fortiſque tibi duruſque videtur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur, tunicâ præſente moleſta,
Vre manum: plus eſt dicere, Non facio.

De morte Vari. XXVI.

VAre, Parætonias Latia modò vite per urbes
Nobilis, & centum dux memorande viris:
At nunc Auſonio fruſtra promiſſe Quirino,
Hoſpita Lagæi litoris umbra jaces.
Spargere non licuit frigentia fletibus ora,
Pinguia nec mœſtis addere thura rogis.
Sed datur æterno victurum carmine nomen.
Numquid & hoc, fallax Nile, negare potes?

Add

Ad Diodorum. XXVII.

NAtali, Diodore, tuo, conviva ſenatus
Accubat, & rarus non adhibetur eques:
Et tua tricenos largitur ſportula nummos.
Nemo tamen natum te, Diodore, putat.

Ad Janum. XXVIII.

ANnorum, nitidique ſator pulcherrime mundi,
Publica quem primum vota preceſque vocant,
Pervius exiguos habitabas antè Penates,
Plurima quà medium Roma terebat iter:
Nunc tua Cæſareis cinguntur limina donis;
Et fora tot numeras, Jane, quot ora geris.
At tu, ſancte pater, tanto pro munere gratus,
Ferrea perpetua clauſtra tuere ſera.

De Apollinaris litore Formiano. XXIX.

O Temperatæ dulce Formiæ litus,
Vos, cùm ſeveri fugit oppidum Martis,
Et inquietas feſſus exuit curas,
Apollinaris omnibus locis præfert.
Non ille ſanctæ dulce Tibur uxoris,
Nec Tuſculanos, Algidoſve ſeceſſus,
Præneſte nec ſic, Antiumve miratur.
Non blanda Circe, Dardaniſve Cajeta
Deſiderantur, nec Marica, nec Liris,
Nec in Lucrina lota Salmacis vena.
Hic ſumma leni ſtringitur Thetis vento;
Nec languet æquor: viva ſed quies ponti
Pictam phaſelon adjuvante fert aura:
Sicut puellæ non amantis ætatem
Mota ſalubre purpura venit frigus.
Nec læta longo quærit in mari prædam;
Sed à cubili lectulóque jactatam
Spectatus altè lineam trahit piſcis.
Si quando Nereus ſentit Æoli regnum,
Ridet procellas tuta de ſuo menſa,
Piſcina rhombum paſcit, & lupos vernas;
Natat ad magiſtrum delicata muræna.

Nomen-

Nomenculator mugilem citat notum,
Et adesse jussi prodeunt senes mulli.
Frui sed istis quando, Roma, permittis?
Quot Formianos imputat dies annus
Negotiosis rebus urbis hærenti?
O janitores, villicique felices:
Dominis parantur ista, serviunt vobis.

In Calliodorum. XXX.

ADdixti servum nummis herè mille trecentis,
Ut bene cœnares, Calliodore, semel:
Nec bene cœnâsti. nullus tibi quattuor emptus
Librarum cœnæ pompa caputque fuit.
Exclamare libet; non est hic, improbe, non est
Piscis: homo est: hominem, Calliodore voras.

De imagine Marci Antonii, ad Cæditianum XXXI.

HÆc mihi quæ colitur violis pictura, rosisque,
Quos referat vultus, Cæditiane, rogas?
Talis erat Marcus mediis Antonius annis
Primus: in hoc juvenem se videt ore senex.
Ars utinam mores, animumque effingere posset:
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

Ad Munatium Gallum. XXXII.

SImplicior priscis, Munati Galle, Sabinis,
Cecropium superas qui bonitate senem;
Sic tibi consoceri claros retinere Penates
Perpetuâ natæ det face casta Venus:
Ut tu, si viridi tinctos æruginе versus
Fortè malus livor dixerit esse meos,
Ut facis, à nobis abigas: nec scribere quemquam
Talia contendas carmina, qui legitur.
Hunc servare modum nostri novere libelli;
Parcere personis, dicere de vitiis.

Ad Trajanum. XXXIII.

DI tibi dent quidquid, princeps Trajane, mereris;
Et rata perpetuò, quæ tribuere, velint:
Qui sua restituis spoliato jura patrono;
Libertis exsul non erit ille suis.

Dignu

Dignus es, ut possis totum servare clientem:
Et (liceat tantùm vera probare) potes.

De Sulpitia. XXXIV.

OMnes Sulpitiam legant puellæ,
Vni quæ cupiunt viro placere.
Omnes Sulpitiam legant mariti,
Vni qui cupiunt placere nuptæ.
Non hæc Colchidos adserit furorem,
Diri prandia nec refert Thyestæ;
Scyllam, Byblida nec fuisse credit:
Sed castos docet, & pios amores,
Lusus, delicias, facetiasque
Cujus carmina qui bene æstimârit,
Nullam dixerit esse sanctiorem.
Hac condiscipula, vel hac magistra
Esses doctior & pudica Sappho.
Sed tecum pariter simulque visam
Durus Sulpitiam Thaon amaret.
Frustra: namque ea nec Tonantis uxor,
Nec Bacchi, nec Apollinis puella
Erepto sibi viveret Caleno.

In Munnam. XXXV.

IMproba Massiliæ quidquid fumaria cogunt,
Accipit ætatem quisquis ab igne cadus;
Ad te, Munna, venit: miseris tu mittis amicis
Per freta per longas toxica sæva vias:
Nec facili pretio, sed quo contenta Falerni
Testa sit, aut cellis Setia cara suis.
Non venias quare tam longo tempore Romam,
Hæc, puto, caussa tibi est, ne tua vina bibas.

Ad Maternum. XXXVI.

Iutis, & æquarum cultor sanctissime legum,
Veridico Latium qui regis ore forum;
Municipi, Materne, tuo veterique sodali
Callaïcum mandas si quid ad Oceanum.
An Laurentino turpes in litore ranas,
Et satius tenues ducere credis aces;

Ad

Ad ſua captivum quàm ſaxa remittere mullum,
Viſus erit libris qui minor eſſe tribus?
Et fatuam ſumma cœnare pelorida menſa,
Quoſque tegit levi cortice concha brevis;
Oſtrea Baianis quàm non liventia teſtis,
Quæ pueri domino non prohibente vorent?
Hic olidam clamoſus ages in retia vulpem,
Mordebitque tuos ſordida præda canes.
Illic piſcoſo modò vix educta profundo
Impedient lepores humida lina meos.
Dum loquor, ecce redit ſporta piſcator inani:
Venator capta mele ſuperbus adeſt
Omnis ab urbano venit ad mare cœna macello.
Callaïcum mandas ſi quid ad Oceanum.

Ad Calenum. XXXVII.

O Molles tibi quindecim, Calene,
Quos cum Sulpitia tua jugales
Indulſit deus & peregit annos!
O nox omnis, & hora, quæ notata eſt
Caris litoris Indici lapillis!
Vixiſti tribus, ô Calene, luſtris.
Ætas hæc tibi tota computatur;
Et ſolos numeras dies mariti.
Ex illis tibi ſi diu rogatam
Lucem redderet Atropos vel unam,
Malles quàm Pyliam quater ſenectam.

In Lesbiam. XXXVIII.

CONſule te Bruto quid juras, Lesbia, natam?
Mentiris: nata es, Lesbia, rege Numa.
Sic quoque mentiris, namque, ut tua ſecula narrant,
Ficta Prometheo diceris eſſe luto.

In Proculeiam. XXXIX.

MEnſe novo Iani veterem, Proculeia, maritum
Deſeris, atque jubes res ſibi habere ſuas.
Quid rogo, quid factum eſt? ſubiti quæ cauſa doloris?
Nil mihi reſpondes? dicam ego: prætor erat.

Con-

Constatura fuit Megalensis purpura centum
Millibus, ut nimium munera parca dares:
Et populare sacrum bis millia dena tulisset,
Dissidium non est hoc, Proculeia; lucrum est.

Ad Dindymum XL.

TAm dubia est lanugo tibi, tam mollis, ut illam
Halitus, & soles, & levis aura terat.
Celantur simili ventura Cidonia lana,
Pollice virgineo quæ spoliata nitent.

Ad Phileretem. XLI.

SEptima jam, Phileros, tibi conditur uxor in agro.
Plus nulli, Phileros, quàm tibi reddit ager.

Ad Q. Ovidium. XLII.

QVincte Caledonios Ovidi visure Britannos,
Et viridem Tethyn, Oceanumque patrem;
Ergo Numæ colles, & Nomentana relinques
Otia? nec retinet fusque focusque senem?
Gaudia tu differs: at non & stamina differt
Atropos; atque omnis scribitur hora tibi.
Præstiteris caro (quis hoc non laudet?) amico,
Vt potior vita sit sibi sancta fides.
Sed reddare tuis tandem mansure Sabinis,
Teque tuas numeres inter amicitias.

In delicatum Lectorem. XLIII.

SI quid lene mei dicunt & dulce libelli,
Si quid honorificum pagina blanda sonat;
Hoc tu pingue putas & costam rodere mavis,
Ilia Laurentis cùm tibi demus apri.
Vaticana bibas, si delectaris aceto:
Non facit ad stomachum nostra lagena tuum.

In Mathonem. XLIV.

OMnia vis bellè Matho dicere: dic aliquando
Et bene: dic neutrum: dic aliquando malè.

Ad Julium Martialem. XLV.

VItam quæ faciunt beatiorem,
Jucundissime Martialis, hæc sunt:
Res non parta labore, sed relicta;

Non ingratus ager ; focus perennis ;
Lis numquam ; toga rara, mens quieta ;
Vires ingenuæ ; salubre corpus ;
Prudens simplicitas ; pares amici ;
Convictus facilis ; sine arte mensa ;
Nox non ebria, sed soluta curis ;
Non tristis torus, & tamen pudicus ;
Somnus qui faciat breves tenebras ;
Quod sis, esse velis, nihilque malis :
Summum nec metuas diem, nec optes.

Convivium. XLVI.

NUnciat octavam Phariæ sua turba juvencæ,
Et sistrata redit calva subitque cohors.
Temperat hæc thermas, nimios prior hora vapores
Halat, & immodico sexta Nerone calet.
Stella, Nepos, Cani, Cerealis, Flacce, venitis ?
Septem sigma capit, sex sumus ; adde Lupum.
Exoneraturas ventrem mihi villica malvas
Attulit, & varias, quas habet hortus, opes.
In quibus est lactuca sedens, & sectile porrum :
Nec deest ructatrix mentha, nec herba salax.
Secta coronabunt rutatos ova lacertos,
Et madidum thynni de sale sumen erit.
Parvus in his, una ponetur cœnula mensa,
Hœdus inhumani raptus ab ore lupi.
Et, quæ non egeant ferro structoris, olerum,
Et faba fabrorum prototomique rudes.
Pullus ad hæc, cœnisque tribus jam perna superstes
Addetur : saturis mitia poma dabo.
De Nomentana vinum sine fæce lagena,
Quæ bis Frontino consule plena fuit.
Accedent sine felle joci, nec manè timenda
Libertas, & nil quod tacuisse velis.
De Prasino conviva meus, Venetoque loquatur :
Nec facient quemquam pocula nostra reum.

In Cottam. XLVII.

CVm potes amethystinos trientes,
Et nigro madeas Opimiano ;

Pro-

ropinas modò conditum Sabinum.
Et dicis mihi Cotta, *vis in auro*?
Quisquam plumbea vina vult in auro?

De Scorpo. XLVIII.

FRangat Idumæas tristis Victoria palmas:
Plange, Favor, sæva pectora nuda manu.
Muret Honor cultus, & iniquis munera flammis:
Mitte coronatas, Gloria mœsta, comas.
Heu facinus! prima fraudatus, Scorpe, juventa
Occidis, & nigros tam citò jungis equos.
Curribus illa tuis semper properata, brevisque
Cur fuit, & vitæ tam propè meta tuæ?

Ad Faustinum. XLIX.

SIdera jam Tyrius Phryxeï respicit agni
Taurus, & alternum Castora fugit hyems.
Ridet ager, vestitur humus, vestitur & arbos:
Ismarium pellex Attica plorat Ityn.
Quos, Faustine, dies, qualem tibi Roma Ravennam
Abstulit? ô soles ô tunicata quies?
O nemus, ô fontes, solidumque madentis arenæ
Litus, & æquoreis splendidus Anxur aquis.
Et non unius spectator lectulus undæ,
Qui videt hinc puppes fluminis, inde maris!
Sed nec Marcelli, Pompeianumque, nec illic
Sunt triplices thermæ, nec fora juncta quater:
Nec Capitolini summum penetrale tonantis,
Quæque nitent cœlo proxima templa suo.
Dicere te lassum quoties ego credo Quirino;
Quæ tua sunt, tibi habe: quæ mea, redde mihi?

Epitaphium Scorpi. L.

ILle ego sum Scorpus, clamosi gloria circi,
Plausus, Roma, tui, deliciæque breves:
Invida quem Lachesis raptum trieteride nona,
Dum numerat palmas, credidit esse senem.

In Olum. LI.

MEnsas, Ole, bonas ponis: sed ponis opertas.
Ridiculum est, possum sic ego habere bonas.

In

In Gallum. LII.

TOtis, Galle, jubes tibi me ſervire diebus,
Et per Aventinum ter quater ire tuum.
Eximit, aut reficit dentem Caſcellius ægrum;
Infeſtos oculis uris, Higine, pilos.
Non ſecat & tollit ſtillantem Fennius uvam:
Triſtia ſervorum ſtigmata delet Eros.
Enterocelarum fertur Fodalirius Hermes,
Qui ſanet ruptos, dic mihi, Galle, quis eſt?

Ad Sextum. LIII.

ARgenti libram mittebas: facta ſelibra eſt,
Sed piperis, tanti non emo, Sexte, piper.

Ad Frontinum. LIV.

ANxuris æquoreï placidos, Frontine, receſſus,
Et prōpius Baias, litoreamque domum,
Et quod inhumanæ, Cancro fervente, cicadæ
Non novêre nemus, flamineoſque lacus,
Dum colui; doctas tecum celebrare vacabat
Pieridas. nunc nos maxima Roma terit.
Hic mihi quando dies meus eſt? jactamur in altō
Urbis, & in ſterili vita labore perit;
Dura ſuburbani dum jugera paſcimus agri,
Vicinoſque tibi, ſancte Quirine, Lares.
Sed non ſolus amat, qui nocte dieque frequentat
Limina, nec vatem talia damna decent.
Per veneranda mihi Muſarum ſacra, per omnes
Juro deos, & non officioſus amo.

In delicatum lectorem. LV.

CONſumpta eſt uno ſi lemmate pagina, tranſis,
Et breviora tibi, non meliora, placent.
Dives, & ex omni poſita eſt inſtructa macello
Cœna tibi; ſed te mattya ſola juvant.
Non opus eſt nobis nimiùm lectore guloſo:
Hunc volo, qui fiat non ſine pane ſatur.

De Munna. LVI.

JUra trium petiit à Cæſare diſcipulorum
Adſuetus ſemper Munna docere duos.

Epitaphium Erotii. LVII.

Hîc festinatâ requieſcit Erotion umbrâ,
Crimine quam fati ſexta peremit hyems.
Quiſquis eris noſtri poſt me regnator agelli,
Manibus exiguis annua juſta dato.
Sic Lare perpetuo, ſic, turbâ ſoſpite, ſolus
Flebilis in terra ſit lapis iſte tua.

Ad magiſtrum ludi. LVIII.

Ludi magiſter, parce ſimplici turbæ:
Sic te frequentes audiant capillati,
Et delicatæ diligat chorus menſæ:
Nec calculator, nec notarius velox
Majore quiſquam circulo coronetur.
Albæ leone flammeo calent luces,
Toſtamque fervens Julius coquit meſſem.
Scuticaque loris horridis Scythæ pellis,
Quâ vapulavit Marſyas Celenæus,
Ferulæque triſtes ſceptra pædagogorum,
Ceſſent, & idus dormiant in Octobres:
Æſtate pueri ſi valent, ſatìs diſcunt.

Epitaphium nobilis matronæ. LIX.

Marmora parva quidem, ſed non ceſſura, viator,
Mauſoli ſaxis Pyramidumque, legis.
Bis mea Romano ſpectata eſt vita Terento,
Et nihil extremos perdidit ante rogos.
Quinque dedit pueros, totidem mihi Juno puellas:
Clauſerunt omnes lumina noſtra manus.
Contigit & thalami mihi gloria rara, fuitque
Vna pudicitiæ copula nota meæ.

Ad Pollam. LX.

Contigeris regina meos ſi Polla libellos,
Non tetricâ noſtros excipe fronte jocos.
Ille tuus vates, Heliconis gloria noſtri,
Pieria caneret cùm fera bella tuba,
Non tamen erubuit ludenti dicere verſu;
ſi nec rideo, mi Cotta, quid hîc facio?

In Carmenionem. LXI.

CVm te municipem Corinthiorum
Jactes, Carmenion, negante nullo;
Cur frater tibi dicor ex Iberis
Et Celtis genitus, Tagique civis?
An vultu similes videmur esse?
Tu flexa nitidus coma vagaris;
Hispanis ego contumax capillis.
Levis dropace tu quotidiano:
Hirsutis ego cruribus, genisque.
Os blæsum tibi, debilisque lingua est:
Nobis filia fortiùs loquetur.
Tam dispar aquilæ columba non est,
Nec dorcas rigido fugax leoni.
Quare define me vocare fratrem,
Ne te, Carmenion, vocem sororem.

De Theopompo. LXII.

QUis, rogo, tam durus, quis tam fuit ille superbus,
Qui jussit fieri te, Theopompe, cocum?
Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ
Sustinet? has uncto polluit ungue comas?
Quis potiùs cyathos, aut quis crystalla tenebit?
Quâ sapient meliùs mixta Falerna manu?
Si tam sidereos manet exitus iste ministros,
Jupiter utatur jam Ganymede coco.

Epitaphium vetulæ. LXIII.

PYrrhæ filia, Nestoris noverca,
Quam vidit Niobe puella canam.
Laërtes aviam senex vocavit.
Nutricem Priamus, socrum Thyestes.
Jam cornicibus omnibus superstes.
Hoc tandem sita durat in sepulchro
Calvo Plotia cum Melanthione.

In Lælium. LXIV.

CVm tibi non Ephesus, nec sit Rhodus, aut Mity-(lene,
Sed domus in vico, Lælia, patricio,

Deque

Deque coloratis nunquam lita mater Etruſcis,
Durus Aricina de regione pater;
Ζωὴ καὶ ψυχὴ laſcivum congeris uſque,
Pro pudor! Herſiliæ civis, & Egeriæ,
Tu licèt ediſcas totam referaſque Corinthon,
Non tamen omnino, Lælia, Thaïs eris.

De Polla. LXV.

CVſtodes das, Polla, viro; non accipis ipſa.
Hoc eſt uxorem ducere, Polla, virum.

Ad Potitum. LXVI.

QVòd mihi vix unus toto liber exeat anno,
Deſidiæ tibi ſum, docte Potite, reus.
Juſtius at quantò mirere, quòd exeat unus,
Labantur toti cùm mihi ſæpe dies?
Nunc reſalutantes video nocturnus amicos;
Gratulor & multis; nemo, Potite, mihi.
Nunc ad luciferam ſignat mea gemma Dianam:
Nunc me prima ſibi, nunc ſibi quincta rapit.
Nec conſul, prætorve tenet, reduceſque choreæ:
Auditur toto ſæpe poëta die.
Sed nec cauſſidico poſſis impunè negare,
Nec ſi te rhetor grammaticuſve rogent.
Balnea poſt decimam laſſo, centumque petuntur
Quadrantes. fiet quando, Potite, liber?

De Rubirio. LXVII.

QViſquis læta tuis & ſera parentibus optas
Fata, brevem titulum marmoris hujus ama;
Condidit hâc caras tellure Rabirius umbras:
Nulli ſorte jacent candidiore ſenes.
Bis ſex luſtra tori nox mitis & ultima cluſit:
Arſerunt uno funera bina rogo.
Hos tamen ut primis raptos ſibi quærit in annis,
Improbius nihil his fletibus eſſe poteſt.

De Nerva, adulationibus inimico. LXVIII.

FRuſtra blanditiæ venitis ad me
Attritis miſerabiles labellis:
Dicturus dominum deumque non ſum.

Jam non eſt locus hæc in urbe vobis:
Ad Parthos procul ite pileatos.
Et turpes humileſque ſuppliceſque
Pictorum ſola baſiate regum.
Non eſt hic dominus, ſed imperator,
Sed juſtiſſimus omnium ſenator:
Per quem de Stygia domo reducta eſt
Siccis ruſtica Veritas capillis.
Hoc ſub principe, ſi ſapis, caveto
Verbis, Roma, prioribus loquaris.

Ad Marcum. LXIX.

LItera facundi gratum mihi pignus amici
Pertulit, Auſoniæ dona ſevera togæ:
Quâ non Fabricius, ſed vellet Apicius uti,
Vellet Mecœnas Cæſarianus eques.
Vilior hæc nobis alio mittente fuiſſet:
Non quâcunque manu victima cæſa litat.
A te miſſa venit: poſſem niſi munus amare,
Marce, tuum; poteram nomen amare meum.
Munere ſed plus eſt, & nomine gratius ipſo,
Officium docti, judiciumque viri.

Ad Romam. LXX.

JAm parce laſſo, Roma, gratulatori,
Laſſo clienti: quamdiu ſalutator
Anteambulones, & rogatulos inter
Centum merebor plumbeos die toto?
Cùm Scorpus una quindecim graves hora
Ferventis auri victor auferat ſaccos:
Non ego meorum præmium libellorum,
(Quid enim merentur?) Apulos velim campos.
Non Hybla, non me ſpicifer capit Nilus;
Nec quæ paludes delicata Pomptinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.
Quid concupiſcam, quæris ergo? dormire.

De Cotta, amico mercenario. LXXI.

MIllia viginti quondam me Cotta popoſcit;
Et, fateor magni non erat ille nimis.
Annus abit: bis quina dabis ſeſtertia? dixit.

Poſc

Poscere plus visus, quàm priùs, ille mihi.
Iam duo poscenti post sextum millia mensem,
Mille dabam nummos: noluit accipere.
Transierant binæ forsan trinæve Kalendæ,
Aureolos ultro quattuor ipse petit:
Non dedimus. centum jussit me mittere nummos:
Sed visa est nobis hæc quoque summa gravis.
Sportula nos junxit quadrantibus arida centum:
Hanc voluit: puero diximus esse datam.
Inferiùs numquid potuit descendere? fecit.
Vilior hic gratis cœpit amare: nego.

De Mævio. LXXII.

HOc, fortuna, tibi videtur æquum?
Civis non Syriæve Parthiæve,
Nec de Cappadocis eques cataftis,
Sed de plebe Remi, Numæque verna,
Jucundus, probus, innocens, amicus,
Linguâ doctus utraque, cujus unum est,
Sed magnum vitium, quòd est poëta,
Pullo Mævius alget in cucullo:
Cocco mulio fulget incitatus.

De Caro Medico defuncto, ad Maximum. LXXIII.

NEquius à Caro nihil unquam, Maxime, factum est,
Quàm quòd febre perit: fecit & illa nefas.
Sæva nocens febris saltem quartana fuisset:
Servari medico debuit illa suo.

Ad Macrum. LXXIV.

IBis litoreas, Macer, Salonas.
Ibit rara fides, amorque recti,
Et secum comitem trahet pudorem.
Semper pauperior redit potestas.
Felix aprifera colone terræ,
Rectorem vacuo sinu remittes,
Optabisque moras, & exeuntem
Udo, Dalmata, gaudio sequêris.
Nos Celtas, Macer, & truces Iberos
Cum desiderio tui petemus,
Sed quæcunque tamen feretur illic

Piscosi calamo Tagi notata,
Macrum pagina nostra nominabit.
Sic inter veteres legar poëtas;
Nec multos mihi præferas priores.
Uno sed tibi sim minor Catullo.

De Torquato & Otacilio. LXXV.

AD lapidem Torquatus habet prætoria quartum:
Ad quartum breve rus emit Otacilius.
Torquatus nitidas vario de marmore thermas
Exstruxit: cucumam fecit Otacilius.
Disposuit Daphnona suo Torquatus in agro:
Castaneas centum sevit Otacilius.
Consul Torquatus, vici fuit ille Magister;
Nec minor in tanto visus honore sibi.
Grandis ut exiguam bos ranam ruperat olim;
Sic, puto, Torquatus rumpet Otacilium.

De Erote LXXVI.

PLorat Eros, quoties maculosa pocula murrhæ
Inspicit, aut pueros, nobiliusve citrum:
Et gemitus imo promit de pectore, quòd non
Tota miser coëmat septa, feratque domum.
Quàm multi faciunt, quod Eros, sed lumine sicco:
Pars major lacrymas ridet, & intus habet.

Ad Gallum. LXXVII.

SI quid nostra tuis adicit vexatio rebus,
Manè, vel à mediâ nocte togatus ero;
Stridentesque feram flatus Aquilonis iniqui,
Et patiar nimbos, excipiamque nives.
Sed si non fias quadrante beatior uno
Per gemitus nostros, ingenuasque cruces;
Parce precor lasso, vanosque remitte labores,
Qui tibi non prosunt, & mihi Galle, nocent.

Ad Marium. LXXVIII.

RAros colligis hinc & hinc capillos,
Et latum nitidæ Marine, calvæ
Campum temporibus tegis comatis:
Sed moti redeunt jubente vento.
Reddunturque sibi, caputque nudum

Cirris

Cirtis grandibus hinc & inde cingunt.
Inter Splendophorum Teleſphorumque,
Cidæ ſtare putabis Hermeroten.
Vis tu ſimpliciùs ſenem fateri?
Ut tandem videaris unus eſſe,
Tonſor jam reliquos metat capillos.
Calvo turpius eſt nihil comato.

De Ladonte nauta. LXXIX.

JAm ſenior Ladon Tiberinæ nauta carinæ
Proxima dilectis rura paravit aquis.
Quæ cùm ſæpe vagus premeret torrentibus undis
Tibris, & hyberno rumperet arva lacu:
Emeritam puppim, ripa quæ ſtabat in alta,
Implevit ſaxis, oppoſuitque vadis.
Sic nimias avertit aquas. quis credere poſſet?
Auxilium domino merſa carina tulit.

De Lauro. LXXX.

NEmo nova caluit ſic inflammatus amica,
Flagravit quanto Laurus amore pilæ.
Sed qui primus erat luſor, dum floruit ætas;
Nunc poſtquam deſit ludere, prima pila eſt.

De natali Reſtituti. LXXXI.

OCtobres age ſentiat Kalendas
Facundi pia Roma Reſtituti.
Linguis omnibus & favete votis:
Natalem colimus, tacete lites.
Abſit cereus aridi clientis,
Et vani triplices, breveſque mappæ
Exſpectent gelidi jocos Decembris.
Certent muneribus beatiores.
Agrippæ tumidus negotiator
Cadmi municipes ferat lacernas.
Pugnorum reus ebriæque noctis
Cœnatoria mittat advocato.
Infamata virum puella vicit?
Veros ſardonychas, ſed ipſa, tradat.
Mirator veterum ſenex avorum
Donet Phidiaci toreuma cœli.
Venator leporem, colonus hœdum.

Piscator ferat æquorum rapinas.
Si mittit sua quisque, quid putem
Missurum tibi, Restitute, credis?

Ad Cottam. LXXXII.

OMnes persequeris prætorum, Cotta, locellos;
Accipis & ceras: officiosus homo es.

De statua Junonis. LXXXIII.

JUno labor, Polyclete, tuus, & gloria felix,
Phidiacæ cuperent quam meruisse manus.
Ore nitet tanto, quanto superâsset in Ida
Judice convictas non dubitante deas.
Junonem, Polyclete, suam nisi frater amaret,
Iunonem poterat frater amare tuam.

Ad Marium. LXXXIV.

MArti, quietæ cultor & comes vitæ,
Quo cive prisca gloriatur Attina;
Has tibi gemellas, barbari decus luci,
Commendo pinus, iliceisque Faunorum,
Et semidocta villici manu structas
Tonantis aras, horridique Silvani,
Quas tinxit agni sæpe sanguis, aut hœdi,
Dominamque sancti virginem deam templi,
Et quem sororis hospitem vides castæ
Martem mearum principem Kalendarum,
Et delicatæ laureum nemus Floræ.
Hoc omne agelli mite parvuli numen
Seu tu cruore, sive thure placabis:
Vbicunque noster Martialis est, dices,
Hæc ecce mecum dextera litat vobis
Absens sacerdos; vos putate præsentem;
Et date duobus, quidquid alter optarit.

Ad Clementem. LXXXV.

SI prior Euganeas, Clemens, Helicaonis oras,
Pictaque pampineis videris arva jugis;
Perfer Atestinæ nondum vulgata Sabinæ
Carmina, purpurea sed modò culta toga.
Vt rosa delectat, metitur quæ pollice primo:
Sic nova nec mento sordida charta juvat.

Mar-

Munusculum pomorum. LXXXVI.

NOn mea Maſtylus ſervat pomatia ſerpens,
Regius Alcinoï nec mihi ſervit ager:
Sed Nomentana ſecurus germinat hortus
Arbore, nec furem plumbea mala timent.
Hæc igitur, media quæ ſunt mihi nata Suburra,
Mittimus autumni cerea poma mei.

Ad Avitum. LXXXVII.

SÆpe loquar nimiùm gentes quòd, Avite, remotas
Miraris, Latia factus in urbe ſenex;
Auriferumque Tagum ſitiam, patriumque Salonem,
Et repetam ſaturæ ſordida rura caſæ.
Illa placet tellus, in qua res parva beatum
Me facit, & tenues luxuriantur opes.
Paſcitur hic, ibi paſcit ager: tepet igne maligno
Hic focus, ingenti lumine lucet ibi.
Hic pretioſa fames, conturbatorque macellus:
Menſa ibi divitiis ruris operta ſui.
Quattuor hic æſtate togæ pluresve teruntur:
Autumnis ibi me quattuor una tegit.
I, cole nunc reges: quicquid non præſtat amicus,
Cùm præſtare tibi poſſit, Avite, locus.

De Numa. LXXXVIII.

DUm levis arſura ſtruitur libitina papyro,
Dum myrrham & caſiam flebilis uxor emit:
Jam ſcrobe, jam lecto, jam pollinctore parato
Hæredem ſcripſit me Numa: convaluit.

De figura Socratis. LXXXIX.

SI Romana forent hæc Socratis ora, fuiſſent
Julius in Satyris qualia Rufus habet.

In plagiarium. XC.

QUid, ſtulte, noſtris verſibus tuos miſces?
Cum litigante quid tibi, miſer, libro?
Quid congregare cum leonibus vulpes,
Aquiliſque ſimiles facere noctuas quæris?
Habeas licebit alterum pedem Ladæ,
Inepte, fruſtra crure ligneo curres.

De Capitolino. XCI.

ELyſio redeat ſi fortè remiſſus ab agro
Ille ſuo felix Cæſare Galba vetus;

Qui Capitolinum pariter Galbamque jocantes
Audierit, dicet; ruſtice Galba, tacè.

Ad Avitum, de Gaditano pſeudo-poëta. XCII.

GAditanus, Avite, (dic quid iſtud)
Qui ſcribit nihil, attamen poëta eſt?

Ad municipes ſuos Bilbilitanos. XCIII.

MUnicipes, Auguſta mihi quos Bilbilis acri
Monte creat, rapidis quos Salo cingit aquis;
Ecquid læta juvat veſtri vos gloria vatis?
Nam decus & nomen, famaque veſtra ſumus.
Nec ſua plus debet tenui Verona Catullo:
Meque velit dici non minùs illa ſuum.
Quattuor acceſſit triceſima meſſibus æſtas.
Vt ſine me Cereri ruſtica liba datis.
Mœnia dum colimus dominæ pulcherrima Romæ,
Mutavere meas Itala regna comas.
Excipitis reducem placidâ ſi mente, venimus:
Aſpera ſi geritis corda, redire licet.

Ad librum. XCIV.

I noſtro comes, i, libelle, Flacco
Longum per mare, ſed faventis undæ;
Et curſu facili, tuiſque ventis
Hiſpanæ pete Tarraconis arces.
Illinc te rota tollet, & citatus
Altam Bilbilin, & tuum Salonem
Quinto forſitan eſſedo videbis.
Quid mandem tibi, quæris? ut ſodales
Paucos, & veteres, & ante brumas
Triginta mihi quattuorque viſos
Ipſa protinus à via ſalutes;
Et noſtrum admoneas ſubinde Flaccum,
Jucundos mihi nec laborioſos
Seceſſus ſpatio paret ſalubri.
Qui pigrum faciant tuum parentem,
Hæc ſunt. jam tumidus vocat magiſter,
Caſtigatque moras, & aura portum
Laxavit melior. vale, libelle:
Navem, ſcis puto, non moratur unus,

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM

LIBER XI.

Ad librum. I.

QUò tu, quò, liber ocioſe, tendis,
Cultus ſindone non quotidiana?
Numquid Parthenium videre tentas?
Vadas, & redeas inevolutus.
Libros non legit ille, ſed libellos:
Nec Muſis vacat, aut, ſuis vacaret.
Ecquid te ſatis æſtimas beatum,
Contingunt tibi ſi manus minores?
Vicini pete porticum Quirini:
Turbam non habet ocioſiorem
Pompeius, vel Agenoris puella,
Vel primus dominus levis carinæ.
Sunt illic duo treſve qui revolvant
Noſtrarum tineas ineptiarum:
Sed cùm ſponſio, fabulæque laſſæ
De Scorpo fuerint & Incitato.

Ad lectores. II.

TRiſte ſupercilium, durique ſevera Catonis
Frons, & aratoris filia Fabricii,
Et perſonati faſtus, & regula morum,
Quidquid & in ludis non ſumus, ite foras.
Clamant ecce mei, Iô Saturnalia, verſus.
Et licet, & ſub te præſide, Nerva, libet.

Ad lectores. III.

LEctores terrici, ſalebroſum ediſcite Sanctram:
Nil mihi vobiſcum eſt: iſte liber meus eſt.

De ſuis libellis. IV.

NOn urbana mea tantum Pimpleïde gaudent
Ocia, nec vacuis auribus iſta damus:
Sed meus in Geticis ad Martia ſigna pruinis
Arrigido teritur centurione liber.

Dicitur & noſtros cantare Britannia verſus.
Quid prodeſt? neſcit ſacculus iſta meus.
At quàm victuras poteramus pangere chartas,
Quantaque Pieria prælia flare tuba;
Cùm pia reddiderint Auguſtum numina terris,
Et Mecœnatem ſi mihi Roma daret!

Votum pro Nerva. V.

SAcra, Laréſq; Phrygum, quos Trojæ maluit hæres
Quàm rapere arſuras Laomedontis opes;
Scriptus & æterno nunc primùm Jupiter auro,
Et ſoror, & ſummi filia tota patris;
Et qui purpureis jam tertia nomina faſtis,
Iane, refers Nervæ; vos precor ore pio:
Hunc omnes ſervate ducem, ſervate ſenatum:
Moribus hic vivat principis, ille ſuis.

In laudem Nerva. VI.

TAnta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numæ fuerat: ſed Numa pauper erat.
Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores,
Et cùm tot Cræſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te volet invictus pro libertate Camillus;
Aurum Fabricius te tribuente volet.
Te duce gaudebit Brutus: tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit:
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris,
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

Saturnalia. VII.

UNctis falciferi ſenis diebus,
Regnator quibus imperat fritillus.
Verſu ludere non laborioſo
Permittis, puto, pileata Roma.
Riſiti: licet ergo, nec vetamur,
Pallentes procul hinc abite curæ:

Quidquid venerit obvium loquamur,
Morosa sine cogitatione.
Misce dimidios, puer, trientes,
Quales Pythagoras dabat Neroni:
Misce, Dindyme, sed frequentiores,
Possum nil ego sobrius: bibenti
Succurrent mihi quindecim poetæ.

De horto suo. VIII.

LAssa quod externi spirant opobalsama Glauci,
Vltima Corycio quæ cadit aura croco,
Poma quod hyberna matureſcentia capsa,
Arbore quod verna luxuriosus ager,
De Pallatinis dominæ quod serica prelis,
Succina virginea quod regelata manu,
Amphora quod nigri, sed longè fracta Falerni,
Quod qui Sicanias detinet hortus apes,
Quod Cosmi redolent alabastra, focique deorum,
Quod modo divitibus lapsa corona comis;
Singula quid dicam? non sunt satis, omnia misce:
Hoc fragrant horti lilia manè mei.

De statua Memoris. IX.

CLarus fronde Jovis, Romani fama cothurni,
Spirat Apellea redditus arte Memor.

De Turno. X.

COntulit ad Satyras ingentia pectora Turnus:
Cur non ad Memoris carmina? frater erat.

Ad puerum suum. XI.

TOlle puer calices, tepidique toreumata Nili,
Et mihi secura pocula trade manu,
Trita patrum labris, & tonso pura ministro;
Antiquus mensis restituatur honor.
Te potare decet gemma, qui Mentora frangis
In scaphium fæci, Sardanapale, tuæ.

In Zoilum. XII.

JVs tibi natorum vel septem, Zoïle, detur:
Dum matrem nemo det tibi, nemo patrem.

Epi-

Epitaphium Paridis. XIII.

QVisquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Vidit deliciæ, saleſque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus & dolor theatri,
Atque omnes Veneres Cupidineſque,
Hoc ſunt condita, quo Paris, ſepulcro.

De colono. XIV.

HÆredes, nolite brevem ſepelire colonum:
Nam terra eſt illi quantulacunque gravis.

Ad Sabinum. XV.

NOn omnis noſtri nocturna eſt pagina libri:
Inveniès & quod manè, Sabine, legas.

Ad Lupum. XVI.

DOnaſti, Lupe, rus ſub urbe nobis:
Sed rus eſt mihi majus in feneſtra,
Rus hoc dicere, rus potes vocare?
In quo ruta facit nemus Dianæ,
Argutæ tegit ala quod cicadæ.
Quod formica die comedit uno,
Clauſæ cui folium roſæ corona eſt:
In quo non magis invenitur herba,
Quàm coſti folium, piperve crudum:
In quo nec cucumis jacere rectus,
Nec ſerpens habitare tota poſſit.
Erucam malè paſcit hortus unam:
Conſumpto moritur culex ſalicto;
Et talpa eſt mihi foſſor, atque araror.
Non boletus biare, non mariſcæ
Videre, aut violæ patere poſſunt,
Finxs mus populatur, & colono
Tanquam ſus Calydonius timetur;
Et ſublata volantis ungue Proenes
In nido ſeges eſt hirundinino.
Dix implet cochleam peracta meſſis,
Et muſtum nuce condimus picata,

Errâsti, Lupe, literâ, sed unâ;
Nam quo tempore *prædium* dedisti,
Mallem tu mihi *prandium* dedisses.

Ad Labullum. XVII.

DUm te prosequor, & domum reduco
Autem dum tibi præsto garrienti,
Et quidquid loqueris faciſque laudo,
Quot versus poterant, Labulle, nasci?
Hoc damnum tibi non videtur esse,
Si quid Roma legit, requirit hospes,
Non deridet eques, tenet senator,
Laudat Causſidicus, poëta carpit,
Propter te perit. hoc, Labulle, verum est.
Hoc quisquam ferat, ut tibi tuorum
Sit major numerus togatulorum,
Librorum mihi sit minor meorum?
Triginta propè jam diebus una est
Nobis pagina vix peracta: sic fit,
Cùm cœnare domi poëta non vult.

In Zoilum. XVIII.

OS malè causſidicis, & dicis olere poëtis,
Obtrectatori, Zoïle, pejus olet.

In Cæcilium. XIX.

ATreus Cæcilius cucurbitarum,
Sic illas quasi filios Thyestæ
In partes lacerat secatque mille.
Gustu protinus has edes in ipso,
Has primâ feret, alterâve cœnâ,
Has cœnâ tibi tertia reponet.
Hinc seras epidipnidas parabit,
Hinc pistor fatuas facit placentas,
Hinc & multiplices struit tabellas,
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco minutal,
Ut lentem positam, fabamque credas:
Boletos imitatur, & botellos,
Et caudam cybii, brevesque mænas:

Hinc

Hinc cellarius experitur artes,
Vt condat vario vafer ſapore
In rutæ folium capellianæ.
Sic implet gabatas, paropſidaſque,
Et leves ſcutulas, cavaſque lances.
Hoc laurum vocat, hoc putat venuſtum,
Unum ponere ferculis tot aſſem.

In Neſtorem. XX.

NEc toga, nec focus eſt, nec tritus cimice lectus,
Nec tibi de bibula ſarta palude teges:
Nec puer, aut ſenior, nulla eſt ancilla, nec infans,
Nec ſera, nec clavis, nec canis, atque calix.
Tu tamen affectas, Neſtor, dici atque videri
Pauper, & in populo quæris habere locum.
Mentiris, vanoque tibi blandiris honore:
Non eſt paupertas, Neſtor, habere nihil.

De Traſino. XXI.

SÆpius ad palmam Praſinus poſt fata Neronis
Pervenit, & victor præmia plura refert.
I nunc, livor edax, dic te ceſſiſſe Neroni:
Vicit nimirum non Nero, ſed Praſinus.

De Apro. XXII.

AEdes emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas: adeò nigra vetuſque caſa eſt.
Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos:
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Ad Fabullum. XXIII.

IGnotos mihi cùm voces trecentos,
Quare non veniam vocatus à te
Miraris, quereriſque, litigaſque.
Solus cœno, Fabulle, non libenter.

De Caio Proculo. XXIV.

CAïus hanc lucem gemma mihi Julius alba
Signat, iò, votis redditus ecce meis.
Deſperaſſe juvat, veluti jam rupta ſororum
Fila. minùs gaudent, qui timuere nihil.

Hunc

Hypne, quid exſpectas piger? immortale Falernum
Funde; ſenem poſcunt talia vota cadum.
Quincunces, & ſex cyathos, beſſemque bibamus,
Caïus ut fiat, Julius, & Proculus.

In Zoïlum. XXV.

ZOïle, quid tota gemmam præcingere libra
Te juvat, & miſerum perdere ſardonycha?
Annulus iſte tuis fuerat modò cruribus aptus:
Non eadem digitis pondera conveniunt.

De mulione ſurdo. XXVI.

MVlio viginti venit modò millibus, Aule.
Miraris pretium tam grave? ſurdus erat.

In Charidemum. XXVII.

CVnarum fueras motor, Charideme, mearum,
Et pueri cuſtos, aſſiduuſque comes.
Jam mihi nigreſcunt tonſa ſudaria barba,
Et queritur labris, dextera puncta meis.
Sed tibi non crevi: te noſter villicus horret;
Te diſpenſator, te domus ipſa pavet.
Ludere nec nobis, nec tu permittis amare:
Nil mihi vis, & vis cuncta licere tibi.
Corripis, obſervas, quereris, ſuſpiria ducis;
Et vix à ferulis abſtinet ira manum.
Si Tyrios ſumpſi cultus, unxive capillos;
Exclamas, Nunquam fecerat iſta pater.
Et numeras noſtros adſtricta fronte trientes,
Tamquam de cella ſit cadus ille tua.
Deſine: non poſſum libertum ferre Catonem.
Muſa virum jam me dicet adulta tibi.

Ad Lygdum, de Amynta. XXVIII.

INdulget pecori nimiùm dum paſtor Amyntas,
Et gaudet fama luxuriaque gregis:
Cedentes oneri ramos, ſylvamque fluentem
Vicit, concuſſas ipſe ſecutus opes.
Triſte nemus diræ vetuit ſupereſſe rapinæ,
Damnavitque rogis noxia ligna pater.
Pingues, Lygde, ſues habeat vicinus Iölas;
Te ſatis eſt nobis adnumerare pecus.

In Cæcilianum. XXIX.

VIvida cùm poscas epigrammata, mortua ponis
Lemmata. quî fieri, Cæciliane, potest?
Mella jubes Hyblæa tibi, vel Hymettia nasci,
Et thyma Cecropiæ Corsica ponis api?

Ad senem orbum. XXX.

ORbus es, & locuples, & Bruto consule natus:
Esse tibi veras credis amicitias?
Sunt veræ: sed quas juvenis, quas pauper habebas.
Qui novus est, mortem diligit ille tuam.

In Silium. XXXI.

SIlius hæc magni celebrat monumenta Maronis,
Jugera facundi qui Ciceronis habet.
Hæredem, dominumque sui tumuli que Larisque
Non alium mallet, nec Maro, nec Cicero.

De eodem. XXXII.

JAm propè desertos cineres, & sancta Maronis
Nomina qui coleret pauper, & unus erat,
Silius Andino tandem succurrit agello,
Silius & vatem, non minor ipse, colit.

Ad Julium Cerealem. XXXIII.

CŒnabis bellè, Juli Cerealis, apud me:
Conditio est melior si tibi nulla, veni.
Octavam poteris servare: lavabimur una.
Scis quàm sint Stephani balnea juncta mihi.
Prima tibi dabitur ventri lactuca movendo
Utilis, & portis fila resecta suis.
Mox vetus, & tenui major cordylla lacerto:
Sed quam cum rutæ frondibus ova tegant.
Altera non deerunt tenui versata favillâ,
Et Velabrensi massa recocta foco:
Et quæ Picenum senserunt frigus olivæ.
Hæc satìs in gustu. cætera nôsse cupis?
Mentiar, ut venias; pisces, conchylia, sumen,
Et cortis saturas, atque paludis aves:
Quæ nec Stella solet rara nisi ponere cœna.
Plus ego polliceor: nil recitabo tibi.

Inse

Ipſe tuos nobis relegas licet uſque Gigantes,
Rura vel æterno proxima Virgilio.

De Claudia Rufina. XXXIV.

CLaudia cœruleis cùm ſit Rufina Britannis
Edita, cur Latiæ pectora plebis habet?
Quale decus formæ! Romanam credere matres
Italides poſſunt, Atthides eſſe ſuam.
Di bene, quòd ſancto peperit fœcunda marito,
Quòd ſperat generos, quódque puella nurus.
Sic placeat ſuperis, ut conjuge gaudeat uno,
Et ſemper natis gaudeat illa tribus.

In zoïlum. XXXV.

UNguenta, & caſias, & olentem funera myrrham,
Thuraque de medio ſemieremata rogo.
Et quæ de Stygio rapuiſti cinnama lecto,
Improbe, de turpi, Zoïle, redde ſinu.
A pedibus didicere manus peccare protervæ.
Non miror furem, qui fugitivus erat.

De Lupo ad Urbicum. XXXVI.

HOrtatur fieri quòd te Lupus, Urbice, patrem,
Ne credas. nihil eſt quod minùs ille velit.
Ars eſt captandi, quod nolis velle videri;
Ne facias optat, quod rogat ut facias.
Dicat prægnantem tua ſe Coſconia tantùm:
Pallidior fiet jam pariente Lupus.
At tu conſilio videaris ut uſus amici,
Sic morere, ut factum te putet eſſe patrem.

In Cheræmonem. XXXVII.

QUòd nimiùm laudas, Cheræmon Stoïce, mortem,
Vis animum mirer ſuſpiciamque tuum.
Hanc tibi virtutem fractâ facit urceus ansâ,
Et triſtis nullo qui tepet igne focus;
Et teges, & cimex, & nudi ſponda grabati,
Et brevis, atque eadem nocte dieque toga.
O quàm magnus homo es, qui face rubentis aceti,
Et ſtipulâ, & nigro pane carere potes!
Leuconicis agedum tumeat tibi culcitra lanis,
Conſtringatque tuos purpura texta toros:

O quàm tu cupias ter vivere Neſtoris annos,
Et nihil ex ulla perdere luce voles!
Rebus in anguſtis facile eſt contemnere vitam:
Fortiter ille facit, qui miſer eſſe poteſt.

Ad Severum. XXXVIII.

MIraris, docto quòd carmina mitto Severo;
Ad cœnam quòd te, docte Severe, vocem.
Jupiter ambroſiâ ſatur eſt, & nectare vivit:
Nos tamen æra Iovi, thura, merumque damus.
Omnia cùm tibi ſint dono conceſſa deorum:
Si quod habes, non vis; ergo quid accipies?

Intonſorem. XXXIX.

QUid ſi me tonſor, cùm ſtricta novacula ſuprà eſt,
Tunc libertatem divitiaſque roget?
Promittam: nec enim rogat illo tempore tonſor,
Latro rogat: res eſt imperioſa timor.
Sed fuerit curvâ cùm tuta novacula thecâ,
Frangam tonſori crura manuſque ſimul.

De Charino. XL.

SEnos Charinus omnibus digitis gerit,
Nec nocte ponit annulos,
Nec cùm lavatur. cauſa quæ ſit, quæritis?
Dactyliothecam non habet.

In Fauſtum. XLI.

NEſcio tam multis quid ſcribas, Fauſte, puellis:
Hoc ſcio, quòd ſcribit nulla puella tibi.

In Juſtinum. XLII.

SExcenti cœnant à te, Juſtine, vocati
Lucis ad officium quæ tibi prima fuit:
Inter quos, memini, non ultimus eſſe ſolebam:
Nec locus hic nobis invidioſus erat.
Poſtera ſed feſtæ reddis ſolennia menſæ:
Sexcentis hodie, eras mihi natus eris.

In Vacerram. XLIII.

ET delator es, & calumniator:
Et fraudator es, & negotiator.

Et

Et bellator es, & lanista. miror
Quare non habeas, Vacerra, nummos.

In Maronem. XLIV.

NIl mihi das vivus: dicis post fata daturum,
Si non es stultus, scis, Maro, quid cupiam.

Ad Mathonem. XLV.

PArva rogas magnos; sed nō dant hæc quoq; magni,
Ut pudeat leviùs te, Matho, magna roga.

Epitaphium canis Lydiæ. XLVI.

AMphitheatrales inter nutrita magistros
Venatrix sylvis aspera, blanda domi,
Lydia dicebar, domino fidissima dextra,
Qui non Erigones mallet habere canem;
Nec qui dictæa Cephalum de gente secutus,
Luciferæ pariter venit ad astra deæ.
Non me longa dies, nec inutilis abstulit ætas,
Qualia Dulichio fata fuere cani:
Fulmineo spumantis apri sum dente perempta,
Quantus erat Calydon, aut, Erymanthe, tuus.
Nec queror, infernas quamvis citò rapta sub umbras:
Non potui fato nobiliore mori.

Ad Pætum. XLVII.

SOlvere, Pæte, decem tibi me sestertia cogis:
Perdiderat quoniam Bucco ducenta tibi.
Ne noceant, oro, mihi non mea crimina: tu qui
Bis centena potes perdere, perde decem.

In Vacerram. XLVIII.

IN omnibus Vacerra quòd conclavibus
Consumit horas, & die tota sedet:
Cœnaturit Vacerra, non cacaturit.

Ad Pætum. XLIX.

AD primum decima lapidem quòd venimus hora,
Arguimur lentæ crimine pigritiæ.
Non est ista viæ, non est meo, sed tua culpa;
Misisti mulas qui mihi, Pæte, tuas.

A

Ad Flaccum, de Baiis. L.

LIttus beatæ Veneris aureum Baias,
Baias superbæ blanda dona naturæ,
Vt mille laudem, Flacce, versibus Baias,
Laudabo dignè non satis tamen Baias.
Sed Martialem malo, Flacce, quàm Baias.
Optare utrumque pariter, improbi votum est.
Quòd si deorum munere hoc tibi detur:
Quid gaudiorum est Martialis & Baiæ!

De Philostrato. LI.

ASinuessanis conviva Philostratus undis
Conductum repetens nocte jubente larem,
Penè imitatus obit sævis Elpenora facis,
Præceps per longos dum ruit usque gradus.
Non esset, nymphæ, tam magna pericula passus,
Si potiùs vestras ille bibisset aquas.

Ad Sosibianum. LII.

NEmo habitat gratis, nisi dives & orbus apud te.
Nemo domum pluris, Sosibiane, locat.

De Antiocho tonsore. LIII.

QUi nondum Stygias descendere quærit ad undas,
Tonsorem fugiat, si sapit, Antiochum.
Alba minùs sævis lacerantur brachia cultris,
Cùm furit ad Phrygios enthea turba modos.
Mitior implicitas Alcon secat enterocelas,
Fractaque fabrili dedolat ossa manu.
Tondeat hic inopes Cynicos, & Stoïca menta,
Collaque pulverea nudet equina juba.
Hic miserum Scythica sub rupe Promethea radat,
Carnificem nudo pectore poscet avem:
Ad matrem fugiet Pentheus, ad Mænadas Orpheus:
Antiochi tantùm barbara tela sonent.
Hæc quæcunque meo numeratis stigmata mento,
In vetuli picta qualia fronte sedent,
Non iracundis fecit gravis unguibus uxor:
Antiochi ferrum est, & scelerata manus.
Vnus de cunctis animalibus hircus habet cor:
Barbatus vivit, ne ferat Antiochum.

In Parthenopæum. LIV.

LEniat ut fauces medicus, quas aspera vexat
Assiduè tussis, Parthenopæe, tibi;
Mella dari, nucleosque jubet, dulcesque placentas,
Et quicquid pueros non sinit esse truces.
At tu non cessas totis tussire diebus.
Non est hæc tussis, Parthenopæe; gula est.

Ad Pollam. LV.

INtactas quare mittis mihi, Polla, coronas?
A te vexatas malo tenere rosas.

In Chrestillum. LVI.

CArmina nulla probas molli quæ limite currunt,
Sed quæ per salebras altaque saxa cadunt.
Et tibi Mæonio quid carmine majus habetur,
Lucili *columella hic situs Metrophanes.*
Attonitusque legis *terrai frugiferai*;
Accius & quicquid Pacuviusque vomunt.
Vis imiter veteres, Chrestille, tuosque poëtas?
Dispeream, si scis quid sapuêre sales.

Epitaphium Canaces. LVII.

AEolis heu Canace jacet hoc tumulata sepulchro,
Ultima cui parvæ septima venit hyems.
Ah scelus, ah facinus! properas quid flere, viator?
Non licet hîc vitæ de brevitate queri.
Tristius est leto leti genus: horrida vultus
Abstulit, & tenero sedit in ore lues:
Ipsaque crudeles ederunt oscula morbi,
Nec data sunt nigris tota labella rogis.
Si tam præcipiti fuerant ventura volatu,
Debuerant alia fata venire via.
Sed mors vocis iter properavit cludere blandæ,
Ne posset duras flectere lingua deas.

In Zoilum. LVIII.

MEntitur, qui te vitiosum, Zoïle, dixit.
Non vitiosus homo es, Zoïle, sed vitium.

De

De Theodoro. LIX.

Plerios vatis Theodori flamma Penates
Abstulit. hoc Musis, hoc tibi, Phœbe placet?
O scelus ô magnum facinus, crimenque deorum,
Non arsit pariter quòd domus & dominus!

In verpum amulum. LX.

QUòd nimium lives, nostris & ubique libellis
Detrahis, ignosco: verpe poëta, sapis.
Hoc quoque non curo, quòd tu mea carmina carpas,
Corripias: & sic, verpe poëta, sapis.
Illud me cruciat; Solymis quòd natus in ipsis,
Sustuleris porcum, verpe poeta, meum.
Ecce negas, juraſque mihi per templa Tonantis.
Non credo: jura, verpe, per Anchialum.

Ad Germanum. LXI.

MArtia, non Rhenus salit hîc, Germane, quid obstas,
Et puerum prohibes divitis imbre lacûs?
Barbare, non deber, submoto cive, ministro
Captivam victrix unda levare sitim.

Ad Basium. LXII.

EFfugere non est, Basse, basiatores,
Instant, morantur, persequuntur, occurrunt,
Et hinc, & illinc, usquequaque, quacumque.
Non ulcus acre, pustulæve lucentes,
Nec triste mentum, sordidique lichenes,
Nec labra pingui delibuta cerato,
Nec congelati gutta proderit nasi.
Et æstuantem basiant, & algentem,
Et nuptiale basium reservantem.
Non te cucullis asseret caput tectum,
Lectica nec te tuta pelle veloque,
Nec vindicabit sella sæpius clausa.
Rimas per omnes basiator intrabit.
Non consulatus ipse, non tribunatus,
Sævique fasces, nec superba clamosi
Lictoris abiget virga basiatorem.
Sedeas in alto tu licèt tribunali,

Et è curuli jura gentibus reddas:
Adscendet illà basiator, atque illá.
Febricitantem basiabit & flentem:
Dabit oscitanti basium, natantique;
Dabit & vomenti. remedium mali solum est;
Facias amicum, basiare quem nolis.

Ad Flaccum. LXIII.

HAbere amicum nolo, Flacce, subtilem,
Cujus lacertos annuli mei cingant:
Sed idem amicum nolo mille librarum.
Carnarius sum, pinguiarius non sum.

Ad Flaccum. LXIV.

THaïda tam tenuem potuisti, Flacce, videre?
Tu, puto, quod non est, Flacce, videre potes.

In Lydiam. LXV.

NOn est mentirus qui te mihi dixit habere
Formosam carnem, Lydia, non faciem.
Est ita, si taceas, & si tam muta recumbas,
Quàm silet in cera vultus, & in tabula.
Sed quoties loqueris, carnem quoque, Lydia, perdis;
Et sua plùs nulli, quàm tibi lingua nocet.
Audiat ædilis ne te, videatque, caveto.
Portentum est, quoties cœpit imago loqui.

Ad Sophronium. LXVI.

TAnta tibi est animi probitas orisque, Sophroni,
Ut mirer fieri te potuisse patrem.

Ad Garricum. LXVII.

MIttebas libram: quadrantem, Garrice, mittis.
Saltem semissem, Garrice, solve mihi.

Ad Albium Maximum. LXVIII.

ALbi Maxime, si vacabit hora,
Hoc tantùm lege: namque & occupatus,
Et non es nimiùm laboriosus.
Transis hos quoque quattuor? sapisti.

Ad Septicianum. LXIX.

EXplicitum nobis usque ad sua cornua librum,
Et quasi perfectum, Septiciane, refers.
Omnia legisti: credo, scio, gaudeo, verum est.
Perlegi libros sic ego quinque tuos.

Ad lectorem. LXX.

QVamvis tam longo possis satur esse libello,
Lector, adhuc à me disticha pauca petis.
Sed Lupus usuram, puerique diaria poscunt.
Lector, solve. taces, dissimulasque? Vale.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER XII.

M. Val. Martialis Prisco suo salutem.

Scio me patrocinium debere contumaciſſimæ triennii deſidiæ: quæ alſolvenda non eſſet inter illas quoque occupationes urbicas, quibus facilius conſequimur, ut moleſti potiùs quàm officioſi eſſe videamur; nedum in hac provinciali ſolitudine ubi niſi etiam intemperanter ſtudeamus, & ſine ſolatio, & ſine excuſatione ſeceſſimus. Accipe ergo rationem, in qua hoc maximum & primum eſt, quòd civitatis aures, quibus aſſueveram, quæro, & videor mihi in alieno foro litigare. Si quid eſt enim in libellis meis quod placeat, dixit auditor. Illam judiciorum ſubtilitatem, illud materiarum ingenium, bibliothecas, theatra, conventus, in quibus ſtudere ſe voluptatibus non ſentiunt; ad ſummam omnium, ea quæ delicatè reliquimus, quaſi deſituti deſideramus. Accedit his municipalium rubigo dentium, & judicii loco livor, & unus aut alter mali, in puſillo loco multi, adverſus quos difficile eſt habere quotidie bonum ſtomachum. Ne miraris igitur abjecta ab indignante, quæ à geſtiente fieri ſolebant. Ne quid tamen & advenienti tibi ab urbe, & exigenti negarem, cui non refero gratiam, ſi tantùm ea præſto quæ poſſim, imperabo mihi, cui indulgere conſueveram, & ſtatui pauciſſimis diebus, ut familiariſſimos mihi auras tuas exciperem adventoriâ ſuâ. Tu velim iſta quæ tantùm apud te non periclitantur, diligenter æſtimare, & excutere non graveris; & quod tibi difficillimum eſt, de nugis noſtris judices nitore ſepoſito, ne Romam, ſi ita decreveris, non Hiſpanienſem librum mittamus, ſed Hiſpanum.

Ad eundem. I.

Retia dum ceſſant, latratoreſque Moloſſi,
Et non invento ſylva quieſcit apro;
Otia, Priſce, brevi poteris donare libello.
Hora nec æſtiva eſt, nec tibi tota perit.

Ad

Ad sua carmina. II.

QVæ modò litoreos ibatis carmina Pyrgos,
Ite sacrâ, jam non pulverulenta via est.

Ad librum suum. III.

AD populos mitti qui nuper ab urbe solebas,
Ibis tu Romam nunc peregrine liber.
Auriferi de gente Tagi, tetricique Salonis,
Dat patrios Manes quæ mihi terra potens.
Non tamen hospes eris, nec jam potes advena dici,
Cujus habet fratres tot domus alta Remi.
Jure tuo veneranda novi pete limina templi,
Reddita Pierio sunt ubi templa choro.
Vel si malueris, prima gradiere Subura:
Atria sunt illic consulis alta mei.
Laurigeros habitat facundus Stella Penates,
Clarus Hianteæ Stella petitor aquæ.
Fons ibi Castalius vitreo torrente superbit,
Vnde novem dominas sæpe bibisse ferunt.
Ille dabit populo, patribusque, equitique legendum:
Nec nimium siccis perleget ipse genis.
Quid titulum poscis? versus duo treve legantur;
Clamabunt omnes te, liber, esse meum.

Ad Triscum. IV.

QVod Flacco, Varioque fuit, summoque Maroni
Mecœnas atavis regibus ortus eques;
Gentibus & populis hoc te mihi, Prisce Terenti,
Fama fuisse loquax, chartaque dicet anus.
Tu facis ingenium, tu, si quid posse videmur;
Tu das ingenuæ munera pigritiæ.

Ad Cæsarem. V.

LOngior undecimi nobis decimique libelli
Arctatus labor est, & breve rasit opus.
Plura legant vacui, quibus ocia tuta dedisti:
Hæc lege tu, Cæsar: forsan & illa leges.

In Commendationem Nervæ. VI.

COntigit Ausoniæ procerum mitissimus aulæ
Nerva: licet toto nunc Helicone frui.

Recta fides, hilaris clementia, cauta poteſtas
Jam redeunt: longi terga dedere metus.
Hoc populi genteſque tuæ, pia Roma, precantur:
Dux tibi ſit ſemper talis, & iſte diu.
Maſte animi, quem rarus habet, morumque tuorum,
Quos Numa, quos hilaris poſſet habere Cato.
Largiri, præſtare, breves extendere ceuſus,
Et dare quæ faciles vix tribuere dei;
Nunc licet & fas eſt. ſed tu ſub principe duro,
Temporibuſque malis, auſus es eſſe bonus.

De Ligeia. VII.

TOto vertice quot gerit capillos,
Annos ſi tot habet Ligeia, trima eſt.

In Commendationem Trajani. VIII.

TErrarum dea gentiumque Roma,
Cui par eſt nihil, & nihil ſecundum,
Trajani modò læta cùm futuros
Tot per ſecula computaret annos,
Et fortem, juvenemque, Martiumque
In tanto duce militem videret:
Dixit præſide glorioſa tali;
Parthorum ptoceres, duceſque Serum,
Thraces, Sauromatæ, Getæ, Britanni,
Poſſum oſtendere Cæſarem; Venite.

Ad Cæſarem. IX.

PAlma regit noſtros, mitiſſime Cæſar, Iberos.
Et placido fruitur pax peregrina jugo.
Ergo agimus lætis tanto pro munere grates:
Miſiſti mores in loca noſtra tuos.

De Africano. X.

HAbet Africanus millies, tamen captat.
Fortuna multis dat nimis, ſatis nulli.

Mittit librum ad Parthenium.

PArthenio dic, Muſa, tuo noſtroque ſalutem.
Nam quis ab Aonio largiùs amne bibit?
Cujus Pimplæo lyra clarior exit ab antro?
Quem plus Pierio de grege Phœbus amat?

Et si fortè, sed hoc vix est sperare, vacabit;
Tradat ut ipse duci carmina nostra roga.
Quattuor & tantùm timidumque brevemq; libellum
Commendet verbis; Hunc tua Roma legit.

In Posthumum. XII.

OMnia promittis, cùm tota nocte bibisti:
Manè nihil præstas. Posthume, manè bibe.

Ad Auctum. XIII.

GEnus, Aucte, lucri divites habent iram.
Odisse quàm donare, viliùs constat.

Ad Priscum. XIV.

PArciùs utaris, moneo, rapiente veredo,
Prisce, nec in lepores tam violentus eas.
Sæpe satisfecit prædæ venator, & acri
Decidit excussus, nec rediturus equo.
Insidias & campus habet: nec fossa, nec agger,
Nec sint laxa licèt, fallere plana solent.
Non deerunt qui tanta tibi spectacula præstent,
Invidia fati sed leviore cadant.
Si te delectant animosa pericula: Tuscis,
Tutior est virtus, insidiemur apris,
Quid te frena juvant temeraria? sæpiùs illis,
Prisce, datum est equitem rumpere, quàm leporem.

Adulatorium. XV.

QVidquid Parrhasia nitebat aula,
Donatum est oculis, deisque nostris.
Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter, & stupet superbas
Regis delicias, gravesque luxus.
Hæc sunt pocula, quæ decent Tonantem:
Hæc sunt, quæ Phrygium decent ministrum.
Omne cum Jove nunc fumus beati:
At nuper, (pudet, ah pudet fateri,)
Omnes cum Jove pauperes eramus.

In Lentinum. XVI.

QVare tam multis à te, Lentine, diebus
Non abeat febris, quæris, & usque gemis.

Gesi

Geſtatur tecum ſella, pariterque lavatur:
Cœnat boletos, oſtrea, ſumen, aprum.
Ebria Setino fit ſæpe, & ſæpe Falerno:
Nec niſi per niveam Cæcuba potat aquam.
Circumfuſa roſis, & nigra recumbit amomo:
Dormit & in pluma, purpureoque toro.
Cùm ſit tam pulchrè, tam bellè vivat apud te,
Ad Damam potiùs vis tua febris eat?

Ad Juvenalem. XVII.

DUm tu forſitan inquietus erras
Clamoſa, Juvenalis, in Subura,
Aut collem dominæ teris Dianæ:
Dum per limina te potentiorum
Sudatrix toga ventilat, vagumque
Major Cœlius & minor fatigant:
Me multos repetita poſt Decembres
Accepit mea, ruſticumque fecit
Auro Bilbilis & ſuperba ferro.
Hìc pigri colimus labore dulci
Botrodum, Plateamque: Celtiberis
Hæc ſunt nomina eraóora terris.
Ingenti fruor improbſſique ſomno,
Quem nec tertia ſæpe rumpit hora.
Et totum mihi nunc repono, quidquid
Terdenos vigilaveram per annos.
Ignota eſt toga: ſed datur petenti
Rupta proxima veſtis à cathedra.
Surgentem focus excipit ſuperbâ
Vicini ſtrue cultus iliceti,
Multâ villica quem coronat ollâ.
Sic me vivere, ſic juvat perire.

De Æmilio. XVIII.

IN thermis ſumit lactucas, ova, lacertum;
Et cœnare foris ſe negat Æmilius.

Ad Marcellam. XIX.

MUnicipem rigidi quis te, Marcella, Saloni,
Et genitam noſtris quis putet eſſe locis?
Tam rarum, tam dulce ſapis: Pallatia dicent,
Audierint ſi te vel ſemel, eſſe ſuam:

Nulla nec in media certabit nata Subura,
Nec Capitolini collis alumna tibi.
Nec citò ridebit peregrini gloria partus,
Romanam ducat quam magis esse nurum,
Tu desiderium dominæ mihi mitius urbis
Esse jubes: Romam tu mihi sola facis.

De Philænide. XX.

QVàm sit lusca Philænis indecenter,
Vis dicam breviter tibi, Fabulle?
Esset cæca decentior Philænis.

In Læliam. XXI.

DEntibus atq; comis, nec te pudet, uteris emptis.
Quid facies oculo, Lælia? non emitur.

Ad Juvencum de covino currum. XXII.

OJucunda, covine, solitudo,
Carrucâ magis essedóque gratum
Facundi mihi munus Heliani.
Hic mecum licet, hic, Juvence, quidquid
In buccam tibi venerit, loquaris.
Non vector Libyci niger caballi,
Succinctus neque cursor antecedit:
Nusquam est mulio; mannuli tacebunt.
O si conscius esset hîc Avitus.
Aurem non ego tertiam timerem.
Totus quàm bene sic dies abiret!

In Thelesinum. XXIII.

CVm rogo te nummos sine pignore, non habeo, in-
Idem, si pro me sponder agellus, habes. (quis.
Quod mihi non credis veteri, Thelesine, sodali,
Credis colliculis arboribusque meis.
Ecce reum Carus te detulit: adsit agellus.
Exsilii comitem quæris? agellus eat.

In avarum amicum. XXIV.

SExaginta teras cùm limina manè senator,
Esse tibi videor desidiosus eques,
Quòd non à prima discurram luce per urbem,
Et referam lassus basia mille domum.

Sed

Sed tu purpureis ut des nova nomina fastis,
Aut Numidûm gentes, Cappadocúmve petas:
At mihi, quem cogis medios abrumpere somnos,
Et matutinum ferre patique lutum,
Quid petitur? rupta cùm pes vagus exit aluta,
Et subitus crassæ decidit imber aquæ,
Nec venit ablatis clamatus verna lacernis;
Accedit gelidam servus ad auriculam,
Et, rogat ut cœnes secum Lætorius, inquit.
Viginti nummis non ego malo famem?
Quod sit cœna mihi, tibi sit provincia merces;
Et faciamus idem, nec mereamur idem.

In Cinnam. XXV.

Pono ego sextantes; tu potas, Cinna, deuncem:
Et quereris, quòd non, Cinna, bibamus idem.

Ad Ponticum, de Hermogene fure. XXVI.

HErmogenes tantus mapparum, Pontice, fur est,
Quantus nummorum vix, puto, Massa fuit.
Tu licèt observes dextram, teneasque sinistram:
Inveniet, mappam qua ratione trahat.
Cervinus gelidum sorbet sic halitus anguem:
Cæsuras altè sic rapit Iris aquas.
Nuper cùm Myrino peteretur missio læso:
Subduxit mappas quattuor Hermogenes.
Cretatam prætor cùm vellet mittere mappam:
Prætori mappam surripit Hermogenes.
Attulerat mappam nemo, dum furta timentur:
Mantile è mensa surripit Hermogenes.
Hoc quoque si deerit; medios distringere lectos,
Mensarumque pedes, non timet Hermogenes.
Quamvis non modico caleant spectacula sole:
Vela reducuntur cùm venit Hermogenes.
Festinant trepidi substringere carbasa nautæ,
Ad portum quoties paruit Hermogenes.
Linigeri fugiunt calvi, sistataque turba,
Inter adorantes cùm stetit Hermogenes.
Ad cœnam Hermogenes mappam non attulit unquàm:
A cœna semper rettulit Hermogenes.

Ad Aprum. XXVII.

SIccus, ſobrius eſt Aper: quid ad me?
Servum ſic ego laudo, non amicum.

De hortis Marcellæ uxoris. XXVIII.

HOc nemus, hi fontes, hæc texti'is umbra ſupini
Palmitis, hoc riguæ ductile flumen aquæ,
Prataque, nec bifero ceſſura roſaria Pæſto,
Quodque viret Iani menſe, nec alget olus,
Quæque natat cluſis anguilla domeſtica lymphis,
Quæque gerit ſimiles candida turris aves;
Munera ſunt dominæ poſt ſeptima luſtra reverſo:
Has Marcella domos, parvaque regna dedit.
Si mihi Nauſicaë patrios concederet hortos,
Alcinoo poſſem dicere, malo meos.

In Vacerram. XXIX.

O Iuliarum dedecus Kalendarum,
Vidi, Vacerra, ſarcinas tuas vidi:
Quas non retentas penſione pro bima
Portabat uxor rufa crinibus ſeptem,
Et cum ſorore cana mater ingenti.
Furias putavi nocte Ditis emerſas.
Has tu priores frigore & fame ſiccus,
Et non recenti pallidus magis buxo,
Irus tuorum temporum ſequebaris.
Migrare clivum crederes Aricinum.
Ibat tripes grabatus, & bipes menſa,
Et cum lucerna, corneoque cratere,
Matella curto rupta latere meiebat.
Focũ ferentis ſuberat amphora cervix,
Fuiſſe gerres, aut inutiles mænas
Odor impudicus ureei fatebatur,
Qualem marinæ miſit aura piſcinæ.
Nec quadra deerat caſei Tholoſatis,
Quadrima nigri nec corona puleï,
Calvæque reſtes allioque cepiſque,
Nec plena turpi matris olla reſinâ.

Habitare gratis, ô Vacerra, cùm possis?
Hæc sarcinarum pompa convenit ponti.

Ad Julium Martialem. XXX.

TRiginta mihi quattuorque messes
Tecum, si memini, fuere, Juli:
Quarum dulcia mixta sunt amaris,
Sed jucunda tamen fuere plura.
Et si calculus omnis huc & illuc
Diversus bicolorque digeratur,
Vincet candida turba nigriorem.
Si vitare velis acerba quædam,
Et tristes animi cavere morsus;
Nulli te facias nimis sodalem.
Gaudebis minùs, & minùs dolebis.

Ad Callistratum. XXXI.

TAmquam simplicitet mecum, Callistrate, vivas:
Dicere sani animi te mihi sæpe soles.
Non es tam simplex, quàm vis, Callistrate, credi:
Nam quisquis garrit talia, plura tacet.

In Labullum. XXXII.

LIbras quattuor aut duas amico,
Algentemque togam, brevemque lænam,
Interdum aureolos manu crepanteis,
Possint ducere qui duas Kalendas,
Quòd nemo, nisi tu, Labulle, donas;
Non es, crede mihi, bonus. quid ergo?
Vt verum loquar, optimus malorum.
Pisones, Senecasque, Memmiosque,
Et Crispos mihi redde, sed priores:
Fies protinus ultimus bonorum.
Vis cursu pedibusque gloriari?
Tigrim vince, levemque Passerinum;
Nulla est gloria præterire asellos.

In scurram. XXXIII.

NAsutus nimiùm cupis videri,
Nasutum volo, nolo polyposum.

In Sabellum. XXXIV.

ODi te, quia bellus es, Sabelle.
Res eſt putida bellus, & Sabellus.
Bellum denique malo quàm Sabellum.
Tabeſcas utinam, Sabelle, belle.

In Pontilianum. XXXV.

MEntiris, credo: recitas mala carmina, laudo:
Cantas, canto: bibis, Pontiliane, bibo.
Pedis, diſſimulo: gemmâ vis ludere, vincor.
Res una eſt ſine me quam facis, & taceo.
Nil tamen omnino præſtas mihi. mortuus, inquis,
Accipiam bene te. nil volo: ſed morere.

In Tuccam. XXXVI.

NOn eſt, Tucca, ſatis, quòd es guloſus:
Et dici cupis, & cupis videri.

Ad M. Unicum. XXXVII.

UNice, cognato junctum mihi ſanguine nomen,
Quinque geris ſtudiis corda propinqua meis;
Carmina cum facias ſoli cedentia fratri,
Pectore non minor es, ſed pietate prior.
Lesbia cum tenero te poſſit amare Catullo,
Te poſt Naſonem blanda Corinna ſequi.
Nec deerant Zephyri, ſi te dare vela juvaret:
Sed tu litus amas. hoc quoque fratris habes.

Ad Phœbum. XXXVIII.

HœdinÃ tibi pelle contegenti
Nudæ tempora verticemque calvæ,
Feſtivè tibi, Phœbe, dixit ille,
Qui dixit caput eſſe calceatum.

Ad Claſſicum. XXXIX.

VEndunt carmina Gallus & Lupercus.
Sanos, Claſſice, nunc nega poëtas.

In inconſtantem. XL.

DIfficilis, facilis, jucundus, acerbus es idem:
Nec tecum poſſum vivere, nec ſine te.

In lautum invitatorem. XLI.

BOletos & aprum ſi tamquam vilia ponis,
Et non eſſe putas hæc mea vota: volo.
Si fortunatum fieri me credis, & hæres
Vis ſcribi propter quinque Lucrina: Vale.
Lauta tamen cœna eſt: fateor, lautiſſima: ſed cras
Nil erit, immo hodie, protinus immo nihil;
Quod ſciat infelix damnatæ ſpongia virgæ,
Vel quicunque canes, junctaque teſta viæ.
Mullorum, leporumque, & ſuminis exitus hic eſt,
Sulphureuſque color, carnificeſque pedes.
Non Albana mihi ſit comeſſatio tanti;
Nec Capitolinæ, pontificumque dapes.
Imputet ipſe deus nectar mihi, fiet acetum,
Et Vaticani perfida vappa cadi.
Convivas alios cœnarum quære magiſter,
Quos capiant menſæ regna ſuperba tuæ.
Me meus ad ſubitas invitet amicus oſellas:
Hæc mihi, quam poſſum reddere, cœna placet.

In amœnas ædes ſed incommodas. XLII.

DAphnonas, platanonas, & aërias cypariſſos,
Et non unius balnea ſolus habes:
Et tua centenis ſtat porticus alta columnis,
Calcatuſque tuo ſub pede lucet onyx:
Pulvereumque fugax hippodromon ungula plaudit,
Et pereuntis aquæ fluctus ubique ſonat:
Atria longa patent: ſed nec cœnantibus uſquam,
Nec ſomno locus eſt. quàm bene non habitas!

De Fabullo. XLIII.

TAm ſæpe noſtrum decipi Fabullum, quid
Miraris, Aule? ſemper bonus homo tiro eſt.

Ad Semproniam de Rufo. XLIV.

TEmpora Pieriâ ſolitus redimire coronâ,
Nec minùs attonitis vox celebrata reis,
Hic ſitus eſt, hîc ille tuus, Sempronia, Rufus:
Cujus & ipſe tui flagrat amore cinis.
Dulcis in Elyſiô narraris fabula campo,
Et ſtupet adraptus Tyndaris ipſa tuos.

Tu melior, quæ deſerto raptore redîſti ;
Illa virum voluit nec repetita ſequi.
Ridet, & Iliacos audit Menelaïs amores :
Abſolvit Phrygium veſtra rapina Parim.
Accipient olim cùm te loca læta piorum,
Non erit in Stygia notior umbra domo.
Non aliena videt, ſed amat Proſerpina raptas :
Iſte tibi dominam conciliabit amor.

In avarum. XLV.

NVmmi cùm tibi ſint, opeſque tantæ,
Quantas civis habet, patérve rarus :
Largiris nihil, incubaſquæ gazæ,
Vt magnus draco, quem canunt poëtæ
Cuſtodem Scythici fuiſſe luci.
Sed cauſſa, ut memoras, & ipſe jactas,
Diræ filius eſt rapacitatis.
Et quid tu fatuos rudeſque quæris,
Illudas quibus, auferaſque mentem ?
Huic ſemper vitio pater fuiſti.

In Zoilum. XLVI.

CRine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læſus :
Rem magnam præſtas, Zoïle, ſi bonus es.

In Polycarmum. XLVII.

AEgrotas uno decies aut ſæpius anno ;
Nec tibi, ſed nobis hoc, Polycarme, nocet.
Nam quoties ſurgis, ſoteria poſcis amicos.
Sit pudor : ægrota jam, Polycarme, ſemel.

Ad Sparſum. XLVIII.

CVr ſæpe ſicci parva rura Nomenti,
Laremque villæ ſordidum peram, quæris ?
Nec cogitandi, Sparſe, nec quieſcendi
In urbe locus eſt pauperi. negant vitam
Ludimagiſtri manè, nocte piſtores,
Ærariorum marculi die toto.
Hinc ocioſus ſordidam quatit menſam
Neroniana nummularius maſſa :
Illinc paludis malleator Hiſpanæ,

Tritum nitenti fuste verberat saxum.
Nec turba cessat entheata Bellonæ,
Nec fasciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare ludæus,
Nec fulfuratæ lippus institor mercis.
Numerare pigri damni qui potest somni,
Dicet quot æra verberent manus urbis,
Cùm secta Colcho Luna vapulat rhombo.
Tu, Sparse nescis ista, nec potes scire,
Petilianis delicatus in regnis;
Cui plana summos despicit domus montes,
Et rus in urbe est, vinitorque Romanus:
Nec in Falerno colle major autumnus;
Intraque limen clausus essedo cursus,
Et in profundo somnus, & quies nullis
Offensa linguis, nec dies nisi admissus.
Nos transeuntis risus excitat turbæ,
Et ad cubile est Roma, tædio fessis
Dormire quoties libuit, imus ad villam.

De importunis Basiatoribus. XLIX.

QVantum dat tibi Roma basiorum
Post annos modò quindecim reverso!
Te vicinia tota, te pilosus
Hircoso premit osculo colonus.
Hinc instat tibi textor, inde fullo;
Hinc sutor modò pelle basiatâ,
Hinc menti dominus pediculosi,
Hinc defioculus, & inde lippus.
Iam tanti tibi non fuit redire.

Ad suum natalem. L.

MArtis alumne dies, roseâ quo lampada primùm,
Magnaque siderei vidimus ora dei:
Si te rure coli, viridesque pigebit ad aras,
Qui fuerat Latia cultus in urbe mihi;
Da veniam, servire meis quòd nolo Kalendis,
Et quâ sum genitus, vivere luce volo.

In nimis anxie celebrantem ſuos natales. LI.

NAtali pallere ſuo, ne calda Sabello
Deſit, & ut liquidum portet Alauda merum;
Turbida ſollicito tranſmittere Cæcuba ſacco,
Atque inter menſas ire redire ſuas;
Excipere hos illos, & totâ ſurgere cœnâ
Marmora calcantem frigidiora gelu:
Quæ ratio eſt, hæc ſponte tua perferre patique,
Quæ te ſi jubeat rex dominuſve, neges?

De Ligurra. LII.

VErſus, & breve vividumque carmen
In te ne faciam times, Ligurra,
Et dignus cupis hoc metu videri:
Sed fruſtra metuis, cupiſque fruſtra.
In tauros Lybici ruunt leones;
Non ſunt papilionibus moleſti.
Quæras, cenſeo, ſi legi laboras,
Nigri fornicis ebrium poëtam;
Qui carbone rudi putrique creta
Scribit carmina, quæ legunt bibones.
Frons hæc ſtigmate non meo notanda eſt.

Ad Saturnum pro Priſco Terentio. LIII.

ANtiqui rex magne poli, mundique prioris,
Sub quo pigra quies, nec labor ullus erat,
Nec regale nimis fulmen, nec fulmine digna,
Sciſſa nec ad Manes, ſed ſita dives humus;
Lætus ad hæc faciliſque veni ſolennia Priſci
Gaudia: cum ſacris te decet eſſe tuis.
Tu reducem patriæ ſexta, pater optime, bruma
Pacifici Latia reddis ab urbe Numæ.
Cernis ut Auſonio ſimilis tibi pompa macello
Pendeat, & quantus luxurietur honos?
Quàm non parca manus, longæq; nomiſmata menſæ,
Quæ, Saturne, tibi pernumerentur opes?
Utque ſit his pretium meritis & gratia major,
Et pater, & frugi ſit tua ſacra colit.

At tu, sancte, tuo sic semper amere Decembri:
Hos illi jubeas sæpe redire dies.

Ad Cordubam. LIV.

UNcto Corduba lætior Venafro,
Hispra nec minùs absoluta testa,
Albi quæ superas oves Galesi,
Nullo murice, nec cruore mendax,
Sed tinctis gregibus colore vivo:
Dic vestro, rogo, sit pudor poëtæ,
Ne gratis recitet meos libellos.
Ferrem, si faceret bonus poëta,
Cui possem dare mutuos honores.
Cæcus perdere non potest, quod aufert.
Nil est deterius latrone nudo:
Nil securius est malo poëta.

Ad Amœnum. LV.

BIs quinquagenis domus est tibi millibus empta.
Vendere quam summa vel breviore cupis.
Arte sed emptorem vafra corrumpis, Amœne,
Et casa divitiis ambitiosa latet.
Gemmantes prima fulgent testudine lecti,
Et Mauritaniaci pondera rara citri.
Deinde ducenta sonas, & aïs, non esse minoris.
Instructam vili vendis, Amœne, domum.

In natalem Maronis. LVI.

MAiæ Mercurium creâstis Idus.
Augustis redit Idibus Diana.
Octobres Maro consecravit Idus.
Idus sæpe colas & has, & illas,
Qui magni celebras Maronis Idus.

Ad clientes. LVII.

MAtutine cliens, urbis mihi causa relictæ,
Atria, si sapias, ambitiosa colas.
Non sum ego causidicus, nec amaris litibus aptus:
Sed piger, & senior, Pieridumque comes.
Ocia me somnusque juvant, quæ magna negavit
Roma mihi: redeo, si vigilatur & hîc.

Ad Paullum. LVIII.

SIc tamquam tabulas ſcyphoſque, Paulle,
Omnes archetypos habes amicos.

De Apro. LIX.

LIntea ferret Apro Vatius cùm vernula nuper,
Et ſupra togulam luſca ſederet anus,
Atque olei ſtillam donaret Opelicus unctor:
Udorum tetricus cenſor & aſper erat:
Frangendos calices, effundendumque Falernum
Clamabat, biberet quod modò lotus eques.
A ſene ſed poſtquam patruo venere trecenta;
Sobrius à thermis neſcit abire domum.
O quantum diatreta valent, & quinque comati!
Tunc, cùm pauper erat, non ſitiebat Aper.

Ad Lygdum. LX.

NIl non, Lygde, mihi negas roganti:
At quondam mihi, Lygde, nil negabas.

Ad Pannicum. LXI.

JUgera mercatus prope buſta latentis agelli,
Et malè compactæ culmina fulta caſæ,
Deſeris urbanas, tua prædia, Pannice, lites,
Parvaque, ſed tritæ præmia certa togæ.
Frumentum, milium, ptiſanamque, fabamq; ſolebas
Vendere pragmaticus: nunc emis agricol.

Ad Catullum. LXII.

HÆredem tibi me, Catulle, dicis.
Non eredam, niſi legero, Catulle.

Ad Flaccum. LXIII.

CUm tibi Niliacus portet cryſtalla cataplus,
Accipe de circo pocula Flaminio.
Hi magis audaces, an ſunt qui talia mittunt
Munera? ſed geminus vilibus uſus ineſt.
Nullum ſollicitant hæc, Flacce, toreumata furem,
Et nimium calidis non vitiantur aquis.
Quid? quod ſecuro portat conviva miniſtro,
Et caſum tremulæ non timuere manus.

Hoc

Hoc quoque nonnihil est, quòd propinabis in istis,
Frangendus fuerit si tibi, Flacce, calix.

De Agricola. LXIV.

AMphora vigessi, modius datur ære quaterno.
Ebrius & crudus nil habet agricola.

Ad Bithynicum. LXV.

NIl in te scripsi, Bithynice, credere non vis,
Et jurare jubes. malo satisfacere.

De Callistrato. LXVI.

NE laudet dignos, laudat Callistratus omnes.
Cui malus est nemo, quis bonus esse potest?

De Vmbro. LXVII.

BRumæ diebus, feriisque Saturni
Mittebat Vmber aliculam mihi pauper.
Nunc mittit alicam; factus est enim dives.

De Menogene. LXVIII.

EFfugere è thermis & circa balnea non est
Menogenen, omni tu licèt arte velis.
Captabit tepidum dextra levaque trigonem,
Imputet exceptas ut tibi sæpe pilas.
Colliget, & referet lapsum de pulvere follem:
Et si jam lotus, jam soleatus erit.
Lintea si sumas, nive candidiora loquetur;
Sint licèt infantis sordidiora sinu.
Exiguos secto comentem dente capillos,
Dicet Achilleas disposuisse comas.
Fumosæ feret ipse tropin de fæce lagenæ,
Frontis & humorem colliget usque tuæ.
Omnia laudabit, mirabitur omnia, donec
Perpessus dicas tædia mille, *veni*.

Ad Polytimum. LXIX.

NOlueram, Polytime, tuos violare capillos:
Sed juvat hoc precibus me tribuisse tuis.
Talis eras modò tonse Pelops, positisque nitebas
Crinibus, ut totum sponsa videret ebur.

De Cotta. LXX.

BIs Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Cui ſolus inopi præſtat, & facit turbam;
Excogitavit homo ſagax & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum;
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

De Tongiliano. LXXI.

TOngilianus habet naſum: ſcio, non ego; ſed jam
Nil præter naſum Tongilianus habet.

Ad Charinum LXXII.

QUòd lana caput alligas, Charine,
Non aures tibi, ſed dolent capilli.

De Marone. LXXIII.

PRo ſene, ſed clarè, votum Maro fecit amico,
Cui gravis & fervens hemitritæus erat:
Si Stygias æger non iret miſſus ad undas,
Ut caderet magno victima grata Jovi.
Cœperunt certam medici ſpondere ſalutem,
Ne votum ſolvat, nunc Maro vota facit.

Ad Priſcum. LXXIV.

SÆpe rogare ſoles qualis ſim, Priſce, futurus,
Si fiam locuples, ſimque repentè potens.
Quemquam poſſe putes mores narrare futuros?
Dic mihi, ſi fias tu leo, qualis eris?

In Tuccam. LXXV.

SCribebamus epos; cœpiſti ſcribere; ceſſi,
Æmula ne ſtarent carmina noſtra tuis.
Tranſtulit ad Tragicos ſe noſtra Thalia cothurnos:
Aptâſti longum tu quoque ſyrma tibi.
Fila lyræ movi doctis exculta camœnis:
Pectra rapis nobis ambitione nova.
Audemus ſatyras? Lucilius eſſe laboras.
Ludo leves elegos: tu quoque ludis idem.
Quid minus eſſe poteſt? epigrammata fingere cœpi:
Hinc etiam petitur jam mea fama tibi.

Elige

Elige quid nolis; quis enim pudor omnia velle?
Et siquid non vis, Tucca, relinque mihi.

Ad Batim. LXXVI.

BÆtis oliviferâ crinem redimite coronâ,
Aurea qui nitidis vellera tingis aquis;
Quem Bromius, quem Pallas amat, cui rector aquarũ
Albula navigerum per freta pandit iter;
Omnibus lætis vestras Instantius oras
Intret, & hic populis, ut prior, annus eat.
Non ignorat, onus quod sit, succedere Macro.
Qui sua metitur pondera, ferre potest.

In effrontem. LXXVII.

OS atavi, patrui nasum, duo lumina patris,
Et matris gestus dicis habere tuæ.
Cùm referas priscos, nullamque in corpore partem
Mentiris; frontem, dic mihi, cujus habes?

Ad Mattum. LXXVIII.

QVi negat esse domi se, tunc cùm limina pulsas,
Quid dicat, nescis? dormio, Matte, tibi.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM.

LIBER XIII.

XENIA.

De libro. I.

NE toga cordylis, ne penula desit olivis,
Aut inopem metuat sordida blatta famem;
Perdite Niliacas, Musæ, mea damna papyros:
Postulat eccè novos ebria bruma sales.
Non mea magnanimo depugnat tessera talo,
Senio nec nostrum cum cane quassat ebur.
Hæc mihi charta nuces, hæc est mihi charta fritillus:
Alea nec damnum, nec facit ista lucrum.

In detractorem. II.

NAsutus sis usque licèt, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas,
Et possis ipsum tu deridere Latinum;
Non potes in nugas dicere plura meas.
Ipse ego quàm dixi. quid dentem dente juvabit
Rodere? carne opus est, si satur esse velis.
Ne perdas operam. qui se mirentur, in illos
Virus habe: nos hæc novimus esse nihil.
Nec tamen hoc nimium nihil est, si candidus aure,
Nec matutinâ si mihi fronte venis.

Ad lectorem. III.

OMnis in hoc gracili xeniorum turba libello
Constabit nummis quattuor empta tibi.
Quattuor est nimium; poterit constare duobus,
Et faciet lucrum bibliopola Tryphon.
Hæc licet hospitibus pro munere distticha mittas,
Si tibi tam rarus, quàm mihi, nummus erit.
Addita per titulos sua nomina rebus habebis:
Præterea, si quid non facit ad stomachum.

Thus. IV.

SErus ut ætheream Germanicus imperet aulæ,
Vtque diu terris: da pia thura Iovi.

Piper. V.

CErea quæ patulo lucet ficedula lumbo,
Cùm tibi sorte datur, si sapis, adde piper.

Alica. VI.

NOs alicam, mulsum poterit tibi mittere diues,
Si tibi noluerit mittere dives, eme.

Conchis faba. VII.

SI spumet rubra conchis tibi pallida testa,
Lautorum cœnis sæpe negare potes.

Far. VIII.

IMbue plebeias Clusinis pultibus ollas,
Vt satur in vacuis dulcia musta bibas.

Lens. IX.

ACcipe Niliacam, Pelusia munera, lentem:
Vilior est alica, carior illa faba.

Simila. X.

NEc poteris similæ dotes numerare, nec usus,
Pistori toties cùm sit & apta coco.

Ordeum. XI.

MVlio quod non det tacituris, accipe, mulis.
Hæc ego cauponi, non tibi dona dedi.

Frumentum Libycum. XII.

TErcentum Libyci modios de messe coloni
Sume, suburbanus ne moriatur ager.

Beta. XIII.

UT sapiant fatuæ fabrorum prandia betæ,
O quàm sæpe petet vina piperque cocus!

Lactuca. XIV.

CLaudere quæ cœnas lactuca solebat avorum,
Dic mihi, cur nostras inchoat illa dapes?

Ligndi

Ligna acapna. XV.

SI vicina tibi Nomento rura coluntur,
Ad villam, moneo, ruſtice, ligna feras.

Rapa. XVI.

HÆc tibi brumali gaudentia frigore rapa
Quæ damus, in cœlo Romulus eſſe ſolèt.

Coliculi. XVII.

NE tibi pallentes moveant faſtidia caules,
Nitrata viridis braſſica fiat aqua.

Porri ſectivi. XVIII.

FIla Tarentini graviter redolentia porri
Ediſti quoties, oſcula clauſa dato.

Porri capitati. XIX.

MIttit præcipuos nemoralis Aricia porros:
In niveo virides ſtipite cerne comas.

Napi. XX.

NOs Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parciùs eſſe pilas.

Aſparagi. XXI.

MOllis in æquorea quæ crevit ſpina Ravenna,
Non erit incultis gratior aſparagis.

Uva duracina. XXII.

NOh habilis cyathis, & inutilis uva Lyæo:
Sed non potanti me, tibi nectar ero.

Chia ficus. XXIII.

CHia ſenî ſimiles Baccho, quem Setia miſit,
Ipſa merum ſecum portat, & ipſa ſalem.

Cydonia. XXIV.

SI tibi Cecropio ſaturata Cydonia melle
Ponentur; dicas hæc melimela licèt.

Nuces pineæ. XXV.

POma ſumus Cybeles: procul hinc diſcede, viator,
Ne cadat in miſerum noſtra ruina caput.

Sorbo

Sorba. XXVI.

SOrba ſumus, molles nimiùm durantia ventres:
Aptiùs hæc puero, quàm tibi poma dabis.

Spathalion caryotarum. XXVII.

AVrea porrigitur Jani caryota Kalendis:
Sed tamen hoc munus pauperis eſſe ſolet.

Coctana. XXVIII.

HÆc tibi quæ torta venerunt condita meta,
Si majora forent coctana, ficus erant.

Pruna Damaſcena. XXIX.

PRuna peregrinæ carie rugoſa ſenectæ
Sume: ſolent duri ſolvere ventris onus.

Caſeus Lunenſis. XXX.

CÀſeus Etruſcæ ſignatus imagine Lunæ
Præſtabit pueris prandia mille tuis.

Caſeus Veſtinus. XXXI.

SI ſine carne voles jentacula ſumere frugi:
Hæc tibi Veſtino de grege maſſa venit.

Caſeus Velabrenſis. XXXII.

NOn quemcunq; focum, nec fumum caſeus omnem,
Sed Velabrenſem qui bibit, ipſe ſapit.

Caſei Trebulani. XXXIII.

TRebula nos genuit; commendat gratia duplex,
Sive levi flamma, ſive domamur aqua.

Lucanica. XXXIV.

FIlia Picenæ venio Lucanica porcæ:
Fultibus hinc niveis grata corona datur.

Olivæ. XXXV.

HÆc quæ Picenis venit ſubducta trapetis,
Inchoat atque eadem finit oliva dapes.

Mala citrea. XXXVI.

AVt Corcyræi ſunt hæc de frondibus horti,
Aut hæc Maſſyli poma draconis erant.

Colostrum. XXXVII.

SVrripuit pastor quæ nondum stantibus hœdis,
De primo matrum lacte colostra damus.

Hœdi. XXXVIII.

LAscivum pecus, & viridi non utile Baccho
Det pœnas: nocuit jam tener ille deo.

Ova. XXXIX.

CAndida si croceos circumfluit unda vitellos,
Hesperius scombri temperet ova liquor.

Porcellus lactens. XL.

LActe mero pastum pigræ mihi matris alumnum
Ponat, & Ætolo de sue dives edat.

Apyrina & tuberes. XLI.

NOn tibi de Libycis tuberes & apyrina ramis,
De Nomentanis sed damus arboribus.

Idem. XLII.

LEcta suburbanis mittuntur apyrina ramis,
Et vernæ tuberes. quid tibi cum Libycis?

Sumen. XLIII.

ESse putes nondum sumen: sic ubere largo
Effluit, & vivo lacte papilla tumet.

Pulli gallinacei. XLIV.

SI Libycæ nobis volucres, & Phasides essent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Persica, Nucipersica, XLV.

VIlia maternis fueramus præcoqua ramis:
Nunc in adoptivis Persica cara sumus.

Panes Picentini. XLVI.

PIcentina Ceres niveo sic nectare crescit,
Vt levis accepta spongia turget aqua.

Boleti. XLVII.

ARgentum atq; aurum facile est, lænamq; togamq;
Mittere; boletos mittere difficile est.

Ficedula. XLVIII.

CUm me ficus alat, cùm pascar dulcibus uvis,
Cur potiùs nomen non dedit uva mihi?

Tubera. XLIX.

RUmpimus altricem tenero de vertice terram
Tubera. boletis poma secunda sumus.

Turdorum corona. L.

TExta rosis fortasse tibi, vel divite nardo,
At mihi de turdis facta corona placet.

Anas. LI.

TOta quidem ponatur anas: sed pectore tantùm,
Et cervice sapit: cætera redde coco.

Turtur. LII.

DUm pinguis mihi turtur erit; lactuca valebis,
Et cochleas tibi habe. perdere nolo famem.

Perna. LIII.

CÆretana mihi fiet, vel massa licebit
De Menapis: lauti de petasone vorent.

Petaso. LIV.

MVsteus est: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo sit petasone nihil.

Colocasia. LV.

NIliacum ridebis olus, lanasque sequaces,
Improba cùm morsu fila manuque trahes.

Jecur anseris. LVI.

ADspice quàm tumeat magno jecur ansere majus:
Miratus dices, hoc, rogo, crevit ubi?

Glires. LVII.

TOta mihi dormitur hyems, & pinguior illo
Tempore sum, quo me nil nisi somnus alit.

Cuniculus. LVIII.

GAudet in effossis habitare cuniculus antris:
Monstravit cacitas hostibus ille vias,

Atagena. LIX.

INter ſapores fertur alitum primus
Ionicarum guſtus atagenarum.

Gallina altilis. LX.

PAſcitur & dulci facilis gallina farinâ,
Paſcitur & tenebris. ingenioſa gula eſt.

Perdix. LXI.

PONitur Auſoniis avis hæc rariſſima menſis:
Hanc in lautorum mandere ſæpe ſoles.

Columbæ. LXII.

NE violes teneras perjuro dente columbas,
Tradita ſi Cnidiæ ſunt tibi ſacra deæ.

Galbulæ. LXIII.

GAlbula decipitur calamis & retibus ales.
Turget adhuc viridi cùm rudis æva merò.

Cattæ. LXIV.

FAnnonicas nobis numquam dedit Umbria cattas:
Mavult hæc domino mittere dona Pudens.

Pavo. LXV.

MItaris quoties gemmantes explicat alas;
Et potes hunc ſævo tradere, dure, coco?

Phœnicopterus. LXVI.

DAt mihi penna rubens nomen; ſed lingua gulosi
Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?

Phaſianus. LXVII.

ARgivâ primùm ſum tranſportata carinâ:
Antè mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.

Numidicæ. LXVIII.

ANſere Romano quamvis ſatur Hannibal eſſet:
Ipſe ſuas nunquam barbarus edit aves.

Anſer. LXIX.

HÆc ſervavit avis Tarpeii templa Tonantis.
Miraris? nondum fecerat illa deus.

Grues. LXX.

TUrbabis versus, nec litera tota volabit,
Unam perdideris si Palamedis avem.

Rusticula. LXXI.

RUstica sum, an perdix, quid refert, si sapor idem
Carior est perdix: sic sapit illa magis. (est?

Cycnus. LXXII.

DUlcia defectâ modulatur carmina linguâ
Cantator cycnus funeris ipse sui.

Porphyriones. LXXIII.

NOmen habet magni volucris tam parva gigantis:
Et nomen Prasini Porphyrionis habet.

Mullus. LXXIV.

SPirat in advecto, sed jam piget æquore mullus
Langueseit: vivum da mare, fortis erit.

Murena. LXXV.

QUæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exustam mergere sole cutem.

Rhombus. LXXVI.

QVamvis lata gerat patella rhombum:
Rhombus latior est tamen patellâ.

Ostrea. LXXVII.

EBria Bajano veni modò concha Lucrino:
Nobile nunc sitio luxuriosa garum.

Squilla. LXXVIII.

Cæruleus non Liris amat, quem sylva Mariæ
Protegit: hinc squillæ maxima turba sumus.

Scarus. LXXIX.

HIc scarus, æquoreis qui venit obesus ab undis,
Visceribus bonus est, cætera vile sapit.

Coracinus. LXXX.

PRinceps Niliaci raperis, coracine, macelli:
Pellæa prior est gloria nulla gulæ.

Echinus. LXXXI.

ISte licèt digitos teſtudine pungat acutâ,
Cortice depoſito mollis echinus erit.

Murices. LXXXII.

SAnguine de noſtro tinctas, ingrate, lacernas
Induis; &, non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

Gobius. LXXXIII.

IN Veneris ſint lauta licèt convivia terris,
Principium cœnæ gobius eſſe ſolet.

Lupus. LXXXIV.

LAneus Euganei lupus excipit ora Timavi,
Æquoreo dulces cùm ſale paſtus aquas.

Aurata. LXXXV.

NOn omnis laudem pretiumque aurata meretur;
Sed cui ſolus erit concha Lucrina cibus.

Acipenſis. LXXXVI.

AD Pallatinas acipenſem mittite menſas:
Ambroſias ornent munera rara dapes.

Lepus. LXXXVII.

INter aves turdus, ſi quis me judice certet,
Inter quadrupedes gloria prima lepus.

Aper. LXXXVIII.

QUi Diomedæis metuendus ſeriget agris
Ætolâ cecidit cuſpide, talis erat.

Dama. LXXXIX.

DEnte timentur apri, defendunt cornua cervos:
Imbelles damæ quid niſi præda ſumus?

Oryx. XC.

MAtutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, conſtat quot mihi morte canum!

Cervus. XCI.

HIc erat ille tuo domitus, Cypariſſe, capiſtro?
An magis iſte tuus, Silvia, cervus erat?

Lalis

Lalisio. XCII.

CUm teneret onager, solâque lalisio matre
Pascitur; hoc infans, sed breve nomen habet.

Dorcas. XCIII.

DElicium parvo donabis dorcada nato?
Jactatis solet hanc mittere turba togis.

Capras. XCIV.

PEndentem summa capream de rupe videbis:
Casuram speres; decipit illa canes.

Onager. XCV.

PUlcher adest onager: mitti venatio debet
Dentis Erythræi: jam removete sinus.

Oleum Venafranum. XCVI.

HOc tibi Campani sudavit bacca Venafri
Unguentum; quoties sumis, & istud oles.

Garum scombrorum. XCVII.

EXspirantis adhuc scombri de sanguine primo
Accipe fæcosum, munera cara, garum.

Muria. XCVIII.

ANtipolitani fateor sum filia thynni:
Essem si scombri, non tibi massa forem.

Mel Atticum. XCIX.

HOc tibi Thesei populatrix misit Hymetti
Pallados à sylvis nobile nectar apis.

Favi Siculi. C.

CUm dederis Siculos mediis de collibus Hyblæ,
Cecropios dicas tu licet esse favos.

Passum. CI.

CNnossia Minoæ genuit vindemia Cretæ
Hoc tibi, quod mulsum pauperis esse solet.

Picatum vinum. CII.

HÆc de vitifera veniisse picata Vienna
Né dubites: misit Romulus ipse mihi.

Mulsum. CIII.

ATtica nectareum turbatis mella Falernum:
Misceri decet hoc à Ganymede merum.

Albanum. CIV.

HOc de Cæsareis mitis vindemia cellis
Misit, Iuleo quæ sibi monte placet.

Surrentinum. CV.

SUrrentina bibis: nec murrhina picta, nec aurum
Sume: dabunt calices hæc tibi vida suos.

Falernum. CVI.

DE Sinuessanis venerunt Massica prelis.
Condita quo quæris Consule? nullus erat.

Sentinum. CVII.

PEndula Pomptinos quæ spectat Setia campos,
Exigua vetulos misit ab urbe cados.

Fundanum. CVIII.

HÆc Fundana tulit felix autumnus Opimi:
Expressit mustum consul, & ipse bibit.

Trifolinum. CIX.

NOn sum de primo, fateor, trifolina Lyæo:
Inter vina tamen septima vitis ero.

Cæcubum. CX.

CÆcuba Fundanis generosa coquuntur Amyclis:
Vitis & in media nata palude viret.

Signinum. CXI.

POtabis liquidum Signina morantia ventrem?
Ne nimium sistant, sit tibi parca sitis.

Mamertinum CXII.

AMphora Nestorea tibi Mamertina senecta
Si detur, quodvis nomen habere potest.

Tarraconense. CXIII.

TArraco, Campano tantùm cessura Lyæo,
Hæc genuit Tuscis æmula vina cadis.

No

Nomentanum. CXIV.

NOmentana meum tibi dat vindemia Bacchum:
Si te Quinctius amat, commodiora bibes.

Spoletinum. CXV.

DE Spoletinis quæ sunt catiosa lagenis
Malueris, quàm si musta Falerna bibas.

Pelignum. CXVI.

MArsica Peligni mittunt turbata coloni.
Non tu, libertus sed bibat illa tuus.

Acetum. CXVII.

AMphora Niliaci non sit tibi vilis aceti:
Esset cùm vinum, vilior illa fuit.

Massilianum. CXVIII.

CVm tua centenos expugnet sportula cives,
Fumea Massiliæ ponere vina potes.

Caretanum. CXIX.

CÆretana Nepos ponat, Setina putabis:
Non ponit turtæ, cum tritus illa bibit.

Tarentinum CXX.

NObilis & lanis, & felix vitibus Aulon
Det pretiosa tibi vellera, vina mihi.

Vnguentum. CXXI.

UNguentum hæredi nunquam, nec vina relinquas.
Ille habeat nummos, hæc tibi tota dato.

Corona rosea. CXXII.

DAt festinatas, Cæsar, tibi bruma coronas.
Quondam veris erant, nunc tua facta rosa est.

M. VAL. MARTIALIS EPIGRAMMATUM LIBER XIV.

APOPHORETA.

De libro. I.

Syntheſibus dum gaudet eques dominuſq; ſenatus;
Dumque decent noſtrum pilea ſumpta Jovem;
Nec timet ædilem moto ſpectare fritillo,
Cùm videat gelidos tam propè verna lacus:
Divitis alternas, & pauperis accipe ſortes:
Præmia convivæ det ſua quiſque ſuo.
Sunt apinæ tricæque, & ſi quid vilius iſtis.
Quis neſcit? vel quis tam manifeſta negat?
Sed quid agam potiùs madidis, Saturne, diebus.
Quos tibi pro cœlo filius ipſe dedit?
Vis ſcribam Thebas, Trojamque, malaſque Mycenas?
Lude, inquis, nucibus: perdere nolo nuces.
Quo vis cumque loco potes hunc finire libellum:
Verſibus explicitum eſt omne duobus opus.

Ad lectorem. II.

Lemmata ſi quæris cur ſint adſcripta, docebo:
Vt, ſi maluerîs, lemmata ſola legas.

Pugillares citrei. III.

Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,
Eſſemus Libyci nobile dentis onus.

Quincuplices. IV.

Cæde juvencorum domini ealet area felix.
Quincuplici cerâ cùm datur altus honor.

Pugillares eburnei. V.

Languida ne triſtes obſcurent lumina ceræ,
Nigra tibi niveum litera pingat ebur.

Tri-

Triplices. V I.

TVne triplices veſtros non vilia dona putabo.
Cùm te venturum ſcribis, amice, mihi.

Pugillares membranei. V I I.

ESſe puta ceras, licèt hæc membrana vocetur:
Delebis, quoties ſcripta novare voles.

Vitelliani. V I I I.

NOndum legerit hos licèt patronus,
Novit quid cupiant Vitelliani.

Iidem. I X.

QVòd minimos cernis, mitti nos credis amico?
Falleris, & nummos iſta tabella rogat.

Chartæ majores. X.

NOn ſunt munera, quæ putas, amice;
Cùm donat vacuas poëta chartas.

Chartæ epiſtolares. X I.

SEu leviter noto, ſeu caro miſſa ſodali,
Omnes iſta ſolet charta vocare *ſuos*.

Loculi eburnei. X I I.

HOs niſi de flava loculos implere moneta
Non decet. argentum vilia ligna ferant.

Loculi lignei. X I I I.

SIquid adhuc ſupereſt in noſtri fæce loculi,
Munus erit: nihil eſt, ipſe locellus erit.

Tali eburnei. X I V.

CVm ſteterit nullus vultu tibi talus eodem,
Munera me dices magna dediſſe tibi.

Teſſera. X V.

NOn ſim talorum ſumero par teſſera, dum ſit
Major, quàm talis, alea ſæpe mihi.

Turricula. X V I.

QVæ ſcit compoſitos manus improba mittere talos,
Si per me miſit, nil niſi vota facit.

Tabu-

Tabula luſoria. XVII.

HIc mihi bis ſeno numeratur teſſera puncto:
Calculus hic gemino diſcolor hoſte petit.

Nuces. XVIII.

ALea parva nuces, & non damnoſa videntur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

Theca calamaria. XIX.

SOrtitus thecam calamis armare memento:
Cætera nos dedimus, tu leviora para.

Calculi. XX.

INſidioſorum ſi ludis bella latronum,
Gemmeus iſte tibi miles & hoſtis erit.

Graphiarium. XXI.

HÆc tibi erunt armata ſuo graphiaria ferro:
Si puero dones, non leve munus erit.

Dentiſcalpium. XXII.

LEntiſcum melius: ſed ſi tibi frondea cuſpis
Defuerit, dentes penna levare poteſt.

Auriſcalpium. XXIII.

SI tibi moroſâ prurigine verminat auris,
Arma damus tantis apta libidinibus.

Acus aurea. XXIV.

TEnuia ne madidi violent bombycina crines,
Figat acus tortas ſuſtineatque comas.

Pecten ad calvam. XXV.

QUid faciet nullos hîc inventura capillos
Multifido buxus quæ tibi dente datur?

Sapo. XXVI.

CAuſtica Teutonicos accendit ſpuma capillos:
Captivis poteris cultior eſſe comis.

Mattiaca pila. XXVII.

SI mutare paras longævos cana capillos:
Accipe Mattiacas (quò tibi calva?) pilas.

Umbella. XXVIII.

ACcipe quæ nimios vincant umbracula soles:
Sit licèt & ventus, te tua vela tegent.

Cassia. XXIX.

IN Pompeiano tectus spectabo theatro:
Nam ventus populo vela negare solet.

Venabula. XXX.

EXcipient apros, exspectabuntque leones,
Intrabunt ursos, sit modò firma manus.

Culter venatorius. XXXI.

SI dejecta gemes longo venabula rostro,
Hic brevis in grandem cominus ibit aprum.

Paraζonium. XXXII.

MIlitiæ decus hoc, & grati nomen honoris,
Arma tribunicium cingere digna latus.

Pugio. XXXIII.

PUgio, quem curvis signat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Falx ex ense. XXXIV.

PAx me certa ducis placidos curvavit in usus.
Agricolæ nunc sum, militis antè fui.

Securicula. XXXV.

CVm fieret tristis solvendis auctio nummis,
Hæc quadringentis millibus empta fuit.

Ferramenta tonsoria. XXXVI.

TOndendis hæc arma tibi sunt apta capillis:
Unguibus hæc longis, utilis illa genis.

Scrinium

Scrinium. XXXVII.

COnstrictos nisi das mihi libellos,
Admittam tineas trucesque blattas.

Fasces calamorum. XXXVIII.

DAt chartis habiles calamos Memphitica tellus:
Texantur reliquâ tecta palude tibi.

Candela. XXXIX.

ANeillam tibi sors dedit lucernæ,
Tutas quæ vigil exigit tenebras.

Lucerna polymyxos. XL.

ILlustrem cùm tota meis convivia flammis,
Torque geram myxas, una lucerna vocor.

Cereus. XLI.

HIc tibi nocturnos præstabit cereus ignes:
Subducta est puero namque lucerna tuo.

Candelabrum Corinthium. XLII.

NOmina candelæ nobis antiqua dederunt:
Non nôrat pateos uncta lucerna patres.

Candelabrum ligneum. XLIII.

ESse vides lignum: serves nisi lumina, fiet
De candelabro magna lucerna tibi.

Tila paganica. XLIV.

HÆc quæ difficili turget paganica pluma,
Folle minùs laxa est, & minùs arcta pila.

Tila trigonalia. XLV.

SIme nobilibus scis expulsare siniſtris,
Sum tua: si nescis, rustice, redde pilam.

Follis. XLVI.

ITe procul, juvenes: mitis mihi convenit ætas:
Folle decet pueros ludere, folle senes.

Harpaſta. XLVII.

HÆc rapit Antæi velox in pulvere dractes,
Grandia qui vano colla labore facit.

Halteres. XLVIII.

QVid pereunt ſtulto fortes haltere lacerti?
Exercet meliùs vinea foſſa viros.

Galericulum. XLIX.

NE lutet immundum nitidos ceroma capillos,
Hâc poteris madidas condere pelle comas.

Strigiles. L.

PErgamus has miſit. curvo diſtringere ferro,
Non tam ſæpe teret lintea fullo tibi.

Gutturnus corneus. LI.

GEſtavit modò fronte me juvencus,
Verùm rhinocerota me putabis.

Idem ex rhinocerote. LII.

NVper in Auſonia domini ſpectatus arena,
Hic erit ille tibi, cui pila taurus erat.

Crepitaculum. LIII.

SI quis plorator collo tibi vernula pendet,
Hæc quatiat tenerâ garrula ſiſtra manu.

Flagellum. LIV.

PRoficies nihil, hoc cædas licèt uſque flagello,
Si tibi purpureo de grege currit equus.

Dentrificium. LV.

QVid mecum eſt tibi? me puella ſumat.
Emptos non ſoleo polire dentes.

Myrobalanum. LVI.

QVod nec Virgilius, nec carmine dixit Homerus,
Hoc ex unguento conſtat, & ex balano.

Aphro

Aphronitrum. LVII.

RUſticus es? neſcis quid Græco nomine dicar.
Spuma vocor nitri. Græcus es? ἀφρόνιτρον.

Opobalſama. LVIII.

BAlſama me capiunt, hæc ſunt unguenta virorum,
Delicias Nini vos redolete nurus.

Lomentum. LIX.

GRatum munus erit, fiſſis nec inutile rugis,
Si clara Stephani balnea luce petes.

Laterna cornea. LX.

DUx laterna viæ clauſis feror aurea flammis.
Et tuta eſt gremio parva lucerna meo.

Laterna ex veſica. LXI.

COrnea ſi non ſum, numquid ſum fuſcior? aut me
Veſicam contrà qui venit eſſe putat?

Fiſtula. LXII.

QVid me compactam ceris & arundine rides?
Quæ primùm exſtructa eſt fiſtula, talis erat.

Tibiæ. LXIII.

EBria nos madidis rumpit tibicina buccis:
Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet.

Soleæ Lanatæ. XIV

DEfuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere; pro puero pes erit ipſe ſibi.

Mamillare. LXV.

TAutino poteras pectus conſtringere tergo:
Nam pellis mammas non capit iſta tuas.

Muſcaria Pavonina. LXVI.

LAmbere quæ turpes prohibet tua prandia muſcas.
Aliis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Copa:

Copta Rhodia. LXVII.

PEccantis famuli pugno ne percute dentes:
Clara Rhodos coptam, quam tibi misit, edat.

Porcus. LXVIII.

ISte tibi faciet bona Saturnalia porcus,
Inter spumantes illice pastus apros.

Muscarium bubulum. LXIX.

SOrdida si flavo fuerit tibi pulvere vestis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis.

Botulus. LXX.

QUi venit botulus medio tibi tempore brumæ,
Saturni septem venerat ante dies.

Psittacus. LXXI.

I Sittacus à vobis aliorum nomina discam:
Hoc didici per me dicere; Cæsar, ave.

Luscinia. LXXII.

FLet Philomela nefas incesti Tereos, & quæ
Muta puella fuit, garrula fertur avis.

Pica. LXXIII.

PIca loquax certâ dominum te voce saluto:
Si me non videas, esse negabis avem.

Cavea. LXXIV.

SI tibi talis erat, qualem dilecta Catullo
Lesbia plorabat, hic habitare potest.

Narthecium. LXXV.

ARtis ebur medicæ narthecia cernis habere
Munera, quæ cuperet Pactius esse sua.

Flagra. LXXVI.

LUdite, lascivi, sed tantùm ludite, servi:
Hæc signata mihi quinque diebus erunt.

Fir

Ferula. LXXVII.

INviſæ nimiùm pueris, gratæque magiſtris,
Clara Prometheo munere ligna ſumus.

Tera. LXXVIII.

NE mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane, pera rogat.

Scopæ. LXXIX.

IN pretio ſcopas teſtatur palma fuiſſe:
Sed pretium ſcopis nunc analecta dabunt.

Scalptorium. LXXX.

DEfendet manus hæc ſcapulas mordente moleſto
Pulice, vel ſi quid pulice ſordidius.

Manuale. LXXXI.

NE toga barbaros faciat, vel pænula libros,
Hæc abies chartis tempora longa dabit.

Lectus pavoninus. LXXXII.

NOmina dat ſpondæ pictis pulcherrima pennis
Nunc Junonis avis: ſed priùs Argus erat.

Ephippium. LXXXIII.

STragula ſuccincti, venator, ſume veredi:
Nam ſoler à nudo ſurgere ficus equo.

Stibadia. LXXXIV.

ACcipe lunatâ ſcriptum teſtudine ſigma:
Octo capit: veniat, quiſquis amicus erit.

Guſtatorium. LXXXV.

FŒmineam nobis cherſon ſi credis ineſſe;
Deciperis: pelagi maſcula præda ſumus.

Menſa citrea. LXXXVI.

ACcipe felices, Atlantica munera, ſylvas:
Aurea qui dederit dona, minora dabit.

Menſa

Mensa acerna. LXXXVII.

NOn sum crispa quidem, nec sylvæ filia Mauræ:
Sed nôrunt lautas & mea ligna dapes.

Dentes eburnei. LXXXVIII.

GRandia taurorum portant qui corpora, quæris
An Libycas possint sustinuisse trabes?

Quincupedal. LXXXIX.

PUncta notis ilex, & acuta cuspide clausa,
Sæpe redemptoris prodere furta solet.

Pocula archetypa. XC.

NOn est ista recens, nec nostri gloria cœli:
Primus in his Mentor, dum facit illa, bibit.

Calices. XCI.

NOs sumus audacis plebeia toreumata vitri;
Nostra nec ardenti gemma feritur aquâ.

Phiala aureâ cælata. XCII.

QUamvis Callaïco rubeam generosa metallo,
Glorior arte magis; nam Myos iste labor.

Calices Vatinii. XCIII.

VIlia sutoris calicem monumenta Vatini
Accipe; sed nasus longior ille fuit.

Lances chrysendeta. XCIV.

GRandia ne viola parvo chrysendeta mullo:
Ut minimùm, libras debet habere duas.

Vasa Aretina. XCV.

ARetina nimis ne spernas vasa, monemus:
Lautus erat Tuscis Porsena fictilibus.

Bascauda. XCVI.

BArbara de pictis veni Bascauda Britannis:
Sed me jam mavult dicere Roma suam.

Panaca. XCVII.

SI non ignota eſt docti tibi terra Catulli,
Potâſti teſtâ Rhætica vina meâ.

Boletaria. XCVIII.

CVm mihi boleti dederint tam nobile nomen,
Prototomis, (pudet, heu!) ſervio coliculis.

Calices Surrentini. XCIX.

ACcipe non vili calices de pulvere natos:
Sed Surrentinæ læve toreuma rotæ.

Columnivarium. C.

SEtinos, moneo, noſtrâ nive frange trientes:
Pauperiore mero tingere lina potes.

Saccus nivarius. CI.

ATtenuare nives nôrunt & lintea noſtra:
Frigidior colo non ſalit unda tuo.

Vrceoli Miniſtratorii. CII.

FRigida non deerit, non deerit calda petenti:
Sed tu morosâ ludere parce ſiti.

Vrceus fictilis. CIII.

HEc tibi donatur panda ruber urceus anſa:
Stoicus hoc gelidam Fronto petebat aquam.

Calathi. CIV.

NOs Satyri, nos Bacchus amat, nos ebria tigris
Perfuſos domini lambere docta pedes.

Calices Saguntini. CV.

QVæ non ſolicitus teneat ſerveteque miniſter,
Sume Saguntino pocula ficta luto.

Calices gemmati. CVI.

GEmmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Adſpice quot digitos exuit iſte calix.

Ama-

Ampullæ potoriæ. CVII.

HAc licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi,
Luxurioſe bibas, ſi foliata ſitis.

Cryſtallina. CVIII.

FRangere dum metuis, frangis cryſtallina: peccant
Securæ nimium, ſolicitæque manus.

Nimbus vitreus. CIX.

AB Jove qui veniet miſcenda ad pocula, largas
Fundet nimbus aquas. hic tibi vina dabit.

Murrhina. CX.

SI calidum potas, ardenti murrha Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Patella Cumana. CXI.

HAnc tibi Cumano rubicundam pulvere teſtam
Municipem miſit caſta Sibylla ſuam.

Calices vitrei. CXII.

ADſpicis ingenium Nili: quibus addere plura
Dum cupit, ah, quoties perdidit auctor opus!

Lagena nivaria. CXIII.

SPoletina bibis, vel Marſis condita cellis
Quò tibi decoctæ nobile frigus aquæ?

Nives. CXIV.

NOn potare nivem, ſed aquam potare rigentem
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

Idem. CXV.

MAſſiliæ fumos miſcere nivalibus undis
Parce, puer, conſtet ne tibi pluris aqua.

Ligula argentea. CXVI.

QUamvis me ligulam dicant equitesq; patresque
Dicor ab indoctis lingula grammaticis.

Cochleare sive ligula. CXVII.

SUm cochleis habilis, sed nec minùs utilis ovis:
Numquid scis potiùs cur cochleare vocer?

Annuli. CXVIII.

ANtè frequens, sed nunc rarus nos donat amicus:
Felix cui comes est non alienus eques.

Dactyliotheca. CXIX.

SÆpe gravis digitis elabitur annulus unctis:
Tuta meâ fiet sed tua gemma fide.

Toga. CXX.

ROmanos rerum dominos, gentemque togatam
Ille facit, magno qui dedit astra patri.

Idem. CXXI.

SI matutinos facile est tibi rumpere somnos:
Attritâ veniet sportula sæpe togâ.

Endromis. CXXII.

PAuperis est munus, sed non est pauperis usus:
Hanc tibi pro togula mittimus endromedà.

Canusinæ fuscæ. CXXIII.

HÆc tibi turbato Canusina simillima mulso,
Munus erit, gaude: non citò fiet anus.

Bardocucullus. CXXIV.

GAllia Santonico vestit te bardocucullo:
Cercopithecorum pænula nuper erat.

Canusinæ rufæ. CXXV.

ROma magis fuscis vestitur, Gallia rufis:
Et placet hic pueris militibusque color.

Pænula scortea. CXXVI.

INgrediare viam cœlo licèt usque sereno,
Ad subitas nusquam scortea desit aquas.

Lacerna coccinea. CXXVII.

SI Veneto, Prasinôve faves, quid coccina sumis?
Ne fias istà transfuga sorte, vide.

Pileus. CXXVIII.

SI possem, totas cuperem misisse lacernas:
Nunc tantùm capiti munera mitto tuo.

Lacerna Bætica. CXXIX.

NOn est lana mihi mendax, nec mutor aëno:
Si placeant Tyriæ, me mea tinxit ovis.

Cænatoria. CXXX.

NEc fora sunt nobis, nec sunt vadimonia notæ:
Hâc opus est pictis accubuisse toris.

Lana. CXXXI.

TEmpore brumali non multùm levia prosunt:
Calfaciunt villi pallia vestra mei.

Lacerna alba. CXXXII.

AMphitheatrales nos commendamur ad usus,
Cùm tegit algentes alba lacerna togas.

Gausapa villosa, vel mantile. CXXXIII.

NObilius villosa tegant tibi lintea citrum:
Orbibus in nostris circulus esse potest.

Cuculli Liburnici. CXXXIV.

JUngere nescisti nobis, ô stulte, lacernas:
Indueras albas, exue Callaicas.

Udones Cilicii. CXXXV.

NOn hos lana dedit, sed olentis barba mariti:
Cinyphio poterit planta latere sinu.

Synthesis. CXXXVI.

DUm toga per quinas gaudet requiescere luces,
Hos poteris cultus sumere jure tuo.

Focale. CXXXVII.

SI recitaturus dedero tibi fortè libellum,
Hoc focale tuas asserat auriculas.

Tunicæ Patavinæ. CXXXVIII.

VEllera cùm sumant Patavinæ multa trilices,
Vix pingues tunicas serra secare potest.

Spongia. CXXXIX.

HÆc tibi sorte datur tergendis spongia mensis
Utilis, expresso cùm levis imbre tumet.

Pænula gausapina. CXL.

IS mihi candor inest, villorum gratia tanta est,
Ut me vel media sumere messe velis.

Cervical. CXLI.

TInge caput nardi folio, cervical olebit:
Perdidit unguentum cum coma, pluma tenet.

Lodices. CXLII.

NVdo stragula ne toro paterent,
Junctæ nos tibi venimus sorores.

Cubicularia peplymita. CXLIII.

HÆc tibi Memphitis tellus dat munera: victa est
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

Zona. CXLIV.

LOnga satis nunc sum, nimio sed pondere venter
Si tumeat, fiam tunc tibi zona brevis.

Gausapa quadrata. CXLV.

LOdices mittet docti tibi terra Catulli:
Nos Helicaonia de regione sumus.

Semicinctium. CXLVI.

DEt tunicam dives, ego te præcingere possum.
Essem si locuples, munus utrumque darem.

Lana amethystina. CXLVII.

EBria Sidoniæ cùm sim de sanguine conchæ,
Non video quare sobria lana vocer.

Lanæ albæ. CXLVIII.

VElleribus primis Apulia, Parma ſecundis
Nobilis: Altinum tertia laudat ovis.

Lanæ Phrygiæ. CXLIX.

NOs Lacedæmoniæ paſtor donavit amicæ:
Deterior Ledæ purpura matris erat.

Lanæ Tollentinæ. CL.

NOn tantùm pullo lugentes vellere lanas,
Sed ſolet & calices hæc dare terra ſuos.

Eadem. CLI.

LAna quidem triſtis, ſed tonſis apta miniſtris,
Quales non primo de grege menſa vocat.

Tomentum Lingonicum. CLII.

OPpreſſæ nimiùm vicina eſt faſcia plumæ:
Vellera Lingonicis accipe raſa ſagis.

Tomentum Circenſe. CLIII.

TOmentum conciſa palus Circenſe vocatur:
Hæc pro Lingonico ſtramina pauper emit.

Pluma. CLIV.

LAſſus Amyclæâ poteris requieſcere plumâ,
Interiot cycni quam tibi lana dedit.

Fœnum. CLV.

FRaudata tumeat fœno tibi culcita pluma.
Non venit ad duros pallida cura toros.

Tintinnabulum. CLVI.

REdde pilam: ſonat æs thermarum. ludere pergis?
Virgine vis ſola lotus abire domum.

Diſcus. CLVII.

SPlendida cùm volitent Spartani pondera diſci,
Eſte procul, pueri: ſit ſemel ille nocens.

Cithara. CLVIII.

REddidit Eurydicen vati: ſed perdidit ipſe,
Dum ſibi non credit, nec patienter amat.

Idem. CLIX.

DE Pompeiano sæpe est ejecta theatro,
Quæ duxit sylvas, detinuitque feras.

Plectra. CLX.

FErvida ne trito tibi pollice pustula surgat:
Exornent docilem garrula plectra lyram.

Trochus. CLXI.

INducenda rota est: das nobis utile munus.
Iste trochus pueris, at mihi canthus erit.

Idem. CLXII.

GArrulus in laxo cur annulus orbe vagatur,
Cedat ut argutis obvia turba trochis?

Signum victoriæ. CLXIII.

HÆc illi sine sorte datur, cui nomina Rhenus
Vera dedit. decies adde Falerna, puer.

Sauroctonos Corinthius. CLXIV.

AD te reptanti, puer insidiose, lacertæ
Parce: cupit digitis illa perire tuis.

Hyacinthus in tabula pictus. CLXV.

FLectit ab invisо morientia lumina disco
Oebalius, Phœbi culpa dolorque, puer.

Persona Germanica. CLXVI.

SUm figuli lusus rufi persona Batavi.
Quæ tu derides, hæc timet ora puer.

Hercules Corinthius. CLXVII.

ELidit geminos infans, nec respicit, angues.
Jam poterat teneras hydra timere manus.

Hercules fictilis. CLXVIII.

SUm fragilis: sed tu, moneo, ne sperne sigillum.
Non pudet Alciden nomen habere meum.

Minerva argentea. CLXIX.

DIc mihi, virgo ferox, cùm sit tibi cassis & hasta
Quare non habeas ægida? Cæsar habet.

Sigillum Giberii fictile. CLXX.

EBrius hæc fecit terris puto, monstra Pometheus:
Saturnalitio lusit & ipse luto.

Homeri Batrachomyomachia. CLXXI.

PErlege Mæonio cantatas carmine ranas,
Et frontem nugis solvere disce meis.

Homerus in membranis. CLXXII.

ILiaci & Priami regnis inimicus *Ulysses*,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Virgilii culex. CLXXIII.

ACcipe facundi Culicem, studiose, Maronis:
Ne nugis positis *arma virumque canas.*

Virgilius in membrana. CLXXIV.

QUàm brevis immensum cepit membrana Maronem!
Ipsius vultus prima tabella gerit.

Cicero in membranis. CLXXV.

SI comes ista tibi fuerit membrana, putato
Carpere te longas cum Cicerone vias.

Propertius. CLXXVI.

CYnthia, facundi carmen juvenile Propertî,
Accepit famam, nec minùs ipsa dedit.

Livius in membranis. CLXXVII.

PEllibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea non totum bibliotheca capit.

Sallustius. CLXXVIII.

HIc erit, ut perhibent doctorum corda virorum,
Primus Romana Crispus in historia.

Ovidii Metamorphosis in membranis. CLXXIX.

HÆc tibi multiplici quæ structa est massa tabella,
Carmina Nasonis quinque decemque gerit.

Lucanus. CLXXX.

SUnt quidam, qui me dicunt non esse Poëtam;
Sed qui me vendit bibliopola, putat.

Catullus. CLXXXI.

TAntum magna ſuo debet Verona Catullo,
Quantum parva ſuo Mantua Virgilio.

Calda & frigida aqua. CLXXXII.

HÆc tibi quæ fuerint caldarum nomina dicit,
Ipſa ſuas meliùs charta notabit aquas.

Mulæ pumiliæ. CLXXXIII.

HIs tibi de mulis non eſt metuenda ruina:
Altiùs in terra penè ſedere ſoles.

Catella Gallicana. CLXXXIV.

DElicias parvæ ſi vis audire catellæ,
Narranti brevis eſt pagina tota mihi.

Aſturco. XLXXXV.

HIc brevis, ad numerum rapidos qui colligit un-
Venit ab auriferis gentibus, Aſtur equus, (gues.

Canis vertagus. CLXXXVI.

NOn ſibi, ſed domino venatur vertagus acer.
Illæſum leporem qui tibi dente feret.

Simius. CLXXXVII.

CAllidus emiſſas eludere ſimius haſtas,
Si mihi cauda foret, cercopithecus eram.

Cymbala. CLXXXVIII.

AEra Celænæos lugentia matris amores
Eſuriens Gallus vendere ſæpe ſolet.

Notarius. CLXXXIX.

CUrrant verba licèt, manus eſt velocior illis:
Nondum lingua ſuum, dextra peregit opus.

Concha. CXC.

LÆvis ab æquorea cortex Marectica concha
Fiat; inoffensâ currat arundo viâ.

Morio. CXCI.

NOn mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſâ
Quiſquis plùs juſto non ſapit, ille ſapit.

Capui

Caput arietinum. CXCII.

MOllia Phryxei ſecuiſti colla mariti.
Hoc meruit, tunicam qui tibi ſæpe dedit?

Fumilio. CXCIII.

SI ſolum ſpectes hominis caput, Hectora credes:
Si ſtantem videas, Aſtyanacta putes.

Parma. CXCIV.

HÆc quæ ſæpe ſolet vinci, quæ vincere rarò,
Parma tibi, ſcutum pumilionis erat.

Accipiter. CXCV.

PRædo fuit volucrum, famulus nunc aucupis idem.
Decipit, & capras non ſibi mœret aves.

Obſonator. CXCVI.

DIc quotus & quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum: cœna parata tibi eſt.

Calami aucupatorii. CXCVII.

NOn tantùm calamis ſed cantu fallitur ales,
Pallida dum tacitâ creſcit arundo manu.

Cor bubulum. CXCVIII.

PAuper cauſſidicus nullos referentia nummos
Carmina cùm ſcribas, accipe cor quod habes.

Cocus. CXCIX.

NOn ſatis eſt artis ſola coco, ſervire palato:
Namque cocus domini debet habere gulam.

Craticula cum vero. CC.

PArva tibi curva craticula ſudet oſella;
Spumeus in longa cuſpide fumet aper.

Piſtor dulciarius. CCI.

MIlle tibi dulces operum manus iſta figuras
Exſtruit: huic uni parca laborat apis.

Jentacula. CCII.

SVrgite, jam vendit pueris jentacula piſtor,
Criſtataque ſonant undique lucis aves.

M. VAL. MARTIALIS
DE
SPECTACVLIS.
LIBELLUS.

In amphitheatrum Cæsaris. I.

BArbara Pyramidum sileat miracula Memphis;
Assiduus jactet nec Babylona labor;
Nec Triviæ templo molles laudentur Iönes;
Dissimuletque deum cornibus ara frequens;
Aëre nec vacuo pendentia Mausoléa
Laudibus immodicis Cares in astra ferant.
Omnis Cæsareo cedat labor amphitheatro:
Vnum pro cunctis fama loquatur opus.

Ad Cæsarem, de publicis ipsius operibus. II.

Hic, ubi sidereus propiùs videt astra colossus,
Et crescunt media pegmata celsa via;
Invidiosa feri radiabant atria Regis,
Vnaque jam tota stabat in Vrbe domus.
Hic, ubi conspicui venerabilis amphitheatri
Erigitur moles, stagna Neronis erant.
Hic, ubi miramur velocia munera thermas,
Abstulerat miseris tecta superbus ager.
Claudia diffusas ubi porticus explicat umbras,
Vltima pars aulæ deficientis erat.
Reddita Roma sibi est; & sunt, te præside, Cæsar,
Deliciæ populi, quæ fuerant Domini.

Ad eundem, de gentium congratulatione. III.

QVæ tam sepositа est, quæ gens tam barbara, Cæsar,
Ex qua spectator non sit in urbe tua.
Venit ab Orphéo cultor Rhodopeïus Æmo,
Venit & epoto Sarmata pastus equo:
Et qui prima bibit deprensi flumina Nili,
Et quem supremæ Tethyos unda ferit,
Festinavit Arabs, festinavêre Sabæi,
Et Cilices nimbis hîc maduere suis.

Crinibus in nodum tortis venêre Sicambri,
Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.
Vox diversa sonat: populorum est vox tamen una,
Cùm verus patriæ diceris esse pater.

De expulsis à Cæsare delatoribus. IV.

TVrba gravis paci, placidæque inimica quieti,
Quæ semper miseras sollicitabat opes,
Traducta est Gyaris: nec cepit arena nocentes;
Et delator habet, quod dabat, exsilium.
Exsulat Ausonia profugus delator ab urbe:
Impensis vitam principis annumeres.

De Naumachia. V.

SI quis ades longis serus spectator ab oris,
Cui lux prima sacri muneris ista fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis: hîc modò terra fuit.
Non credis? spectes, dum laxant æquora Martem;
Parva mora est; dices, hîc modò pontus erat.

De eadem. VI.

AVgusti laudes fuerant, committere classes,
Et freta navali sollicitare tuba.
Cæsaris hæc nostri pars est quota? vidit in undis
Et Thetis ignotas, & Galatea feras:
Vidit in æquoreo ferventes pulvere currus,
Et domini Triton ipse putavit equos.
Dumque parat sævis ratibus fera prælia Nereus,
Abnuit in liquidis ire pedester aquis.
Quidquid & in Circo spectatur, & Amphitheatro,
Dives Cæsarea præstitit unda tibi.
Fucinus, & pigri taceantur stagna Neronis:
Hanc nôrint unam secula Naumachiam.

De natatoribus. VII.

LVsit Nereïdum docilis chorus æquore toto,
Et vario faciles ordine pinxit aquas.
Fuscina dente minax, nexu fuit anchora curvo:
Credidimus remum, credidimusque ratem:

Et gratum nautis sidus fulgere Laconum,
Lataque perspicuo vela tumere sinu.
Quis tantas liquidis artes invenit in undis?
Aut docuit lusus hos Thetis aut didicit.

De tauro personatum Herculem sursùm vehente. VIII.

RAptus abit media quòd ad æthera taurus arena;
Non fuit hoc artis, sed pietatis opus.
Vexerat Europen fraterna per æquora taurus;
At nunc Alciden taurus in astra tulit.
Cæsaris atque Jovis confer nunc, Roma, juvencos,
Par onus ut tulerint, altiùs iste tulit.

Pœna personati Laureoli. IX.

QValiter in Scythica religatus rupe Prometheus
Assiduam nimio pectore pavit avem;
Nuda Caledonio sic pectora præbuit urso
Non falsa pendens in cruce Laureolus.
Vivebant laceri membris stillan ibus artus,
Ioque omni nusquam corpore corpus erat.
Denique supplicium dederat necis illa paternæ,
Vel domini jugulum foderat ense nocens;
Templa vel arcano demens spoliaverat auro,
Subdiderat sævas vel tibi, Roma, faces.
Vicerat antiquæ sceleratus crimina famæ,
In quo, quæ fuerat fabula, pœna fuit.

Pœna personati Dædali. X.

DEdale, Lucano cùm sic lacereris ab urso,
Quàm cuperes pennas nunc habuisse tuas.

Pœna personati Orphei. XI.

QVi quid in Orpheo Rhodope spectàsse theatro,
Dicitur; exhibuit, Cæsar, arena tibi.
Repserunt scopuli, mirandaque sylva cucurrit,
Quale fuisse nemus creditur Hesperidum.
Adfuit immixtum pecori genus omne ferarum,
Et supra varem multa pependit avis.
Ipse sed ingrato jacuit laceratus ab urso.
Hæc tamen ut res est facta, ita ficta alia est.

Nec

Nec ſe miretur, Cæſar, longæva vetuſtas:
Quidquid fama canit, donat arena tibi.

Pugna rhinocerotis & tauri. XII.

PRæſtitit exhibitus totâ tibi, Cæſar, arenâ,
Quæ non promiſit, prælia rhinocetos.
O quàm terribiles exarſit pronus in iras!
Quantus erat cornu, cui pila taurus erat!

Pugna rhinocerotis & urſi. XIII.

SOllicitant pavidi dum rhinocerota magiſtri,
Seque diu magnæ colligit ira feræ.
Deſperabantur promiſſi prælia Martis:
Sed tamen is rediit cognitus antè furor.
Namque gravem gemino cornu ſic extulit urſum,
Jactat ut impoſitas taurus in aſtra pilas.

Pugna tauri & elephantis. XIV.

QVi modo per totam, flammis ſtimulatus, arenam
Suſtulerat rapras taurus in aſtra pilas;
Occubuit tandem cornuto ardore petitus,
Dum facilem tolli ſic elephanta putat.

Pugna tigridis & leonis. XV.

LAmbere ſecuri dextram conſueta magiſtri
Tigris ab Hyrcano gloria rara jugo,
Sæva ferum rabido laceravit dente leonem:
Res nova, non ullis cognita temporibus.
Auſa eſt tale nihil, ſylvis dum vixit in altis;
Poſtquam inter nos eſt, plus feritatis habet.

De leone qui læſerat magiſtrum. XVI.

LÆſerat ingrato leo perfidus ore magiſtrum,
Auſus tam notas contemerare manus:
Sed dignas tanto perſolvit crimine pœnas,
Et qui non tulerat verbera, tela tulit.
Quos decet eſſe hominum tali ſub Principe mores,
Qui jubet ingenium mitius eſſe feris?

Dama ſupplex. XVII.

COncita veloces fugeret cùm dama moloſſos,
Et varia obliquas necteret arte moras.

Cæ-

Cæsaris ante pedes supplex, similisque roganti
Constitit; & prædam non tetigere canes.
Numen habet Cæsar, sacra est vis, sacra potestas.
Credite: mentiri non didicere feræ.

Elephas supplex. XVIII.

QVòd pius & supplex elephas te, Cæsar adorat,
Hic modò qui tauro tam metuendus erat;
Non facit hoc jussus, nulloque jubente magistro;
Crede mihi, numen sentit & ille tuum.

Ursus viſco implicitus. XIX.

PRæceps sanguinea dum se torat ursus arena,
Implicitam viſco perdidit ille fugam.
Splendida jam tecto cessent venabula ferro,
Nec volet excussa lancea torta manu.
Deprêndat vacuo venator in aëre prædam,
Si captare feras aucupis arte placet.

De ſue quæ ex vulnere peperit. XX.

INter Cæsareæ diserimina sæva Dianæ
Fixisset gravidam cùm levis hasta suam,
Exsiliit partus miseræ de vulnere matris.
O Lucina ferox, hoc peperisse fuit?
Pluribus illa moti voluisset saucia telis,
Omnibus ut natis triste pateret iter.
Quis negat esse fatum materno funere Bacchum?
Sic genitum numen credite: nata fera est.

De eadem XXI.

ICta gravi telo, confossaque vulnere, mater
Sus pariter vitam perdidit, atque dedit.
O quàm certa fuit librato dextera ferro!
Hanc ego Lucinæ credo fuisse manum.
Experta est numen moriens utriusque Dianæ?
Quàque soluta parens, quâque perempta fera est.

De eadem. XXII.

SVs fera jam gravior maturi pignora ventris
Emisit fœtum, vulnere facta parens.
Nec jacuit partus, sed matre cadente cucurrit.
O quantum est subi is casibus ingenium.

De

De Carpophoro venatore. XXIII.

SVmma tuæ, Meleagre, fuit quæ gloria famæ;
Quantula Carpophori portio, fusus aper!
Ille & præcipiti venabula condidit urso,
Primus in Arctoi qui fuit axe poli:
Stravit & ignota spectandum mole leonem,
Herculeas potuit qui decuisse manus:
Et volucrem longo porrexit vulnere pardum.
Præmia cùm laudis ferret, adhuc poterat.

De eodem. XXIV.

DOrica quàm certo venabula dirigit ictu
Fortis adhuc teneri dextera Carpophori:
Ille tulit geminos facili cervice juvencos;
Illi cessit atrox bubalus atque bison.
Hunc leo cùm fugeret, præceps in tela cucurrit.
I nunc, & lentas corripe, turba, moras.

De eodem. XXV.

SEcula Carpophorum, Cæsar, si prisca tulissent,
Jam nullum in monstris orbe fuisset opus.
Non Marathon taurum, Nemeæ frondosa leonem,
Arcas Mænalium non timuisset aprum.
Hæc armata manus Hydræ mors una fuisset,
Huic percussa foret tota Chimæra semel.
Ignipedes posset sine Colchide vincere tauros:
Solvere & Hesionem solus, & Andromeden,
Herculeæ laudis numeretur gloria: plus est,
Bis denas pariter perdomuisse feras.

Pugna fœminarum cum bestiis. XXVI.

BElliger invictis quòd Mars tibi sævit in armis,
Non satis est, Cæsar: sævit & ipsa Venus.
Prostratum Nemees in vasta valle leonem,
Nobile & Herculeum fama canebat opus,
Prisca fides taceat: nam post tua munera, Cæsar,
Hæc jam fœminea vidimus acta manu.

Gladiatorum paria: Myrinus & Triumphus. XXVII.

DVm peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphũ:
Promisit pariter Cæsar utraque manu.

Non potuit melius litem finire jocosam.
O dulce invicti Principis ingenium!

Priscus & Verus. XXVIII.

CVm traheret Priscus, traheret certamina Verus.
Esset & æqualis Mars utriusque diu:
Missio sæpe viris magno clamore petita est.
Sed Cæsar legi paruit ipse suæ.
Lex erat, ad digitum posita concurrere palma;
Quod licuit, lances donaque sæpe dedit.
Inventus tamen est finis discriminis æqui.
Pugnavere pares: succubuere pares.
Misit utrique rudes, & palmas Cæsar utrique:
Hoc pretium virtus ingeniosa tulit.
Contigit hoc, nullo nisi te sub principe, Cæsar:
Cùm duo pugnarent, victor uterque fuit.

CEdere majori, virtutis fama secunda est.
Illa gravis palma est, quam minor hostis habet.

Ad Cæsarem, libelli dedicatio. XXIX.

DA veniam subitis: non displicuisse meretur,
Festinat, Cæsar, qui placuisse tibi.

Ad eundem. XXX.

FLavia gens, quantum tibi tertius absstulit hæres!
Penè fuit tanti, non habuisse duos.

FINIS.